

3 1761 07062037 2

کلیاتِ کتاب

ایکینجی ترتیب

اسامی آنا

برنجی ترتیب

جلد ۷ جلددر

۱۲ کتابدر

اسامی

غروش

اسامی

جلد جزو	۳	[۱] رونان مدافعه نامہ سی
۲۵ ۵ [۱] عنانی تاریخی	۵	[۲] قارہ بلا
۱۰ ۲ [۲] تاریخ اسلام	۲۰	[۳] مقالات سیاسیہ وادیہ ورویا
۰ ۰ [۳] آثار پر اکنده	۱۰	[۴] وطن، کئنهال، ما کف، زوالی، چو جق
۳) غروشدر	۲۵	[۵] اشعار کمال
	۱۲	[۶] حلال الدین خوارزمشاه
کتاب کتاب اولرق	۲۰	[۷] مکاتیب خصوصیه دن برنجی جلد
هر ایکی آیدہ بر .	۷,۵	[۸] اوراق پریشان مجموعہ سی .
جزو جزو اولرق هر	۲۰	[۹] منتخبات محرات رسمیه
اون بش کونده برنهر	۷,۵	[۱۰] جزئی و انتباه
اولنه جقدر .	۲۰	[۱۱] مکاتیب خصوصیه دن ایکنجی جلد
ایکی ترتیبده برابر اولرق صرہ سیلہ	۵	[۱۲] تعقیب و تخریب خرابات
منتظماً طبع و نشر اولنور .		رساله لری و سائرہ

ابونہ شرائطی

مقسطاً تأدیہ ابدلک شرطیلہ ابونہ
شرائطی

غروش

۲۱۶ اثرلر اداره خانہ دن آلفق و پنهن اولهرق بام
ومتعاقباً هر اراج آیدہ بر بار عشر لیرا تأدیہ
ابدلک شرطیلہ .
۲۲۰ بوسته اجر شدن طولای تقسطلر ۶۰ غروش
اولهرق پشین ۳ مجیدیه و هر اراج آیدہ ۳ مجیدیه
و بملک شرطیلہ اقامتگاه کوندر ملک اوزره .

یکونی پشین اولهرق تأدیہ ابدلک
اوزره ابونہ شرائطی :

غروش

۲۰۰ اداره خانہ دن آلفق شرطیلہ .
۲۲۰ در سعادت و ولایات و مالک اجنبیه ایچون
بوسته اجرتی ده داخل اولهرق اقامتگاه
کوندر ملک شرطیلہ .

بوجزوک فیثاتی (۳) غروشدر

طشره ایچون بوسته اجرتی ضم اولنور .

P

بسم الله الرحمن الرحيم

177

الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 الذين هم خاتم النبيين
 وأفضلهم أمية
 [بسم الله الرحمن الرحيم]

حاصلی برادر ایشک قنئی جهتہ باقلسه معترضمک بطلان
افکارنده شہہ یوقدر مکتوبی اوزرینہ اولان مطالعاتم ایسه
ختم بولدی دہار دیہ جکی وارسه یازسون جوابی آسون باقی

[حریت : ۲۳ تشرین ثانی ۱۲۸۵]

بشکہ برطابور عسکر من یوق ، بلکہ براردوی ادارہ ایدہ بیلہ۔
 چک قدر خرسٹیان ضابط پیدا ایتدک، حالادہ یتشدیر بیورزہ۔
 برقاچ ذاک ہمت مخصوصہ سیلہ یدواحد حکمنہ کیرہ رک پادشاہک
 مقبول و ملتزم خواصنہ بیلہ تقریبی حرام اولان صدارت و خارجیہ
 نظارتی کبی بعض مأموریتلردن بشکہ بر خدمت وار میدرکہ
 مذاہب سائرہ اصحابی مأمور اولہ مسون۔ آنرا اجرا مأموریتلرینک
 همان ہیسنہ نائل اولہ بیلیر لرایکن حقوق مشروعہ لرینی محافظہ
 ایچون مجلس شورای امتدہ بولندقلری و قتمی حکومت اسلامیہ
 الدن کید چک ؟

مذاہب سائرہ اصحابنک مظاہر و عسکارانہ حرکتلردن حاصل
 اولہ جق فوائدہ کننجه : بونک برنجیسی شمدی یہ قدر کوریلان
 مضر تلرینک اندفاعیدرکہ دولتمزجہ اندن بیوک فائدہ اولہ مازہ
 ایکنجیسی ساتزدہ . ایدر . کریددہ ، سائر برلردہ طوغمش
 بونجه ارمیلر روملر تابعیت اجنبیہ یہ کیردیلقیاس اولنمازدرجہدہ
 ثروت حاصل ایتدیلمر انلرکہ کوکلندہ آروی وطن وارہ سائر
 اوروپا دولتلری کبی بزددہ اثر عدالت کوررلر و عثمانیلمغہ عودت
 ایدرلرسہ ثروت ملیہ منر ایکی قات تراید ایدر بوفائدہ دکلیدر ؟
 بوکون حفظ وطن ایچون سلاح طوتمق بتون بتون اسلامہ
 منحصرا کر مذاہب سائرہ خلقیدہ وطنی ورو محافظہ سی ایچون
 بزہ شتارک ایدرسہ نسل الامی انقراضدن محافظہ ایتمش اولورز
 بودہ می فائدہ دکلیدر ؟

کریتمده کی روملر ، زیتون طاعننده کی ارمیلر ، هر سگده کی خرواتلر دائماً سلاح طوتهرق دولته قارشو طوزدیلر روستیه بو قدر همترلر ایتدیینه بلغارلری عصیان ایتدیره مدی ، ییچون؟ چونکه بلغارستانده سنه لرجه مدحت پاشا والیک ایتدی بر درجهیه قدر ظلمک اوکنی آلدی بر درجهیه قدر هرکس حال اسایشده بولندی اکر طونه ولایتیه ده حسنی پاشانک فلانک النده قالمش اولایدی کریده بکزمیه چکنده هیچ شه می وار ایدی؟

شوراسنی اییجه اکلایه لم که عثمانلیلرک طالب اولدینی حکومت اسلامیته نک معناسی بر قاج مسلمان مسندا قباله کچسون هانکی مذهبه اولورسه اولسون سائر وطنداشلری بارظلم آلتنده ازسون ، محو ایتسون دیمک دکدر . بز عملکتمزده بر حکومت عادلله ایسترز اولا - عثمانلی خاندانک زیر سلطنتنده اولسون . نایاً - قانون اداره سی شرع احمدیه مطابق بولنسون . اما مذاهب سائر اصحابنده صابی کبی بر آدم چیقارده شیخ الاسلام حسن افندی بی بحق الزام ایدر ، و یا خود بر مسنده حسنی پاشادن لایق بولنورمش وارسون ایتسون ، وارسون بولنسون . الله ایچون سویلیه لم شمدی بز نه حالده بز .

محاکم سائر دن ایشلک اولان مجلس تجارت بتون مذاهب سائر خلقنک النده خارجیه دائره سنده اللی قدر خرسه تیان مأمورتمز وار . یاریسندن زیاده سی ایلیچی ، سفارت مستشاری یا خود باش کاتبی ، پولتیقیه مأموری . خرسیتانندن قزاق الایسندن

خیانتدن حالی اولیه جقلری مثللو ذاتاً دخی منفعت بخش دولت اوله بيله جك حیثیاتدن بری بولندقلری جهته مطاوعت کارانه حرکتلری بيله حکومت اسلامییه سائرلرینی تشریکدن بشقه بر فائده یی منتج اولماز» ایمش ،

سبحان الله ملیت اسلامییه یی کیم اونوتدی ! شریعت و اسلامیت نامنه در که بز حریت و اصول مشورت ایستیدورز ملیتمزی اونوتماق لازم کلیرسه قواعد دینی بر طرفه بر اقوبده حجاجك مسلککنه می اتباع ایده لم . اسلامیت حقوقجه نه وقت کیمسه یی کیمسه نك مادوننده طوتمشدر . بر آدمك سائر مذهبه بولنمسی حق وعدلدن حر ماتی ایجاب ایتك قنی کتابده کورولمشدر ؟

کله لم مذاهب سائره اصحابنك هر حالده خیاتی بحثه : بو ادعاده بولنمق عاداتا طبایع بشردن خبردار اولماق دیمکدر . تواریخ عالمده کوریلان امثالنه نظراً اختلاف دیانت انسان ایچون اختلاف مذهبدن اشاغی بر شی دکلدرد . وقیله شیعیلر سنیتك محوینه ، خرسیتیانلغی قالدیره قدن آزمی صرف همت ایتدیلر ؟ قاتولیکلر پروتستانلغی بترمکه ، مسلمانلغك لغوینه کوستردکلری غیرتک مادوننده می چالشدیلر ؟ حاله بویله ایکن شمدی انکلترده ، فرانسهده ، اوستریاده ، حتی روسیهده بيله بو قدر ارمنی ، بو قدر قاتولیک ، بو قدر پروتستان ، بو قدر یهودی وار ، هیچ برینك ملیت داعیه سیله سلاخه صارلیدیغی و محافظه وطن ایچون فدای جانندن قاچیندیغی کورولمشمی ؟

بزحالا وکلامنک ظلمنی قبول ایدوبده سائر وطنداشلرمنزک مساوات حقوقنی قبول ائیمه جگیز؟ شریعت عمومک مساواتنه حکم ایدر، آنی براقیق . عقل وحکمت عمومک مساواتنه حکم ایدر انیده براقیق . یالکز براقیق کشینک هوسات نفسانیسهی مساوات وعدالتک علیهنده بولنیور قیامته قدر آنلرمی تابع اوللم؟ سوزیری کلنجه اسلامک شجاعتنی، حمیتنی، درایتنی، کولکره چیقاریرز . حقیقت حال دخی اودر . ایشته میدان امتحان اچیلیور . اوشجاعت اوحیت او درایتله بزمی فراری اختیار ایدلم؟ خیر خیر

« بزاول عالی همم ارباب جهد واجتهادز کیم »

« جهانگیرانه بردولت چیقاردق برعشیردن »

او دواتی ینه قانمزله جانمزله محافظه ایده بیلیرز . خارجدن کیم ایسترسه کلسون یا مغلوب اولور یا خود یکریمی ملیونلق بر ملتک لاشهسنی چیکنه مک لازم کلیر . داخلدن کیم چیقارسه چیقسون اکر سوزی طوغری ایسه — داعیه مذهب برطرف — مقبول اولور، طوغری دکله البته قارشوسنده اثبات حق ایده جک مقاومتلر بولور .

ایکنجیسی « تابعیت پادشاهیده بولنان مذاهب سائره خاقنک هیچ بر وقت ملیتلرینی اونوتمدقلری کبی بزیم دخی اسلام اولدیغمزی اصلا پیش نظر دن آیرمامقلغمز لازم کله جکی کبی مذاهب سائرهیه تابع اولانلر بزمله صورتا بر اتحاد کوسترسه بیله . لاخره کندی هم مذهبلرینک ارتفاع شانی ایچون

نومرو ۸

آرتق بوسفر مباحثه‌ی توآنته‌م . اعتراضلر ایچنده طوبی
برمسآله وارکه اوده اصول مشورتک مضرتی بحشیدر .

معترضمک قولنجه بزاصل مضرات صحیحه‌ی کورماشنز
اوده ایکی جهت اوزرینه ایش بریسی « ملل سائره‌نک حسن
تریبسی انتضاسنجه هر حالده مجلس شورای امده اسلامه
تقدمی ایش » .

بز بوسوزی چوق ایشتدک بروقت جوابنه بیله تنزل
ایتمک . شمدی سویلیه‌م واقعا عثمانلی تابعیتنده بولنان سائر
ملتلك دها منتظم مکتبلی واری انلرده ده‌اچوق آدم یتشیور
فقط کیمی تاجر کیمی مهندس کمی صراف حاصلی بوکبی ایشلرده
یتشیور آنلرک ایچنده اووقاتی واری دیپلوماتی واری فنون سیاسیه
ایله شهرت بولمش هانکی آدم واری ؟

فقه بزده ، بلاغت بزده ایکن سائر ملتلر بزده نصل تقدم
ایده بیلیر . اگر تقدم ایده بیلیر لسه بزده بوینمز آلتزده قالسون
دینمکه شایان اولمازی بز . مجلس شورای امده پترا کینک رأی
حسن افدبئک رأینه غلبه ایتسون دیه استانبولک تحت سلطنته
عبدالعزیزه بدل برالکساندرمی اجلاس ایده‌م ؟ سبحان الله بز
حالا انتباه حاصل ایتیه حکمی بز ، بزحالا روسیه لیلری براقوب
وطنداشمنز اولان که ورق ، خرستو ایله می اوغراشه جغز ،

ایشتماشمیدر ؟ مبالغه به نه حاجت بزم معترضك دیدیکی کبی بردز-
جهیه قدر صاحب غرض اولدیغمز فرض محال طریقله قبوله
اولنسه بیله حقیقت حالی سـویلك اعتراض ایتدیگمز آدملرك
تاریخچلرده مثلی کورلماش برر ظالم دون همت اولدیغنی اثباته
کافی دلکیدر ؟

ارباب حکومت خلقلک منقوری دکلسه ایکی کونده برطشمره-
دهکی اختلالر ، استانبولدهکی جمعیتلر نهدر ضبطیه اداره سنك
بو قدر مصارف خفیه سی نهدن نشأت ایدیور، وکلا مثلاً قلعه
ویرمک کبی برمسأله ظهور ایدنجه نیچون رشید پاشا زماننده
اولدینی کبی مجلس عمومی طویلامغه جسارت ایده میور، نیچون
مطبوعات نظامنامه سنی لغو ایتدینر، نیچون خلقلک مقبولی اولان
غزته لری قپاتیدیلر ، غزته جیلری او خدمتدن منع ایتدیلر ،
نیچون پادشاهه عرضحال ویرمکی یساق ایدیورلر ، نیچون یکی
عثمانیلرک فریادینسه قارشو یالکیز قولاق اوزادیورلرده دیل
اوزاته میورلر ، نیچون بعض کونلر اولیورکه وکلا واپوردن باب
عالیه قدر طابور طابور ضبطیه لرله محاط اوله رق کلیرلر ؟
مسلمی اثبات ایله اوغراشمغه وقم یوق بو بایده سویلدیگم الویرر
ایلروده سائر مسأله لر حقننده دخی بیان رأی ایدرم .

[حریت : ۹ تشرین ثانی ۱۲۸۵]

نومرو ۷

بوهفته الم پك طولفون ، بچن هفته دخي مخابرهده دوام
ايدمه ديكمدن طولايي عرض اعذار ايدر و اصول مشورت
حقنده معترضك تعداد ايتديكي محذورلردن اول سرد ايلديكي
برادعا اوزرينه اوفاجق بر ملاحظه عرض ايتك ايسترم .

معترضك اعقادنجه خالقك وكلا دن نفرتنه دائر ايراد
ايتديكمز سوزلر مبالغه ايمش . عجا بوذات اويله اعتراضات
مصنعه ايله بزي سويلتمكمي ايستر . خلقك اداره حقنده اولان
كيني نه يرلرده كورلمشدر ؟ قهوه لرده ، واپورلرده وكلا حقنده
سويلنيلن سوزلر كيمك اغزندن ، كيمك حقنده ايشيداشدر ؟
فرض ايدمه كه خلق ملتي دوشنمز ، وطني دوشنمز ،
برشي بيلمز ، هر حاله قذاعت ايدر ، آچ قالورسه ينه مي مأيوس
اولماز ؟

برقوجه قاري سلسان غروشلق وظيفه سني آلمق ايچون
سكسان كره ماليه به كلير وپاره آلمه دن عودت ايدر ايكن ايكي
حمالك آرقه نده برچوق ياره و آردندن باق باق صديق بكلك
وياخود عالي پاشا كريمة سنك سهم تقسيطي كيديور صداسيله بر
چوق فرياد جيلر كوررسه وكلايه رحمتي اوقور ؟

بوذات هيچ بريره كتمام شميدر ، وهر كوشه باشنده ارباب
حكومتك دينه ، ايماننه ، اجدادينه ، جاننه لعنت ايدنلري

۲۲۳ — اصول مشورت حقننده مکتوبلر —

شمدی باقهلم ایشک ادیان مختلفه اصحابنی بر برینه
دوشوره جک جهتی نره سیدر . وقت یوق ایلروسی ایلروه .

[حریت : ۲۶ تشرین اول ۱۲۸۵]

یهودیلر هر نه نام ایله اولورسه اولسون شکایت ایتدیکی وقت مبعوثلر کزک دیلی یوقیدی نیچون اعتراض ایتدی دیرلر.

حال بوکه دولتک رأی خودیله نشر ایده جکی بر قانوندن شکایت ایتک ایچون دینه تطبیق اولندیغندن بحث ایتک دکل، یالکز خلقه مراجعت اولنیور دیمک اوروبا نظرنده کافیدر .

برده بزم معترض اصول فقه اوزرینه یاپیله جق بر قانون مجلسه عرض اولندیغی حالده البته ادیان سائره اصحابندن بولنان مبعوثلر اعتراضه قیام ایدر علما مدافعه یه قالدیشور . اخر الامر ملتلریننده اختلاف چیقار وبلکه قان دوکیلور اعتقادنده بولنیور . او ظن ایدیور که بزم ایستدی کمز ، شورای دولت بر قانون یاپوبده مجلس شورای امته عرض ایلیدیکی وقت علی افندی فتواسنده شویله بر مسأله وار انی قانونه درج ایدهلم دیه جک ، خیر ایش او یله دتل ، الله موجود اولان فقه و حقوق کتابلر - نده کی مسائلی زمان و مکانک حالنه تطبیقاً التقاط ایده جک ، مذاهب سائره اصحابندن اولان مبعوثلر ایشک بر یرینه اعتراض ایدرلرسه شورای دولتک . مأموری دلائل معقوله ایله مدافعه ایلیه جک آندن صوکره « سناتو » یولنده یاپیله جق مجلس - که اسمنی تعیین ایتک وظیفه مدن خارجدر - ، او - کوره جک ، کزک شرعه و کزک ایجاب وقت و حاله مطابق اولوب اولمدیغی بر کره دخی تدقیق ایدیله جک ، اعضاسندن بولنان شیخ الاسلام وسائر علمای کرام افتا ایده جک .

حرب ایتمک و یا خود روم ایلی بی بر اقوب آسیایه چکلمکدن
بشقه چاره اولمدینی بیان اولمشیدی بنده کز بورایک بتون بتون
خلافنده یم اولامعترضمک دلیل قاطع صورتنده ایراد ایتدیکی افکاری
قبول ایتتم .

او دیر که « ملت اسلامیہ اتخاذا ایده جکی قوانینی بای حال
قواعد دینیہ بنا قیلمق لازم کله جکی حریتده دفعاتله اعتراف
اولندینی حالده ادیان سائرہ اصحابنک قبول اسلامیت ایتمکمزین
قواعد فقهه متابعت ایتسنه نصل احتمال ویردیکندن طولانی
بیان حیرت ایدرم . »

ظن ایدرم که دنیاده بوندن ساده بر مسأله یوقدر دین
اسلامک قواعد سیاستنی عدالته مدنیتہ ترقیہ تمایله موافق
بولدق . بویله بر امر معقولک سائرلری طرفدن قبولنده تردد
اولنسنه نیچون احتمال ویره لم خرسیتیانلق سیاسته قارشماز که
سیاست اسلامیہ ایله تعارضندن قورقلسون بر شی که معقولدر
نافعدر اسلامیتده مشروع اولمسيله ادیان سائرہ اصحابنک قبولدن
استسکاف ایتسی نه دن لازم کلسون .

برده افاده سندن اکلایشیلان قوانین دولت بای حال قواعد
دین اوزرینه تأسیس ایدلمک لازم کله جکنه کندیسیده قائل ،
یا ادیان سائرہ اصحابنه او نصل متابعت ایتدیره جک .

هیچ دوشونمزمی که بر مجلس شورای امت اولورده
انده بر قانون تصدیق ایدیلورسه اندن خرسیتیانلر یا خود

کمز بزه لازم اولان اجرای عدالتدر عدالت بالطبع قوتی استحصال
ایدر صاحب ظهور فاروق اعظم کبی اولورکه عدل الهینک
مثال مشخصی ایدی . حجاج کبی تیمور کبی تأیید ظلم و تحریب
عالم ایله احتشام کوسترمک ایچون چیقه جق واستحصال قوتی
اجرای عدالته ترجیح ایده جک صاحب ظهور لریک الله بیک درلو
بلاستی ویرسون .

اوتوز سنه در وطنمزی قورتارمق ایچون شوندن بوندن
امداد ارادق امیدلرمزک هیچ برندن استفاده ایده مدک همان
علی العموم هرکیمی قنی مسنده کلسون دیهارزوایتدک و نائل
امید اولدقسه یاکندی اومدیغمز کبی چیقمدی یابر فائده لی ایش
کوز مسنه اساسک فسادی مانع اولدی زمان اوزماندرکه
شو حکومتک بزده اعضاسندن اولدیغمزی بیله لم بزده وجودک صحتته
المزندن کلن معاوتی دریغ ایتیمه لم .

« فلکدن انتقام آلمق دیمکدر اهل ادراکه »

« ایدوب تزید غیرت مستفید اولمق ندامتدن »

معترضم بورالردن کچرده اصول مشورتک قبولی ملکمزده بولنان
خرستیانلری خشنود ایده بیله جکنی بتون بتون ردایدرو مخالفت
دینیته نک وجودیله برابر اتلاف وطنداشینک حصوله اصلا امکان
ویرمز .
روم فترتنده سلطان محموده ویریلن لایحه لرده دخی اسلام
ایچون سلاحه صاریله رق مذاهب سائره اصحابنک کافه سنه اعلان

واقعا ادخالنک کثرتی بزه چوق ضرر ایتدی فقط اوضرر .
 پاره مزری بتدیکنندن دکل ، پاره جلب ایده بیله جک منبعلری .
 قیامغه طویسیله واسطه اولدیغندئر نته کم ثروت عمومییه .
 دائر حریتده نشر اولنان بندلرده کیفیت تفصیل و ایضاح
 اولندی .

اوروپا شرق اوزرنده اولان منافع تجارتنی غائب ایدر
 دیمک نه دیمکدر اوزات بیلیرمی استانبوله روسیه استیلا ایدرسه .
 شمعی مالک اولدینی قوه عظیمیه اوتوز ملیوندن زیاده
 جفاکش و جنگاور نفوس علاوه ایدر ، هنده ال اوزاتیر ،
 سویس جدولانی طوتار ، آق دکری و بحر محیطی بتون بایراغی .
 آلتیه آلیر ، انکلتره و فرانسه یه آسیا و آفریقانک منافع ثروتندن .
 استفاده می حرام ایدر . وقتیله بویکی دولنک فلانک و پورتکیره .
 یایدینی کبی .

ظن ایدر که شمعی معترضک بطلان مدعای لایقیله .
 تبین ایتدی و اوروپانک منفعتی بزم ثروت و قدرتمزده اولدینی .
 اکلشلی بناء علیه اوروپالیر هر حالده بولندیغمز حال تدنیدن .
 قورتلقلغمزده مانع اولماز ، معاونت ایدر .

ایشته معترضک ایستدیکی کبی برصاحب ظهور چیقیمور ،
 بوندن صکرده چیقیمزسه نه بیالم مظلومیت وسفالت ایچنده می .
 اولوب کیده لم ، یوقسه صاحب ظهور مالخولیاسیله می اکلنم .
 برادر معاونت امت اولمدجه صاحب ظهور کده الندن برشی .

اوج تجارتکاهک سرمایه سنی تشکیله کافی اوله ماز . بزى صوميق .
 وحال ضعفده طومتق ایسه اوروپانک هیچ ملتزمی دکدر .
 کتاب استفاده سی مندر اوزرنده ملاحظه اوهام اولان بریوک
 ذات دخی دولت اصلاح اولورسه اوروپالیر آج قالیر و همان .
 کلور بزى یغما ایدر ظن ایدر و دائماً مجلسنده سویلر یاتار .
 زهی تصور باطل ، زهی خیال محال .

بزنه قدر ایلرولرسهک اوروپا تجارتجه او قدر مستفید اولور
 فرض ایدم که شمعی استانبوله سنوی ایکی میلیون لیرالق
 معمولات صرف ایدیورده بوتجارتی غائب ایده جک او وقته
 اناطولی و روم ایلی اسکهلرندن اون مثلی یکرمی مثلی بلکه دها
 زیاده اخراجات اولور چونکه بز صنعتزمی اوروپالیردر جه سنه چقا .
 ره جق قدر انتظام حاصل ایده بیسهک طوپراغمزک فیض طبیعیسی
 جهتیه هرکوشه سی بر فردوس معموریت اولق مقرر در .

اودات قیاس ایتمسون که اوروپالیر مثلا بر مملکتیه بر مقدار
 معمولات کتیروبدنه بدلنده بر میلیون آلتون کتورمکی اون
 میلیون آلتون کتیروبدنه بدلنده محصولات کتورمکه ترجیح
 ایدر . آلتون برواسطه در ثروت ایسه احتیاج و یا خود ارزوینی
 ایفا ایدن شیلره دیرلر . بدیهی دکلیدر که برانکایز فابریقه سی
 استانبوله بیک لیرالق باصمه کوندره چکنه از میردن بیک لیرالق .
 یا موق السه آندن باصمه یا بسه هنده چینه اوتیه برویه کوندرسه .
 آندن ایکی بیک لیرا قزانه بیلیر .

اولا بن دیم کہ اوروپا لیلر دین افکارندن بتون بتون بریدر
 وکندی دینداشیرینی علی العموم مذاہب سائرہ اصحابیلہ مساوی
 طوتارلر فقط بوکونکی کونده اوروپا اهل صلیب زمانہ قیاس
 اولنہ ماز روسیہ بی مستنا طوتارسه ق بشقه مذہبہ اولدینی ایچون
 برامتک انقراضنی ایستر ہیچ بردولت بوله یاز . جزا یرده قخط
 جهتیلہ یتیم قالان اسلام چوجقلرینی اورانک بطریق تحت تربیتہ
 آلہرق خرستیان ایتمک ایستدی کیم مانع اولدی حکومت مدعامک
 صحته بوندن بیوک دلیمی ایستر .

ثانیاً مملکتتمزک اداره سی خرستیان فرقه لرینہ احالہ اولنورسه
 واقعا روسیہ نیک تسلطندن محافظہ سی محالدر فقط بواعتراضلری
 دعوت ایدن مقاله ده دخی سویلشدم یادولتک شمیدیکی اداره سی
 طور دقجه البتہ بش اون سنہ صکرہ حتی خرستیان فرقلری
 قدرده روسیہ قارشو طورہ میہ جغز . اوروپانک ایسه حقیقت
 شناسلنی هر درلو تعریضدن مصون اولدینی کبی ترجیح اھون
 شرھرعاقلک اختیار ایتدیکی قواعدنددر . منافع تجارت بحثہ
 کلیرسک ظن ایدرم کہ معترض اولان ذات بو تعیردن حقیقتہ
 مخالف بر معنا اکلابور .

اوروپایی بسلین عثمانلیلرک تقود و محصولاتیدر دیمک نہ غریب
 سوزدر . واقعا اوروپا ایله معاملات تجارتہ باشلا یه لی کندی سؤ
 صنعمر اثری اولهرق کندمزہ کورہ پک چوق پاره ضایع ایتدک
 فقط بونک جملہ سی حساب اولنسه یالکز انکلتزہ اولان ایکی

نومرو ۶

قالدی که معترضم شرق مسأله سنه دائر اولان ملاحظاتی تصدیق
ایتمزده دیر که « اوروپانک بزمله معاملات ایکی اصلدن تفرع
ایدوب بری مسأله دیانتدرکه او اعتبار ایله دول نصرانینک کافه سی
سلطنت سنیه عثمانیه نك انقراضه چالیشور لر .

ایکنجیسی مسأله سیاست و تجارتدرکه بو ممالکک دول
معظمه بینده تقسیمی غیر قابل واداره سی فرق نصرانیه یه احواله
اولنسه بر طرفدن روسیه نك پنجه استیلاسنه دوشمامسی محال
اولدینی کبی بر طرفدن دخی منافع تجارتی بو حوالده طومتق
ممکن اولمیه جغندن و باخصوص اوروپایی بسلیان عثمانلیلرک نقود
و محصولات اولدیغندن هر حالده مصلحتک جهت سیاسی و تجارتی،
جهت دینه سنه ترجیح اولنه جنفی جهنله استیلا ای جانب و تأسیس
حکومت متفقه بتون بتون موهوماتدن اولدیغنه مبنی بو کونکی
کونده عثمانلیلره لازم اولان اجرای عدالت دکل استحصال
قوتدرکه بوده تدابیر مجددانه سنی انظار علمدن اخفا و کمال قدرت
واقدام ایله اجرا ایده جک بر صاحب ظهوره محتاجدر .

سبحان الله حقیقت اکر شو عباره بی بوندن ایکی اوج یوز
سنه اول یازلمش برارده بیله کورسیدم ینه صاحبنک پولتیقه جه
افکارنده سلامت اولدیغنه بالبداهه حکم ایدردم برادر حقیقت
هیچده آنک دیدیکی کبی دکل ؛

صاريله جق اولورسه استانبول قنارويه دوتر . بو بهانه ايله بلکه
دولتده بتر. همان جناب حق محافظه ايتسون . سوز چوق
وقت يوق ايلروسی ايلروده .

[حریت : ۱۹ تشرین اول ۱۲۸۵]

بر بچق ییل اول یالکز حوادث ویرمکدن بشقه بر شیشه
مأذونیت بخش اولیان مطبوعات نظامنامه سنک لغوینه قالدشمش
ایکن کچنده حریت عامه نك صورت مطلقه ده اعلاننه مجبور
اولدی .

گاه مجلس شورای دولتی ، مجلس شورای امت حاله قویتمق ،
گاه آیریجه برده مبعوثان مجلسی یایمق هر کون وکلا بیننده دخی
مذاکره اولتمقده در . بوکا دائر بر قاج کره نظامنامه لر قلمه
آلندی حتی فؤاد پاشا ، قوناعی الندن آلمق ایستنادیکی زمان
اصول مشورت اعلان اولتمازسه بو دولت باته جق دیه باربار
باغردی صکره یینه منافع شخصییه آرزولری فعلیاته مانع اولدی .
فقط بزم اعتقادمزجه حقک طرف خلافی او قدر ضعیفدر که
حامیلرنده نه قدر قوت اولسه سلاح اعتراضه قارشو محافظه می
ممکن اوله ماز .

شمدی معترضمک دردنجی سؤالی قالدی که شودر « زوره
مراجعتک مخاطره سنی یکی عثمانیلر جمعیتی ادراک ایده میورمی ؟ »
اگر ادراک ایده مسیدی النده قلم یرینه علم بولنوردی بزم
ظنمزجه واقعا کردنمزده ظلم آدلی بر زنجیر اسارت باغلی فقط
رفعی قان بهاسنه آله جق قدر مشکل دکل لکن بیلورمیسکنز که
بن نهدن قورقارم درایت وحمیتله اعتراض مقامنه چیقانلر یینه
بویله طریق اعتدالده استحصال مقصده چالیشوب طوررکن
آچلق صوسزلق آباق طاقنک جاننه کارایدرده بر کره آنلر سلاحه

او وقت او استغنا لرك او تكبر لرك آرقه سی كسیلیر؛ ذات شاهانه ده - استقلال مشرو عنك لذتی بولورسه او زمان بولور .

ایکنجی سؤال شودر « ذات شاهانه اصول مشورتك قبولنه

قائل اولمش فرض اولندیغی حالدده بوکا وکلا رضا کوسترمی ؟ »

وکلا کیم ، امت که بر حاکم طبیعیدر حقتك اظهارینی ایستر

پادشاه که بر حاکم فعلیدر اکا موافقت ایدرسه آرده آیلقله

طوتلش بر قاچ خدمتکارك سوز سویلکله نه حتی اولور بو باده .

وکلانك رضاسنی آرامق عینیله مایینجیلرك ویاخود ضبطه کتبه -

سنگ رأینی آرامق قیلندندر . هله ایشك جهت نظریه سی

بویله فقط فعلاً قوت انلرك اللرنده ، اصلاحات مطلوبه نك

اجراسنه آنلر مانع اولیورلر ایشته غالباً معترضمز ایشك بو

جهتدن بحث ایتمکی ایستیور که اوچنجی مرتبه ده شو سؤالی

ایراد ایدیور « وکلانك رضاسی منضم اولمدینی حالدده آرزو

اولنان مقصدی زور ایله استحصال ایتمك قابل اوله بیلیرمی ؟ »

اکا شبهه می وار ؟ زور ایله دکل غلبه افکار ایله بیله

استحصال مقصدی بز قابل کوریورز ده ایکی عثمانیلر میدانه

آتیله ایکی سنه آنجق اولدی اداره مزده کوریلان تبدله بر

کره نظر امعان ایله باقیلیرسه مقصدك اکمالی ده بر او قدر

وقته بیله محتاج اولمدینی پك قولای اکلاشیلیر .

حریتك برنجی نسخه سنده دخی بیان ایتدیکم کی حکومت

عالی پاشا سندسز حجتسز کمرک یرینی غضب ایتدی خزینه دعوا یه بیه قیام ایده مدی نهایت قیعتندن فضله بیگلرجه کیسلروردی . اویله استرداد ایده بیلدی .

حال بوکه ذات شاهانه فؤاد پاشانک کندی احسان مخصوصیه یاپدیردینی قوناغی استرداد ایتک ایستدی مقتدر اوله مدی . واقعا پادشاهک اراده سی مغایر نظام ایدی فقط عالی پاشانک بابام بغچه قپوسنک قپوجیسیدی آنک ایچون کمرک محلی بنم اولمق لازم کلیر دیمسی ده مطابق نظام دکلدی یا .

بر قاج کشی بیلیرزکه ذات شاهانه نک مغضوبی و فقط وکلایه منتسبدرلر حدلرندن خارج اقباللره مسندلره نائل اولدیلر . بر قاج ذاته بیلیرزکه ذات شاهانه سور فقط وکلایه ارملری بوزقدر کنه سز قباحتمز منکویتدن بروقت قورتیله . میورلر . وکلادن بری هیچ بر لسانده ایکی سطر یازی یازمق بیلیمان بر آدمی طوتار سفارته کوندرر مناصب دیوانیه یه تعیین ایدر حیدر افندی کبی کامل بک کبی . ذات شاهانه صداقت ودرایتندن امین اولدینی بر آدمی تلغراف اداره سنه تعیین ایدر انده بیه محافظه سنه مقتدر اوله ماز .

استقلال بوکامی دیرلر ؟ یوق یوق نه وقت مجلس شورای امت آچیلور ، نه وقت هرکس حریت میدانلرنده اثبات لیاقته مقتدر اولورده هر اداره اهلنک انه کچرسه ایشته او زمان هر مأمور وظیفه سی دائره سنده حرکتیه باشلار او وقت اوروپا شویله یابه جق فلان بویله کیده جک کبی تهدیدلر زائل اولور .

هر نصله منصور اللوا حیددی و مثلاً وسیم پاشایه قپودان پاشالق
ویرلدی برکون کلیر که سردار اکرم ده ایدر لر بویله یا بیلیرسه وسیم پاشا
عمر پاشایه معادلی اولور و اشرف امتدن عبارت اوله جق بر
مجلسه دخولیمی لازم کلیر ؟

خیر خیر رتبه بشقه حیثیت بشقه در . بویله بر مجلسه او آدم لر
ایستکه علو فطرتی تجربه ایله اثبات ایتمش و امتک روحی مقامه
کچمش اولسون . معترضمن « مجلسک فوائد و مضراتندن اول
جهت امکاتی دوشونهلم » دیورده بر قاج شی صوریور که برنجیسی
شودر « ذات شاهانه بویله کندی استقلالنه طوقونه جق بر شیئی
ایستیه رک یایدیر رمی »

اوت یایدیرر . چونکه شمعی به قدر دولته فائده لیدر دبه
عمر نه تکلیف ایتدیلیرسه هیچ برینه ممانعت ایتدی چونکه
خاندان عثمانیک معتادی تبعه سنه حقیقه پدران به بقدر چونکه
زیر تابعیتده بولنان خدیومصر اصول مشورتی ده بر طرفدن
طلب اولتمق سزین مروتندانه اعلان ایدرک وظیفه سنی اجرا
ایتمش ایکن خلقک بو قدر آرزوسی اوزرینه ینه غصب حقوقده
دوام ایتکی عثمانلی پادشاهی کندینک و خانداننک شانسه
دوشورمن . چونکه او استقلال دیدیکی شی موهومدر .
پادشاه آندن هیچ مستفید اولیور . اصول مشورت
کیسه نی حکم قانوندن خارجه چیقارمیه جق پادشاهک ایسه
ذاتاً بر قضا مدیری قدر قانون شکننک ایتدیکی یوق مثلاً

نومرو ۵

ینه بچمزه باشلايه لم : کرچه فرانسده « سناتو » ایکی کره جمهوریتک ایمپراطورلغه انقلابنه سبب اولدی بناء علیه حریت طرفدارانک منقوریدر. فقط تفصیلات مشروحه دن اکلایشیلیورکه براداره مشروطیه اوله برهیأتک اشد لزومی وار. بومدعا بیک درلو تجربه ایله ثابت اولمشدر حتی دنیاده نه قدر اداره مشروطه وازایسه یابویله بر مجلسی بولنورویا خود آنک یرینه زادکان مجلسی واردر .

بزده ایسه جمهوریتک عدم امکانی وزاده لک بلیه سنک حقه شکر اولسون فقدانی جهتیله دولت مزهر نه وقت مشروطیت ادر دسنی اعلان ایدر سه بویله بر مجلسه لزوم تحقق ایدر .

فقط فرانسه سناتوسنک برحالی وارکه ایمپراطور هرکیمی ایسترسه اورایه اعضا تعیین ایده بیلیر . بزده بوکا جواز ویرمک مجلسک عاتا بتون بتون حکمنی قالدیر مقدر . چونکه حیثیت ذاتیه سیله اورایه داخل اولنلردن اکثریت ارایی آلمق ایچون هر ایستدیکنی ذکر اولان مجلسه تعیین ایتمک حکومته کوره پک قولای برشیدر .

حقیقت حال دخی بوجوازه اصلا راضی اولماز . مثلا عمر پاشا سردار اکرم عنوانی حائز اولدی فقط تا ابراهیم پاشا ماننده باشلادی بیوک کوچک دولتک هر محاربه سنده بولندی جمله سندن

بوزولمسی مقرردر .

بوندن بشقه مبعوثلر بالطبع دوائر حکومتک تقلیل اقتدارینه
مائل اوله جقلمزدن وکلا کندیلرینه تودیع اولنان قوتی
محافظه ایچون نظامات اساسیه طیانہ جقلمز، مبعوثلر نظامات
اساسیه نیک محاکمه سنه و تعدیلانی ایستمه مقتدر اولور لرسه یالا اقل
ییلده بر کره نظامات اساسیه بی دکشدریمک و یاخود مبعوثلرک
ارزوسنه ممانعتله حقوقنه تعرض ایتمک لازم کلیرکه ایکی طرف
دخی خطر دن عبارتدر . بناءً عایه نظامات اساسیه بی دائمی
صورتده محافظه ایتمک و خلقک او خصوصده اولان شکایاتی
دیکنیه رک لزوم کوررسه تعدیل ایلمک ینه بویله بر مجلسه ویرلملیدر .
وقت یوق بجنک ایلروسی ینه ایلروکی هفته یه باقی

[حریت ۱۲ تشرین اول ۱۲۸۵]

ایله افکارینی بو مجلسه بیان ایلر .

بویله بر مجلسک اساساً ویزم احوالمنزه تطبیقاً لزومی وار میدر یوقیدر؟ بر آزده بورالزینی آره یه لم بنده کزه قالیرسه اوچ جهته لزومی واردر: برنجیسی معلومدر که دنیا ده تأویل کتورمز کلام پک نادر بولنور بناء علیه مجلس شورای امته بر قانون مذاکره اولنورکن البته نظامات اساسیه به مطابق اولوب اولم دینی حقنده مبعوثان ایله مأمور لر بینده اختلاف افکار ظهور ایدر چونکه هر طرف مسأله به ایستدیکی نقطه نظر دن باقار. بویله بر اختلافک حلنه کیم حاکم اولسون . ایکنجیسی بر جریء متشبت صدارت و یا خود سر عسکر لکده بولنوب ده تغلباً مجلس شورای امتی طاغتمق ایسترسه پک قولای مقتدر اوله بیلیر . فقط مثلاً شهزادگان عظام حضراتی ، شرفای مکدن و مصر خاندانندن بر قاچ ذات، حسام الدین افندیلر رفیق افندیلر کبی اجلهء عاماً ، نامق پاشا درویش پاشا عمر پاشا عبدی پاشا کبی مشیران عساکر و سائر بر طاقم مسن و مجرب وزرا بویله بر مجلسه جمع اولنورسه نظامات اساسیه و مجلس شورای امتک تعرض متعابه دن محافظه سی ایچون مکمل اردولردن بیوک بر قوت حاصل ایدلمش اولور . اوچنجیسی افعال حکومتی تقبیح و یا خود نظامات خیریه بی اخطار یولنده تقدیم اولنه حق عرض حاللر ماده سیدر . فرض ایدم که بونلر مجلس شورای امته ویرلسه قدرت تشریح ایله قدرت تنفیذ بیننده هر کون بر یکی اختلاف ظهوری اخرا الامر بوندن بری مغلوب اوله رق صلاح اداره ایچون لازم اولان موازنه اقتدارک

ایمپراطورک اراده سنه تعلق ایدر ایکنجی صنفی رؤسای دین ،
 مارشاللر وقپودان پاشالردر اوچنجی صنفه ایمپراطور ایستدیک
 ذواتی تعیین ایدر .

مجلسک اساس ظهوری قدرت تشریح ایله قدرت تنفیذ
 بیننده بر قدرت تعدیلک تحقق لزومیدر . وظیفه سی ایسه
 نظامات اساسیه وحریت عمومیه یی محافظه ایتمکدر . بوجلسه
 عرض اولنمدجه بر قانون اعلان اولنه ماز فقط مجلس دخی
 عرض اولنان قانونک بالکمز زرده تعداد اولنان قاعده لردمغایر
 اولوب اولمدیغنی تدقیق ایدر بشقه نقطه نظر دن محاکمه سنه
 قالدیشه ماز . نظامات اساسیه ، ۲ اصول مذهب ، ۳ اخلاق ،
 ۴ حریت مذهبییه ، ۵ حریت شخصیه ، ۶ حضور محاکمه
 مساوات عمومیه ، ۷ املاک تعرض دن مصونیتی ، ۸ حکامک
 معزولیتدن بری قلمسی ، ۹ محافظه مملکت... ایشته «سناتو» بر نظامی
 بوقاعده لردن برینه خلل ویره جک صورتده کوردیکی حالدده رد
 ایدر حکمی ایسه ضروری القبول و تمتع الاستینا فدر حتی بوبابده
 ایمپراطورک بیله موافقتنه مراجعت اولنماز . بوندن بشقه بوجلس
 نظامات اساسیه ده نقصان وارسه آنی اکمال ایدر بر فقره سنک
 معناسی تفسیره محتاج اولورسه آنی تعیین ایلر بویه شیلرده ویردیک
 حکم دخی قطعیدر . فوائد عامه ایچون بر نظام جدید یامغنی
 مقتضی کوررسه حکومته عرض ایدر .

افراد اهالیدن بری ، بریکی نظام تصور ایتمدیک ییا خود
 حکومتک بر فعلنی نظامات اساسیه یه مغایر کوردیک وقت عرضحال

نومرو ۴

چڱى مکتوبمده شوراسنى اونوتدم :

غريب مطالعه درکه معترضم اوتوز ميليون نفوس اينچنده
فياض قدرت درايى اوج درت کئى به حصر ايتمشدر صانيوره .
عثمانيلر اونسل کريمدرکه معترضمک ديدىکى (مدرسه محسو -
لرندن) ابن کلار ، سعدالدينر واستخفاف ايتديکى کوى
آغالرندن کوپريلير ، محمد علير يتشديرمشدر . هله برکه
ميدان امتحان اولان مجلس حریت آچلسون کوريلورکه
کيمسه نك خيال وخاطرينه کليان افنديلردن آغالردن نيجه محير
عقول اوله جق خطبا واذکيا ظهور ايدر .

حاصلى بوذاتک لسانندن آکلاشيلان کئدى ايسترکه
قانون يايىق اوج درت ذاتک النده قالسون ، اجرا ايتمک ينه
آنلره ، خارجه ينه آنلره ، ماليه ينه آنلره ، محاکم ينه آنلره ،
کئدى ايشلرينه نظارت ينه آنلره . بارى اولريمزک وکیل
خرجلغنى ده آنلره حواله ايدلم بزصبى اولهلم آنلرده وصى ،
بويله جه آلتى يوزيىللق قوجه بردولت خراب اولسون کتسون .
برده اوچنجى مجلسک تعريفى قالدی او ايسه « سناتو »

درکه اوج صنف اعضادن مرکب بر مجلسدر . اعضاسنک برنجى
صنفي خاندان سلطنتک افراديدر هر برى اوزسکر ياشنه کيرديکى
کبي بومجلسک اعضاسندن صاييلور فقط مجلسده بولنه ييامسى

بوزمیه جفکزی نیچون اعلان ایتدیکنز . نیچون قابل اجرا بر صورت تأمین ارامدیکنزده بویله جلب اعتراض ایدمجهکی بدیهی بر تدبیره قالدشدیکنز . مادامکه بر کره اولان اولدی نیچون قله لرك ترکی ایچون اوروپانك اصرار قطعینسی بکلمیه رك قره طاغك تهدید ضمنی صورتنده کوستردیسی طلب ایله بوکا تشبث ایدیورسکنز . اوروپانك اصرارینه تسلیمیت ناموسه طوقنورده قره طاغدن قورقمق طوقنمازمی . هر نه ایسه مادامکه بو رأیده بولنیورسکنز ، یاغائب ایتدیکنز شینه مقابیل نیچون بر فائده استحصال ایتك ایستیمیورسکنز « یوللو هر طرفدن اعتراضلر کلیه جکینی کیم قبول ایدر ولو مجلسك اعضاسی پوائتقه جه مکتب شاگردی تصور اولنسون .

ینه وقت طارلشدی قصوری کله جك هقته به باقی

[حریت ۲۹ ایلول ۱۲۸۵]

غوائل و مسائلك حكیمانه و دلفریبانه صورتله تسویه سی ایسه جهات سارم دن زیاده خدمت ایده جکی مسلماتدن بولندیغندن مستدعیات مبعوثه نك قرین قبول عالی بیورلمسی حسب الحال مناسب اوله جغنده اتحاد آرا حصوله کلسی و چونکه طاغلولر اغفالات سابقه نك نتیجه و خیمه سنی لایقیله مشاهده ایدرک طرف اشرف جهانداری به طوغریدن طوغری به مراجعت ایلدکلرندن مظهر اوله جقلری مساعده و اثر شفقت و عاطفت سنیه تبعه پروری هر نه قدر مکمل اولور ایسه او قدر فواید و محسناتی جالب و بعدما اجانبه میل اتمیه رك جانب دولت علیه به ایضملرینی و رفته رفته رشته تابعیتلرینك قوی صورتله ارتباطنی موجب اوله جنی ملاحظاتی دخی پك بجا کورنمش اوله نله سایه موفقیته وایه حضرت پادشاهیده اشپوزدن نقشیکه و ارنجه به قدر آچلمش و الان کمال امنیت و سلامتله مرور و عبور اولنمقده بولنمش اولان و سکز ساعت طولی بولنان طریقك امنیت استقبالیه و دائمیه سی بر سند قوی به ربط اولنمق و طریق مذکورك اشقودره جانبندن یا بلدیغنی مثللو ممکن اوله بیلور ایسه هر سك طرفنده دخی بر بلوق هاوز انشا اولنمق اوزره بونلرک هیچ بر طرفه مراجعتلرینه محل و وقت براغلمیه رق همان مصلحتك تعدیل و تسویه سنه روی موافقت کوسترلمسی]

شمدی تصور ایتمکمز مجلس مبعوثانه بو عرض ویرلسیدی
« مادام که سزه اسباب تأمین لازمدی قره طاغك هیئت اصایه سنی

نام جلیلی ابقا ایدرک و طاغلولرک حدلرینی بیلدیرمک ملکجه وپولتیقهجه فوائد و محسنات کثیره قزاندیرمش اولدینی مثللو طریق مبحوثک کشادی واستحکاماتک انشامی مادهسی امنیت عمومیه حصولی مقصدینه مبنی بولنسیله موقع اجرایه کتورلمسی ایستیلورسه ده رئیس مومی الیهک بو دفعهده کی مراجعتی رد اولنور ایسه ینه دول متحابیه مراجعتله آنلرک نصایح مصرانه - لری اوزرینه بالمجبوریه قول ایلک شایجه وپولتیقهجه محاذیری مستلزم اوله جغندن بشقه درکار اولان مضایقه مالیه وسیواستو - بولدن بی فرق اولان متانت و مشکلات موقعیه ایجابجه بونک ایچون لازم کلان قوه عسکریه بی اداره ایتمک و مصارف کلیه سنه آچه یتشدیرمک بر امر جسیم ایدوکنندن و شو وقت نازکده بویله دول معظمه بی ناخشنود ایده جک بر حالده بولنلمسی دخی موافق قاعده دور اندیشی اوله میه جفی کبی بر کره طاغلولرک مستدعیات معروضه سنک قبولیه حقلرنده معامله مرحمتکاری کوستریلور ایسه رزش حال و قاللرندن اکلانشلدینی اوزره امنیت طریق مادهسی طبیعی حاصل و حسن نیت عدالت آیات ملوکانیه بیوک دلائل اوله رق بونک قزاندیره جفی فوائد عظیمه دن ماعدا شمدییه قدر طوتلقده اولان عسا کرک تحفینی وروم ایلینک سائر نقاط مهمه سنده عسا کرجه اولان احتیاجک دخی تهوینی ایله برابر دردست اولان تصرفات اصولنده خیلجه مدار ایده جکی وساطنت سنیه جه اتخا زینه لزوم کوریلان اصلاحات مالیه و ملکیه یالکنز تقلیل مصارفه منحصر اولیوب بو مقونه

وسفارت سنيه به دخي تمی ودخالت ايدرك آنك اوزرينه واسطه اجنيه به مراجعتدن صرف نظرله رئيس مومی اليه بوماده ده دولت عليه نك فتوت و مرحمت جليله سنه مراجعت و بعد ما مطلوب بيورلد يني اوزره ابراز اثار امنيت و اطاعت ضمننده درس عاده ارسالي تصميم و اشعار ايلديكي سر كاتبي ايله ديكر بر مأموري بوكره و رود ايدرك طرف ثناوري به و مقام والای خارجه به كلوب رئيس طرفندن كتوردیكي مکتوبی اعطا و هر حاله سلطنت سنيه نك شفقت و عنایت سنيه سنه محتاج بولندقلرينی و اوتدن برو فریفته اولدقلری بعض اغفالات و تحریكات سیئاتی اوله رق کور- دکلری تأدیبات و مجازاتدن پک پریشان و شمدی به دکن ایتدکلر- ینه نادم و پشیمان اولدقلرينی افاده و انبا ایلش اولمیرله مکتوب مذکور ترجمه ایتدیربلوب کچن کیجه باب والای فتوا پناهیده عقد اولنان مجلس مخصوص مشورته قرائت و افادات مسرو- ده لری حکایت برله ایجاب حال تأمل و مطالعه اولندقدم سایه سطوت و ایه حضرت جهانداریده قره طاغولرک تأدیب و تربیه لری امرنده وقوع بولان حرکات عسکریه و مصارفات کلیه صرف بیهوده اولیبوب چونکه من القدیم بو طاغک دروننه کیرمک و عصیانی بو صورتله تسویه ایلک انظار اجانبه بیه بر امر عسیر حکمنده ایکن جناب حق ولی نعمت بیتممز پادشاهمز افندمز حضر تله رینه باغشلاسون جنود فیض نمود ملو کانه لرینک طاغ اوزرنده افاکیر اولان مظفریت متواله لری شان وسطوت قاهره دولت علیه بی بر قات ده ااعلا و سیف صارم عثمانیه نك

[روسیه و فرانسه و پروسیا دولتلری جانبندن طاغولرک
 یو بایده ادعاسنه حق ویریلرک خصوصیه فرانسه دولتی
 بو صورتله استحکامات یاپیلوب عساکر قونمسی معناً طاغک
 ضبطی دیمک اوله جفندن سلطنت سنیه نك مقدمه کی اعلاننده
 طاغک اداره و حدود حاضرهمی اصلاً تغییر اولنمیوب فقط قره
 طاغولرک مستحق اولدقلری تأدیب و تربیه سیله اکتفا اولنه جفته
 سوز ویرلمش و شمعی شرط مبحوثک فعله کتورلمسی بوسوزک
 خلافنده بولندیغی درمیان و محاذیر سائره دخی علاوه و اتیان
 اولنمش و دولت علیه نك بومقوله امور مشکله سنده معاونت خیر
 خواهانه سی مشاهده اولنمقده اولان انکلتزه دولتی ، نظر دقتی
 جالب ایدن مخالفت مشترکه یه قارشو بیان رأی وادیسنه کیتیمیوب
 اوستریا دولتی دخی آنک مسلکفی طومش اولمسیله باب عالیجه
 دخی براز وقتدن برو شو اوج دولتک یعنی فرانسه و پروسیا
 و روسیه نك دفع اعتراضاتیه تهوین و تسکین افکاری طریقی اتزام
 اولنه رق مصلحتک بر موجب قرار مرکز اجرایه کلسنی تسهیل
 ایله جک صورتله کرک بوراده سفارتلره تبلیغات قویه و کرک
 سفرای سلطنت سنیه واسطه سیله پارس ، برلین و پترسبورغده
 دلائل مقنعه و هر درلو تدابیر مؤثره اجرا اولنوب امکان زمانک
 مساعد اولدیغی مساعی و اقدامات صرف اولنمش ایسه ده اعتراضات
 واقعه یه و خصوصیه فرانسه ایمراطوری خاندانک فرط التزامه
 اصلاً تنزل کلام سیله برابر ایشک فعلیاننده دخی قطعاً خلل اولدیغی
 حالده رئیس جبلک باباسی میرقو ویانه ده شوایشه خیلی چاره تحری

تطبیقاً تأدیب و تربیه ایلک اوزره بر عسکری قومیسوننک تشکیل قلمسی و قره طاغلورک فیما بعد بو مثللو حرکاتی تجویز ایلیه جکلی و عد رسمیسنی حاوی بر قطعه تعهد سندى اعطا ایلری مقارن حقانیت و موافق مصلحت کورنمشر] .

معترض البته دیه جک که عثمانیلرک غرور شجاعتی بوکا تحمل ایدرمی ؟ مبعوثلر ، ترضیه نه دیمک کیدوب حریفلری تأدیب ایتلی یولنده دعوایه قیام ایله محاربه طلبنده اصرار ایتلری ؟ اوت ایدرلر فقط ایتسونلری ؟ او کوریلان حقارت او چکیلان اذیت نه ایدی اما وکلا اوروپانک پولتیقه سندن قورقارمش مسأله نك مسئولیتنی اوزرلرینه آلهرق هیج ایشی میدانه قویما مقده الرنده ایدی فقط بو تشبثله قره طاغیلرک فسادى منع اولنه میوبده تأدیبلرینه لزوم کورندیکى وقت وکلا ایچونینه مسلکرنده اصرار ایله بز اوروپایى اقناع ایدمیز دیه مأموریتلرندن چکلملری لازم کلردی .

بودرلو مسألده و قوفسزلغه کانهجه : پولتیقه جه اولان خطالرمز او قدر بدیهیدرکه تناقضک بطلانی ادراک ایدم بیله جک فکری اولانلرا کلاره . مثلاً بزم قره طاغده کی نهایت محاربه مزکندیلرینی تأدیب و حدودمزی تأمین ایچوندى . پک اهلا تأدیبی اجرا ایتدک تأمین ایچون ایسه طاغ ایچنه بر یول آچهرق اوزرینه قلهلر یامغنی قرارلشدیردق . صکره قره طاغیلر مقاومتیه و اوروپالیلر اعتراضه باشلادی . قلهلری ترک ایتدک جانب باب عالیدن مسأله سرای هایونه شو صورتله عرض اولندی .

دائم پاشا وقعه سی مجلس شورای امت موجود ایکن ظهور
ایتسیدی و مجلس ، دولتک مسلك حرکتی صورسیدی باب عالی
یا اوزمان سویلر یا جوابی نتیجه مصلحته تعلیق ایدردی. اوزمان
سویلسه نه دیه جکدی البته دیه جکدی که بو ایشله دائر سفیرلره
بر تعلیمات کوندر دک جان آله جق یری عیناً شو عباره لر در .
[آرتق قره طاغلورک اشبو حرکات خیانتکارانه لری
اوزرینه بعدما سوزلرینه قطعاً امنیت ایتماکه همده اهلیمزی
دها زیاده صورت مؤثرده محافظه ایچون مرقوملرک متجاسر
اولدقلری حقارات و تجاوزات جدیدلرینه مقابل بر ترضیه
استیصال ایتماکه بر قاندها کسب استحقاق ایلدی کمز بدیهیاتندره .
مع مافیه سلطنت سینه مصلحتی بر طاقم مشکلات جدیدیه
دوشورمامک ایچون دول معظمه نك انسانیت و حقانیت وعدالتنه
استناداً بر وجهله اغماضی جائز اولیان وقوعات مزبوریه
وقوعی کبی و خالصانه بیان ایله طلبی حقوق و وظائفدن اولان
صورت تعمیر و اصلاحی درمیان ایلمکی ترجیح بیورم مشدر
شویله که تحقیقات واقعه مزه کوره قولاشینده وقوعه اولان خسار
و قتل نفوس ماده لری بالجمله دول متمدنه عندنده افعال حیادیدیه دن
معدود اولمقله اشبو افعاله متجاسر اوللرک حیدود کبی تأدیپ و تریبه
و کتوریلان نسوان و صبیانک محلرینه اعاده و کرک خانه و اموال سائره سنی
ضایع ایتمش اوللره تضمینات نقدیه اعضا اولمنسی و دولت
علیه نك بر ضابطی حاضر بولنه رق متهملری قوانین عسکریه به

دیر کہ : [اسباب مبرمہ صحیحاً موجود ایسہ آنی اثباتدہ صعوبت اولدینی جہتلہ سلطنت سنیہ نک عادات قدیمہ سندن اولدینی وجہلہ بومصلحت بر مجلس عمومیہ قولش و حقیقت حال اطرافیلہ اکلاتش اولیدی هرکس مجنون اولدیغندن بیوک بیوک مخاطراتی دفع ایچون اک متعصب و وقوفسز بولنا نلرک بیله ہر حال بونوع فدا کارلقلری کوزہ آدی رہ جقلرنده شہہ اولدیغنه نظراً او حالده بومصلحتک قراری آرای عمومیہ نک اتحادیلہ اولور و دولت علیہ دخی هر دلرلو تعریضاتدن و امر اجراده مشکلاتدن مصون بولنوردی و چونکہ بوندن مقدم سوختلر مادہ سی و قوعنده اولوقت آرای عمومیہ بی و مساع شرع شریفی و آنک اوزرینہ متعلق بیوریلان ارادہ سنیہ بی جامع اوله رق الدہ بولنش اولان سند علنی دفع فسادہ سالیح قوت اولدینی جملہ نک معلومی ما اولدیغندن و بوکرہ اعلان اولنان نظامات ایسہ شمدی یہ دکیں هیچ امثالی کورلماش غایت تنک بر مادہ بولندیغندن شمانہ سزجہ اجرایہ مدار اولق و شاید طشرہ لردہ بوکا قارشو حرکت ایدنلر اولورسہ او مقولہ لری قولایلتلہ یولہ یازمق ایچون الدہ برسند قوی بولنمی قضیہ سندن دخی و کلاجه غفلت اولنماق اقتضا ایدردی] .

بوندن دہ اکلا شیلور کہ دولنک « باخصوص » مسائل خارجیہ سی ارادہ امتلہ کورلمکہ محتاج ایمش . شمدی قاعدہ . حمزی خارجه دخی تعلق اولان داخلی مسألہ یہ تطبیق ایدہ لم کہ ایضاح حقیقتہ مدار اولسون : بالفرض قرہ طاغده حسین

و شره اشتراك طبعیسی جهتله البته افعال حکومته نظارت ایدر . مسائل خارجییه ایسه منافع وطنک اکر وحلی جهتلی اولدیغندن اكاخلاقك ، هم مبعوثلری همده لسان عموم مقامنده اولان غزتهلر واسطه سیله مداخله یه ، اعتراضه حتی واردر .

دول منتظده خارجاً بر مهم مسئله ظهور ایدنجه مجلس شورای امت دولتک مسلك حرکتی صورار وکلا ایجابنه کوره یابدایت مصالحتده بیان ایدر یاخود کتم لزومنه ذاهب اولورسه هر مسئولیتی اوزرینه آلهرق ایضاح احوالی خاتمیه صدقلار .

دولت علیه تا اداره حاضره نك زمان استبدادینه قدر مسائل مههمه بی اولدن امته عرض ایدر و حرکتی خلقك اراده سنه توفیق ایلردی . اهالی ایسه بوقاعده نك خلافنه هر نه وقوع بولورسه مقاومت کوستر لرردی . ایران سفری رضالینه مخالف اولدینی ایچون یکچریلر سلطان سلیم اول کبی دهشتدن جهان تتر بر شیرزبانک چادیرینه قورشون آتدیلر نهایت فتوحاتی اتمام ایتدیرمدیلر .

برکره تاریخلره باقلسون بلکه هر صحیفه - سنده بر آیق دیواننک تعریفی کوریلور . هر بابنده ارباب حل و عقدک دیوان صدرته بر محاربه ایچون جمع اولدیغنه دائر تفصیلات بولور . رشید پاشا روسیه یه اعلان حرب ایتدی فقط اولجه ارباب حل و عقدی طویلادی امتک رأینی آلدی حتی پارس معاهده سنه . و امتیاز فرمانه اعتراضی حاوی پادشاهه تقدیم ایتدیکی لایحه ده .

مثلا کريد عصياتى الهالام آلك ظهرندن اول مجلس شورای امت موجود اولیدی کريدك مبعوثلری خلقك اسباب شكایتندن بحث ایده جكمیدی ایتیه جكمیدی. اگر هیچ برشیدن شكایت ایتمدن یونانه التحاق نامنه بر عصیان ظهور ایدرسه حكومتك دفع اختلال ایچون عسکر سوق ایتسنه کیم مانع اوله بیلیر. یوق اسباب شكایتی مبعوثلر سويلیوبده مجلسجه قبول اولنسه و او حالده خلق عصیان ایتسه ده تادیلرینه قالدقشلسه مجلس، وکلایي نیچون مسئول طوتسون. اما بویله اولیوبده اسباب شكایت مبعوثلر طرفندن بیان اولنور و مجلس ده تصدیق ایله دولتدن اجرای عدل و احقاق حق اولنسی ایستیرده وکلاینه قبول ایتمزه وارد اوله جق او امر ظالمانه یه مدافعه خلقك حقیدره. او حالده اوزر لرینه سوق عسکر بحق جائز اوله ماز. و کلای بویله بر معامله غدارانه بی اختیار ایتدیکی حالده ایشته او وقت یاقه سنی مسئولیتدن قور تاره مز.

یازمام اداره بی اجرای عدالت ایچون الهالانلر کسسون بچسون ایستدیکنی اولدیرسون ایستدیکنی دیری براقسونده ینه می لایسثل عما یفعل مرتبه سنده قالسون بزه اداره حكومت ایچون اله می لازم انسانمی ؟

قالدی امور خارجه. معترض، علاوه ایتدیکی «باخصوص» کله سیله بو ایشه پك اهمیت ویردیکنی ایما ایدییه. ور اکادائر بنده کزده بر آز اهمیتلیجه بحث ایتك ایسترم. هر فرد مادام که جمعیتك اجزا سننددر عموم کله جك خیر

ایته بجادر چونکه یالکمز کمر کدن برقاچ مثلثی فائده کور راهالی ایسه احیا اولور .» بونک اوزرینه دیگر اعضا که وطنک اشرافیدر ایکی طرفک مطالعه سنی دکلدکدن صکره ادرنه یولی زمان ترقیه قالسون ، مریج نهرینی آچغه و صوفیه یه بر یول یامغه چاره بوملی قرارینی اتخاذا ایتمه مقتدر دکلیدرلر ؟ .

ای رادر اشراف و معتبران وطن ، دکل بویله ساده ایشلری بوندن بیك قات نازک ماده لری تدقیق ایدرلر و فکر سلیم لریله دولته پک چوق خدمت ایده بیلیرلر . فقط سزی تأمین ایدرم که مجلس خاص وکلاده شو مسأله یازدیغم قدر بیله تحقیق اولنه ماز چونکه اعضاسنک برطاقمی ادرنه یی صوفیه یی بیلمز ، برطاقنک دنیا و وظیفه سی دکل سوزه قارشماز ، بیلنلر و سوز سوبیلنلر ایسه طالبک و حامیلرینک خاطرینه فلانسه رعایه مصلحتی التزام ایدنلره غلبه ایده مز حریف امتیازی آلیر یولی یاماز و یا خود یابه ماز ، باشلانغچنده بر آاز مصارف اشراف ایدلمش ایسه دولت طاقر طاقر فائضلرینی و بلکه بر آازده تضمینات ویرر ، صکره رهن آچغه سنی ضبط ایدر آانیده بر بهانه ایله سفارت دعوی ایدر کبری آلیر یالکمز ویردی کمز یاره لر یانمزه کارقالیر نته کم برقاچ دفعه امثالی کورلمشدر .

معترض بیلیم قنی حرکات عسکریه یی صورار . اگر مراد اجابنه قارشو سوق عسکر ایسه اکامطلقا خلقت اراده سی منضم اولمق ایستر زیرا جان و مال تلف ایده جک آنلر درر . یوق داخلآ سوق عسکر ایسه اوده برقاچ درلو اولور .

ايستدی؛ اکر مکتب فی الحقیقه بر ترقی کو سترمشسه اکا کیم مانع اولور یوق ینه مکتب سائرلرینک حائنده ایسه مثلا «چو جقلم برسنده علم حالی او قومغه باشلادی دیورسکوز. جمعیت تدریسیه کونده بر ایکی ساعت درس ویریور طلبه سی طاعدن اینه حاملر فلانلر ایکن اوج آیده علم حالی پک اعلا او قورلر سزده اویله بر نمونه طوتکده ایستدیککز پاره بی ویرم» دیه میه جک قدر دنیادن خیر مجنونلرک مجلس شورای امته نه ایشی وار.

بر کره نظر انصاف ایله باقم. ایشتدی که کوره بریسی ینه استانبولدن ادرنه به بر تیموریولک امتیازینی طلب ایتمش و یوزده بش اعتباریله فائضک دولتجه تعهدینی ایسته مش بر مجلس شورای امت اولسه ده بو آدمک استدعای آنک تدقیقه عرض اولنسه و مجلسده ادرنه دن مفتی فلان افندی و فلان بک زاده فلان بک و بلغار تجارندن فلان چورباجی مبعوث بولنسه عجبا آنلر دیه منزلمی که «واقعا بو تیمور یولنک محسنان منکر دکدر فقط بزم صریحمز وار بونک ایچون اختیار اولنه جق فدا کارلغک یوزده بریله اینوزدن اورایه واپور ایشتلمک قابدر حالا صاللرله بو قدر اشیا اینیور صاللرک نقلیه سی ایسه پک او جوزدر تیمور یولی آنلره رقابت ایده بیله جکنی عقل کسمز».

اوتهدن طونه ولایتک مبعوثلری شو یله بر مطالعه ایراد ایده منزلی که «بزم صوفیه سنجاغنده هر سنه بر چوق ذخیره منز چورور صمانلری ایسه علی العموم یاقارز. اورادن طونه به یاخود فلبه به بر تیموریول یا بلسه و دولت نه قدر فدا کارلق اختیار

نومرو ۳

ينه بمخمزده دوام ايدلم . معترض صورارکه یکی عثمانلیلرک
ایستدیکی مجلس شورای امت ، وکلایی اداره داخلی و حرکات
عسکریه و باخصوص امور خارجیهدن مسئول طوته جقمیدر
طوته جق ایسه برطاقم مدرسه محصوللری و چفتلک آغاری دقایق
سیاستی خدمت دولته افنای عمر ایدنلردن اییی بیلیر ؟

برکره مسأله نك کنهنی اکلايه لم، بنده کزک افکار مجده داخلی
اداره نك ایکی اساسلی شعبه سی واردرکه بری اجرای عدالت
بری استحصال ترقیدر . مجلس شورای امت اجرای عدالتجه
وکلایی البته مسئول طوته جق ، مثلاً دولته « هیچ کیمسه
حاکمه سز تأدیب اولنه ماز » دبه بر قانون یاپلسه ، صکره صدر
اعظم برینی طوتدینی کبی سویلتمدن نفی ایتمسه ، بو حالده
غزته لر دعوايه قیام ایتمسه ، مجلس شورای امت احقاق حق
اولنمسی مقام سلطتمدن رسماً ایستیه مسه - ولو او قانون مشروماً
اعلان اولنمش - نه فائده سی اولور . . بونده دقایق سیاستی بیله -
جک برشی یوق ، لازم اولان ترتیب اولنمش قانونک اجراسنه
نظارتدرکه چفتلک آغاسی دکل کوی مختاری بیله یاپه بیلیر .

کله لم ترقی جهته ، فرض ایدلم که معارف ناظری کچن سنه
برحله مکتبئی نمونه اوله رق اصلاح ایستدیده بو سنه استانبول
مکتبلیرنک هپسنی او حاله قویمق ایچون اوچ بیک کیسه مصرف

برقاچ ماده نك بياننه لزوم كوريرم .
 از جمله مجلسك اخفای مذاكراتی بش كشینك طلبنه
 براقلمقدن ایسه اکثریت ارایه حواله اولنمق و غزته لره رئیسك
 یابدیره جنی مضبطه دن ایسه مذاكرات علنیه نك عینی ویرملك
 دهامحق اولور .

برده شایان دقت ، امپراطورك ایستدیکی وقت مجلسی
 طاغتمدیروبدنه یکیدن اعضا انتخاب ایتدیرمك حقیدر بعض
 مسائل مهمه اوزرینه اکثر دولتلرده پادشاهلر برقاچ دفعه
 مجلسی طاغتمشدر . ساطنته نظاماً بو حقی ویرمکده شوفائده واردرکه
 بر حکمدار جبراً مجلسی طاغتمغه مقتدر اوله بیلیرسه باری بتون بتون
 لغوینه قالمشمازده نظاماً ینه طویلامق مجبوریتنده بولنور .
 ایشته بو هفته ده پوسته وقتی کلدی ملاحظاتی یتشدیره مدك
 قصوری برقاچ کون صکره یه باقی

[حریت ۲۱ ایلول ۱۲۸۵]

نطق هایون حریت شخصیه یی اعلان ابتدی هر کس جانندن
مانندن عرضندن امین اولسون دیدی اگر ضبطیه نك شبهه سی
ناجیا ایسه ابتدا او آدم حبس اولندیفی حالده ایشی ایله مشغول
اوله میه جغندن پاره غائب ایدر محبوسیتی ده بالطبع ناموسنه طوقنور
بناءً علیه بز بوقانونی اساسه مخالف کوریرز قبول ایده میزه
دیه مزلمی ؟

مالیه نك یادیفی موازنه اوکلرینه کلنجه بیکلرجه کیسه اجنبی
تضمیناتی قلمنی کوردکلری وقت بونه در دیه صورارلرده قارشودن
«نه یاهلم دولت ضعیف، مأمورلرده پك چوق شیلرده خطا ایدیورلر
انك ایچون اجنیلر برر بهانه بوله رق برطاقم دعوالر آچيورلر
تابع اولدقلری دولتدرده مسلط اوليورلر مشکلات چیقارماق
ایچون برر پارچه شی و یروب اغزلرینی قبادیوروز»
دیجه مبعوثلر « یوق بز اجنیلرک نه اسیری یز نه ده صاعمال
اینکی، کیمده حقلری وار ایسه محکمه لرده دعوا ایتسونلر
آلسونلر خلق ییه جک اتمک بوله میور اغزا قباتمق ایچون
کیسه نك ویریله جک پاره سی یوقدر» یوللو مقابله ایده مزمی؟
شو و وظیفه یی ایفا اتمک ایچون یالکز سلامت افکار کفایت
ایدر بزى آندن ده بری قیاس ایتمک عادتا بهایم درجه سنه ۱ تنزیل
دیمکدر . بناءً علیه عموم عثمانلیلر نامنه اوله رق بو اسنادی
رد ایده رز .

سائر فقره لرك برطاقی فرانسه نك مخصوصاتندن و برطاقی
تفرعاتدن اولدیغندن آنلرک ذکرندن قطع نظرله یالکز زیزده کی

اوت موازنه دفترینی مجلس شورای امت تدقیق ایلیدر که هر کس ویردیکی پاره نك زرهه کیتدیکنی او کرسون . ممکن اولدینی قدر ایادی سرق کسلسون قابل اولدینی مرتبه مجرای اسرافات قبانسون . معترض ایشك بو جهته هپسندن زیاده اهمیت ویریده « بووظیفه یی ایفا ایده جك درایتلیلر بزده زرهه بولنوره دیر بنده کز او اعتراضی هیچ قبول ایتم شمدی فرض ایده لم که پادشاه اصول حکومتی شریعتدن و اسلی اولان تفرعات اداره یی تجارب عالمدن استنباط ایله برنطق هایونده جمع ایلسه ده دیسه که « حضور محاکمه هر کس مساوی اولسون ، هر کس شخصنجه حر اوله رق جانندن مالندن عرضندن امین بولنسون کیمسه نك خانه سی بر ضرورت مبرمه تبین ایتدجه تحری اولنه مسون مطبوعات لزومی قدر حر اولسون ، اهالی انتخاب ایده چکی مبعوثان واسطه سیله افعال حکومته نظارت ایتسون محکمه لر آچیق طو تلسون ، حاکم عزندن مصون بولنسون ، موازنه یی مبعوثان تدقیق ایتسون کذا و کذا .

البته هر ایالت . مبعوثلرینی معتبراندن کوندره جك هله او قومه یازمه بیلیمك مطلقا شرط اوله جق . مبعوثلر ایسه بونطق هایونوی کوره جکار مآلنی اکلایه جقلر

آندن صکره مجلس شورای دولت بر قانون حاضرلیه جق مبعوثلره ویریه جك مثلا بویله بر قانونده دینلسه که ضبطیه هر کیمدن شبهه نوره کتورر حبس ایدر مبعوثلر « یوق حریف ابتدابر محکمه ده محاکمه اولنمالی قباحتی تبین ایدر سه او وقت حبس ایتلی

هله بر کره هر کس محاکمه سز آدم نئی اولنه میه جفنی بالفعل ا کلاسون، شمدی حکومته مقاومت ایده بیله جک اولانلر بشیوز کشی ایسه بریبلده بش بیک کشی اولور هر مقتدر اولان وطنک خیری ایچون خلقک کوزینی آچغه چالیشیر ارباب حکومت اداره سنی تبدیل ایتمزسه بالطبع مجلسده معترض چوغالیر اعتراضک کترتی ایسه بالضروره اداره نک دوزلمسنی موجب اولور بو بر قاعدهء سیاستدر که تاریخدره بیک تجربه سی کورلمشدر .

تقصیلات مشروحه دن ا کلاشلدی که رأی عاجزانه محه فرانسز نظامات اساسیه سنک برنجی فقره سی بزده قابل اجرادر . شریعت ایسه بو ماده یه هیچ ممانعت ایتمز .

کله لم ایکنجی فقره سنه: بزده اعضا کندی مطالعه محه آلتی سنه دکلدها آزمدت ایچون انتخاب اولنمیدرتا که بدایت مصلحت اولوق جهتیه ایشه پک چوق حیلهر قارشیمی ملحوظ ایکن اهالی منفعت عمومیه خدمت ایتمبان اعضایی تبدیل اقتدارندن مدت مدیده محروم اولسون . اما دینیلورسه که . اموریتک امتدادی تزاید تجربه بیی موجب اولور . مدتک آزلغنده دخی او مقصدینه بر درجه یه قدر حاصلدر . اهالی سودیکی اعضایی انقضای مدتدن صکره تکرار انتخاب ایده بیلیر .

اوچنجی ماده دخی عینیه فرانسده اولدینی کبی اوله جق . اوت شورای دولتک حاضر لدینی قانونلری مجلس شورای امت تصدیق ایتملیدر که قدرت تشریح قدرت تنفیذدن آیرلسون وتلقی امت حصوله کلسون ده اجرالری مشروع اولسون .

اولسون؟ خير اعتقاد عاجزانه بجه بوندن دها سربست اولسي لازم كله جك آنی تعريف ايديم ، و مکتوبك بوبابده کوستردیکی اعتراضلرده ، عقلمك ايرديکی قدر جواب ويرهيم .

شمدي بالطبع مجلس اعضاسنك انتخابی خلقه عائد اوله جق و هر كسك حق انتخابی بالطبع تصديق اولنه جق .

صاحب مکتوب دير كه بزم کويلولر من ارباب درایتي انتخابه نصل مقتدر اوله بيلير . و بوبابده حكومتك اغفالاتی نصل منع اولنور . مكر بوذات ظن ايدر می كه اوروپانك هر کويلیسی حق باطلدن ، آحمق عاقلدن ، ظالمی عادلدن ، علمی جاهلدن تفریقه مقتدر در .

خير انلرده عادتاً بزم خلقه بکزر يالکزر ايشلری منتظم اولدينی ايچون ثروتلری زياده . بونلر مبعوثانی نصل انتخاب ايدیور ؟ حكومت کندينه طرفدار اولان غزته لرله خلقه بر طاقم ادملر عرض ايدیور مقاومت طاقیده آنلره قارشو بشقه بر طاقم ادملر توصیه ایلور . حكومتدن خشنود اولانلر آنك ايستديکني اولميانلر مقاومتك طرفدارینی انتخاب ايدیور لر . اما بزده خلق غزته اوقومغه مقتدر دکل ايمش حكومت ايچون کندی ايستديکني و مقاومتده بولسانلر ايچون دخی کندی ايستدکلرینی اهالی يه بيلدير مکه دنياده بشقه واسطه يوق دکل يا ! احتمال كه معترضك فرض ايتديکی کبی « تهديدات ضمنیه و اغفالات متوالیه ابله » اکثر اعضایی حكومت ايستدکلرندن انتخاب ايتديره بيلير . فقط بو مخاطره نك حکمی برايکی سنه در

استحقاق اساسی اوزرینه بوباده بر نظام یابلسه واعضانك شفيع مجبر تسلطندن مصونیتی ایچون معزولیتلرینه هیچ جواز کوستراسه هر حالده دها خیرلی اولور .

ایکسجیسی « قورله ژسلا تیف » دینیلان واضع قانون مجلسیدرکه بزم ایستدی کمز شورای امت بو اولیور بو مجلسك اعضاسی اهالی طرفندن انتخاب اولنور هر مرد رشیدك حق انتخابی واردر اعضا آلی سنه ایچون منتجدر مجلس شورای دولتك حاضر لدینی قانون لایحه لرینك رد و قبولی وموازنه دولتك تدقیق بو مجلسك حقوق مخصوصه سندندر .

مجلس معتاد اوزره اوج آی آچیق طورر حسب الایجاب تمدید اولندینی واردر مذا کراتی عموم قارشوسنده در کیم ایسترسه کیدوب استماع ایده بیلیر . فقط بر مسئله مذا کره اولنور کن اعضادن بش کشی طلب ایدرسه مجلس مذا کراتی خفی طوته بیلیر . مجلسك مذا کراتی رئیس مضبطه ایتدیرر غزته لره نظاماً او مضبطه یاز یله بیلیر فقط اکثر خطبا ایراد ایتدکلری نطقك عیناً نشری ایچون مأذونیت آلیرلر .

مجلسك رئیسینی اعضاسی ایچندن ایمراطور انتخاب ایدر مدت مأموریتی بر سنه در و کلابو مجلسه اعضا اوله ماز . بو مجلسه هیچ بر طرفدن عرضحال و بر یله مز . ایمراطور مجلسی جمع ایتمك و طاغتمق حقوقنی حائزدر . فقط طاغیتدینی زمان آلی آی ایچنده بر دیگرینی جمع ایتمکه مجبوردر .

بزم ایستدی کمز مجلس شورای امتك نظاماتی بونك عینیمی

بزم مجلسك وظيفه سي ايسه يكي دن بر قانون الشرع تنظيمي
اوله حق .

(فرانسهنك بيوك ناپوليون زماننده اولان مجلس شوراي
دولتي كبي) عجباً بز بو وظيفه يي ايسا ايده بيله جك بر هيئات
طوبلايه بيليرمي يز؟.

بنده كز مأمول ايدر م كه اوروپايه يرانمق ايجون طشره لري
قبو قبو كز وبده مذاهب مختلفه اصحابندن آدم اره يه جغمزه
استانبولده ، ايلات ممتازده ، ولايتلرده اولان علما و عقلايي
لايقيله تحري ايتسه ك بر قانون منظم ترتيبه كافي اوله بيله جك
ذاتلر بوله بيليردك . وارسون عددلرينك قرقه الله يه ابلاغ
مكن اولمازسه اولسون . حقه شكر اولسون خلقك ذكاوت
فطريه سي جهتيله ده اقط رجال ارباب حكومتك ايسنديكي
درجه يه گلدی .

برده شوراسني دخي عاجزانه بر سانحه قيلندن اوله رق
سويلرم كه فرانسهدده اولان مجلس شوراي دولت بيوك
ناپولئون زماننده تجديداً تنظيم اولنديني زمان فرانسزلر
حريتك مقام افراطندن يكي قورتلشلردی آنك ايجون حكومتدن
مأمول دكلدی كه اعتدال اوزره ياييله جق قوانين احرارانه يه
ممانعت ايتسونده طالبريني عزل ايلسون . بز ايسه حريته فعلاً
دها يكي نائل اوله جغز ، حكومت بويولده الدن كلن ممانعتده
مساحه ايتمز و اكثرنده موفقده اوله بيلير . بنساء عليه مجلس
شوراي دولت اعضاسنك نصبي يالكنز ارباب حكومته بر اقلمه سده .

نومرو ۲

کچنکی مکتوبمده سوز مسئولیت مسأله سنده کسيلمشدي
شمدي مجلسلر بحثنه کله لم بونلرک برنجیسی «قونسه ی ده تا»
دیدکلری مجلس شورای دولدر اعضاسی قرقدن اللی یه قدر
اوله بیلیر . عزل ونصلبری ایمراتورک النده در .

بو مجلسک وظیفه سی فوانین حکومت ونظامات اداره یی
حاضر لاق وامور اداره ده ظهور ایده بيله جک مشکلاتی حل
ایتمکدر . تهیه اولسان نظامات مجلس شورای امته ویاخود
«سناتو» یه عرض اولندیغی زمان وقوع بوله جق تعریض اته
دولت نامه اوله رق بو مجلس اعضاسندن بری مدافعه ایدر
او ذاتی ایسه ایمراتور تعیین ایلر ، وکلانک دخی بو مجلسده
بولنه بیلیمک فقط یالکز مشاوره صورتیله رأی ویرمک
حقوقلری اقتضاسندندر .

کویا بز کچنده بویله بر مجلس یایدق فقط محتاج اولدیغمز
تأسیسات جدیدنک ینه اک مشکلی بو مجلسدر فرانسه ملکی
بوکون بیاغی دارالفنون عالم حکمنه کیرمش مجلس شورای دولت
ایچون اویله اعظم ارباب معرفت بولورز که هر بری فن حقوقده
بر مجتهد صایله بیلیر . حتی بو فنده مأذون اولمدقیجه کیمسه
مجلسک کاتبلمکنه بيله کیره من حال بوکه وقتیه دولت لرینک
قانونی تنظیم اولنمش شمدیکی ایشلری بعض تفرع آنک تسویه سیدر .

پوسته وقتی صقشدی ملاحظاتمک اوتہ سنی مجبوراً کله جک
ہفتہ یہ تعلیق ایتمدم ہم سزک ہم دہ معترضک عفوینی نیازایدرم
باقی

(حریت: ۱۴ ایلول ۱۲۸۵)

تعدیلات و توسیعاتی کوسترهیم . بونکه دخی مکتوبک اکثر اعتراضاتی ساقط اولور صانیرم .

نظامات اسامیه اقتضاسنجه شمدی فرانسه‌یی بر ایمپراطور ، و کلاسنک و اوچ مجلسک معاوتیله اداره ایدر . و کلا حرکات واقع لرندن یالکز ایمپراطور عننده مسؤلدر صورت اداره دن خلقه قارشو ترتب ایدن مسؤلیت ایسه یالکز ایمپراطوره عائددر .

ایمپراطورک عموم مسؤلیتی کندینه ارجاع ایتسی اداره نک مسؤلیتی ازلتمق ایچون اختیار اولنمش بردسیسه سیاسیه در . قوجه پادشاهی امور کلیه و جزئیه دن مسؤل ایده بیلمک کیمک لندن کلیر . واقعا بز پادشاهمزی افکلتره ده اولدینی کبی هرشیدن مستثنا طوته رق اداره‌یی یالکز و کلا یه براقه میز . چونکه پادشاه وظیفه عدالتک اجراسنه شرعاً مأموردر . فقط مثلاً خزینه یه بریغما کر ال اوزاتسه مقام سلطنتده بولنان ذات ده اغماض ایتسه ، یغما کره سرقتی صور میوبده پادشاهی اغماضدن مسؤل ایتک نه دن مناسب اولسون . فلکک چنبرندن کچرک مسنداقباله واصل اولمش برطاقم دواهی سیاستک هر درلو دسایسندن ترتب ایده جک مسؤلتری ناز و نعیم ایله پرورده اولمش و نجات و وراثت سوقیله مقام سلطنته کلش بر ذاتک اوزرینه بیغمق فصل لایق اوله بیلیر .

ایشته تفصیلات مشروحه دن اکلاشادی که هم شرع و حکمته هم بزم حال و موقعمهزه مطابق اولان سورت پادشاه کندی وظیفه سندن و کلاده کندی حرکتندن مسؤل اولمقدر .

اداره سنی نمونه طوته جق قدر بزده قابليت وارميدر ؟ اوت واردر
 حتی ایستین وارسون افراطدر مبالغه در دیسون بزبوکون
 فرانسه دن دها حرارانه بر نظام اساسی ایله پک اعلا اداره اولنورز.
 چونکه فرانسه خلق او قدر تربیه سی، او قدر حمیتیه برابر پک
 آتش مشربدر، پک تجده مائلدر. اساس حرکتی ایسه عقل
 اولدیغندن گاه اولور که ظاهری کوزل بر سفسطه نك سوقیه بیک
 استدلالک نتیجه سنی بوزار لر، لزومی قدر حر بر اقلد قلی حالده
 هیچ ضبط اولمازلر. بودلیل بدیهیدر که بیوک جمهورد نبری
 اوتوز قرق در لو حکومت تشکیل ایتدیلر. ینه جمله سنی کندیلری
 بوزدیلر. محاربه لرده بر قاچ ملیون اولاد وطن تلف ایتدیلر.
 بونجه غلبه لرك هیچ برندن لایقیله استفاده ایده مدیلر بلکه
 مضرت کوردیلر. نهایت اوچه جی ناپولیون عنان اداره لرینی اله آلدی
 حریتلرینی اخلاق لرینک اقتضا ایتدیردیکی تعدیلات ایله تحدید ایتدی
 ایشته بوکونکی بولند قلی حال سعادتیه اوسایه ده واصل اولدیلر.
 عثمانلی خلقی ایسه ذاتاً مکانت و سکونتله مجبول اولدینی ایچون
 حرکاتده افراطه وار مق مخاطره سی بزجه موجود اولدینی کبی سیاستمه
 فصل بر حد وضع ایدلمش ایسه آنی ده تجاوز ایده میزه. آلتی یوز سنه ده
 بر قاچ یوز کره اختلال ایتدک هپسندیه اشخاص مدیره دکشدی
 صورت اداره ینه باقی قالدی ایشته یوقاروده بیان ایتدیکم مدعانک
 صحتی بومقایسه دن ثابت اولور .
 فقط دها زیاده مدار اقناع اولمق ایچون سزه فرانسه نظامات
 اساسیه سنی عقلمک ایردیکی قدر تدقیق ایده یم. لزوم کوردیکم

اوجوه مرك بر عطای الهی اولدیغنی اونوتیرده شونك بونك عنایتندن ایسترسه هم شانی مخلص هم منفعتته مضر اولور . بن حر طوغمش ایکن نیچون عتقادن اولدیغنی تصدیق ایدهیم نیچون بنی اسپر ایدن حرکتلرک مشروعیتنی قبول ایله عودتنه ضمناً جواز کوسترهیم . شریعت کبی تغیردن مصون براساس واریکن نیچون انقلابی ضروریاتدن اولان افعال انسانیه به اسناد حقوق ایلیهیم . مخبرنه کوزل دیمشدر « نام الهی حمایه سی آلتنده اولان قونستیتو - سیونك بقاوشرفه شودلیل یتشمز می که دینسزلك ادعا ایدنلریله یایدقاری نظامک محافظه سنی قسم آلتنه لیرلر ، یمین ایستیرلر . » شمدی بر کره بو اساس قرارلشدیمی آندن صکره ایشک صور و تفرعاتنده یکی برشی ایجادینه حاجت یوق عالمده موجود اولان دول مشروطه دن برینک نظامات اساسیه سنی نمونه صورتنده اله آلیردم . کلخانه خطی ، مساوات فرماتی کچنکی نطق هایونی ده میدانه قوردم بونلردن زمان و مکانمز و اخلاق و عاداتمزجه اقتضایدن تعدیلاتی اجرا ایستیره رک نظامات اساسیه مزی ترتیب ایستیرمک ایستردم .

مثلا دول معظمه نك الك منتظملری آمریقا ، انكلتره ، المانیا ، فرانسه در . آمریقا جمهوردر ، انكلتره ایله المانیاده زادکان وار آنلر بزه نمونه اوله ماز قاله قاله الده فرانسه قالیر . عییا بوندن برعصر اول حریت انسانیه بی دنیایه اعلان ایچون میدانه چیقمش و بوقدر مآثر عظمت کوستره رک قرون اخیرده بولنان اقوامک همان کافه سنه شرف آتقدیم ایتمش اولان فرانسلرک

نظارت ایتمنه توکیلدن بشقه نه چاره بولنه بیلیر .

ایستدیکمز مجلس شورای امت برنوع بدعت ایمش، نه یایلم اندلسده ملک جوهر بویله بر مجلس اعلان ایتدیکی زمان عجباً بدعت اولدیغنی دوشنمدیمیدی . واپورلرده بدعت، آلمیهلمده یونانک لیمون قایقلمری کریدیعی ضبط ایتسون . ایکنه لی تفکلمده بدعت، قوللانیمهلمده پالیقاریالر استانبولیمی آلسون . دنیاچه اویله بدعتلر واردرکه بدعت حسنه دکل بدعت بدیعه دینلسه سزادر . مادامکه شرعاً اصول مشورت مقرردر اساس موجود اولدقدن صکره اجرا آتده اولان تفرعاتی اجماع امت تعیین ایدر اجماع امتله یاپیلان شیلر بدعت دکل اصول دیندن اولور .

طلب ایتدیکمز نظامات اساسیه نک نصل شی اولدیغنی سؤال ایدیور . ایشته مسأله نک اک آغیر یری بوراسیدر . یکی عثمانیلرک جمله سیله بوبابده مذاکره ایتدم . وطنی احیا ایده جک بر اساس اداره وضعی ایچون اقتضا ایدن معلوماتی ده حائر دکل . بو عهده هیچ بر فرد کوره مم که کنیدی کندینه دولتیزک نظامات اساسیه سنی وضع ایده بیلسون . بنم ایسه مجلسم یوق . مستشارم یوق ، فقط بو بابده خیلی شیلر او قودم، پک چوق عقلا ایله مداوله افکار ایتدم بر مطالعه حاصل ایتدم صانیورم . سانحه قیلندن اوله رقی سویله به بیلیرم مثلاً بو نظامات اساسیه بی ترتیب ایتک ایچون بر مجلس یاپلسه و قحط رجال سائقه سیله بنده کزده اوراده بولنسه م اولاهر فقره نک مفتی به اولسنی ایتردم و بورایم قبول اولمازسه مجلسدن چکیلیردم . چونکه بنم اعتقادجه افرادندن بولندیغم امت عثمانیه حریتی ایستر فقط

بیلیر ، ینہ شبهه ایدرسه ایستدیکی کبی شبهه لنسون طورسون .
فقط مکتوبده برمسآله وار آنک تدقیقی لازم . اوده شوردکه
اصول مشورتک قبولی اوروباده موجود اولان مجالس مبعوثانه
تقلیدایله می حاصل اولور دیور .

اوت چاره سز انکله حاصل اوله حق ، زیرا دولت علیه تا
یکچریلر قالقنجیه قدر ینه اراده امت و بناء علیه بر نوع اصول
مشورته اداره اولنوردی . مبعوثانه ویره جکی حق نظارتی اهالی
بالنفس کندی اجرا ایدردی

هرقشله بیاعی برسلاحلی مجلس شورای امت حکمنده ایدی .
بواصولک نتیجه سننده نه قدر فتنه لر حادث اولدینی نه قدر قائلر
دوکدیکی معلومدر . وقت اولدی کثرت مظالمدن انتقام آلمق
ایچون یکچریلر حد نظارتی تجاوز ایتدیلر . مظلومیت نامیله
ظالم اولدیلر . زمان اولدی حکومت دفع فتنه نامیله اقتدارینی
توسیع ایدرک اداره یی استبداد درجه سنه چیقاردی . بوکشاکش
برقاج یوز سنه لر دولتی خراب ایتدکن صکره نهایت اراده امت
آرده محو اولدی کتدی .

بوندنده اکلاشیلورکه عموم اهالی حق حاکمیتی بالنفس
اجرا ایدمیدیکی کبی ایکنجی درجه ده لزومی ترتب ایدن حق
نظارتی ده بالذات اجرا ایدمییور نتیجه سننده فتنه لر چیقیور جانلر
تلف اولیور .

انک ایچون حق نظارت ، اجرای حکومت کبی بالضروره
برفرقه ممتازیه قاله حق ، اوفر قه نک مشروع و نافع صورتده اجرای

صاحب اولان ملت اسلامیه آل عثمانی نه قدر سور و بر عادل
پادشاهنک اک ادنا قیلی ایچون باشنی فدا ایدر .
خلقک حاکمیتی دیمک بغیر حق نقض بیعتی دیمکدر ؟ .
سوزک طوغریسی ملکمزده حاکم بززه هممزک حکومتیه اشترا کمز
واردر . فقط حکومتک امر اجراسنی بیعت مشروعیه ایله آل
عثمانه تودیع ایتدک دایما آل عثمانی ایسترز دایما اداره مشروطه
طلبنده یز .

عجائب شی ! حاکمیت خلقتک موافق شرع اولدیغنه اهنیم
وارمیدر دیه صوریور سبحان الله بندک ایچنده کی مسئله فقهیه یی
اوقوما مشمی ؟

حضرت صدیق (رضی الله عنه) خلیفه اولوب ده امام علی
(کرم الله وجهه) حق قرابتیه استناداً بیان انکسار ایلیدیکی زمان
حضرت فاروق (رضی الله عنه) حضرت تلرینک سزک فضلکنز
مسلمدر فقط خلق آنی ایستدی یوللو و یردیکی جوانی تاریخلرده
کورما مشمی ؟

حکومت بنم سزک و سائر وطنک ابنای قوتندن عبارت دکلیدر ؟
بنم قوتنه بندن و یاخود اختیار و یا اکثریتیه تابعیت صورتیه
تودیع ایتدیکم ذاتدن بشقه بحق کیم مالک اوله بیلیر ؟
بو ذات اصول مشورتکده شرعه موافقتده شبهه اییدیور .
یکی عثمانلیلر اوروپایه کلدی کله لی بو بجه دائر بلکه ایجابندن
زیاده تفصیلات و یردی . شیمدی بوراده آنلرک تکرارینه لزوم
کورمه سزده مخبرک حریتک هر نسخه سی واردریا آلوب اوقویه

اولمق لازم کلیر . یوق حق ایجاب ایتمزسه اوقت ارباب حکومت ده زور ایله اداره بی اله آلمقده حقسزدر . مآئنده برقیاس مقسم ایراد ایدر مکتوبک صاحبنه کوستریکیز حقیقت حال بویله دکلسه سویلسون .

او هیچ دوشونماش کها کر حقوق حکومت ، غالییت اوزرینه تأسیس اولمق لازم کلسه لفترکده از میر سنجاغنده سلطنت سورمکه ، زامبرا قاکینکده اسفا کیاطاغرنده پادشاهلق ایتمکه روسیه نکهده استانبولی ضبط ایلمکه حتی اولمق لازم کلیر .

خلقک حاکیمته حتی تصدیق اولندیفی صورتده جمهور یایمغده استحقاقی اعتراف اولمق لازم گلزمی ، دیمک نه دیمک او حتی دنیاده کیم انکار ایدر بیلیر ؟ اسلام ، ابتدای ظهورنده برنوع جمهور دکلمدی .

جمهورک بزی باتیره جفی بشقه مسأله ، آنی ده کیمسه انکار ایتمز . بزده جمهور یایمقده کیمسه نک عقلنه گلز . فقط اجر اسنده امکان اولما مقله حق ، باطل اولمش دیمک دکلدر .

روملر بر جمهور یایمق ایسترمش ، حاکمیت خلقتک تصدیق آنلرک مدعاسنی قبول دیمک اولورمش . روملر کیم ؟ ممالک عثمانیه خلقتک هپسی بریره طویلانسه ایچنده روملری کوزمک ایچون خرده بین قولانمغه احتیاج مس ایدر . بونکله برابر آنلرک ایچندهده جمهور ایستین یوز بیک کشی یوقدر . جمهور یی یونانستانده یاپدیره مدیلر . بیلعزلرمی که ملکمزده اکثریت ارایه

(اصول مشورت حقنده مکتوبلر)

نومرو

۱

برادر سزه او مکتوبی کیم ویردی؟ بر مادهیه اعتراض ایتمک ایستیور که عندهمده بداهت حکمنده در؛ اصول مشورتی براقه یمده نه مقصد اوزرینه حرکت ایدیم؟ دنیاده کوردیکمز بدایع مدینتک قوه موجدیسی هپ اصول مشورت دکلیدر؟ معترضمن « حکومت دنیاده شرائط اتفاقیه ایله حاصل اولماز ، زوج و زوجنهک اجتماعی عائلهیی وعائله لرك تکثری جدالی ، وجدال غلبهیی و اوایسه ظهور حکومتی ایجاب ایدر . » دییور کوزل فقط بوندن نه چیقار؟ بن حکومتک اساس مشروعتینی آرازم مثلا انسان بر اوده بر آدم کورسه وحسب الاقتضا اوسنکمیدر دینلسهده اوده اوت اوک اسکی صاحبی بکا سسوقاقده حقارت ایتدی بنده اونی دوکدم ، صکره قاچدی ، اوی ضبط ایتدم شمدی بنمدر « دیسه هیج بر حاکم صورت احتجاجنی قبول ایدرمی؟ ادبای حکمدان مشهور روسو شرائط اجتماع نام کتابنده (که شمدی ارقداش لردن بری ترجمه سنه همت ایدیور) حکومت غالبانهیی تدقیق ایتدیکی صرده غالبیت ، حتی ایجاب ایدرسه خلقکده اصحاب حکومت النندن زور ایله اخذ اقتداره حتی

حسن تأثیر یله حاصل ایدیلن ثمراته باقلسون بداهة اکلانشیلورکه
 بوکون دولتک نجاتی اصول مشورته وانک استحصالی طوتیلان
 مسلك مقاومته مداومته محتاجدر . بزده حب وطنله متصف
 ایسهک او مسلك صوابده ایلرولمکه غیرت ایدلم غیرت ایدلم که بر
 ساعت اول بر آدیم ایلری کیدهلم . . .

[حریت : ۳۰ تموز ۱۴۸۵ [۱۱]

[۱] حریت ، یکی عثمانیلر جمعیتک مروج افکاری اوله رق عبدالعزیز
 دور سلطنتنده لوندردده نامق کمال طرفندن نشر اولنان غزته در .

روملری حمایه کریده عسکر سوقه ، کیمی اماکن مبارکه و اوقاف شرعیه تخصیصاته معترض اولور سه نه جواب ویریلیر ؟ سبحان اه ایالاتک کافه سنده برر مملکت مجلسی وار آنده هر ملتن اعضا بولنیور جمله سی لسان رسمی ایله مذاکره مصلحت ایدیور . بو بداهت موجود ایکن اختلاف لساندن بحثه نه حق اولور .

شورای امت دیمک اداره سی قانونسز و اعضاسی مختار مطلق بر جمعیت مفسدتمی ظن اولنیور . نظامات اساسیه و مجلسک تعلیمات اداره سی اعلان اولندقدن صکره کریدعصاتی کبی وطنک دائره اتحادندن چیقمق ایستینلری حمایه یه کیمک حدی اولور و مخصصات دینه کبی بدلنده برقاچ قات املال ضبط اولنش بر شینه کیم نه دیه بیلیر .

کله لم جهالت بحثنه . قره ط-اغده ، صرپده ، مصرده برر مجلس شورای امت وار اوراده بوکا مانع اولمیان جهالت بزده نیچون مانع اولسون . بز تربیه ده قره طاغ و حشیلرینک مادوننده می یز . مجلس شورای دولت کبی اعضالفی معارف سیاسیه ده مهارت کامله یه محتاج اولان بر اداره یه طشرمدن جلب اولنه جق ادم بولنیور ایکن احبابنه تمیز طبیعی کافی اولان مجلس شورای امت مبعوثلغنه می بولنه میه جق ؟

ای احرار عثمانیان ! بویله موهومات اغف-الیه یه نظر اعتماد ایله باقلمسون . وطنک بوکونکی بولندیفی مخاطره لایقیله دوشو- نلسون بونلرله برابر برده شمده یه قدر کوستریلن مقاومتک

آرای عمومیہ حقیقت حالہ زہر دکل عین عافیتدر طیبیک
 دواسیلہ انسانک صحتی عناصرک یاردمنہ محتاج اولدینی کبی ارباب
 اداره نک تدبیریلہ بر شخص معنوی حکمنده اولان دولتک
 اصلاح مزاجی دخی انک اجزای ترکیبی بولنان خلقک اعانه سنہ
 توقف ایدر . موجود اولان مظالم و اسرافاتی قالدیرہ جق
 و خلقک اعتماد سزلغنی دفع ایدہ جک تدبیر ایسہ انجق اصول
 مشورتک قبولیدر نتہ کم افادات مشروحه بومدعا بی اثبات ایدر .
 اصول مشورتک قبولندہ بعضیلرینک توہم ایتدیکی مضراتہ
 گنہجہ : حقیقتدہ انلرک ہیچ حکمی یوقدر . برنجی درجہ دہ
 شورای امتک قبولی حقوق پادشاهی یہ طوقنور دینیلیرور .
 مقدماتمزدن اکلاشلدی کہ بزده پادشاهک حتی ارادہ امت
 و اصول حریت اوزرینہ اجرای حکومت ایتمکدر عنوانہ
 صاحب ملک دیرلر ، مالک الملک دکل . ذات حضرت پادشاهی
 آل عثمان کبی بر خاندان عالیقدرک وارثیدر کہ او خاندان ،
 دولترینی حمایہ دین سایہ سنده تأسیس ایتدیلر او سایہ دہ قبیلہ کاه
 انام وینہ او سایہ دہ خلیفہ اسلام اولدیلر دین احمدی ایسہ
 ارباب استبدادک داعیہ مالکیتنی « لمن الملک لله الواحد القهار »
 نص قاطعیلہ تکذیب ایدر .

ایکنجی درجہ دہ ممالک عثمانیہ دہ بولنان مذہب و مشاربجہ
 اختلافی، بردہ اہالینک جہالتی بوکا مانع صاییلیرور . بیوک بیوک
 ذاتلرک مجلسندہ دینیلیرور کہ بویلہ یتمش ایکی لسان سویلر خلق
 بر مجلسندہ نصل طویلانہ بیلیرر وکلہ جک مبعوثلرک کیمی مثلاً

نظاملری موقع اجرایه کلیمی ایدی ؟. اداره من حال حاضرنده طور دقجه افعال آتیه سی احوال سابقه سنه توافق ایتیمه چکنه فصل امارات ایله احتمال ویریله بیلیر . مجربی تجربه ندامتدن بشقه برنمره ویرمدیکی مجربا بدن دکلیدر ؟

ثانیاً شوراسنی دخی اونو تمیمه لم که خلق مزده اداره حاضره یه فوق العاده برنفرت ، بر اعتماد سزلق وار . لسان رسمیدن هر نه صادر اولسه اکا هر کس بر مدار اغفال نظریله باقیور حتی دولت ، امریقا محاربه سی مناسبتیله ایالاته پاره سزجه پاموق تخمی توزیع ایتدیکی وقت بر طاقم اصحاب زراعت قبول ایتدیله و او یله بر عنایتک ردینه سبب سؤال اولند قجه اداره دن خیر کلمز کیم بیلیر بونک التندن نه چیقجه جقدر بزقبوله جسارت ایده میزدیدیلر . یا خلق فصل اعتماد سزلق حائنه کلسون . شمندی یه قدر یوز بیک شی یاپیلدی . اساس فاسد اولمق جهتیله جمله سندن بر مضرت کلدی . قبول عامه یه مظهر اولمش بونجه ذاتلر مساند عالییه کلدیله یته اساسک فسادی جهتیله هیچ بر شینه موفق اوله مدیلر . بوندن صکره احتمال وار میدرکه اهالی بالذات اداره یه نظارت ایتدیکجه حکومتی ایصینه بیلسون .

برده بوندن اقدام فرانسه ایمراطوری کرید مسأله سندن مناسبت الديره رق اصلاحات لازمه ایچون ترکستان خلقنک آرای عمومیه سنه مراجعت اولنسنی باب عالی یه توصیه ایتدیکی زمان باب عالی « بز آرای عمومیه کبی بر زهر قاتل ایچوبده کندی نفسمزی کندمنز اعدام ایده میز » دیمش ایدی . حالبوکه

بيله مقاومت ايتمه اقتداري قالميه جقدر . ايشته او وقت اوروپا لير
اهون شريني اختيار ايتمه مجبور اوله جقدر .
بوبالاري دفع ايتمه اصول مشورتدن بشقه چاره بولنه ماز .
اوزمان هر كسك حر اولديني ميدانه چيقار . اوزمان اوروپا
بزه بر متمدن ملت صورتنده معامله ايدريوقسه شمديكي كچي روسيه يه
قارشي ديكلمش بر بوستان قورقولغي نظريله باقه ماز . اوزمان
برايالتك خلقى مجلس شوراي امتده مبعوثلري موجود ايكن
مظلوميت ناميله سلاحه صاريليرسه اوروپا يه مدعاسني دكلته مز
بناء عليه دولتك خارجاً نه قدر مهلكه سي وارسه همان بتون
بتون محو اولور .

شمدي برده مسأله نك جهت داخله سنه نظر ايدم : اولاً
بوكونكي كونده وطن مخاطره انقراضده بولنديغني وكلا بيله
انكار ايدم . بونك اڭ باشلي برسبي ايسه ثروت عموميه نك
تدنيء صرف حالنده بولنمسيدير . اكر بزده شمدي يه قدر اصول
مشورت قبول اولنه رق مجلس شوراي امت تأسيس ايدمش
اولسه ايدى مثلاً بنالر فلانلرله خزينه بو حاله كتيريله
ييليرمي ايدى ؟ قونسوليدنه نك تحويليله يكرمي ايكي مليون ليرالغ
ديون داخله قرق مليونه چيقارلق ممكن اولورمي ايدى ؟ وبوصره ده
يكرمي ايكي مليون قونسوليدنه نك اسهام عموميه دن بدلي حسابجه
يكرمي آلتى بچق مليون ليرادن اشاغى ايكن يكرمي طقوز مايوندر
ديه اعلان اولنمغه جسارت اولنورمي ايدى ؟ بيك درلومضراتيله
بونجه مملكتلري حراب ايدن طوز ، توتون ، تسويه طريق

وحشیلرینک تسلطدن وقایه ایچون بزى شمدي به قدر محافظه
ابتدی و بوندن صکره ده لندن کلدیکی قدر ایدر . فقط بو
مظلومیت شکایاتی میدانده ایکن آنلرده بزى تضییق ایتماکه
وهیچ اولمازسه مداخلهده روسیه بی منفرد بر اقامق ایچون
عاصیله صاحب چیقمامغه مقتدر دکلدیرله بو بز زماندرکه هیچ
کسه افکار عمومیه به قارشی طورهماز . و « الحکم للغالب »
مدعاسی غالبیتک صحیحاً وجودی حالنده بیله بیک درلو پرده
تزویر التنده صاقلاندیجه یوریدیلهمز . ذاتاً مملک عثمانیهده
بولنان اتوامک هر برینه استقلال ویره رک جرمانیا کی
جمله سندن بر حکومت متفقه یایمق اوروپاده چوقدنبری حاصل
اولش بر فکر در .

واقعا بو صورتک تفرقه دن مصون اولهمیه جفی و آنکله
روسیه نك قارشوسنه دولت علیه نك حکومت واحده سی قدر
قوی بر سد چکیله میه جکی کمال انتباهلری معلوم اولان دول
غریبه غننده شبهه دن آزاده بولندیغی ایچون بو فکره شمديک
اوقدر اهمیت ویرلیور . فقط شوراسنیده هر عاقل دوشنیورکه
دولتده بو اداره ظالمانه طوردیجه مداخلات اجنبیه نك اوکی
کسیله میه جکدر .

مداخلات اجنبیه نك بقاسی ایسه — بالکنز کریداختلالی
مناسبتیه خزینه نك اوچ درت ملیون کیسه ضرره اوغرا دیغندن دخی
معلوم اولدیغی اوزره — از زمان ایچنده دولتی بر حاله کتیره جکدرکه
روسیه نك استیلاسنه . تصور اولنان حکومات متفقه درجه سنده

عمومیہ سنہ بر دولت مشروطہ صورتہ کیرمک و بو تدبیر ایله ہم مداخلات اجنبیہ بی بتون بتون منع و ہم ده بقامزی تمامیلہ تأمین ایلک لازم کلیر ایکن طوتدیلر یالکیز خرسیتیانرہ بعض مساعده لر ویرمکله اوروپای تطیب ایتدیلر و بو مساعده اتی پارس معاهده سنہ ادخال ایله برابر ہم خرسیتیان تبعه نک اصلاح احوالی نام پادشاهی به اوله زق وعد ایلدیلر همده دول ضامنہ به اولوبابده بر حق نظارت ویردیلر .

شمعی خرسیتیانلر یلان ، کرچک دولته هر نه عزو ایدرلر سه حق قرانیورلر . چونکه اساس اداره فاسد ، مأمورلر مستقل ، مشورت یوق ، نظارت امت یوق . بو حاللردن طولانی اصلاح احوالی موعود اولان خرسیتیانلر نه قدر مساعده لر ویرلسه ونه درجه رفاهلرندن بحث اولنسه اوروپالیلر اینانیمورلر . وکندیلری حریتله مألوف اولدقلرندن بر مملکت که نظاماتی تدقیق ایده جک ، وکلاسی مسئول طوته جق مبعوثانی اولمیه آسایشده می بولنور . و بر ادم که بر ناظرک تقریراً و تخریراً محاکمه احواله مقتدر بولنمیه حریمی اولور دییورلر . بر بلاده بوکه ارباب حکومت خلقلک راحتندن بحث ایتدکجه اهل اسلامک لذت حریتدن غافل و ربقه ظلم آلتنده بولنمغه مائل اولمسنه ذاهب اولیورلر .

بو حاللرک نتیجه سی زویه وارم جق ؟ شبهه یوق که دولت شمیدیکی اصول استبدادی دیکش دیر مزمسه البته باتار . واقعا دول غریبه منافع تجارتی حمایه و اوروپا موازنه سنی شمال

یعنی زوائدی تنقیح ، مہمائی توضیح ، ومثلاً حاکمیت خلقہ
عائد اولیٰق مناسبیتلہ مرکسک حکومتہ نظارتی واندن طولانی
معاملات دولتک تقریراً وتحریراً محاکمہ سنده ایجابی قدر حریتی
کبی لازم اولان قائمده لرتصریح اولنہرق برنظامات اساسیہ خطی
اعلان اولنسون تاکہ دولت عثمانیہ نک اداره سی کرچکدن
حریت وعدالت اوزرینہ مؤسس اولدیغنه امنیت حاصل
اولسون .

ایشته بونک نتیجہ ضروریہ سی اصول مشورتدرکہ صدد
بخدمت دخی آندہ در . برکرہ اولاشودیللرده دوران ایدن شرق
مسألہ سنک حقیقتی دوشونہلم : معلومدرکہ روسیہ دولت علیہ نی
باتیرمق ایستیرر دول غربیہ اکامانع اولیور . حالبوکہ روسیہ
کندی مقصدینی خرسیتانندن بولنان تبعہ دولت علیہ نی تحریک
ایله استحصال ایتمکہ چالیشوب طورر ایکن اوروپاروسیہ نک
تشویقیلہ میدانہ چیقان مشتکیلرہ یاردم ایدیور . بادی نظردہ
بومعاملہ لر نہ بیوک برتنساقض صورتندہ کورینور فقط
حقیقده اوروپالیلری بویولده بولمغہ ینہ بزم دولت مجبور
ایتمکده در .

روسیہ لی ، ہم مذہب لری نہ حمایہ نامیلہ منجیقوفی استانبولہ
کوندردیکی زمان دول غربیہ انک مداخلہ سنہ قارشی طورمق
ایچون بزمہ برابر ماللر ، جانلر تلف ایستیلر . فقط نہایت مسألہ ده
بزده اداره ظالمانہ مزک اصلاحنی تکلیف ایلدیلر . او وقت
باب عالی ایچون ، اساس حکومتی دوزلتوبده اوروپانک کفالت

وارد درك برنجیسی اداره نك نظامات اساسیه سنی ضمنیتدن
قورتاره رق عالمه اعلان ایتمکدر حکومتدن صادر اوله بیله جک
تاویلر ، اختلافلر ، انکارلر بوضورتله مندفع اولور .
ایکنجیسی اصول مشورتدرکه اوده قوت تشریحی ارباب
حکومتک الدن آلمقدر .

دولت برشخص معنویدر . قانون یایمق انک اراده سی ،
اجرا ایتمک افعالی حکمنده در . بونلرک ایکیسی برالده اولدجه
حرکات حکومت بروقت اختیار مطلقدن قورتلار . ایشته شورای
امتک لزومی بوندن ترتب ایدر .

برکره بزم اداره نك نظامات اساسیه منه باقلم ؛ بوکون
الده کلخانه خطی وار ، اصلاحات فرمانی وار ، کجکی نطق
هایون وار . واقعا بونلرک هیأت عمومی سه نه باقلسه بعض عباره -
لرینک معنای حقیقی ولازمیسندن اولدجه نظامات اساسیه دینله
بیله جک برطاقم قواعد استنباط اولنه بیلیر . فقط هیچ برنده
بر متمدن دولتک اساس اداره سی اوله بیله جک قدر وضوح
وانتظام بولمقدن بشقه کیمنده « سربستیت درجه سه نه
وار مقسزین » تعیری کبی اهلینک انکار حربتی ایجاب ایدر
قیود ، کیمنده دخی تفصیلات اداره یه متعلق برچوق زواند
کوریلور .

مادامکه حقوق بشر عقل ونقل ایله معیندر و مدنیت مزک بوکونکی
حان و موقعی میدانده در اقتضا ایدرکه ذکر اولان خط و فرمانلرک
شو ایکی اساسی بر بریله توفیق ایده جک صورتده تصحیح —

هیچ حکمی قلماز چونکه امامت امتک حقیدر . عمومک او حقّه مترتب اولان وظائفی بالذات اجرا ایتسنه امکان مساعد اولدیغنددر که تعیین امام وتشکیل حکومت ضروریاتدن اولور بو ایسه جمعیتمک ذکر اولنان وظائفی اجرایه بعض افرادینی توکیل ایتسندن بشقه برشی دکدر . بو حالده پادشاهلرک امت طرفندن بیعت نامیله و وکلانک پادشاهلر طرفندن مأموریت صورتیله استحصال ایتدکری وکالتدن بشقه اجرای حکومت ایتلرینه حق ویره جک محتملری یوقدر . « سیدالقوم خادمهم » حدیثندهکی نکته دخی بو معنای ایما ایدر .

هر امت ، امر توکیلی اخلاق و احتیاجاتنک ایجابنه کوره وسعتلی طوته بیلیر انجق قواعد حکمیهدندر که حکومت هر نه زمانده ، هر نه مکانده ، هر نه صورتله اولورسه اولسون افرادک حریتی اک آز تقید ایدمک یولده اولمق کرکدر . هیچ بر امت مثلا بر فردینی تأییداً حاکم مطلق نصب ایتمک یاخود بر شخصک الیه قدرت تشریح ویرمک کبی شیلرله او قاعدهینی اخلال ایتمک ایسته منز ایسته سده بحق مقتدر اوله ماز چونکه نه بر فردک نفسنه ظلم ایتمک ، نه ده عمومک حقوق افرادی اخلال ایتدکله حق و اردر .

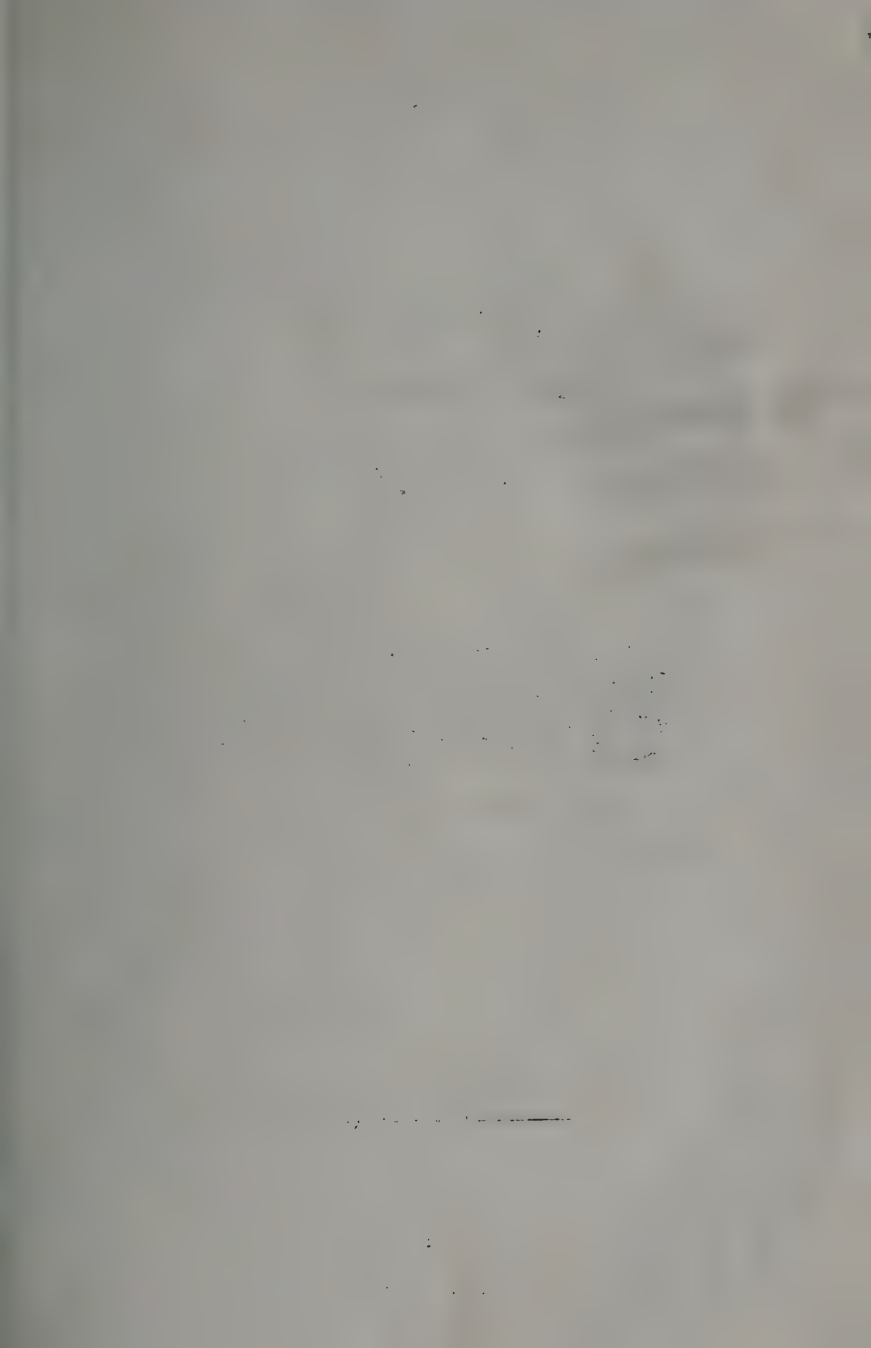
برده مادامکه برقرنک احوالی انی تعاقب ایدن قرونه تأثیر ایدمک کیم قانون طبیعت اقتضاسندندر هیچ بر جمعیتمک ، اخلافی متضرر ایدمک حرکاتی اختیار ایتدکله صلاحیتی اوله ماز . حکومتی اودائرۀ عادلده طوتمق ایچون ایکی اساسلی چاره

— وشاورهم في الامر —

انسان که قدرتدن حریتله مفطوردر بالطبع او عطاى الهیدن استفادهیه مجبوردر . حریت عامه جمعیت ایچنده محافظه اولنور چونکه فردی فردک تعرضندن امین ایده جک بر قوه غالبه بی جمعیت حاصل ایده بیلیر .

بوندن اکلاشدینی اوزره دنیاچه جمعیتک خدمتی محافظه - حریت ایچون - که بشرک بقاسی اکا محتاجدر - مطلق الوجوب اولان اویله بر قوه غالبه نک ایجادندن عبارتدر . ایشته اقامه حق ورد باطله مؤکل اولان حاکمیتک عنصر ترکیبی او قوتدر که افرادده اولان قوتلرک اجتماعندن حصوله کلیر . بناء علیه فردک کندی اقتدارینه تصرف طبیعی کبی قوای مجتمعه دخی بالطبع افرادک مجموعنه عائد اولدینی ایچون هر امتده حق حاکمیت عمومکدر .

بو مدعاچه دلیل شرعی شو مسأله در که « بر بلده اهالیسی اجتماع ایله بینلرنده ظهور ایده جک، دعاوی بی فصل ایچون بر ذاتی کندیلرینه قاضی نصب ایتسه لر قضاسی صحیح اوله ماز ، حکم ینه طرف سلطنتدن منصوب اولان قاضی ینه عائد اولور چونکه قضا حکومتک حقیدر . فقط بر بلده اهالیسی اجتماع ایله بر ذاته سلطنت ویا خلافت ایچون عقد بیعت ایتسه لر او ذات سلطان ویا خلیفه اونور اندن اولکی سلطان ویا خلیفه نک

کلیات کمال

برخی زنیب

۲

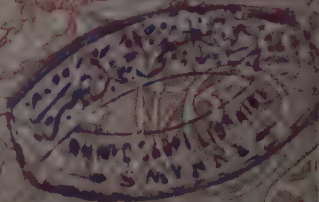
مقالات سنیہ و ادبیہ

جزو
۲

استانبول
سلانیک مطبعہ سی

۱۴۲۷

كَلِمَاتُ كَلَامٍ

2

ایکینچی ترتیب

اسامی آنا

برنجی ترتیب

جلددر ۷

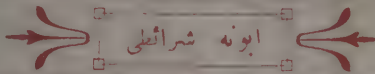
کتابدر ۱۲

اسامی

غروش

اسامی

جلد	جزؤ	اسامی	غروش	اسامی	غروش
			۳	نان مدافعه نامه سی نشر اولندی	
			۵	آره بلا نشر اولندی	
۲۵	۵	[۱] عثمانلی تاریخی	۲۰	مقالات سیاسی و ادبیه و روایا	
۱۰	۲	[۲] تاریخ اسلام	۱۰	وطن، کنهال، عاکف، زواللی جوجق	[۴]
		[۳] آثار پراکنده	۲۵	اشعار کمال	[۵]
هر جزؤک فیثائی (۳) غروشدر			۱۲	جلال الدین خوارزمشاه	[۶]
		کتاب کتاب اولهرق	۲۰	مکاتیب خصوصیه دن برنجی حله	[۷]
		هر ایکی آیده بر	۷,۵	اوراق پریشان مجموعه سی	[۸]
		جزؤ جزؤ اولهرق هر	۲۰	منتخبات محررات رسمیه	[۹]
		ایکینچی ترتیب اون بش کوننده برنشر	۷,۵	جزمی و انتباه	[۱۰]
		اولنه حقدر	۲۰	مکاتیب خصوصیه دن ایکینچی حله	[۱۱]
		ایکی ترتیبده برابر اولهرق صره سیله	۵	تعقیب و تخریب خرات	[۱۲]
		منظماً طبع و نشر اولنور		رساله لری و سائره	

ابونه شرائطی

مقسطاً تأدیه ایدلک شرطیله ابونه
شرائطی

یکونی یشین اولهرق تأدیه ایدلک
اوزره ابونه شرائطی :

غروش

غروش

۲۱۶ اثرلر اداره خانه دن آلتیق و یشین اولهرق یادم
و متعاقباً هراچ آیده بر یارمشر لیرا تأدیه
ایدلک شرطیله
۲۴۰ پوسته اجرئیدن مولای قنسیطلر ۶۰ غروش
اولهرق یشین ۳ مجیدیه و هراچ آیده ۳ مجیدیه
وزرلک شرطیله اقامتکاه کوندرلک اوزره .

۲۰۰ اداره خانه دن آلتیق شرطیله
۲۲۵ درسعات و ولایات و ممالک اجنبیه ایچون
پوسته اجرئیده داخل اولهرق اقامتکاه
کوندرلک شرطیله

بو جزؤک فیثائی (۳) غروشدر

طشره ایچون پوسته اجرئتی ضم اولنور .

[فاراغوت] که [فرانقلن] اسمنده کی حرب واپور یله و مساعده فوق العاده ایله استانبوله کیروب طولمه بفرجه سرانی اوکنده تیمور آندیغی و غرائبدن اوله رق روسیه سفیری اغناتیفک و صدراعظم عالی پاشانک ضیاقتلرینه کیتدیکی حالده فرانسه سفیری موسیو بوره نیک دعوتنه کیفسزک بهانه سیله موافقت ایلدیکی و استانبولدن حرکتندن اولجه آمریقا جمهورینک بووجهله یونانیلر حقنده ابراز ایلدیکی اوضاغ خیر خواهانه دن طولای لاجل التشکر سفینه سنه کیدن یونانیلری مظهر حسن قبول ایلدیکی بو کونلرده بتون اوروپا و خصوصیه فرانسه غزته لرینه باشلوجه بر سرمایه مباحثات اولمشدر . باقالم نتیجه نرهبه وارر .

وکلا ، بویله پلالی مسأله لر ظهورندن ممنوندر لر ، ولوکه دولت و امتک ضررینه اولسون . زیر ایلیلر که بادشاه ، دولتی بویله مشکلاتدن آنجق بونلر قورتارر ظن ایدر و بقای جاه ایسه بو ظن سایه سنده حاصل اولور

[حریت ۱۴ ایلول ۱۲۸۵]

قرار سز تشبث لرمه قالفش دینی کبی کرید مسأله سنک بدایتنده روسیه نك شو اینجه مطالعه سنه باقیه برق یالکز روسیا ایله مأمول اولان اتفاقه حیولت ایتمک اوزره روسیه پولتیقه سنی ترویج صد دنده بولندی. لکن انکلتره دولتک حقوق دولت علیه یی محافظه ده ثابت اولان پولتیقه سی روسیه نك اوزرو پایه قازدینی قویوبی میدانه چیقاردی. ایشته کرید مسأله سنده اشقیایه صحابت ایچون امریقالیلره عارض اولان غیرتک سرو حکمتی، واطه نك یونانه ویرلمسی بختی روسیه، پروسیا، و آمریقا متفقاً و رسماً دولت علیه یه نصیحت ایلد کیری صروده انکلتره نك قارشمیوب بر حال ناخشنودی کوستر مسنک سبب وعلتی، وزواللی یونانستانک کندی حال صنفی دوشنمیوبده روسیه یه خدمت ایچون بو قدر فدا کارلق ایتمسک معنای صحیحی شوذ کراولنان منافع متنوعه و اغفالات متابعه در. حتی امریقالیلر ده کرید ایچون کوریلان آثار مرحمت و انسانیت اوروپا لیلرک شم دیلر ده نظر دقتلرینی جلبه باشلابوب آمریقا غزته لرنده بوکا دائر مرنه کوریلورسه موضوع بحث ابدلکده اولدینی صروده شو آرالق استانبوله کیدن جنرال [مرتن] کریدک یونانستانه ترکی چنسا قلعه سی داخلنده وقره دکزده قریم معاهده سی ایجابجه هیچ بردولتک سفن حربیه سی بولنماسی مقرر اولدینی حالده بو عهدک فسخبله آمریقا سفینه لرینه مساعدده اولنسی تکلیفندن عبارت ولدینی و موسی الیه آلافرانقه اغستوسک اوتوزنجی کونی عالی پاشا ایله ملاقات ایدره ک استحصال مقصوده مساعدده ایچون وعد آلدینی و آمریقانک بحر سفید دونماسی آمیرالی

شرطیله تدافعی و تجاوزی بر معاهده خفیه عقدینه موفق اولدی. آمریکا جمهوری محاربه داخلیه سندن قورسیلوب فقط کرک حربك ظهور و دوامنده و کرک انای استعمارنده فرانسه و انکلتره دولتری طرفندن کورمش اولدینی معاملات دلشکنی و زبون کشی اوزرینه اورویا ایله اولان مناسبات تجارتیه مدار امنیت اوله جق و اورویا قطعهنده جریان ایدن احوال عمومیه به یارمق صوغه سیبیت و یرم جک بر موقع طوغه احتیاج کورمسی دخی روسیه نك ترویج مقصدینه مدارکلی اوله رق کندینك شرق اوزرنده کی افکارینه اورویا دولتری طرفندن کوستریله جک حمايته قارشو طورمق مقصوده بو جزیره نك آمریکا اداره سنه و یرلمسی و عدایلدی و اوزماندن یری آمریکا لیلرده کرید انقیاسنه بر محبت حاصل اولوب کریدك یونانستانه ترك و الحاقی موافق عدل و انسانیت اولدینی سوزلری آمریکا غزته لرنده ترویج اولمغه باشلادی .

واقعا کرید جزیره سی بحر سفیدك اورته سنه تصادف ایله اورویا و آسیا و آفریقا قطعهلرینك سواحلنه مقابل و متعدد لیمان و اورمانلری و محصولاتی جهتیله حرب و تجارت سفینه لرینك بارندیرلمسینه و اوچ قطعله ایله اوله جق معاملات تجارتی محافظیه بک قابل و حصول مقصددن صکره اصل امل اولان اورویا امورینه مداخله ماده سی دخی بالطبع حاصل اولمغه آمریکا ایچون بوندن اعلا برجهت منفعت اوله ماز . فرانسه دولتی الیوم براداره متحکمانه آلتندد بولندینی جهته اورویا جهه رساله ده

سنه د نبری یونانستانده و آق د کز اطهرینک هر بر ندو با خاصه
 کریده پاپاس و یولجی و رسام شکلریله نطولا شوب گز دیلر ،
 دولت علیه مأمورلری بو تحریکاتدن بی خبر اولیوب هر بری
 طویدینی واکلا دینی احوالی باب عالی یه مره بعد اخری یازدیله .
 لکن چیتسز پتسز ایش کورمک و سفار تله بر ماده معارضه
 چیقارماق وکلای دولت علیه نک تدایر حکمت آمیزدن
 اولدیغندن بونله قارشى یازیلان جواب رسمیلرده قونسولرله
 خوش کچوب شو آرله لقدمه دولتجه شکایته میدان ویریله چک
 معامله لرده بولنلما سی مأمورک درایت فطریه سنه حواله اولندی
 بو تسبیلر اوزرینه عاقبت کرید مسأله سی پاتلاق و بردی . یعنی
 بوبلیه بی صرف باب عالینک قیدسزلغی ، ایش بیلما مزلیکی و حفظ
 اقبال دردی تولید ایلدی .

روسیه دولتک دولت علیه حقنده کی افکار معلومه سی و بوز
 سنه د نبری بر دقیقه تحلف ایتمیان پولیتقه سی ایجابجه شو کرید
 حادثه سی میدان چیقارنجیه قدریک چوق همتلر صرف ایتدیکی
 صرمده اوچ دولتی دائرة اتفاقه آلمق تدبیری او نوتمدی . بونلردن
 یونان دولتی شکار قالدیر مقدمه زاغر قوللایر کی غائله نک اشعالی
 ایچون استخدا م ایتدی . روسیه پر و سیا دولتی ایله قرابت صهریه سیله
 برابر «صادووا» محاربه سی مظفر تی اوزرینه فرانسه نک کوستردیکی
 صورت رقیبانه سیبیله پر و سیا ایچون ایلروده بر محاربه محتمله یه حاضر لئق
 و بو حالد بر قوت عظیمه کندینه قوه الظهر بولئق لزومندن
 استفاده ایله یالکز شرق اوزرنده کی پولیقه سنده مساعد بولئق

باشلانندی. حال بوکه او بونک ال باشلری دخی چیقہ جق نتیجہ بی تمام بیلمیوب مجرد امید منفعتله میدانہ آتلدقلرندن مایمونی اوینادن کیمدر، پارسہ بی دوشیرن کیمدر؟ دہا یقیندہ بللی اولدی آنلر دخی پارق ایصیردیلر کرید اطہسنی یونانستانہ الحاق ایتمک و براز صکرہ قبریس و ساقز و سائر جزیرہ لر دخی اکا اتباع ایله اورایہ ویریلہ رک آق دکزہ متصرف مستقل بریونان دولت قویہ سی حاصل اولمق و بو قوتک حصولندہ سلا نیک و تر حالہ ویکي شهر و یانیہ وارنا و دلغک برطاقی دخی او قوتہ منضم اولہ رق دولت علیہ نک ادارہ حاضرہ سندہ کوریلان استعداد اقتصاسنجہ ظہوری قویاً محتمل اولان برقاریشقلقدہ تبعہ دن بولنان روملردہ اغفال ایدیلہ رک استانبولده اسکی « بیزانس » دولتی احیا اولنمق و آیاصوفیہ نک منارہ لرینہ ناقوسلر و محراب و منبرینہ چلمبار وضع ایله ظالم ترکلردن انتقام آلمق و بونلری اجراہ اوروپانک افکار و مساعدہ سنی جلب ایچون اوروپا غزتہ لرینک احتیاجات نقدیہ لرینی، تشکیل ایدیلان جمعیت و سرمایہ صندوقلری ایله حسن استعمال و محمدیلرہ قارشو خرسیتیانلنی محافظہ ایتمک لازمہ سمیت اولدیغندن و ترکلرک شمعی یہ قدر و ایوم خرسیتیانلری دیری دیری اکل ایتمک و قاریلرینی و قیزلرینی و اختیار و چو جقلرینی انواع حقارتلہ اولدرمک کی کویا دستور العمل طو تدقلری مظالم و حشیانہ دن شکایتلہ اوروپایی اغفال ایتمک و بوایشلرک آرہ سندہ ہرال باشی اومدیغنی و جہلہ تاقیہ قایمق شوق و ارز و وسیلہ ایشہ کریشلمشدی. بو افکاری القا ایدن روسیہ مأمورلری برچوق

کرید مسأله‌سی ، و روسیه پولتیقه‌سی

کرید مسأله‌سنی روسیه پولتیقه‌سی طوغور دیغندن بو ایکی شی
بری برندن آیرماز . ایکی عبارۀ مجمله‌نک تضمینات خارجه‌سند
جریان ایدن شیلر ، صورتده غرابت و حقیقته اثر ایله مؤثر
بیننده تطابق موافقت کو ستر دکلرندن مسأله‌نک توضیحی فائده‌دن
خالی دکلر : کرید مسأله‌سی روملرک کریده سلاح‌نوب طاغه
چیق‌دق‌لری کوندن باشلادی . او یانغینک قونداغی اون بش‌سنه
دنبری قولش و اداره خارجه‌نک مساعده بیقیدانه‌سی و روسیه
دوستمزک‌القات مستمره‌سی ایله کوروکلنه کوروکلنه ، سینه‌سینه
یانان آتش بوندن ایکی سنه اول میدان چیق‌مشدر . کریدک
ویرکوسی سائر ایالاته نسبتله خفیف و اصول التزام اعشار یرلی
بر قاچ متمول اشخاص اللرنده محصور و دولتمزده قاعده اولان
اصول اعتسافیه هر ایالتدن زیاده کریده ضعیف ایدی . کریدلیلر
بدایت مسأله‌ده اورتیه قویدق‌لری عرضحال عمومیلرنده کوستردک‌لری
وجهله صحیحاً ویرکو و التزامات و مأمورلردن کوریلان تعدیات
سببیلهمی سر برزاده طغیان اولدیلر ؟ خیر بونی عقلی اولان
بر کریدلی ادعا ایده‌مز . وقتیله یکیچریلر «ایسته‌میز ، ایسته‌میز» دهرک
باب هایون پیشکاهنده باغریشوب نهی استمدک‌لرنی بیلمدک‌لری
کبی ایشک باشلانغچنده کریدک یرلیلری دخی نهدن شکایت
ایتدک‌لرنی بیلمزلر ایدی . یالکیز روم مذهبنده اولانلر ایچون
دولت عثمانیه‌دن خشنودسزلق کوسترمک پالیقاریالق شانسه مترتب
بر فریضه کبی اولدیغندن شوپله بویله بهانه‌لر ایله شاته و عریده‌یه

دنیاده هیچ بر امتیاز یوقدر که افساد اخلاق ایتسون !
 استانبولده طشره لره نسبت کثرتی کوردیکمز مفاسنک
 سبب اصلیسیده هر درلو تکالیفدن مصونیتی در . کیمسه حکومته
 ویرکو ویره جک و ویره مدیکی حالده محبوس اوله جق دکل که
 مصرفنی ایرادینه اویدیرمغه چالشسون، کیمسه وطنی اوغورنده
 نفسنی مخاطره یه قویماش که وطنک قیمتنی لایقیله اداراک ایلسون .
 و قتیله فؤاد پاشا مالیه موازنه سنده استانبول ایچون بر
 ویرکو کوسترمش ایدی . انه جق پاره نک نر یه کیده جکی
 صوریله بیلیمک قورقوسندنمیدر ؟ نهدر ؟ تحصیلنه قالدیشه مدی .
 شمدی ایسه حکومت خلق نظرنده بر بیوک امنیت و اعتباره
 مظهر اولدیغندن بویله خزینه جه اولان مضرت کلیه سیله برابر
 قواعد عدل و حق اخلاله و اخلاق عمومیه یی افساده بادی
 اولان بر حالک دوامنه میدان ویرلیه جکی امید قویسندیز .
 پای تحت ، سیاسیاته متعلق اولان کافه موادک مرکز انتشار .
 یدر . بو درلو مناسبه سنز لکلر اوراده باقی اولدجه طشره لره
 انتظامنه بالطبع امکان بولونه ماز .
 مأمور لر مزده ویرکو ویرمیدر که مکلفینک حالنی لایقیله
 بیلسونلر ، ضابطه مرکز اوغللری ده نفر اولمیدر که نفراته
 لزومی قدر رحم ایتسونلر .

[حدیقه : ۱۲۸۹]

عجبا استانبولدن نیچون ویرکو و عسکر آلماناز ؟

بر مملکت پای تخت اولمغله و طنداشلق و ظائفنك كافه سندن

محروم اولمق نهدن لازم كلسون ؟

دینیه جك كه دولت علیه نك بدایت ظهورندن بری

استانبول تكالیفدن معاف طوتلش ، اندن نه چیقار ؟ ذاتاً

حقسز اولان بر شی قدیم اولمغله حق ماهیتنی بولمقی لازم

كلیر ؟ روم دولتی استانبول خلقنه بغدادی ده توزیع ایدرمش .

اویله بر قدیم عادت وار دیه بزده می اتباع ایدلم ؟

دولت مساوات عمومیه بی اعلان ایتش ایکن نصل جائز

اولور كه عموم ممالك خلقی ویرکو ایله مكلف اولسونده یالکمز

بر شهرك اهالیسی معاف طوتلسون ؟ عموم مملکتك دلی

قائیلیری حفظ وطن اغوزنده عسکر اولسون چانطه طاشیسونده

یالکمز بر شهرك چوجقلرنده . بر قاچ بدلدن بشقه . ملازمدن

اشاغی عسکر بولنسون ؟

قواعد عدل و حقه نه صورتله توافق ایده بیلیر كه طشره ده

بذل جان ایدرجه سنه بر اقدام و مشقتله سنه ده بر قاچ کیله بغدادی

حاصل ایده بیلن بر رنجبر بر قاچ نام ایله دولته ویرکو ویرسون .

ده استانبولده اریکه راحتته قوریلهرق کونده بیکرله آنتونلر

دور ایدن بانکرلرک خزینیه بر پاره اعانه سی اولسون ؟

استانبولدن بر منتظم ویرکو النسه یالکمز تتمدن سکسان

یوز بیك کیسه حاصل اولور . بو پارویه خزینه نك احتیاجی

یوقیدر ؟

برجوق شیلر کیتمش بو نلرک ایچنده ایکی مسأله وارکه ذهنمزہ طوقنیور.

آنلرده محاکمه سز آدم نفی ایتمک و فریمان عالی ایله عزلدن مصون اوله رق دیوان احکام اعضالغنه « تصرفری » تأمین اولمش بر طاقم ذواتی فرمانلرده مشروط اولدینی اوزره رضایله بشقه مأموریتہ تعیین ایتمدن و یا خود بالحاکمه تهمتری ثابت اولدن خدمتلرندن اخراج ایلمک خصوصلریدر .

بونک برنجیسی جزاسز قالیر ایسه امنیت شخصیه و یا تعبیر آحرله کلخانه خط هایونی ظلم ایله پامال ایلمش اولور .
ایکنجیسی جزاسز قالیر ایسه ممالک دولتعلیه ده سربست محاکمک وجودینه و اوصورتله عدالتک جریانسه امکان قالماز .

اما نتیجه سی نه اولور ؟ احتمال که بر بندرلی دها چیقار وطنمزی بر کره دها مخاطره اضمحلاله دوشوره بیلیر !
شمدیکی اداره دن خلقک مأمول ایتمدیکی حمیت و حقانیت ، هم معدله وهمده سعادت آتیه من ایچون ضرر و لازم اولان اولیله بر قانون پرور لکک اجرا سندن کیر و طور میه جغه کافلدر .
نفی و اخراج اولنان ذواتک دخی کچمشه ماضی دیوبده حقلرنده وقوع بولان معامله یه انظار خلقده لیاقت کوستر میه جکلری مأمولدر .

[دیوژن : ۲۹ تموز ، ۱۲۸۸]

حدك وار ايسه برمسلك طوت ده آنده دوام ايت !

صدر اعظم وصيتنامه سی میدانہ چيقار ، محاکمہ ایتک بزہ
قالیر ! توجیہات وقوع بولور ، غز تہ لریمز حضراتی او بابدہ جدی بر فکر
بیانی ینہ بزہ بر اقیار ! اسکندر کلیر کولکہ ایدر ، افلاطون
چیقار کوی پیوار لر . بیوکلردن بنده بیقدم . فقط نہ چاره کہ حقایق
مخلصمز بویله دیلسز ، بصیرت افندمز بویله بصیرتسز طورر
ایسه زواللی دیوژندن بشقه ایشہ قاریشه جق آدم یوق ، ها
کرچک ! بزم برده روزنامه وار ایدی یوزیکرمی ایکنجی قرنده
بزہ واصل اولان روایتہ کوره کنیدی او قویان اوچ بش کشی
ایچون اوده شمدی کمال عظمتله بندلر یازیورمش نہ مزہ لازم
عاقبتی خیر اولہ !

بز شمدی لطیفہ بی براقہ لمده اولدی اولہ جق بر آزده فکریمزی
سویله یلم : معلومدرکہ دنیاده افرادہ متعلق نہ قدر حقوق وار ايسه
هپسنگ حامیسی قانون جزادر . قانون جزا فلدن ساقط طور دقجه
دنیاده دولت تشکیل ایتکک ، نظام یامغه ، ترقیہ ، مدنیتہ
اصلا امکان قالہ ماز .

جزا طبعاً منفور برشی ایکن کافہ ادیان و کافہ حکما طرفدن
الترام اولنسی بومطالعہ یه مینیدر . شویقینلرده کوردیکمز کی صرف
برینک هوسنہ خدمت ایچون دکل !

هر نہ ايسه بز غالباشونی دیمک ایتیه جک ایدک : اداره سابقہ نک
(عالی پاشا اداره سی ظن اولنسون) مبالغلی فلانلی بر چوق
سوء استعمالندن بحث اولنیور . روایتہ کوره بر چوق شیر اولمش

اولمازسه نظریاتی کورمش اولانلره تودیع ایدلسون او زمان
 کورورز که ملکک هر طرفنده هر کس یایدیغنی بیلیمکه باشلار
 وحتى حفظ جاه ایچون دخی بیلمدیکنی یایمق ویا یایدیرمق
 بتون بتون اورتهدن زائل اولور .

[حدیقه : ۱۲۸۹]

استحقاق یرینی طوتدقیجه بر دولتک محتاج اولدینی هر خدمت ایچون تعریف ایستدیکمز یولده مأمور بولنه بیلیمک طبیعتک ابدال قابلیته هیج مثل مشهود اولمدق برسفاهتنه توقفایدنر . طبیعتک ایسه بو باده امساکی نه درجه لره بالغ اولدینی کوسترمک ایچون مامورلرمزک درایت و اخلاقجه بولندقلری خدمتله لایق اولانلرینی بر کره تعداد ایدیورمک کافیدر . زمان انقلابمزدنبری رأس ادارهیه اهلیت پرورلرده کلدی . فقط ینه لزومی قدر اصحاب قابلیت یتشدیره مدیلر چونکه اصحاب اهلیتی یتشدیرمکله مقصد حاصل اولماز . معرفت ، اهلیتی ایجاد ایتمکدر . (رزقی ، خدایی نابت میوه دن عبارت اولان مملکتک اهالیسی آج قالور)

یا اهلیتی ایجادک چارهسی وارمیدر ؟ اوت واردر ! حتی دستکاهلرینه مکتب نامی ویریلیر .

وقتيله کائناتی ، اوکنده سرفرو برده انقیاد ایدن شمشیر عثمانی اون اون بش سنه دنبری دلی باش بوزونتیلرینک الندن الندی حربیه مزک یتشدیردیکی اصحاب فطانتیه تسلیم اولندی . شمدی اردولرمز بریره سوق اولنورسه هیج اولمزسه یاپه جغنی بیلیر وا کثر تشبثده ده موفق اولور . بر کره ده خدمات ملکیه وامور عدلیهیه آدم یتشدیرمک ایچون لازم اولان مکتبلر تأسیس اولنسون . مأموریتلر قلملردن چیقان دیوان کاتبی قرینتیلرله دائرملردن دوکیلوب کلان قواص باشی اسکیلرینک پنجه سنندن قورتارلسون ، مسلک ووظیفه سنک هیج

یتشددیدیکی اتش فکرلی تیمور یورکلی قهرمانلر ایدی .
 بوندن یکریمی بش سنه اوله کلتجه یه قدر انلرک یرینه قاشم
 اولنلرک اکثریسی ایسه خدمت دولتی یالکزجه بر سرمایه ثروت
 و پک منصف اولورسه مدار معیشت بیئلردی .

بر مأموره کوره حرص اقبالی نهایت درجه یه کوتورمک بیله
 جائز اوله بیلیر . فقط انه الدینی مأموریت امرینی عمومک
 خوان احسانه دعوت تذکره سی عدا تمک هیج بر وقت هیج
 بر ملت ایچون فوز و نجات علامتلرندن معدود اوله ماز . مأمور
 خدمتی سرمایه ثروت بیلیرسه ارتکابی ده کندنجه بر قاعده
 تجارت عدا تمک طبیعیدر .

مأمور معیشتی خدمته منحصر کورورسه اک بیوک
 وظیفه سی اک کوچوک بر معزولیت مخاطره سندن قورتارمق
 یولنده فدا ایلمک ضروریدر .

مأموره لازم اولان ، خدمت دولته عسکرکی وظیفه نامنه
 کیرمک و معیشتی ، تعیین الیر یولده قبول ایلمک در .

بو ایکی قاعده حاصل اولدقندن صکره اره ده حیثیتی
 اراسون ، اقبالی اراسون ، ترقیسی اراسون هیج برینه تعریض
 اولونه ماز . مکرکه بو تحریبلر صره سنده وظیفه شکنلکی ،
 غرضکارلنی مراننه واسطه حصول ایتمش اوله .

معلوم برمسأله درکه دولت قیوسی هر مسلکدن سر طرفدن
 توجه ایدوب کلیمکه اولانلرک کافه سنه اچیق قالدقجه و کثرت
 عیال و قلت معیشتدن بحث ایتمک مأموریت استدعالرنده دلیل

حال بویله ایکن عمر بن عبدالعزیزك حسنات فوق العاده سیله
مثلاً حاکم بامر اللہك سیئات ردیئہ سی بیننده بیانغی عقلک تحدید
ایده میہ جکی درجه لرده فرق کورولمز می ؟

شو قدر وار که انسان بالطبع میل تعدی ایله مجبول
اولدینی ایچون دنیاده حکومتک ظهوری لازم گلش ایکن انک
حسن حالتی ینہ انساندن بکلمک علنی بر تناقض دگیلدر
مطالعہ سی بر وقت خاطر خراش اولمقدن خالی قالماز، بونکه برابر
طبیعت بشری و هیچ اولمزسه جمعیتہ خدمت ایده جک بر فرقه یی
ممکن مرتبه تهذیب ایتک نظامک کیفالتی جزوی، کلی کافہ
معاملات اداره یه تعمیم ایلمکدن بیک قات سهولتیدر .

بو حاله بناء دینیلہ بیلیر که بر دولتک هیئات اداره سی اخلاق
فاضله احسابندن مرکب اولنجه نظاماتی - فنا دکل - فقط
ناقص اولسه بیلہ ینہ حسن اداره تحتندہ بولمنسی قابلدر . لکن
مأمور لرده سیاستجه لازم اولان اخلاق موجود بولمقدقجه
نظاماتده اولان کالاتک سعادت مدنیتجه هیچ بر تأثیری اوله ماز .
مرادمن امر تشریعک اهمیتنی انکار دکل وظیفه سنی لایقیله
بیلیر مأمور یتشدیر مه نک لزومنی بیان ایتمکدر . نظر حکیم
احبابی عنددنه محققدر که دولت علیه نک بش عصر مدتده
ودنیاده هیچ مثلی کورولمدک صورتده ظنظنه اقبالی ، نیجه
بیک اختلال ائتشرینک نیجه بیک استیلا طوفانلرینک ارسندن ،
شان و ناموس سیله چکوب چیقاران یالکز یکیچری و سرای
دواثر وزرا نامر یله معروف اولان اوچ بیوک مکتب فضائلک

بر لازمه سیاست

حکومتلرک عدل وانتظامنه چاره تحریسیله مشغول اولان اصحاب دانشک کندیلرنجه اقصی الغایات عد ایلدکلری ماده امر تشریحی هر درلو سوء استعماله مانع اوله بیله جک بر درجه کماله ایصال ایتمکدر .

بویله بر مقصد واقعا مدنیت ایچون کیبوک بر مدار سعادت اوله بیلیر وموانع بر اندازلنده بو قدر ایجازلر کوسترمش اولان قوت معارف ایلروده بلکه اوله بر مطلب اعلائی دخی فعله کتیره بیلیر .

فقط کرک تاریخلرده و کرک زمانمزک احوالنده بو کونه قدر نظاماتک آرزو اولندیغی درجه ده دکل بلکه آنک عشری مرتبه سنده بیله شمول وتأثیری مشهود اولامیسور حتی بو شمول وتأثیرک امکان حصولنه استعداد بیله کورلیبور .

بناء علیه بو نقصانک تلاقبسی اولسه اولسه اجرای احکامه مؤکل اولنلرک انتظام اخلاقیله حاصل اوله بیلیر . اسلام دولتلرینک حالی برر بر نظر تدقیق اوکنه النیرسه دعوا مزک برهانی کندی کندی میخانه چیقار . مبدأ ظهوردن تا یقین وقتلره کلنجهیه قدر دول اسلامیته نک کافه سی اکمل شرایع اولان احکام فقهیه ایله اداره اولنوردی .

هم آدم يتشدير مكده وهم ده آدم يتشدير مك قدر مهم اولان
 حيثيت مليه محافظه كار لغنده بريوك ترقى كوسترلمش و خصوصيله
 اناطوليدنه كى ابدال حسنيلير كى تسالدين بدأ ايدهرك غاصبلقده
 نتيجه ويرن ، اصنافدن بوزمه بر طاقم مأموريت هوسكارلرينك
 حكومت خزينه سندن و ثروت مليه چيقنلر ندين اللرى كسلمش اولور .

[عبرت : ۷ تشرين اول ، ۱۲۸۸]

ایدر قاعده سنه اولان اعتقاد مندر درجه سنده ثابت ومصرز .
 واقعا بزهیچ کیسه مأمور اولمق ایچون هیچ برحایت مظهر
 اولسون وارده استحقاق دن بشقه بروسیله اقبال بولمسون دیمکه
 یالکنز حلمزد نظراً جسارت ایدمه ز چونکه هر مأموریتک کافه
 وظائفی اقتضا ایدن لیاقت کامله ایله اداره ایتمه مقتدر اوله حق
 درجه لرده احساب استحقاق بزدن برقاچ درجه منتظم اولان
 دولتلرده بیله پک قولای بولنمور .

زده ایسه مثلاً بوکون نه قدر مکتوبیحی وارسه عزل ایدلسه
 ویرلرینه کرک انلردن وکرک سائرلردن بحق او خدمتی ایفا
 ایده جک آدملا آرانسه هیچ شبهه یوقدرکه تدارکی قابل اوله ماز .
 بولنانلرک دخی هربری البته برویا برقاچنک فوقنده ویادوننده
 کورینور، البته مکتوبیحلیق وظیفه سنی تمامیه ایفایه مقتدر اولنلر
 اولمایانلردن آز ظهور ایدر شوقدر وارکه موجود اولان قحط
 رجال ایله دولت مأموریتنی دنیاده هر شیدن عاجز اولنلره
 مراجعتگاه اولمق ایچون وقف ایدلمش بر عمارت حکمندن چیقارمغه
 همت و «آجم و فقیر و بی علاج من غیر استحقاق اقوات ضروریه م
 ایچون دولتجه دیده بانلقدن وزراته قدره نه اولورسه اولسون هیچ
 برینی اداره یه مقتدر اوله مدیغ حالد بر خدمته قالدیرلمغه محتاجم»
 بوللوعر فخاللرله خدمت دیلنلره : باب دولت اسکدار مسکینخانه سی
 دکلدربورلسده دولتمزده مأمورک بیوک بر صنف عد اولنورکن اک
 اخس وارذل بر فرقیه بیله یاقشمیه حق معامله لرده بولنلرلمسه ،

اصول اداره يه مغاير برمسلك اختيار ايتمش اولمايز .

بزواقعا هر معزول اولان مأموره رتبه سنه وييا وقتيله بولنديغي مسنده ماسب بر معاش و يرلمسنى هيچ بروقتده ترويج ايتمك دكل ، خاطر مزه بيله كتيرمه يز چونكه بويله بر طريق آچيليرسه وطنمزده ذاتاً واجب الازاله اولان رتب ملكيه برده بهوده يره معاش آلمق خصوصى علاوه اولنه جغندن و مسند ، يعنى ايش ايچون بر آدمك آلد يغي اجرتى قيد حيات بولنده وعينيله ابراهيم پاشا زماننده ابتدا ايدرك اندنصكره دائماشوكا بوكا بيكچرى علوفه لرى طرزنده بر ايراد حالنه كتوره جكندن بو يولده طوتيله جق برمسلك خزينه مزه ، مثلاً وقتيله رشيد پاشا خانداننك و توابنك بعض اعضاسنه ويريلان قيد حيات معاشرى و قباجقى و نخلجى كبي اشقيانك آلدقلى بيكچرى علوفه لرى قدر مضرت و يره جكنده هيچ شهر مز يوقدر .

شوقدر وار كه كيسه يه سن اولان رتبه يى حائزسك و يا خود فلان خدمته بولونمشك عرضحاليلك و يا تاجرلك ايده مزسك دينلمسه و يا خود دها طوغرىسى آره نيلورسه بن فلان رتبه دهيم و يا فلان خدمته بولندم شمدى عرضحاليلق و يا تاجرلك ايده مم ، بناء عليه بكا رتبه مه واسكى بولنديم خدمته مطابق برايش ويرملك لازم كلير يوللو بر طاقم ادعاره قالقيشنلره : خير عرضحاليلك ده تاجرلك ده ايتمكده مأذونسكز ديند ييلورسه منافع دولته مغاير برايش طوتولش اولماز فكرنده ايسه ، بياغى درت ايله درت سكز

کوز اوکنه الیویرمک بویله بر آرزونک فعله کلسی ، مملکتی بتون بتون تخریب ایده جکنی بو بایده قاعده دوشنمکه حاجت بر اقیه جق در جهده کوسترمکه کفایت ایدر .

فقط ، «فلان مأمور فلان یرده اسکیدی بر ازده بشقه بر بنده قایلرسون» دیرک مأموری عزل ایتمکدن فراغت اولنورسه قاعده ویاتجربه یه مقایر بر حرکت اختیار اولنماش اولور ظن ایدرز . بز واقعا بر مأمور نظاماً بر سبب تبیین ایتمکسرین عزل اولنسون فکرنده دخی بولونه مایز . چونکه انفصال ، جنجه یه احتیاج کوسترمیه جک بعض مأموریتلر بر خیلی مأمورلر وهله بر چوق سبیلر موجوددر . مثلاً بر آدمک یرینه دها مستحق بولنه بیلور بر آدمک فعلی خلاف عدل ونظام اولمدینی حالده دولتجه بر مسأله چیقاره بیلمک استعدادینی بولور ، بر یرک بعض تعدیلاته نمونه طوتلسی لازم کلیر . حاصلی بیک درلو ضرورت ظهور ایدرکه مهم اولمقسرین بر ویابرقاج مأمورک عزلی ایجاب ایدر . فقط تبدیلی ، ضرورت نظامیه دکل احتیاج حقیقی یه اولسون حصر ایدرده مثلاً ایکی آی اول کریده حاییه سوق اولنان بروالی یی «حسب الایجاب» عزل ایتمک وایکی هفته صکره «حسب الایجاب» بغداده تعیین ایتمک «وحسب الایجاب» اوراده دخی ایکی ای طوردیر مابق کبی تبدل هوسکار لغنی ترک ایدر ، وصحیحاً لزوم اوزرینه مأموریتندن اخراج اولنان بر آدمی مهم ایسه اقتضا ایدن مجازاته ومعصوم ایسه تعیشنه خلل ویرمیه جک قدر بر مکافاتنه مظهر ایلر ایسه ک ظنمزه کوره قاعده حقوق و

لزوم کورنمز . شو قدر وار که اول انسان استقبالی ، دائماً حالک محصولیه تأمینه مجبور اولدیغندن بوکون بر آدم یارین نه اوله جغندن امین اولمق سزین بر خدمته قونیلور و بشقه یردن بر مدار معاشی بولمئزه ، ایلر وسنی دوشنه رک بر طاقم نامشروع طریقارله دخی کندی ایچون بر خزینئه احتیاط حاضر لمغه چالیشور چالیشمیانلر یاقرنجه قدر ادرا کسز ویا آشچی بریره کیتدیکی زمان مطبخده کی اتی اغزینک صویب اقدینی حالده عاجزانه یالکز باشنه بکلین کدیله قدر جسار تسزویا خود وطن ووظیفه سی اوغرندمه معیشت ورفاهنی تهلیکه یه قویه جق قدر حیثیلدر .

ثانیاً متمدن اولان مملکتلرده عادی یازیچیلر و سایلر بیله بر خدمته بر مدت موقته ایچون مقاوله ایله کیررلر و مقاوله نیک ختامنده زمانی تمدید اولمیه جق ایسه هیچ اولمئزه بر آی اول خبر آلورلر آلامدقلری حالده هیچ اولمئزه بر آیلق معیشتلرینی تأمین ایچون اقتضا ایدن پاره یی افندیلرینه تضمین ایتدیررلر . مدت مقاوله طرفنده وظیفه لرینه رعایت ایتدیکه طرفه ایله اجر تلمردن محرومیتلری ممکن اولاماز .

یازده کی مأمورلر خادم دکل عادتاً مخدوم عد اولنوب طوررکن بشقه مملکتلرک خدمتکارلری قدر اولسون معیشتنی امنیت البته المقدن محروم اولملری نصل جائز اوله بیلیر ؟

شمدی قاعده و تجربه الهه طور دجه بز واقعا هر مأمور خدمته بر مدت معینه ایله کوندرلسون دیه میز ، کوندرمک استسه ک طشره لرده بولنان ملتزمین و حکامک معاملاتنی بر کره

صورت جدید و صحیح‌دهه تعلیم اولنمیدر .

برگه بوضو رتلر حاصل اولور ایسه مأمور لر مرکز لیاقت
جهتی تأمین اولنور فقط مصلحتجه تأثیری بلکه لیاقتدن بر قاج
قات زیاده اولان غیرت و صداقت یالکمز علم ایله دخی وجوده
کله‌یه جکندن ، اومقصده وصول ایچون دخی بر طاقم تدابیره
تشبث اولنمق لازم کلیر وهله براز زماندنبری وطنمزه دو کیلوب
کلمکده اولان هوای حیات افزای حریت ، ابنای وطنک خون
حمیتی اوغرایینی وهاملق و منفعت پرستک امر اضندن تطهیر
ایتمکده باشیلی ، یتشن کنجلمزده صحیحاً استقبالمزجه مدار
امنیت اوله جق بر محبت وطن و مطاوعت وظائف استعدادی
کور نمکده اولدیغندن ، بوقابلیته پرورش و بریلورسه بغیر حق اعدامنه
حکم ایدن دشمننک وجودینه ملتجه لزوم اولدینی ایچون بقای
اقبالی توصیه ایدر یولده عظمتی مشهود اولان عثمانلی رجال حکومتنک
صحیحاً اولادی دینلمکده لایق اولنمیله جک پک چوق مأمور لر
یتیشه بیلیر .

بو پرورش استعدادک چاره سی ایسه مکتبلرده هر در لو حسیات
حمینی بیوته جک بر مسلک تربیه اتخاذیله برابر افعال حکومتده
دخی رعایتی ، لیاقتله مجتمع اولان صدق و غیرته حصر ایتمکدر .
بونکله برابر مأمور لرک تعیشده امنیتنه دخی بر چاره دوشمنک
بو یولده طوتیله جق تدابیره متمم اولور . واقعا قاعده بر مأمور
بر خدمتک ایفاسنه تعیین اولنور وانک ایچسون معاش الور
بناء علیه خدمته احتیاج قالدینی کبی مأموری بسلمکده دخی

امید اولنان قواعد اصلاحیہ پی دکل ، حتی شمذیکی نظامات ناقصہ پی فعلہ چیقارمق اوزرہ صحیحاً آدمیتشدرمک ایچون اعتقاد۔ مزجہ دروننده اصول واحکام فقہیہ و حقوق کبی و علم ثروت و فن اداره کبی معارف سیاسیہ تدریس اولنور بر منتظم مکتب وجودہ کتیرمک و بونده او قونہ جق شیرلی تالیف ویا ترجمہ طریقہ لسائمزہ نقل ایتدیرمک قطعی الوجوب کورینور بو مقصدک حصولی ایسه بر حسن ہمت و برایکی بیک کیسہ مصرفدن بشقہ ہیچ بر شیئہ احتیاج کونسترمز۔

ہرکیم اولورسہ اولسون بر فنک مسائلنی اکلایمق ایچون کندی لسانندہ بولدیغی سہولتی بر اجنبی لسانندہ بولہ مامق وحتی اوروپادہ مکتبلردن لاینجہ درس او قونمق قالدیرمدجہ معارف عمومیہ نک ہان ہیچ بر اثر ترقی کونسترمدیکی عقلاً و تجربہ مثبت اولمق جہتیلہ ، مکتبلر مزدہ درس لر بای حال ترجمہ او قونمق ضرور یاندندر و ملتجہ آرزو اولنہ جق شی دخی بودر فقط حیفا کہ لسائمزدہ استفادہ اولنہ جق کتابلرک قلتی و بلکہ عادتاً فقدانی جہتیلہ تزید معلومات ایچون بر منبع موجود اولدیغندن و حالبوکہ لیاقت صحیحہ ، کیریلن مسلکک نظریاتندہ ملکہ راسخہ یہ واو ایسہ پک چوق مطالعہ یہ توقف ایلدیکندن ملکمزدہ ہان ہر بیوجک مأمور ایچون بر اجنبی لسان بیلکم احتیاجات ضروریہ دن اولمشدر۔

بناء علیہ مکاتب ملکہ و عسکر یہ مزجہ کثرت آثار ایلہ معروف اولان لسانلردن ہانکیسی اختیار اولنہ جق ایسہ بر

مبالغ کلیه ، مکاتب رشديه نك اصلاحنه ویرمك ورشديه لردن یالکمز
 حربیه به دکل هر درلو مکاتب عالییه کیره بیلمک ایچون لازم
 اولان یاقته مالک شا کردلر یتشدیرمک اقتضا ایدر .

ثانیاً حربیه استانبوله و حربیه به دخون ایسه هان بتون
 بتون استانبول لیلره حصر ایدلمش ، حالبوکه استانبول خلقی
 صفات عسکریه جه همان کافه انبای وطنک مادوننده در . بناء علیه
 طشرم لرده بولنان اعدادیه لر حربیه به تحویل اولنمق و هیچ اولمزسه
 هر اردو مرکزنده بره کتب عسکری بولندیرمه نك چاره سی
 دوشونمک احتیاج شدیدایله محتاج اولدیغمز تدبیردن کورینور .

ملکیه مأموریتترینه کلنجه بو معلوم برشیدرکه مالیه ده درکنار
 یازمق و یا باب عالیده مضبطه قیدایتمک و یا خود بردارنده مهر دارلق
 وقواص باشلیق کبی خدمات شخصییه ده بولنمق و یا خودکه بر
 مملکتک مجلس اداره سنده برقاچ سوز ایشتمک هیچ بر وقت
 فنون سیاسییه نك اک دقیق واک دغدغه لی بر شعبه سی اولان احوال
 اداره جه وقوفی اقتضا ایتمز و شو بولندیغمز زمان مدنیتک
 معاملات اداره ده ایجاب ایتمز دیکدی دقیق و انتظامی فعله چیقارمغه ،
 النده هیچ نظریات اولمق سزین یالکمز تجربه ایله ایشه باشلایانلر
 ایچون موفقیت هیچ بر صورتله قابل اولماز حتی وقتیله یاپلمش
 اولان مکتب ملکیه ده بر ازابن خلدون و بر ازتجارت قانوننامه سی
 کبی شسیلر او قومق و برقاچ سطر یازی یازمقله ینه بر ملک
 ایچون مأمور یتشمک ممکن دکلدیر .

عسکرک وارداتی یبلده بر ایکی بیک کیسه یه بالغ بولند قجه ،
 تدریس ایله اوغراشه جق علمایی فقه ایله اشتغال ایتمک ایستینلردن
 آیرمق ملکمزده طریق تدریسی بتون بتون سدا یلمک دیمکدر .
 هر نه وقت بر مدرسده حیثیت و منفعتجه بر قاضی عسکرو یا منلادن
 اشانغی قلامغه و هیچ کیمسه ایکی مسلک ایچون دخی امتحانسر
 رؤس المامغه باشلار سه و بونکله برابر امر تحصیل دخی عصر مزجه
 احتیاج قطعی کوریلان تعدیلاته اوغرا سه اوزمان صاحب فتوی
 عبدالرحیم افندی کبی قاضی لر مز و کاتب چلبی کبی مدرس لر مز
 ظهور ایتمک باشلا یه جغنده هیچ شبهه اولنمسون .
 عسکر دن ظهور ایدن اصحاب معرفتک لیاقتجه نقصانی و عددجه
 قلتی بیاعی درجه ده مکتبمزک آرزو اولندی بی قدر منتظم بر حاله
 کله مه مسندندر .

واقعا حربیه ده همان آوروپا مکتب حربیه سی درجه سنده
 مکمل درس لر او قوتدیر یلیور فقط اعداد یه مزده تحصیل مسلک نه لزومی
 قدر الشمس و مقدمات معارفده و خصوصیه هر در لو کالاتک محتاج
 الیه اولان کتابت امرنده او یله بر بیوک مکتبه دخول ایچون لیاقت
 کوستره بیله جک قدر ترییه کورمک بر در لو ممکن اوله میور .
 برده سنده نهایت قرق الی ضابط یتشدر بر مکتب ،
 آرزو ایتمدی کمز « تعمیم وظائف عسکریه » اصولی میدانه کلدیکی
 صورتده دکل ، حتی شمدیکی حالده بیله دائرة حربیه نک اکشدید
 احتیاجاتی ایفایه کفایت ایده مز .
 بناءً علیه اولا مکتب اعدادینک لفویله اکا صرف اولنان

زده ایسه مدرسه لر دنیوی و اخروی بر طاقم فیوضات
مادیه و معنویه به نائل اولمق آرزوسيله ، یدی یاشندن یتمش یاشنه
قدر وجودینی تحصیل علمه وقف ایدن بر طاقم اصحاب همتله
مملودر . دولت علیه یه و بلکه دنیاده هیچ بر دولته کوره خواجه لسه
مستحق آدم پیدا ایتمک ایچون بوندن اعلا بر معدن استفاده اوله ماز .
قضا ایله مشغول اولان علمامنر ایسه ، کرک استانبولده
و کرک طشره لرده امر عدالتک حامی منفردیدر دینله بیلیر .
شوری و دیوان شعبه لرنده علمادن بر صاحب قدرت بولمقد قجه
تشریح و قضانک انتظام التنده یوریمه سی محالاتنددر . هله طشره
حاکمه شرع و فونه واقف اعضا بولمق ، مبتلا اولدینغمز
نقصان معارف جهتله بیانی کیمیا بولمق قیلندن اولدینی ایچون
او درلو محاکمه احقاق حق یالکنز حکام شرعک همت
و معلوماتنه متوقفدر .

مدارس و طریقک شمدیکی حالی ، خواجه وقاضی یتشد .
یرمکجه نه درلو تأثیرات کوستردیکنه دائر معارف و محاکم
اوزرینه غزته مزده اعلانی مصمم اولان ملاحظات آره سنده
بعض تفصیلات ویره جکنز شمدیلك مطالعات آتیه نك ایراديله
اکتفا ایدرز .

امر تدریس و امر قضانک اصلاح و ترقیسی مطلوب ایسه
هر شیدن اول بو ایکی مسلکی بر بوندن تفریق ایتمک لازم کلیر .
فقط زمانمزده کورلدیکی کبی بر مدرسک عائداتی نهایت نهایت
آیده بیک بیک ایکیوز غر و شدن عبارت و حالبو که بر قاضی

وتطبيقاتندہ تجربہ بی جامع هیچ بر صاحب لیاقت جیقمیور
 وجیقمسنده احتمال یوقدر دینلسه پکده مبالغه ای دلامش اولور .
 دولتمزک آرزو اولندیغی درجده عظمی و سعادتی احضار
 ایچون لازم کلن تدابیری فعله کتورمکه ایسه بو اوچ مسلکک
 یتشدیره بیلدیکی ذوات معدوده دکل ، انلرک اون مثلی قدر
 اصحاب استحقاق موجود اولمش اولسه ینه کفایت ایده مز .
 قحط رجا بودرجهده ایکن طوتهلم که فتاوی عالمکیریدن منتظم بر
 دستوریالیش ، طوتهلم که مشهور مؤلفک محاربه اخیرده کی ترتیندن
 دها مکمل برسوق الحدیش لایحه سی میدانه کتورلمش ، طوتهلم که سلطنت
 طریقله اداره اولنور دولتمزک نمونه کالی اولان بلجیقانک اصول
 اداره سندن مکمل بر طاقم نظامات ملکیه یالیش ! بونلری
 ا کلامغه وغیورانه وصادقانه فعله چیقارمغه مقتدر مأمورلر
 موجود اولدقجه تأسیسات واقعه نک نه لطفی کوریله بیلیر ؟
 بو باده اتخادی لازم کلن تدابیره کلنجه اولا طریق علما
 حد ذاتنده امر قضا ایله تدریس فنون کبی بر برینه هیچ مناسبتی
 اولیان ایکی وظیفه بی جامع اولدیغی ایچون . مثلا درس وکالته
 آره صره فنون مدونه بی اوقوتمقدن دکل حتی کلامقدن عاجز آدملر
 تعیین اولنور ، فقهک تطبیقاتیله هیچ اشتغال اتمامش بر اعلامه
 برسنجاق نیابته کوندریلیر . اجرای مأموریت ایچون برنجیسی
 عادی بر مدرسه نشین ملازمک وایکنجیسی علم محضریدن بشقه
 دنیاده هیچ بر شیئنه واقف اولیان بر محکمه کاتبنک نفوذ
 وبلکه ا-ارتی اتنده قالیور .

ایتدکلرندن طولایی ملکمزده موجود اولان — پاره سز درس اوقوتیر — مدرسئر، وایچنده اقامت ایدنلره پاره ویرر مدرسهلر سایه سنده بعض ادملر یتشدیره بیلور وکویا که مادرلرینک رحمی بردار الفنون ایمش کبی اکثریت اوزره طوغدقلری کون — بشیکلرینک باش اوجنه رؤس تدریس اصلمقده اولان زادکان علمانک هیچ اولمزسه برثلثی بغیرحق مالک اولدقلری شو مرتبه یه ، بیودکجه ایتدکلری تحصیللر سایه سنده ، غایت جزئی درجده اولسون احراز لیاقت ایده بیلورلر .

عسکرلکده ایسه مکتب حربیه مز ، — اون اون بش سنه اول بوراده وشمدیکی حالدده مصرده ؛ تونسده ، ایرانده فلانده کوریلان ضابط اغالره بیک قات فائق اوله بیله جک آدملر چیقاریور .

مع مافی نه علما نه عسکری مسلکلرینک میدانه کتیردیکی آدملر ، کرک عددآ وکرک لیاقة موجود اولان احتیاجه وبلکه اوا احتیاجک اونده برینه تقابل ایده بیلیر .

امورملیکه مأمورلر مز ایسه قلملرندن ومأموردائرلرندن برده نوادر دن اوله رق طشره زادکانی اره سندن ظهور ایتمکددر . حالبوکه بومنشآلرک هیچ بریسنده اداره یه تعلق ایده جک فنون دن ایکی کله تحصیل ایدلیدیکی یوقدر بناء علیه زنجیلر دن یتشان بعض علما کبی ملکیه مأمورلری اره سنده ظهور ایدن واستعداد فوق العاده سیله کندی کندینی تربیه ایتمکه مقتدر اولان برقاچ نوادر استن اولننجه — بولندیفی خدمتک نظریاتنده علمی

سعی و تأمل احتیاجنده ، بر خانه نك ایشنه قطعاً قیاس قبول ایتیمه چکنه
و بر مأمور عادی برو کیل خرج کی بشیوز غروش دکل ، مرتبه سنه
کوره یوز بیک غروشدن یوز بیک و بلسکه یدی سکز یوز بیک
لیرایه قدر ارتکاب ایده بیله چکنه نظراً بولنه جق درت بیک
کشی ایچنده لزومی قدر غیرت و صداقت خصیلترینی جامع
بلکه درت یوز کشی موجود اوله مامق طبعیدر .

ایشته بو مطالعه یه نظراً اکثر یرلرده و باخصوص بزم
مملکتده مأمورک — خدایی نابت دینبیله بیله جک بر حال ایله
ظهور ایدوب کله سنی بکلکمدن ایسه — تعلیم و تربیه ایله
یتشدر یلسنه چالشق لازم کلیر . مجالس ادبده دائر اولان
محاضرات مشهوره دندر که معهود « آسیاب دولتی بر خرده
اولسه دوندیرر » . مصرعنک قائلنه بوغریب اعتقادی ایچون
تعریض اولند قجه « بز دوندیرر تعیرندن زمانم زده کوردیکمز
اداره معکوسه یه نظراً دولتک آلتی اوستنه کتیرمک معناسنی
مراد ایلدک » دیر ایتمش .

حقیقت حالده دخی چرخ دولتی او ایله بر وصف حماقته
شایان اولنلر دکل ، بیانی استعدادده طبیعتک فوقنه چیقسانلر
بیله پک قولای دوندیره مز .

ممالک عثمانیه ده ایسه مأمور لر علمی و سینی و ملیکی اعتباریله
اوچ مسلدکن یتیشیر . علما ، روحلری شاد اولسرن
اجدادمز اولان او قوجه « عبالی کبهلی » ترکلرک غنیمت جهاد
و ثمره جهاد ایله قزاندقلری ثروتی استقبال ملت یولنه وقف

مأمور

بيك درلو دليل وبرهان ايله مثبتدر كه مأمور طاقى معاش ايله خدمت ايدر بر صنفدر .
بناء عليه عادى خدمتكارلرده اولدينى كچي بونلرده اصل ارانيله جق شى، الدينى امرى اكلاته جق قدر در ايت وتاميله اجرا ايدم جك قدر غيرت و صداقتدر .

بر افندى ، مثلا بر خانه كيتسه ده كندينه خدمت ايتديره جك اوشاق آراسه - يك مراقلى بر مشكل پسند اولدينى حالده - كوردىكى آدملىك هيچ اولمازسه ياريسىننى مطلوبنه موافق بولور ومطلوبه موافق بولدينى خدمتكارلر كده هيچ اولمازسه ياريسى - ولو بر درجه يه قدر اولسون غيرت و صداقتله متصف بولنور .

فقط عموم خدمتكارى اوله جق مأمور لر بر افندينك هوس ومزاجنه دهل درت بيك سسه لك تجارب حكمت وحكومته تدوين اولمش فنون عاليه دن معدود اولان برچوق قواعد و نظاماته واسطه اجرا اوله جقندن ملكم زده كى قرق مليون نفوس اره سنده وظيفه مأموريتنك كندينه ويردىكى تعليمات صريحه وضمنيه ي اكلاته جق درت بيك كشى بولنمق وهله امر اداره ،

کندی اخلاص ایتمش اولور .

بوندن اکلشلهدی که اکل ناموس ایدن ، حکومتک متهمه اجرا ایتدیکی جزا دکل ، مغدورک شکایتندن عبارتدر . جزا ایسه متهمی تأدیب ایچون ترتیب اولنق جهتله خفت وشدتنک ناموسه تعلق ایدر یری یوقدر . برده جمعیت داخنده بولن ان آدمک کندینه عائد بر فعلک جزاسنی ینه کندیسنک تعین واجرا ایتسنه صلاحیت نره دن پیدا اولمش ؟

همده نه جزا ! اکثریت اوزره مغدورک اعدام ویاجرحنی موجب اولور ! مثلاً عرضه متعلق بر دوئللو جرح ایله ختام بولور . صکره اغز دالاشندن چیقمش بر دوئللو ده آدم اولور ! اما آوروپاده دوئللو وار ایش ، نه یاهلم ؟ آوروپاده بیلانده وار . اوراده موجود اولدینی ایچون بیلان ای حیواندرمی دیهلم ؟ دوئللوی التزام ایدن ذواته معلوم اولماق کر کدر که آنک آوروپاده وجودی عقلاسنک تحسین والتزامندن دکل خلقک اخلاقه یرلشدیکندن در . آوروپانک نه قدر بکنمیوب ده الفاسیله اوضراشدینی شیر وار ایسه ، بزم مملکت فربک سوپرندیلمکی ایش کبی بورالره می چکوب طوپلایه جغز ؟ هرکسک ناموسنه قانون پک اعلا کفایت ایدوب ظور یور . اوله ابنسای جنسنک قانی ایچمکله محافظه حیثیت ملت اسلامیه نک اکلایه جنی معامله لردن دکلدر .

دوئلو

آروپادن الزم بر شی ایمش کبی آرایوب آرایوب ده بوراه
کتیرمه چالشدیفمز معرفتوردن بری ده دوئلو در . بودوئلو که
ایکی کشی بیننده مبارزه منفرده دیمکدر ، گویا کافل ناموس
ایمش . یعنی قانونک تعیین ایتدیکی جزالر بعض معاملاتن
طولایی بر آدمک ناموسنه ترتب ایدن لکه بی ازاله یه کافی دکل
ایمش ده اوپله لکه لک قان ایله ییقانسی لازم کلیر ایمش !
بر شینک ملکجه لزومندن بحث ایتمک استیانلر ایچون بر
کتاب مطالعه سنه اولسون تنزل لازم دکلیدر ؟ هانکی عاقل
دیمش که ناموس بشر بر قورشونک تصادفنه ویا بر قلیجک
تأثیرینه تودیعی اولنه بیلیر ، ناموسی اخلال اولنان، مبارزه ده
غالب کله مزسه انتقام زرده قالیر ؟ مغلوب اولورسه حکم عدالت
زویه کیدر ؟ بر ادبسنز بر اهل عرضک ناموسی اخلال ایدر
وسکره دوئلو نامیله اعدامنه ده مقتدر اولورده ینه جزاسنز
قالیرسه بویله بر قاعده یه حقلی ویا لزوملی نظریله باقمق فصل قابل
اوله بیلیر ؟ اکمال ناموسه قانون نه دن کفایت ایده میورمش ؟
بر آدمک ناموسنه بر دیکرینک قول و فعلیله خلل کلز . چونکه
ناموسسنزلق مغدور اولانده دکل تجاوز ایدنده در . یالکز
مغدور اولان آدم کوردیکی تجاوزی قبول ایدرسه کندی ناموسی

فياض قدرت بوسـمادتی بزم اولادیمز ایچون صاقلایور
حالمزدن ممنون اولسه قده فتور کتور میه لم استقبلنک فیضی
دوشونه لم هر آتی قریبدر . یشاسون عثمانلیلر !

[عبرت : ۱ حزران سنه ۱۲۸۸]

وجودیله قائمدر.

هردرلو عقایدی وجدان دائره سنده قالبیده غیره تجاوزدن
بری اولدقجه حمایت ایتمک خصوصی که حریت افکارک اک صحیح
معناسیدر قرون اخیرده عثمانیلرک ایجاد مروقی اولدیغنی بر
صاحب وقوف انکارایدن مز بومدعا ایلروده بر مفصل بند ایله
دخی اثبات اولنه جقدر .

استقبالنر امیندر . چونکه بودولتک بقاسنده امید یوقدر،
باری بز فرصت المزده، ایکن یوکمزى طوته لمده ایلروده رفاه
ایله کینه لم دینلرک اکثری قبرستان فناده یاتسور. فقط بزفانی بز
وطنمز باقیدر بز اولورز وطنمزى احیا ایدرز دینلرک حالا
استقبالده آبا واجدادینک شهرت حمیتی ادامه ایده جک اولادی
دنیا یه کلور .

تنظیماتک پرورش عدل و حمایتیله آغوش وطنده نشونمایه
باشلایان نازنده طفل ترقی طبیعتیله یقینده شو کوردیکمز امکلمه
طرزنده یورویشنی ترک ایله جهان مدنیتک حرکت حقایق
جویانه سیله مسابقه یه باشلایه جقدر .

ایشته اووقت برده اقرانمز فائق واجدادمزک خیر الخلفی
یزدیمکه لایق اولورز . ایشه اووقت انوار معرفت بومر کزدن
آسیا و افریقا جهتلرینه دخی یاییلور او حالد آوروپا موازنه سنه
قارشو برده شرق موازنه سی حاصل اولور ، او حالد ایسه عالم
انسانیتده بر میزان اعتدال وجوده کلور .

محصولات زراعتمز آوروپا دستکاهلرينک شيمدی بلکه اون بیکده برنی بسله میور ، فقط ایلروده جمله سنی اداره یه مستعددر . استقبالمز امیندر . چونکه کرک افرادی و کرک عمومی حکمت و سیاستده معلم عالم اولان کلدان و عرب و یونان و ترکک دارالفنون معرفت و دولتسرای مدینتی بو خاک فیاض اولمشدر . بزده او اعظامک اولادی ، و بناءً علیه وارث استعدادی یز .

استقبالمز امیندر . چونکه اسلامیت وحدت کلمه بی امر ایدر ، جنسیت ولسان کبی عوارض دنیویه بی وسیله اختلاف ایتمه قطعاً مانعدر . بناءً علیه هر درلو موهوماته وجود ویره رک موجوداتی وهم ایچینده بر اقمی برهان درایت عد ایدن بعضیلرک ظنی کبی بوراده لازلق ، ارناودلق ، کردلک ، عربلک دو اعیسنک ظهوری محال حکمندهدر .

استقبالمز امیندر . چونکه شیمدی بچک سرد ایتدی کمز مقدمه انک استلزامیله ثابتدر که مسلمانلر بو عالم تر قیده البته بر کون کلمه واحده اوزرینه اجتماع ایده جکدر . بو حوالده مادامکه خلافت بوراده در و مادامکه قوتده ، نسبتده ، موقعک قابلیتنده ، خلقک استعدادنده ، زمانمزرک وطن مدینتی اولان اورویایه قریتمده ، وحی ثروتده ، معرفتده بوراسی ممالک اسلامیه نک کافه سنه مقدمدر . بحث ایتدی کمز اجتماعک البته مرکزی بوراسی اوله جقدر .

استقبالمز امیندر . چونکه اسلام اولیمان وطن داشلر مریه دخی خفی اولمدینی اوزر کندیلرنده نه قدر حقوق مکتسبه وار ایسه جمله سی بودولتک یادکار عنایتدر جمله سی بودولتک بو وطنک

حد ذاتنده دخی ماضی به عودت نصل قابل اولسون، هیچ معدومه یکیدن وجود ویریله بیلیرمی ؟ حالده توقفه نه صورتله امکان تصور اولنه بیلسون . هیچ ساعتک رقاصنی توقیف ایله عمریشر یولندن قالیرمی ؟

استقبالز امیندر . چونکه برزماندنبری و بر درجه به قدر مدنیت عالنده سلطنت سورمکه باشلادیغنی کورولمکده اولان موازنه دولیه افکارینک مابه الحیاتی بورانک استقلالیدر .

استقبالز امیندر . چونکه خیره وجودلری درت بیک کشیک بر عشرتدن شوقوجه خلافت اسلامیه بی تشکیل ایله درت بشیوز سنه قره دکز حاکم عالم کینن عثمانلی قهرمانلرینک خون شهادتیه یغورلمش اولان ابنای وطن، هر زمان دنیانک اکبرنجی عسکری اولدیغنی حین حاجتده کوسترمکه و بولندقلری یرک هر طاشنی بر جوهر جانه بدل ویرمکه حاضر در .

سلاح مدافعه شیمدیکی قوتده وهله عثمانلی النده اولدقجه طونه دن بالقانندن قولایلقله کچیله مز ، موازنه دولیه شیمدیکی حالده و باخصوص دکز لغملری معلوم اولان خاصیتده بولندقجه آوروپانک التی اوستنه کتیرمک کوزه آلمانزسه و یاخود سمواته باد هوا سفر ایتمکه عراق اولنمازسه ساحلر مزه یناشیله مز . استقبالز امیندر . چونکه فیاض مطلقک بویرلره احسان ایتدیکی برکت جهتیله طوپراغی طوتسه التوز اولیور . کیم بر ارشون یرقازسه التنده بیاغی بر دینه بولیور . اوچ بیوک قطعه نک اوچ بیوک دکزک حزان تجارتنه بو مملکت کلید اولمشدر .

ایکن دنیاده قازیق قاقه جق صورتده طاشدن یونلش و بلسکه تیموردن دوکمش سرایلرده اوطورمغه چالیشیورلر . بز صرف کندیمز کبی آنجق یوزسنه قابل بقاوهردقیقه بر حادنه نک شرینه فدا اولان تحته چادرلری اختیار ایدیوروز .

آنلر بشیوزسنه صکره ماکنه لرینی اداره ایچون اقتضایدن کمورک شمیدین تدارکنه چاره دوشنیورلر بز بش کون صکره معدنه مزک حرکتی ایچون قطعی الوجوب اولان غدانک اسبابه استحصالنی بیله دوشنیوروز .

آنلر ، وطنلرینک هر جهتنده تیموریول یانغنی باعث حیات عد ایدیورلر بز یالکوز پایتخت سلطنتک برکوشه جکننده یاپیلان تراموایی علت نمانت بیلوروز .

آنلر اقتضا ایدرسه کندی قرنلرینی آج براقیورلر ، چوجقلرینک فکرلرینی بسلیورلر ، بز دوکوننده احبابنه ضیافت ویرمه مک قورقوسیله چوجقلریمیزی مکته باشلاته میوروزده نعمت معرفتن محروم ایدیوروز .

مع مافیله استقبالز امیندر .

استقبالز امیندر ، چونکه دولتمزک بنیه اصلیه سنی ، عدل الهینک خارجه ظهورندن عبارت اولدیغی ایچون ازلیت وابدیت لوازم ضروریه سندن اولان شریعت غرا ترکیب ایدیور .

استقبالز امیندر ، چونکه «قدتغیر الاحکام تبدل الازمان» قاعده فقهیه سی حکمنجه عالمک هر جهتنده ظهور ایدن آثار ترقیاتی تلقی به مامور اولدیغمز ایچون بزه کورده ماضی به عودت ویا حالده توقف حجاز دکلدر .

اولادینی آچلقدن اولدیرمک قیلندن اولمازمی؟

انتسابیله مفتح اولدیغمز امتک تحدیث مفاخری یولنده سویلرزه بورالجه اجدادمزک یادمعالیمی ، هرکسک وجداننده عقاید مقدسه قوتنی بولمشدر . بو بر حس علویدر که افکار عمومیهده اشرافه تقلید وحاصل اولمش شهرتی وقایه و بیوکسکه بغطه کبی ذاتاً طبیعتده موجود ومکارم اخلاقه خادم اولان بر طاقم سائقه لری بسلیور و بناء علیه استقبالمزک امنیتجه پک بیوک امیدلر ویریور . دروننده متعیش بولندیغمز دورک تحمید مأثری یولنده شوراسنی ده بیان ایدرزکه صبح صفای معرفت آفاق عربده بارقه فشان اولدجه ضیاسی طبیعتله بورالره دخی انعکاس ایلدیکندن خیلی زماندر بر طاقم حقایق ، چاره سز کوزیمزه چارمغه باشلامشدر .

بو بر سوق طبیعیدرکه اخلاق ملیهده ترقی ایستمک ، حقیقت آرامق ، ادراک نقصانه چالشمق کبی برچوق خواهش لری قوتلندیریور . و بناء علیه اوده استقبالمزک امنیتجه پک بیوک امیدلر ویریور .

انجق شوراسنی ده کمال تأسفله علاوهیه مجبورزکه بزدها تأمین استقبالك اهمیتنی لایقیله ادراک ایده میورز ؛ طریق ترقیده اولان اقوامک حالی کوردک ، کندی مسلکمزیده بیلورزیا . آنلرده بزم کبی بر دقیقه صکره یشایه جفنی صحیحاً بیلمز ونهایت یوز سندن زیاده یشایه میه جفنی یقیناً بیلیر ، برر موجود فانی

استقبال

لا يقبله دوشونلسون انسانك حياتي يالكز استقبالدن عبارت
دكليدر؟ ماضي نهدر؟ بر موت ابدى . حال نهدر بر نفس واپسين .
كرك فرد ايچون كرك جمعيت ايچون ماضي مسعود ايمش ،
شانلى ايمش ، بوكونه فائدهسى كوريلور حال راحت ايمش ، امين
ايمش يارينه نه لطفى قالور ؟

ياسوا بقمزك حقيقه اك بيوك منتا سرمايه افتخار اوله .
ييله جك درجه لرده على اولان عظمت واقبالنى مى اونوتم؟
يازما نمزك بتون عالم انسانيتى اسير اشتغال ايدن الجائتى مى دوشونيمه؟
خير! شوراسنى ده اونوتميمه كم كه انسان اجدادينك كال وعلويتيله
افتخار ايدر لكن اولادى اجدادينه فائق ايمكه چالشمز ايسه
اخلاف نظرنده اسلافك محصول عمرى ارلايفنه لياقتسزلكنى
كو-ترمش اولور . شونى ده دوشونيمه كه آدم كونك خوش
كچمسنى آرزو ايمكده معذوردر ، فقط همتنى او مقصده حصر
ايدرسه نتيجه سنده ينه او مقصددن محروم قالور . زيرا دنيا ده
بر مسعود كون يوقدر كه سعادتى دوندن حاضر لشمش اولسون .

بو بدهاتلر ميدانده ايكن . انسانه كوره استقبالتك امنيتى
ايستمكنن بيوك برحق ، سعادتى آرامقندن بيوك بروظيفه وارميدر؟
استقبال ، كه ملتك نور ديدهسى ، مدنيتك خلاصه اميدى ،
انسانيتك مدد حياتيدر . خلق ايچون آنك سلامتنه چالشما مق ،

جواب

بزم اعتقاد مزه کوره دنیاده هیچ کیمسه یوقدر که منسوب
اولدینی ملتده فقدانندن بحث ایتدیکی شیلری کندسی حائر
اولغله مکلف اولسون . مثلاً ملکمزده ثروت ملکینهک تقصانی
ادعا ایدنلر غایت زنکین اولقمی لازم کلور ؛
تصویر افکار ایسه ادبیانجه آرزو ایتدیکی صورته موافق
بر اثر میدانه کتور مکده اولان عجزینی بند مخصوصک ذیلنه
بر ملاحظه علاوه سیله اعلان ایتشدی . بو مناسبتله افاده سنی
ینه تکرار ایدر .

افاده مشرحه دن آ کلاشیلور که ورقه نک بو فقره سی جای
بحث دکلدرد .

بزده مراد منک ایضاح مراد من عبارت اولدینغی تأمین ایلرز .
وبویله تعریضات دائره ادب داخنده قالدجه طوغریدن طوغری یه
بزه دخی کوندر لسه غزته مزده بالافتخار نشریله برابر دو قبولی
حقنده وارد افکار اوله جق ملاحظات عاجزانه منک لسان احترام
ایله بیاننده قصور ایتمز .

[تصویر افکار: ۱۲۸۳]

بو ایکی فقره نك الفاضلی بیننده هیچ اتحاد وارمیدر؟ یوق ایسه عا کف پاشافن انشایه اصل اعتبار اولنان بر قاعده دن غافل می ایدی؟ بر اترك هر فقره سنده کی الفاضلی دیگر فقره لرینک الفاضله تطبیق دن ایسه او فقره نك معناسنه توفیق ایلك هر حاله اولی اولدینی قابل انکار میدر که تلونه طالب اولان افکاره نسبت بکرنک بر منظره قدر مقبول ایسه ، تبدله طالب اولان افکاره نسبت یکدنق بر اثرده او قدر معتبر اوله بیلیر .

ارباب ادب بیننده لفظک معنایه توافقی او درجه ملتزم مدرکه بعضی علمای بدیع ، غریب بر معنایی بیان ایچون ، غایر فصاحت اولان الفاظ غریبه استعماله بیله جواز ویر مشلدر

بز بودرجه ایلری کیده میز . بند مخصوصه ایسه بعضی تشبیهات موجود اولمغله برابر صاحب ورقه نك ادعا ایتدیکی وجهله غایت مغلق عبارله لر کوره میورزه ، اکر وار ایسه ارائه بیورلسون!

برده مذکور بندده معقد الفاظ اولدینی ادعا اولمشدر . میزان الادب وسائر کتب عربک بیاننه کوره تعقید لفظی مرجع ضمه ائرده تردد وقوعندن حاصل اولان اختفای مراد دیمکدر . بند مزک هرزه سنده بویله بر قصور کورولمش ایسه بزده کوسترلسون

[اعتراض]

« بوغزته ینه ادبیانه دائر اولان بند مخصوصه بنده بزده ادبیاتک نقایصندن بختله بونک استحصالی اسباب اصلاحی ایچون بعضی اصول بیان اشدیکی حاله او بنده او اصوله رعایت ایتماسی جای تعجبدر . مطالعات مشروحه یی سرد و آیان ایتمکدن مقصد عاجزانهم دفع اشکال اولوب بر کونه غرضه مبنی اولدینی تأمین ایده بیلورم . »

افاده مزك مسلك ادبایه موافق اولدیغنی اثبات ایچون
لسانمزده متأخرین تألیفاتنك اك مقبولی اولان عاكف پاشا
تبصره سندن ایکی مثال کوسترم .

[تبصره نك مبحث اولندن بر فقره]

بو طریق ایله مرسوم استانبوله کلوب فی الاصل یینمزده
معارفه یوغیسه ده سرعسکر پاشایه مناسبت قدیمه سی اولدیغندن
آنلره کلدکجه آره صره بنمله دخی کوریشور و چونکه کندیسی
عثمانلیجه براز او قیوب یازمش و ایو فرانسزجه بیلمکله کتب
افر نیجه دن چوق شی مطالعه ایتمش اولدیغندن صحبته اعتبار اولنوردی .

[دیگر بر فقره]

خرخره استلقای افکار ودغدغه کابوس استشعار انناسنده
مفسد مسفورک وترجماننك سلسله تحریک و اغواسیله جامه
خواب و تشویش و تذبذب دن بردن بره سراسیمه طور انوب شخص
مصروع کبی نه یاپدیغنی بیلمیه رك فتاده دهلیز خدی و خذلان
اوله جق صورتده ساحه سوء اطوار استیکباره پرتاب ایدر ایتمز
هله پرتو پاشا قوجا قلیوب تیز الدن روی مرانه رشحه پاش
استمالت و بازوی سست امیدینه تمیمه بند تقویت اوله رق بر طرفدن
دخی عزایم طلسمات زمین وزمان اعمالنه مشعول اولمغله بالآخره
آنك اضطرانی تسکین صورتیله نیچه زماندنبرو کندویه درد
درون و داغ مکنون اولدیغنی سیمای احوالندن نمایان اولان شهرت
انفرادی بوسایه ده تحصیل و تکمیل ایلدی . »

جواب

[فن انشانك تعریفی]

« هو علم يعرف محاسن ترا كيب المنثوره من الخطب والرسائل
من حيث انها خطب او رسائل . »

[مناظر انشا]

یو تعریفدن آ کلاشیلور که فن انشا اتحاد و امتزاج الفاظہ رعایتدن،
عبارت دکلدیر . چونکه بر ترکیب محاسنی یالکیز لفظہ منحصر
اولہماز . اکر منحصر اولسیدی منطق و معانی و بیان قنلرینک
و بدیعدہ کی صنایع معنویہ جهنتک انشایہ هیچ تعلق اولما مق لازم
کلردی . آنلرک ایسه یالکیز اشعار ایچون تدوین اولنمدیغی
میداند، در ،

ادبای غرب کوزل یازمغی کوزل دوشونمکله تعریف ایتشلردی .
واقعا حقیقت حال دخی بومر کزده دکلیدر . ؟ بر اثرک که معنا منده
لطافت بولنیمه ؛ الفاظنده اتحاد و امتزاج اولمش نه فائده سی کوریلور ؟
بر بشرک که سیرتنده ظرافت اولیمه ، اندامنده اتحاد و ابتهاج
بولنمش نه مزیتی اولور . امتزاج الفاظ، فن انشانک اصلی دکل
فروعاندن اولان بدیعک بر فرعیدر که انسجام و سهولت
صنعتلرینه رعایتله حاصل اولور .

حال بوکه او ایکی صنعتک هر اثرده موجود بولنسی لازم کلز .
بلکه بدیعک ارکانندن اولان (اتلاف للفظ مع المعنی) صنعتی نقض
ایتدکلری ایچون ایکیسی ده مشاهیر ادبانک آانرنده نادر الاستعمالدر .

نظمده ایسه نفی و ندیم طبیعت فوق العاده ایله متصف عد اولمشلردر . واقعا (دیوان نامیله) فضیلت شاعرانه لرینه برر شاهد تصویر ایده رک بزم ادبایه یادکار ایتمش اولان بوا یکی استادک ایجاد معانیده — که مراتب ادبک منتهاسیدر — اقتدار تاملری انکار قبول ایتمز .

اما نفعینک آثاری، عجایب عالمدن بروقتلر (ردوس) لیمانی آغزنده مرکوز بولنمش اولان هیکل عظیمه بکزر ، فی الحقیقه تصنیع نظر فریبنده اولان مهارت استادانه اقتدارک خارجنده در فقط هیئت طبیعتک فوقنده اولدینی ایچون تماشاسی وجدانه حیرتدن بشقه برتأثیر حاصل ایتمز .

ندیمک دیوانی ایسه آنادن طوغمه صوینمش بر کوزل قز رسمه مشاهددر . اگرچه ارباب مذاق بر نظرده لطافت حسن و آننه مفتون اولور ، لیکن مفسد اخلاق اولدینی ایچون ندیم افکار ایتمک جائز دکلدر .

حاصلی لسانمزده (متنینک) دیوان اشعاری ویا (لسان - لدینک) آثاری کبی جامع الاطراف برتألیف ادیبانه بولنه ماز .

[اعتراض]

« بوندن بشقه سالف الذکر بندلرک بعض عباراتی پک مغلق و بعض عبارتی دخی غایت ساده یازلمشدر . حال بوکه فن انما: اصل اتحاد و امتزاج الفاظه دقتدن عبارت اولوب، یوخسه معقد و غیر متناسب الفاظ استعمال ایتمک دکلدر . »

بومدعایمك بطلافی اثبات ایچون بندمخصوصده بیان ایتدیکمز
شرائطه مطابق بر کتاب کوسترملک، ویا اوشرائطک مجروحیتنه
دلیل ارائه اولمق لازم کلور .

نژده ویسی ونظمده نفیدن بحث ایدیشمز ایسه یالکز
حسن افاده لری جهتته منحصر ایدی . حتی عبارته مزدخی بودر .
« هله معناو تعبیر لر نده اولان غلو و غیر ابته اسکیمش بعض شیوه لر ندن
قطع نظر ، یالکز حسن بیان ایچون نژده ویسی ونظمده نفی
اک کوزل نمونه اولور . »

بوفاده ادبیاتک نقایصی حقنده اولان ادعایمه نهدن مناقض
اولسون ؟

استطراد

بعض ارباب تمیزک تدقیقانه کوره ادبای روم ایچنده انشا
ایله مشتهر اولانلر یابتون بتون طرز عجمی ویا خلقک لسانه
مغایرت کلیه ایله مخالف اولان مسلك ارباب قلمی التزام ایتدکلری
ایچون تقلید اولماز بر کتاب براقه مامشلردر .
بزم اعتقاد مزجه بونقصان ماسکمزده معارفک کاب بوله مامسندن
نشأت ایتمشدر . مع مافیله قوه طبیعت وفنون ادبیهده مهارت لری
مسلم اولان ادبای اسلافک اثر لر نده انواع محاسنی شامل پک
چوق پارچهلر بولنه بیلیر . بوزمین شرقدر ، تربیتاب معرفت
اولسهده ینه طبیعت هر جانبنده کلفشان لطافت اولمقندن بخامی
قالیر ؟

رداعتراض

[تصویر فنکار - نومرو ۴۳۱ - فی ۱۶ ربیع لآخر ۱۲۸۳]

کرید مسئله سنه ، ولسان عثمانیک ادبیاتنه [۱] داتر تصویر افکارده نشر اولنان ایکی بند مخصوص حقنده بعض اعتراضاتی حاوی برذات طرفندن ویرلمش اولان ورقه جریده حوادنک ۵۰۲ نومرولی نسخه سنده اعلان ایدلمشدی .

بوذاتک قوللان دینی لسان اثنای بحدده داتره ابدن تجاوز ایتیه جگنه برهان اولدینی ایچون اعتراضاتی حقنده اولان ملاحظاتی .

ک بیاننه ایتدار ایدم رز .

[اعتراض]

مذ کور غزیه بوندن اقدام ادبیاتنه دایر یازمش اولدینی بند مخصوصنده ملت عثمانیه ده آثار ادبیه اولدینی ایما ایتدیکی حالده بر قاج سطر آشایدیم (نظمه نفعمینک دیوانی نثرده و بیسنک تألیقاتی آثار نفیسه دن) اولدینی ذکر ایتمش اولدیغندن بونده دخی ضدیت کورلمشدر .

جواب

بز لسان عثمانیه آثار ادبیه اولدینی ایما ایتدک . موجود اولان آثار ادبیه من ادبیاتجه اقتضایدن محسناتک همان جمله سندن محروم اولدیغنی تصریح ایتدک .

[۱] کریده دتر اولان مقاله هنوز نشر اولونم دیغندن یا لکیز ادبیات مقاله سنه داتر اولان اعتراض وردی درج ایله اکتفا ایتدک [للطام]

فقط بويله بر جمعيت اوروپاده اولان بعض امثالی کبی ترتیب ایده جکی لغت کتابی نص قاطع و کوستره جکی قاعده و نمونه لری حکم شارع صورتنده طوته جق اولورسه ادبیاتمزی مطلوب اوزره تجدید ایتسه ده عمومک افکارینی قرق اللی فردک معلومات و طبیعتیله تجدید ایده جکی ایچون بلکه ضرری فائده سنه غالب کلور .

بو قیلدن اولان جمعیتلرک وظیفه سی اهل ادبه حکومت دکل خدمت ایتمکلر .

طبیعت ادیبانده حریت بر درجه ده دره که هیچ کیمسه نک استقلاله محکومیت شانلرندن اولدینی ایچون ارباب قلمک عمومه « جمهور ادبا » تسمیه اولمشدر .

ایشته ملتک دلیل ناطقی اولان لسانی اصلاح ایتک کبی بر مقصد جلیلک احضار اسبابنه هر کیم تشبث ایدرسه یاد جمیلنه بقای ابدی و یرن مجددلردن اولمق شرفنی احراز ایده جکنده شبهه ایتیزکه بوده جمله دن زیاده هیئت دولتک شاننه یاقیشور .

خاطره

بو مقاله نک طرز افاده سی ادبیاتک ساده لکنی آرزودن عبارت اولان موضوعنه معیار ایسه تصویر افکارک قول و فعلنده بر نوع تناقص عد اولتمسون . مراد من لسانیک اصلاحی ایچون ارباب اقتداره بر مراجعت خالصانه در . یوقسه بویله بر امر خطیرده آثار حقیرانه منری مثال کوسترمک هر حالده خدمتک فرقتده اولدینی لسان عجز ایله اعتراف ایدرز .

نصل ندیم افکار ایدہ بیلور؟ دنیاہدہ ہیچ بر صاحب رشد وارمیدر کہ غول یبانی حکایہ لرینی استماعدن محظوظ اولسون؟

بدیعک بیانی

«مبالغه مقبولدر . اکر عقلاً وعادۃً وقوعی قابل ایسه
(بوکا تبلیغ تسمیه اولنور)

معقولدر . اکر عقلاً ممکن وعادۃً باطل ایسه . (بوکا اغراق دینیلور)

مدخولدر . اکر بر مناسب توجیه ایله اغراق درجه سنه ارجاعی ممکن اوله مامق اوزره عقل وعادتجه امکاندن عاقل ایسه
(بوکا غلوانامی ویریلور .)

اوپنچی نوعک بلا شرط جواز استعمالنه . وار ایسه طبیعتک محسناتیلہ فقدان قناعت سببدر — طبیعتک محسناتیلہ فقدان قناعت آثار قدرتک مافوقنی طلبدر — آثار قدرتک مافوقنی طلب ایدن ادیب دکل نه بیوک بی ادبدر .

نتیجهً مراده کله لم : کر چه بویله بر مقصدی هر یرده اولدینی کبی ملتزمده دخی آنجق افکارک کالی اکمال ایدر ، فقط شمیدن اساسنی وضع ایتک ایچون بالاده تعداد اولنان وسائط نظریه یی فعله کتوره جک بر ویا بر قایچ بیوک جمعیتک وجودی لازمدر که حسن طبیعتی جواهر معرفتیلہ تزیین ایدن ارباب ادبدر مرکب ومحتاج اولدینی اسباب ایسه دولتک حمایت ومعاونتیلہ مرتب اولمیدر .

ایندیکی کبی ، بر عالم ادب دخی الفاضلی تزیین مقالدن ایسه تبیین ماله صرف ایتمک لازم کلور . اما بزه قالورسه طبیعت افاده نیک جارجنه چیقیمیہ جق قدر تزییناتدن کلامک فصاحتنه بر فائده کلمسه بیله لطافتنه خلل ترتب ایتمز . نته کیم داب معروفه مغایر اولمیان لباس فاخر ، باطن و ظاهرک محسناتی تزیید ایتمزسه تنقیصده ایلز .

بناء علیه لسانمزده تزیینات لفظیه نیک بتون بتون اعتباردن اسقاطی اقتضا ایتمز . بزه لازم اولان ادبیاتمز « خیر الکلام ما فهمته العامة بسلاسه مقاله ورضیته الخاصة بحقیقه ماله » تعریفنک دائره سنه ارجاع ایتمکده در . بو ایسه لسانمزده ایران شیوه سنک جاری اولان تأثیرینه بر نهایت ویرمکله حاصل اولورکه آثارمزنی دشمن حقیقت و منفور طبیعت اولان اعظام و ابهام نقیصه لرندن قور تاره جق واسطه دخی بودر .

اربابنه معلومدرکه اکثر آثارنده ایرانک تحریری تصو-یرینه بکزر . برنده الوان نه قدر دلنشین ایسه دیکرنده الفاظ او قدر رنگین اولغله برابر ، بری مناظره و دیکری مناظره یه مطابق اولدینی ایچون ایکسی دخی طبیعتک خلافتده در . حتی عجمک لوایح مرسومه سنه نظر اولنسه بر پهلوانک بیغی مزره - غندن اوزون ، و مدایح منظومه سنه باقلسه بر مزرانک طولی ماه ایله ماهی ییننده اولان بعد مجرددن فزون کوریلور .

معرفتک سن کلی اطلاقنه شایان اولان بو عصر مدنیتده اولیله بر طاقم هیاکل هائله مداحلرینی ، حسن طبیعت اصحابی

اختلاف حاصل ایده جکدر . چونکه عصر مزده حسن طبیعتله شهرت بولان ادبایه مراجعت اولنسه بر چوغی تریناتک اسکی اعتباریله بقاسنی ایستر . بر طاقمی ایسه بالعکس جوازینی بیله قبول ایتمز، که اولکیسی آثار عربیه وایکنجیسی افکار غربیه به مفتونیتدن حاصل اوئش برر مطالعه در .

واقعا کوزل سوزک ذاتنده بر لطافت واردر که آنک محاسن بدیعیه قیاسی حسن فطرینک زینت عارضیه به نسبتی قییلندن اولور . لکن مادامه اجزای لسانمک الکیوکی اولان عربیده اشکال کلمات بر انتظام کلی حالنده در ، ترکیه نک آثار ادبیه سنی ساده لک لطافتی غائب ایتمه جک صورتده بدرجه به قدر ترین ایتمک قابل وبلکه سجع و توازن کبی بعض صنعتلردن بری اوله رق کوزل بر اثر میدانه کتورمک دهها مشکلدر .

بو حالده صرف اجنبی لسانلرینه تقلید ایچون شیوه افاده بی تقیید نهدن تجویز اولنسون !

مأله لطافت اولنجه افاده نک قبی طرزینی قبول ایتمز ؟ مکر که موضوعنی طبیعت اصلیه سندن چیقاره جق قدر کلفت و غرابت اختیار اولنه .

کوزله نه یاقشمر ؟ وار ایسه بعض طبیعتسز مشاطه لک تزینات قباح پسندانه سیدر . بر طاقم محله کلینلرینی اعجوبه قیافته کتورن رنکارنک دوز کونلر و آلتونلی . کوموشلی ورقلر کبی . گرچه بر مشهور فرانسز منشیسنک اعتقادینه کور هر عاقل مؤدب البسه نی آرایش ایچون دکل تستر مقصدیله اکتسا

آرامق قبیلندندر — هیج بر صورتله قابل اجرا اوله ماز . لغت . عثمانلیر ایچون یاپیله جق ایسه آنلرک احتیاجنه توفیق اولمیدر . اوچنجیسی — (غلط مشهور دینیلن) استعمال عمومینک (لغت فصیحه اعتبار اولنان) وضع اصلییه ترجیحنه متوقفدر . بو مقصدی ایسه اهل قلمک رغبتی حاصل ایدر . حتی لسانمزک بو بایده بعض مرتبه ترقیسی دخی — الکیوکلری مرحوم عاکف پاشا اولان — بر طاقم مجددین ادبانک همتی سایه سنده در .

دردنجیسی — آثار موجوده نك افادات طبیعیه لطافتنه مالک اولان مقاله لرندن مرتب و محاکمکی بر منتخبات مجموعه سی تنظیم و مکتبلرده تعلیم اولمغه منوطدر . ادیب مشارایه ایله تاریخ صاحبی نعیا و اسلاف و معاصریندن سائر بعض ادبانک بوکا خدمت ایده جک خیلی اثرلری بولنه بیلور . هله معنی و تعبیرلرنده اولان غلو و غرابتله اسکیمش بعض شیودلرندن قطع نظر یالکیز حسن بیان ایچون نثرده ویسی و نظمه نفی اک کوزل نمونه اولور . فقط بزده کتابتدن مقصد خدمت دولت اولمق اعتقادی غالب و بلسکه عمومی حکمنه کیرمش برظن کاذب اولسنه کوره افلام دولت شمدیکی طرز افاده تی التزام ایتدکجه تجدید شیوه ممکن بدکلدر .

بشنجیسی — لسانمزه مخصوص بر بلاغت کتابنک تألیف و تدریسیله وجوده کلور .

بو یولده بر اثر میداه کتورمکه همت ایدنلر ایچون ظن اولنورکه تزینات لفظیه نك بحث جوازی افکارده بعض مرتبه

کره دخی ماضی و مضارع کبی (بر چوق صیغه ده و هر صیغه یی جمع و تانیث اشکالنه و مزیداته نقل ایله) متعدد هیئتندره استعمال ایتمکده نز . قاموسک اصولی ایسه یالکیز ماده لغتی ضبط ایتمک و اشکالندن معنای اصلی و بنسای معروفه مطابق اولمیانلری علاوه ایلمکدن عبارتدر . بو حوالده طوتهلم که قاموس اولکی حروف اعتباریله ترتیب اولنسون . مادام که قواعد عربیه مضبوطی اولمیان بر آدم ، دروننده صیغه و اشکال مستعمله دن استدیکی کله یی ینه بوله میسه جقدر ، نهایت بر قاج یوز لغتک تحریسنده اولان صعوبتی ازاله دن بشقه بوندن نه استفاده اولنور ؟ بوندن بشقه عربی و یا فارسی پک چوق کله لر واردر که لسان عثمانیده بر و یا بر قاج معنا ایله معروف ایکن قاموس و یا برهانده معانی زائده و مبینه ایله مضبوط بولنور . بو صورتده آنلرک مزجندن حاصل اوله جق بر لغت کتابندن یالکیز ترکیه یی بیلنلره کوره حین مراجعتده تغلیط ذهنندن غیری نه حاصل اوله بیلور ؟

برده عرب و عجمک بزجه مستعمل اولمیان بر چوق کلماتی عثمانلی لغت کتابنده ایقا ایله ادبیاتمزرده کی نقایصک اک بیوک سبیلرندن معدود اولان غرابت الفاظه بر جواز ضمنی کو سترمه نک نه لزومی واردر ؟

ایشته بودلآنک اثبات استدیکی وجهله بعض ترتیبانی تغیر ایله قاموس و برهانی ترکیه یه لغت انخاذا ایتمک تصوری . که عرب و عجمک باشلرینه بر رفس کیدر مکه ترک ملیتنه ادخاللرینی

خامساً ، افاده نك حسن طبعیسنه حائل اولان كلفتملی
صنعتلردن تجریدی صورتلردن عبارتدر .

كله لم بوبش صورتك وسائط حصوله :

برنجیسی -- الده موجود اولان قواعد عثمانیه نك تعدیل
واكمالیله تعمیماً و عربی و فارسی نك قواعد و امثال رسائله تقدیماً
تعلیمنه توقف ایدر . زیرا بر آدم كه معارف ادبیه یی بشقه
لسانن تحصیل ایده البته كندی لسانك ادبیاتنده تقلید شائبه سنندن
قوزتیه ماز . تجرید ایسه ایجاد دیمك اولدینی معلومدر .

ایکنجیسی -- تركجه یه مخصوص ممكن مرتبه منتظم و مكمل بر
لغت ترتیبیله حاصل اولور ، بواحتیاج بر وقتدن بری عموماً حس
اولمقدهدر . حتی بعض طرفلردن قاموس و برهان مزج اولنهرق
لغاتك ابتدا کی حروفی اعتباریله بر ترتیب جدیده قولتیق آرزو
اولدینی کی بر قاچ كره اجرا آتیه دخی تشبث ایدلمشدی .

تصویر افكارك مطالعه سنه كوره مادام كه بر ملتك موضوعات
خاصه سنی بشقه بر قومه تمامیله تطبیق ایتمك قابل دكلدر . عرب
و عجم ایچون ترتیب ایدیلن لغتلر دخی هر نه صورته كیرسه
تركجه ده مرجع فصاحت اوله ماز . چونكه بویله بر لغت لسانك
ركن اصلیمی اولان تركجه ایله بونجه اصطلاحات علمیه یی . كه
ترقیات زمانه آثارندندر -- شامل اولیه جنی ایچون هیچ بر وقت
مكمل اولتیق احتمالی یوقدر . برده تصریف اولنان كلمات عربیه یی
لسانمزده (اكثریت اوزره مصدر و فاعل و مفعول و صفت مشبهه
واسم زمان و مكان و اسم آلت و مبالغه و تفضیل و تصغیر و بعض

جلوه ساز تنزه اولان ابکار اندیشه، عرب بادیه لرینک اثمار و افکار یله روم و ایران چمنزار لرینک ازهار آثارینی جمع ایده رک کلدسته بیاننا بکندیکی کبی زینت ویره بیلور .

. آنکله متکلم اولان خلق ایسه روی ارضک او یله بر عرض اعتدالی ایچنده یشامقده درکه آفاقنده کی لطافتک کوک قبه سنده اصلا نظیری منظور اولماز . مکرکه دریالرینک عکس مائیبی صباح نوبهارک سمائی جوهر دن مصنوع بر آینه آبداری آ کدیرن ابر هوایسنه انعطاف ایله طبیعتک بویله انفس و آفاقی ایکی بدیعه رنگینی بریده ائتلاف ایلیه .

یا ادبیات مزده بویله اوچ بیوک لسانک محسناتی ممتزج و زمانمزک فیکر کمالی مکانمزک بکر خیالیله مزدوج ایکن آثار من حسن صورتده نه درجه فائق اولمیدرکه نزه کوره زاده طبیعت دینلمکه لایق اوله بیلسون .

بو مطالعه یه کوره ادبیاتک حالی دخی ملکمزده اصلاحنه احتیاج اولان نقایص جمله سندن دکلیدر او یله ایسه ظن عاجزانه مزجه اسباب اصلاحی :

اولا ، قواعد لساننک مکمل صورتده تدوین و تمهیدی .

ثانیاً ، کلماتک استعمال عمومی دائره سنده تحدیدی .

ثالثاً ، املا و معناه اجزای لسان بیننده کی ارتباط صورینک

اتحاد حقیقی حالنه کله جک قدر تشیدی .

رابعاً ، ربط کلام و افاده مرام شیوه لرینک طبیعت لسانه

تطبیقاً تعدیل و تجدیدی .

حکمنه کیردیندن کلامک بذیه وجودی اولمق لازم کلن معنا، پک چوق آنارده صاتیلق البسه بی ارئه ایچون استعمال اولان آغاچ پارچه لرینه مماندر .

افاده ده مجاز بر صورتله مجاز اولیه جق قدر رواج بولدیغی ایچون آثارمن لطافت طبیعیه دن محروم اولدقدن بشقه اکثری حقیقتدن دخی عاطدر .

استطراد

بوملاحظات ، ادبیاتک طرزینه عاندر ؛ ادبای سالفیه تعریض عد اولنسون . مشاهیر اسلافک تألیقاتی نقیصه لی دخی اولسه ینه کالترینه دلالت ایدر . زیرا بر مؤلف که دور معارفک اوائلنه مصادف اولور ، ایجاد قوتنه مالک اولنجه آتاری بر مرتبه قدر صورت غیر طبیعیه ده بولنق طبیعت ادیبانه سنک قدرینه مناقض دکلدن ته کیم مبادی خلقته ده کی بعض مصنوعاتک ترکیب اعضا سنده انتظام سنزلق کورلمسکه قدرت فاطره نک شاننه خلل کلز .

تکمله صدد

ترکجه من برلساندرکه بالقوه شامل اولدیغی محسنانه کوره دنیا ده اک برنجی لسانلردن عد اولنمغه شایاندر . چونسکه زمین افاده سی مناقب طبیعیات ایچون ترتیب اولنمش بر نمونه خانه کبی اوج اقلیم جسیمک محصول طبیعتی جامع بولندیغی ایچون دروننده

مباینه بوسهویاتك انضمامی تعیین فصاحتده او قدر صعوبت حاصل
ایتمشدر که تصویر افکار « مبحوثة عنها » تعمیر معهودینک
بدهت مرتبه سنده اولان سقامتی انظار عمومیهده اثبات ایچون
دور و دراز بر طاقم مباحث ایرادینه مجبور اولمشدی .

شیوه لسانی یولنه فدا ایتمدی کمز اسلوب تحریر ایسه او یله
بر طرز غیربدر که لذت شناس ادب اولانلره کوره تخطری
حقیقه موجب تأثر اولور . بعض نقایصک مجملاً زبرده بیاننه
ابتدار اولندی .

ظن و بدهت افاده ایدن کلملر بر معناده قولالانیله جق قدر
الفاظک حکم و قوتی اعتباردن قالمق جهتیله بیانغی دقیقجه تصور لرده
ایضاح مرام ناقابلدر .

الفاظده غرابت او قدر معتبردر که مثلاً ترکیبی کبی ملتتمزک
اک مشهور بر تألیف ادیبانه نندن استخراج مال ایتک بزه کوره
اجنبی بر لسانده یازلمش اولان کلاستانی ا کلامقدن مشکلدر .

ترکجهک اجزای ترکیبی اولان اوچ لسان ، که تلفظده
اولدجه اتحاد بولمش ایکن ، تحریرده حالا هیئت اصلیه لرینی محافظه
ایدیور ؛ اقایم نئه کبی سوزده کویا متحد و حقیقتده ضدکاملدر .
بر مصلحت نه قدر تفصیل اولنسه افادهده هیچ فاصله ویرمامک

ملتزم اولدینی ایچون محرراتک امواج ظلمت کبی بر برینی
تعاقب ایدن سطرلری ، افکاری کشاکش نندن قور تارمق متمتع
برر کرداب هائلدر .

مؤلفات ادیبهده صنعت وزینت کوسه ترتمک مقصد اصلی

یازہ بیلسون . ایشته ادبیاتمزمک معارف عمومیہ جه تأثیری
بومضرت عظامدر .

ادیاتک رابطه ملیہ عائد اولان خدمتدن ایسه او قدر
محرومتر که لسان عرب منتشر اولدیغی یرلرده یونانی کبی زماننک
کافه مآثر علمیہ سیله قوت بولمش بر لسانی غلبه فصاحتله محو
ایتمش ایکن ترکیه مز هنوز الف باسی بیله اولمیان ارنود ولاز
لسانلرینی دخی اونوتدیره مامشدر . مناسبات ادبیہ نک فقدانی
جهتیه مثلا بر بخارالی ترکیه سویلدیکی حالده بوراده کی ترکار
ایچنده بر فرانسز قدر دیندن آ کلایه جق آشنا بوله مز .

آنلر شوبله طور سون استانبولده او قویوب یازمه بیلنلردن
دخی بلمکه اونده بری سبک معروف اوزره یازلمش بر کاغدن
وحتی کافل حقوق اولان قانون دولتدن بیله استفاده مراره
قادر دکلدر . چونکه ادبیاتمزمه شرق وغربک بر قاج اجنبی
لسانندن مستعار اولان شیوهر غلبه ایده رک اطراد افاده به خلل
ویرمش وادوات و تعبیرات و افاداتی تقریردن بتون آیرلمش
اولان املوب تحریر ایسه بیاغی بر بشقه لسان حکمنه کیرمشدر .
بر صورتده که اکثر ارباب قلم یازدیغی سویلنکن و سویلدیکنی
یازمقدن حیا ایدر . حال بوکه بونده اوتانه جق بر حال وار ایسه
تبلیغ افکارده اصیل اولان لسانه بشقه و وکیل اولان قلمه بشقه
ادب تصور ایتمکدر .

بو تخلف سیئه سیدر که لسانمزمده سهویات ادبیہ دن عاری پک
آزائر بولنه بیلور . وضع قاعده ایله عرف استعمال دیننده اولان

فصاحتك قدری بیله معلوم دكلدر .

مؤلفات منشوره مزده افكار و كفتاری طبیعی بر کتاب
یوقدرکه طبیعتہ تأثیر ایله تهذیب اخلاقه خدمت ایتمسون .
رکن اعظمی مبالغات ریاکارانه و مشرب قلندرانه دن عبارت اولان
منظوما تمزایسه فساد اخلاقی او قدر ترویج ایدر که دیوانی - فرس
جدید لغت لر نده ، شیطان معناسنه مضبوط اولان - دیوک صیفة الجمعی ظن
ایدنلرک قولنه شاعرانه بر توجیه آرانورسه بزم دیوانلری
کوسترمک کفایت ایدر .

ادبیات مزده معنی صنعت اغورینه فدا اولنه کلدیکندن وسعت
تصور او درجه افراطه وار مشدر که بعض کره تخلیله ابعاد
مطابقه داخلنه بیله قاعته اول نماز . وظیفه اصلیه سی تمیز حقیقت
اولان افکاره ایسه بویله آثارک مضرتدن بشقه نه تأثیری اوله بیلور ؟
ترکجه ده ، دهل فنون ، حالا ادبیات دخی لایقیله تدوین
اولنمدینی ایچون عرب و عجم رآنلره علاوه اهل قلم لسانلرینی
او کرتمک یولنده زمان تحصیلمک بر چوغنی افنا ایتمکجه تحریر آ
درستجه افاده مرام قابل دكلدر . حال بوکه او قدر همت ، معارف
سائر هیه صرف اولنسه ذکی بر انسانی بیاغی بر عالم ذوقون ایدر .
واقعا قرون اخیرده کی ملت لرک بلغاسی لغات و ادبیاتده لسانلرینک
ماخذی اولان السنه عتیقه یه انتسات ایتمک مجبوریتدن وارسته
دكلدر فقط آنلرده بو مجبوریت ، فننک اکلانی آرزا ایدنلره
مخصوصدر . بزده ایسه بر آدم عربی و فارسی مقدماتنه آلتی
یدی سنه وقف وجود ایتملیدر که املا و معناسی یرنده بر مکتوب

ادبیاتسز ملت دیلسز انسان قیندن اولور .
 فی الحقیقه تاریخ مدینتی نظر حکمتله مطالعه ایدنلر ادبیاتک
 محافظه ملیتده اولان تأثیرینه هر ملت منتظمه بی بر دلیل ناطق
 بولملر درر . شمدیکی حالدده دولت و معرفت نری منقرض اولمش
 اولان عربک احوالی بزم ایچون بر عبرت کافیهدر که بعض
 فرقه لری وحدت کلمه لرینک رابطه سی اولان دیانت اسلامیه بی
 دخی غائب ایتمش ایکن لسانلری قوتیله حالا قومیتلرینی محافظه
 ایتمکده درلر .

ایشته ادبیات بوقدر فوآندی حائر اولوق، حسینیه هر ملت
 عندنده غایت قیمتدار بر فن جلیل اعتبار اولنور . بزده ایسه
 رغبتی او قدر افراطه وارمشدی که بیاغی کوزلجه کتابت ،
 کرامت درجه سنده طوتیلور . بونسکه برابر شایان تأسفدر که
 ادبیاتمز یوقاروده تعداد اولنان محسناتک همان جمله سندن محروم
 کیدر .

کتاب صورتنده قنی تألیف ادیبانه مز واردر که تزینات
 لفظیه دن آیرلینی حالدده بحق شایان تحسین اوله ییلسون ؟ صباح
 معرفت — که ماهیت اشیایی کوسترمک شانندندر — انوارینی
 هر طرفه نشر ایتدکجه خیالات کی حقیقت وطبیعتک خارچنده
 اولان بویله بر طاقم آتارک زوالدن قورتلمسی نصن امید اولنور ؟
 لسان ادبیاتی آ کلامغه عوام مقتدر دکلدر که اصول اداره مز
 خطابته مساعد اولسه دخی تأثیرندن استفاده ممکن اولسون .
 حتی ادبیاتمز نطق دینیه جک بر اثره مالک اولدندن بشقه مکلمده

اگرچہ ادبیات ، مأمورینہ کورہ ماہہ الاستحقاق اولمدینی مسلمدر ؛ اما بر قسمی اولان انشانک تداول معاملاتہ واسطہ۔ منفردہ اولسی جہتیلہ ادارہ دولتجہ دخی وجود وانتظامی الزمدر .

سوزك احوال وجدانیہی تحویلده اولان تاثیر بلیغنه مبنی بر بیوک فائده سی دخی ملنك حسن تربیتنه خدمتیدر که حقیقت حالده لفظاً ادبیاتك مأخذ اشتقاقی ادب ایسه معاً ادبك مصدر انتشاری ادبیاتدر دینیلہ بیلور . زیرا ایکی مغاسیلہ ادیبانہ یازلمش بر اثر ، مکارم اخلاق ایچون اولیلہ بر قانون معتبردر که هر کس بالاختیار اطاعتنه مائل و او جهتله یالکمز وجودی محافظه احکامنه کافل اولور .

بوندن بشقه توسیع قریحیه خدمتی جهتیلہ معارف ادبیه افکارك دخی معلم اولی عد اولنور . حتی بو مطالعه ایله بعض ارباب دانش فکرك کجانی لسانك کلندن بیلمشدر . حقیقت بوکا بر برهان استقرائی دکلیدر که فطرتلری طبیعتہ موجب افتخار اولان اجله حکمانك همان جمله سی محاسن ادبیه ایله تزین لسان ایدن ملنلر بلغاسندن ظهور ایتشدر .

بو قدر فنون دقیقه وحوادث کونیهك تدوین و تعلیمنده کی سهولت کلامك وضوح واختصار وحسن ترتیبی کبی قواعد ادبیه رعایت سایه سنده حاصل اولدینی ایچون ادبیات ، معارفك دخی احتیاجات اصلیه سندن صاییلور . برده اتحاد ، مدنیت ملنك بر مشخص مثال ذی حیاتیدر که لسانی ادبیاتدر . او جهتله

توصیفنه لایقدر — شرح و ایضاح ایچون خاصیت مقالک حقایقنه عارف اولان نیجه اصحاب هنر تقریضات عدیده انشاد ایلمکده دره . حتی ادبای حکمادن بری محاسن ادبیه فوایدنی محاکمه ابتدیکی صروده معلومات کثیره و وقوعات غریبه و بلکه کشفیات جدیده بیله بر اثرک بقاسنه ضمین امین اوله میه جغنی بیان ایلد . کدن صکره دیرکه : « بونلر انساندن خارج شیلر اولوب بیان ایسه عینله انساندر »

بومعا نه باقینجه اخلافنه ادیبانه بر اثر بر اقلر ماهیت انسانیه سنی حیات ابدیه ایله انسانیته خدمت ایچون استخلاف ایتمش اولیور . بویله بر خیر الحلف صاحبنه کوره نه بیوک شرفدرکه بنی نوعی ایچینده الی الابد یاد جمیلنی صاقلار . بر صورتده که انقلابات عالم بر ادیب کاملک نامنی سنک مزارندن افنا ایتسه . ینه سرنامه آثارندن محایده مز .

سوزک ابقای نامدن بشقه اجرای مرآمده دخی خدمتی بر درجهده درکه تحویل افکارده تأثیر نطق . شمشیر قهره غالب اولدینی تجارب عدیده ایله ثابت اولمشدر . حتی زحمشری مقدمه تفسیرنده کلامک شاتی تأیید ایچون دیمشدرکه « ظهور اسلامده سیف شریعتنه قارشو طوران متعصبین عرب ، حکم بلاغته مقاومت ایدهمدیلر . »

واقعا افکار عمومیه نك حصه دار حکومت اولدینی یرلرده قوه نظر صاحبی اولان بر بلیغ ، ملتک قوه عسکر احتیاجندن وارسته بر حاکم نافذ الکلامی حکمنده بولتور .

جسم لطیفدر، که بیکرجه سنه لر کچسه طراوت نوجوانیسنه زوال ایرشمز؛ اما حیثیت کالی اعتبارنده بولنان صحت مآلیله تناسب اندامی حکمنده اولان ترتیب انتظامی برنده اولمیدر، که هرکس عنندنده محبوب قلوب و او حال ایله هر زمانده ممدوح و مرغوب اولایبیلسون.

اگرچه سیرت ظریف اولنجه صورت لطیف اولماسده تقایصدن معدود اولماق لازم کلور. فقط آثار ادبییه تی بلاغت مؤدا؛ فصاحت ادا احتیاجندن وارسته ایدمز. زیرا بر تألیف که حسن افاده دن محروم اولور؛ حاوی اولدینی حقایق، چیره دستی، انحال ایله مهارت قلمیه اصحابنک ملک یمینی صرمسنه پک قولای انتقال ایده بیله جکی ایچون محفظه سز جوهر حکمنده در.

خلاصه بشرده دائم اولان کالدر؛ جمال متحول اولور. حال بوکه اثرده قائم اولان مقالدر؛ مأل منتقل اولور. فقط مادام که ماهیتک تغیری وطبیعتک حسن افاده دن تنفری عدیم. الاحتمالدر. بر اثرک ابدیتنه مأل صحیحنک مقال فصیح ایله اتحادی کافل اولور.

بوکا بر برهان مؤیددر که عصر مزده ترقیات معارف اثریله قدما ی فلاسفه نک افکار حکمیه سنی — که هیولای عرفان تعریفنه صادقدر — جرح و اصلاح ایچون ماهیت کالک دقایقنه واقف اولان بونجه ارباب نظر تعریضات شدید ایراد ایتمکه ایکن ادبای سالفه نک آثار قلمیه سنی — که مزایای وجدان

ادبیات حقنہ بعض ملاحظات

اجزای بشر جالب تعجیل فنادر

بقای اثر موجب تحصیل بقادر

(لنامقہ)

حقیقت انسان ایچون سرعت زوالده مثل سائر اولان لذت حیانتک ثباتسز لغنه مقابل کله جک بر نعمت وار ایسه اوده بنی نوعنه بر یادکار عمر اهدا ایدهرک نفع ناس ایله خیرناس اولوق شرفنی - که وجودک فضیلت صحیحه سیدر - الی الابد محافظه ایله جبر مافات ایتمکدر .

آثار بشریه ده ایسه سوزدن پایدار بر بر کذار یوقدر ؛ چونکه اک زیاده رصانت معموریتله معروف کشورلری بیله دور زمانه غور زمینه کچورسه بینه خاطره انامده جایکیر اولان بر بیت متین رغبت اسلافدن حمایت اخلافه انتقال ایدهرک دنیا طورقجه خللدن امین قالور .

واقعا ، مادام که سوز تعاطی افکاره واسطه در ؛ ومادام که تعاطی افکار انسانیت مجسمه دینلمکه شایان اولان تمدن عمومی مناسبانه رابطه در ؛ کلامک فائده سی ، بشرک نوعیتله قائم و بناء علیه بر کوزل سوز ناطقیتله برابر دائم اولور .

ایشته کلام ، مداوله تصور خدمته قدرتدن مؤکل بر

هیچ برخسته نك صحتی قابل اولمیه جفنی ده بیلیر سکنز نیجه بر بوداعیه
 منفعت ، نیجه بر بو آرزوی استقلال ! طبابت مقامنه کلشکن سز
 عین علت اولدیکیز خسته لغنده آیاق ترندن مستفید اولمغه کوز
 دیکمک و اولد کد نصرکه اشیا سنی چالوب صاتمق ایچون والده سنک
 اتلافه چالشمق قغنی انسانه یاقیشیر! لعنت او اخلاق خبیثه یه که
 اوچ کونلک صفا ایچون آلتی بوز ییللق بر دولتک خرابنه سبب
 وله رق نامنی الی الابد عالمک محکمه وجداننده مظهر نفرین ایدمه.

[حریت ، ۷ کانون اول ۱۸۶۸]

بشقه بر شيته اقتدارى يوق اهاينك حالى نعوذبالله. برى قهوه يه چيقوبده عجا بوكون نه وار نه يوق ديسه مجبسه چوريمك مقرر ايشته دولت عليه نك « خسته آدم » نامنى قزانهرق كندينه نسبت بر اوافق فاره حكمنده بولنان قره طاغدن بيله تيرل تيرل تتره ديكي زمانلرده بوزمانلردر .

تفصيلات مشروحه دن اكلاشيلير كه خلقك ائسكى حريتى و شرعك اولكى حكومتى هر نه وقت اعاده اولنورسه دولت او وقت علتدن قور تيلور بز اويله بر زماندديز كه نحاتمز ايجون حكمه دينلديجه . قانون و (هر نه عنوان ايله اولورسه اولسون) مأمور دينلديجه ، خد متكار فقط اهالى دينلديجه « حاكيت مشروعه » معنلرى اكلاشلميلدر .

بعضيلرى « خلقك حريتى ابتدا اكمال معرفته محتاجدر » و بعضيلرى ده « حريتى زمانك اقتضا سئنه كوره درجه درجه ويرمليدر » ديرلر .

برنجى سوز « شو خسته نك قور تلسى طبابت او كرنمسنه محتاجدر » ايكنجى ادعا ايسه « نه مزه لازم شمدي بز خسته لكك دوامى سايه سنده راحت ايديور زيا باقلم خسته شكايته باشلاسون قولم آغرييور ديرسه مرهم سورهرزه باشم آغرييور ديرسه روح قوقلاديرزه ، اويله اويله خسته لق كيدر بزده تئيشمزدن قالمائزه » ديمكدر اى اطباى دولت ! شو وطن كه عمومك مشترك والده سيدر الكزده زار زار ايكليور عناصرك معاونتنه مراجعت ائمه دن

حکومتده اوقونور ، خواجه افندی همان فرمانی مباشرک‌الندن آلور بونک حکمی خلاف شریعتدر پادشاه شرعه مخالف فرمان کوندره من بز (نهی عن المنکره) مأمورزدیه رک فرمانی پارملر او حدتله قالقار مصره قدر اختیار غربت ایدر . فاتح مرحومک مآثر جلا دتندن زیاده شان سلطتی اعلا ایده جک وقایعندنرکه کوردیکی حقارت اوزرینه استادینک حقی تسلیم وشاننه بر قاندها تعظیم ایدرک آقچهلر بوجقه لر رجالر نیازلرله مصردن جلبنه اهتمام ایلر . کوریلیردن برینه بر طاقم عجزه ورته کلیر ولیرینک کندندن اولکی صدر اعظم طرفندن بغیر حق قتل اولندیغنی دعوا ایلراوده مرافعه شرعیه نیک اجراسندن صکره صدر اعظمی باحکم شرعی قصاص ایلر .

ایشته وقتیه بر کوچک عشیرتدن بر خلافت کبر اتشکیل ایدن و صدمات جلا دتیه دنیایی تتره دن دولت علیه نیک زمان اقبالی بوزمانلر ایش .

یا شمدی نه زماندیز ؟ او یله بر زماندیز که باب عالی قانون یاییور باب عالی حکم ایدیور باب عالی اجرا ایلور اجرا آته ینه باب عالی ناظر اولور پادشاه دیسه ک ، باب عالی اکلاشیلور . قانون دیسه ک کذلک ، مجلس محکمه دیسه ک کذلک ، اهالی دیسه ک هیچ برشی اکلاشلمیور .

علمادن بر ذات استانبوله کلیر . وعظ ایدر نصیحت یازار دها طهارتنی بیلمز بر طاقم مستبدان دولت طوتدقلری کبی آ ناطولی یه نفی ایدر لر پادشاهک کندی خانداننه ظلم ایتمکدن

بورالزنده . شو اوچ سؤالک تفصیلاتنه کیریشلسه مجلدانه صیغمز فقط کلیاتندن خلاصه بحت ایتک مناسب کورلدی :

خسته لغنک حقیقی قلت رجال ، قلت مال ، قلت عسکر ، قلت اسباب والحاصل قلت ، قلت ، قلت . هرشیده قلت آنک منشای ایسه استبداد حکومتدر . نیچون دفع ایده میوریا ؛ حکیملری که عین علتدر اطرافه طویلانان برطاقم بیلانرله سوز برلکی ایتمش بر آز قلدانسه حکیملر اشارت ایده جک بیانزئر هان صوقغه یوتمغه قالقیشه جق اوده کندی سایه سنده تعیش ایدن و آنک فاسندن صکره قوندوره بویامقله بیله چکنمکه مقتدر اوله میان حکیملرک انتباه حاصل ایتسنه انتظاراً بر مدتدها توقف ایدوب طور یور فقط بیچاقده کمیکه طیاندی بر آزدها بویله سوررسه خسته ، الی آیاغی باغلی قالبده ایکلیه ایکلیه اولمکدن ایسه وار قوتی بازویه کتوره رک وییلانی ملانی کوزینه آلهرق نهایت درجهده بر حرکته تشبث ایده جکننده شبهه یوقدر .

شمدی باقلم نصل اولورسه بو خسته لکی دفع ایده بیلیر ؟ بو معلومدرکه بزم دولت وقتیه هر نه قدر ظاهرأ حکومت مستقله صورتنده کورینور ایسهده حقیقت حالده بیاغی حریتک درجه افراطنه وارمش بر حکومت مشروطه ایدی . علما حکم ایدر پادشاه و وزرا اجرا ایلر اهالی سلاح بدست اولهرق بو اجرابه ناظر بولنوردی .

منلا کورانی مرحوم تفتیش اوقاف مأموریتیه بروسهده بولندیغی زمان فاتح سلطان محمد اورایه بر فرمان کوندرر ، مقام

« خسته آدم »

تعمیری فرانسز لر بیننده او یله بر وجود معنوی یه علم اولمشدر که باشی ، اور وپا دیدیکمز دولتخانه مدینتک اک کوزل بر نقطه سنه یاصلا نمش وکندی اوچ قطعه نك اک مهم موقعلرینه اوزانمش کنج ، دینج ، کوزل ، دنیا طور دقجه یشامغه مستعد بر قوجه یکیت ایکن جان چکیشوب یاتور . بیچاره نك نامی ایسه دولت علیه در .

« آغلامز می باقوب احوال پریشانمزه »

« دل و جانیه سون دولتی ملتی »

« نیجه زار اولیه لم سلطنتک حاله کیم »

« نهماندر چکیور صدر وفؤادعلتی »

یاز بومزمن علتلری دوشونه لم ده خسته مزک حیاتندن قطع امید می ایده لم ؟ خیر دولت بر شخص صدر اما شخص معنویدر . ابن خلدونک دیدیکی کبی او یله عمر طبیعیسی فلانی یوقدر حتی صدر وفؤاد دپدیکمز علتلرده حقیقت دکل بر قوری عنوان و نامدن عبارتدر او « خسته آدم » یالکمز مقتضای طبیعت کوره حرکت ایتسه هم صحت بولور هم قوتلنیر هم دنیا طور دقجه عمر سورر .

یاخسته لغتک حقیقتی ندر ؟ نیچون دفع ایده میور ؟ نصل

اولورسه دفع ایده بیلیر ؟ ها ایشه مسئله نك جان الهجق یری

کلیات کمالی

برخی زینب

۲

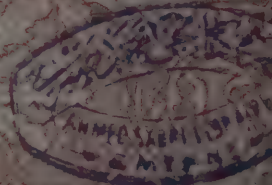
مقالات سنی و ادبی

جزء

۲

استانول
ملائیة مطبعه
۱۳۲۷

کلیات کمال

ایکینجی ترتیب

اسامی آنا۔

برنجی ترتیب

۷ جلد در

۱۲ کتابدر

اسامی

غروش

اسامی

جزؤ جلد	۳	[۱] رونان مدافعه نامہ سی
۲۵ ۵ [۱] عمائل تاریخی	۵	[۲] قارہ بلا
۱۰ ۲ [۲] تاریخ اسلام	۲۰	[۳] مقالات سیاسیہ و ادبیہ و روایا
• • [۳] آثار پرا کنندہ	۱۰	[۴] وطن، کلنہال، عاکف، زواللی جو جق
ہر جزؤک فیثاتی (۳) غروشدر	۲۵	[۵] اشعار کمال
	۱۲	[۶] جلال الدین خوارزمشاہ
کتاب کتاب اولہرق	۲۰	[۷] مکاتیب خصوصیہ دن برنجی جلد
• ہر ایک آیدہ بز •	۷,۵	[۸] اوراق پریشان مجموعہ سی •
جزؤ جزؤ اولہرق ہر	۲۰	[۹] منتخبات محررات رسمہ
اون بش کوندہ برنہر	۷,۵	[۱۰] جزمی و اتبہاہ
اولنہ جقدر •	۲۰	[۱۱] مکاتیب خصوصیہ دن ایکجی جلد
ایکی ترتیب دہ برابر اولہرق صرہ سیلہ	۵	[۱۲] تمقیب و تخریب خرابات •
منتظماً طبع و نشر اولنور •		رسالہ لری و سائرہ

ابونہ شرائطی

مقسطاً تادیہ ایدلک شرطیلہ ابونہ

یکونی پشین اولہرق تادیہ ایدلک

شرائطی

اوزرہ ابونہ شرائطی :

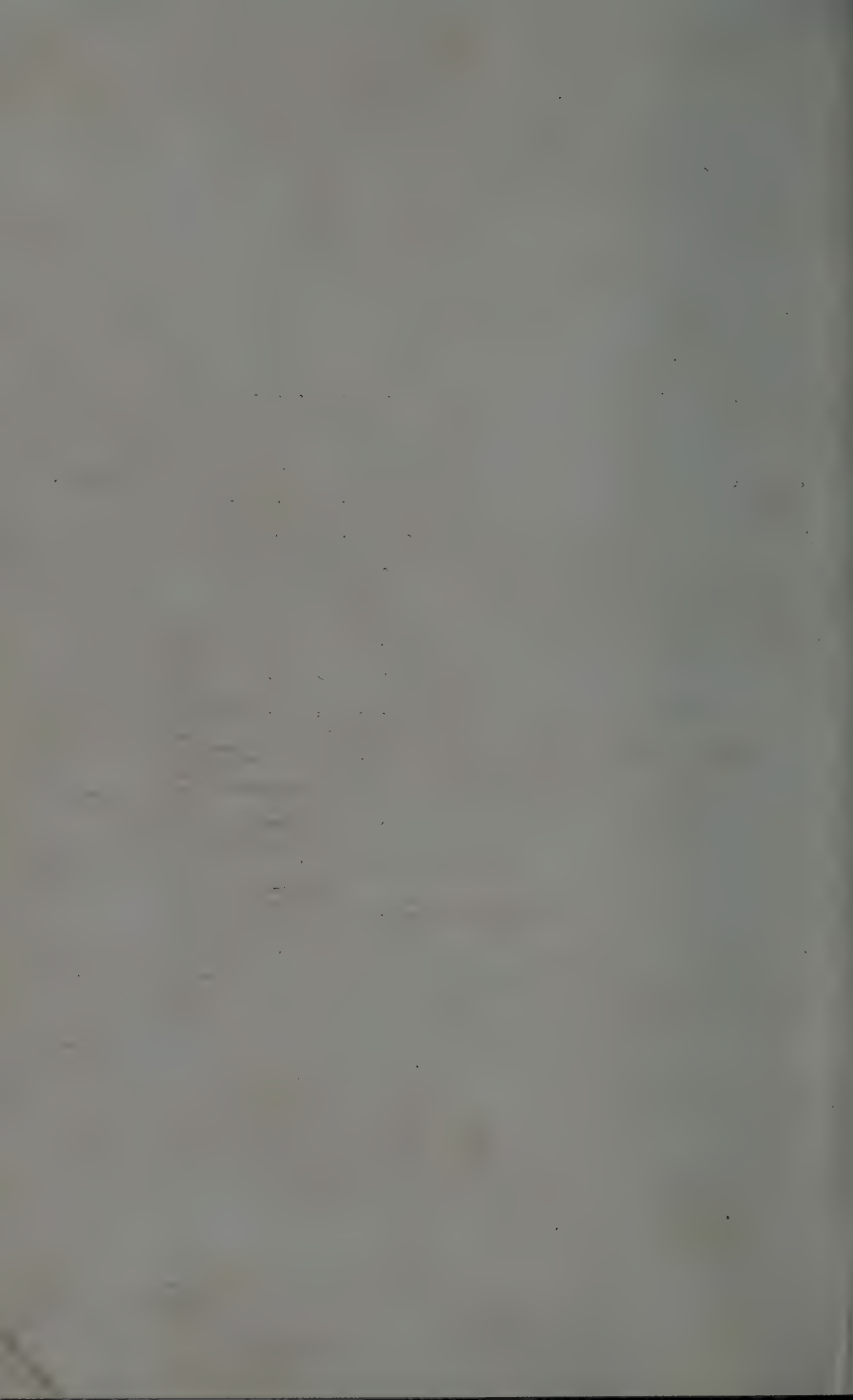
غروش

غروش

۲۱۶ اولر ادارہ خانہ دن الخلق و پشین اولہرق یارم
 و متعاقباً ہزارچ آیدہ بر یازدہ غیر لبرا تادیہ
 ایدلک شرطیلہ •
 ۲۴۰ پوستہ اجرتدن طو لای تقسطلر ۶۰ لغروش
 اولہرق پشین ۳ مجیدہ و ہر اوج آیدہ ۳ مجیدہ
 و برلک شرطیلہ اقامتکاہہ کوندرلک اوزرہ •

۲۰۰ ادارہ خانہ دن الخلق شرطیلہ •
 ۲۲۵ دوسعات و ولایات و ممالک اجنبیہ ایچون
 پوستہ اجرتی دہ داخل اولہرق اقامتکاہہ
 کوندرلک شرطیلہ •

بوجزؤک فیثاتی (۵) غروشدر
 طشرہ ایچون پوستہ اجرتی ضم اولنور •

احسان فلان لازم دکل شو او ستمزه کی کولکه کی قالدیرسونلر ده بزده برآز ایصینه لم ، بزده برآز نفس اله لم . جانیلری ، قاتلیری ، کریدعاصیلرینی ، یونان حیدودلرینی محکمه اوکنه چکدیلر . حالاده چکیورلر . محاکمه سز نفی اولمق ، محاکمه سز حبس لسانه اوغراق ، محاکمه سز معیشتدن آیرلمق ، محاکمه سز آچ براقلمق یالکز بیچاره مأمورلرله غزته جیلره مخصوص بر بلا مید . ؟ اما اداره نک عدالته امنیت بوقمی ؟ اکر اولمق لازم کلسه یدی هیچ افکارمزی بوقدر سر بست سولکه جسارت ایدمز دک .

[دیوژن : ۹ آغستوس ، ۱۲۸۸]

سبب تصور ایده‌مأمشدک، چونکه قولاق قویروقدن بحث ایتدک
 قپاندق، برنده قولاقدر بحث ایتدک برشی دیمدیلر . « خزینه
 فاره » دیدک قپاندق « خزینه موشامبه‌سی » « فاره اوتی » دیدک
 برشی دیمدیلر. غزته‌مزک نهایتنه ایکی رسم قویدق قپاندق اوست
 طرفنده آلتمش بر و ۷۴ نومرولی نسیخه‌ده‌دخی اوزون قولاقلی
 بر رسم نشر ایلدک برشی دیمدیلر !

ایشته مطبوعات نظامنامه‌سنک خالی . ایشته قرارنامه‌لرک
 تأثیری . . . شمدی اومارمسیکیز که قرارنامه‌لر بوندن صکره
 ده بقا بولسون ؟ هیات ! بز برطاقم ییچاره‌لرزه که کوپده
 اوطورمغه ، آغاچ یاپ-اغندن اثواب کیمکه ، قباحتمز اولدینی
 وقت هر درلو جزایه قائلز . فقط الله ایچون اولسون هیچ
 برسبب کوسترلندن دیلمیزی کسمکه بینمزی از مکه هله آچلقدن
 معده‌مزی حرکتسنز برانغه اقدامک بر فائده‌سی وارمیدر ؟
 بزم سقراط شاگردلی دیرلردی نه « هیچ کیمسه سوز
 سویلکه و باخود یازی یازمقله عمومده افکار حاصل ایده‌مز .
 اولسه اولسه عمومک افکارینه ترجمان اوله بیلیر شم‌دیکی اصحاب
 درایت‌ده « هر حکومت افکار عمومی بیلمکه محتاجدر »
 دیورلر .

حقیقت حال بویله ایسه افکار عمومی حکومته بیلدیرمک
 ایچون غزته‌لر کی برلسان صداقت موجود ایکن آنی قویاروب
 ده رینه تحقیق افکار خدمتی ایفا ایچون جاسوس دینیلان
 اوزون قولاقبری قوللانمق‌ده‌نه لطافت تصور اوله بیلیر ؟

لغو ایتمدی حتی تعطیل ایلمدی. آنک حکمنجه واقعا بز دولت علیه نك دوست و متفق بولنان حکمدارانہ طوقنور الفاظ و تعبیرات استعمال ایده میه جکمز فقط « فرانسه جمهوری رئیس موسیو تیه ر جناب لری وقعهٔ اخیرہ دم دخلی اولق تهمتيله محکوم اولانلردن سکز اختیار خاتونله اونر اون ایکشر یاشنده بش چو جو غنی لطفاً و تنزلاً قورشونه دیز دیر مشلردر » دیه بیله جکمزیا !!

واقعا وکلای سلطنت سینه یه طوقنور سوز یاز میه جغز (یاز مق ده ایسته مه یز) لکن « فلان ذات فلان مأموریتده ایکن فلان فعليله فلان نظامی اخلال ایلمدی » دیمکه مقتدر اوله جغزیا !

واقعا خصمانه و متعرضانه لسان قوللانه میه جغز « قوللانغی ده کیم دوشونبور » انجق حد و ادب داخلمده اوله رق هرشیدن بحث ایتمکه مأذونزیا !

قرار نامه لر ایسه اکا نسبت « زرقای عرب » دینلمکه شایسته در حتی تولد آیتدیکی کون استانبولده اوچ غزته بردن محو اولدی .

آندن صکره محاکمه سزجه سبب سزجه تعطیل ایدی لان غزته لارک مقداری ایسه بوندن بر آز اول کوردیکمز تبدلردن پک ده کیرو قالمز دکلی ؟

هله بز بر قاچ کره قیاندق بوکا اکثر تعطیللر مرکز ویا ظهور- لرمزک ۴ عددلی بر نومرویه تصادف ایتمسک شامتندن بشقه بر

«مطبوعات نظامنامه سی»

قانون نادر؟ نظام نادر؟ آئی حکیمانہ تعریف ایتمک
عبرتہ یاقیشور اگر بردہا چیقہ بیلیرسه

اماتعریقی صحیح اولزمش. اوراسنی ده حقایق دوشونسون،
اگر عبرت بردہا چیقنجهیه قدر یشامغه مقتدر اولورسه
بنده اول تصورات ایله اوغراشور حکماندن ایدم برفائده
کورمدم، برشی بیلمدیکمی بیلمکدن بشقه برشی. بیله مدم
شمدی یالکز کوزیمک کوردیکی عقلمک ایردیکی احوالی
دوشونیورم.

بناءً علیه بنم اعتقاد بحجه «قانون ونظام حکمی دائمی
الجریان اولان اوامر سنیة حضرت پادشاهییدن عبارتدر»
چونکه دستور او یله دیور.

لکن اتعاب افکاری وسعم درجه سنه کوردیکم حالدہ شونی
ادراک ایده میورم که مطبوعات نظامنامه سی نامیله حکمی دائمی
الجریان اولمق اوزره صدور ایدن اوامر سنیة ک جریان حکمی
دائمی صورتله قرارنامه لر فصل تعطیل ایده بیلیر؟ وکیلک رأیی
اصیلک اراده سنی اجرادن اسقاط ایده بیله چکنه دائر یونان
سوفسطائیہ سندن بیله بقاعده ایشتامش ایدم.

اما بز نظامنامه دن ممنومی بز؟ طوغریسی ارانیرسه پکده
ممنون دکلز دینیله مز. نظامنامه مملکت مزده هیچ برغزته بی

اولان قلمبده کی صلابت بی رحمانه سایه سندهینه اولاد وطندن کنج اختیار ، قادین ، چوجق اللی آلتمش بیک کشی تلف ایدهرک مملکتده ، اطرافنی علو صارمش آرسلانلرک سکوتی کبی بر اسایش ادامه سنه مقتدر اوله بیلمشدر .

آوستریا ، برقاچ سنه در مجارستانه برنوع استقلال بخش ایدرک ، حکومتی حریت سایه سنده تأمین ایده بیلدی . اسپانیا ، ظلمندن مشتکی اولدیغی بر متعصب حکومتی دفع ایلدی .

فقط شو بر عصرک انقلاباتی آره سنده دخی فرانسه جه ظهور ایدن ایکی صوری جمهور استئنا اولورسه آوروپانک هیچ بریرنده سیاستک قواعد صایه سنه متعلق بر بیوک تغیر ظهور ایتمه مش ومشهود اولان کشا کشلرک جمله سی بریرک حلقنی بر خانداندن دیگر خاندانک اداره سنه نقل ایتمکدن عبارت قالمشدر .

[عبرت : ۶ کانون اول ، ۱۲۸۸]

اولہ بیلہ جک اولہ برتسکلیفی جائنہ منت بیلیردی . فقط بدانندہ فرانسه اتفاق کی بتون آوروپائی سلا حلدیرہ بیلہ جک بر مخاطرہ یی اخطار ایتک اقتضا ایدہ جکی ایچون یا لکزناپولیونی آوودہ رق آرادہ ممکن اولان استفادہ دن محروم اولماق ایستدی ا کادہ طبیعتیلہ موفق اولہ مدی ،

روسیہ یہ کنتجہ معلوم برشیدرکہ : بودولت ہیچ بروقت معهود وصیتنامہ نک احکامنی اجرایہ چارہ تخیسندن کیری طوراماز . حالوکہ ملک نک وسعتی ، عسکرینک کثرتی مسلم اولقلہ برابر زمانمزدہ محاربه پک چوق اسباب مدیتدن استعانہ یہ محتاج اولدینی ایچون روسیہ نک شیمدیکی حاہ آوروپا اوزرینہ غالبانہ بر تشبثہ قیام ایدہ بیللمسی محال کیدر . مسلسکی هرکسہ معلوم اولدیغندن قولایقلہ اتفاقلرہ گیرہ بیللمسی دخی قابل اولاماز . مثلا آوستریا ایلہ حرب ایتسی لازم کلسہ اون اون بش کون ایچندہ آوستریا دولتی موجود اولان تیمور یوللر سایہ سندہ حدودہ التی یوز بیک کیشی ایندیرہ بیلیر ، روسیہ ایسہ اوقدر زمان ایچندہ التمش بیک کیشی بیلہ سوق ایدہ من . دولتردن بریلہ اتفاق ایدہ جک اولسہ دنیا یرندن اوینار . ایشتہ بومطالعہ لرہ بناء تشبثات استیلا جهانبانہ - فی ، آوروپایہ کوستردیکی اسایش پرورلک پردہ سبیلہ سترایدرک آسیای شرقینک ضبطنی اخص آمال عد ایلدی .

فرانسه محاربه سنک ختامندن صکرہ ریاست اداره سنہ کتیردیکی بیرجهان دیدہ نک مرور زمان ایلہ تحجر ایتمش دینلمکہ شایان

حکومتك بالطبع وسعت واستقلالى آزادىنى جهتله انكلتره وكلاسى طوغرىدن طوغرى به انكلتره دولتلك منفعتنه طوقميه جق صورتده ظهور ایده جك هر درلو مسائله عدم مداخله يولنه دوكلشرا ایدی .

روسیه دولتی ایسه تشبثات استیلا جویانه سندن بتون عالمی ییلدی ریغنی و هر نه وقت سلاحه صاریلیرسه قارشوسنده كسر شوکسته کافی بر اتفاتی مهیا بوله جغنی قریم محاربه سنده يك آغر تجربه لرله تیقن ایلدیکنندن بر مدتدر آوز و پاچه همتی ، لهستانده غلیان ایدن آتش حمیتی حامیلرینك قانیله سوندیرمك کبی بعض تدابیر تحفظیه ایله برابر اویانوب کلان افکار اتحاددن اسلاولر ایچون دخی بر حصه چیقارمق حصو صلیرینه حصر ایلدی برده پروسیانك آوستریا علینه حاصل ایتدیکی غلبه کله دن صکره فرانسه به قارشو اتخاذا ایتدیکی مسلك لابلایانه و کوستردیکی تمایلات خصمانه اوزرینه ناپولیون پرنس بسمارقه رغماً محاربه به قیامی شان و اقبالنك لوازم قطعیه سندن عدا ایتمکله برابر آرزو ایتدیکی غلبه بی پكده سهولتی کورم دیکندن حین حاجتده استناد ایده جك بر متفق تحریسنه قالقشوق و بو خصوصه روسیه بی هر دولتدن مساعد کورمك جهتیه بر مقدمه موالات اولمق اوزره کریدك یونانه ترکینی ذهندنه قرارلشدرمشدی . اول دخی بیان اولوندینی اوزره کرید عصیان اخیرینك سبب حقیقیسی بودر . روسیه ایسه ممالک عثمانیه نك طاغیلمسنه مقدمه

زمینه کچیرجه سنه ازهرک ایکی قوجه ایالتیله درت میلیون فرانقدن محروم ایتدکن صکره، قرون وسطاده تشکل ایدهرک بتون آوروپانک متبوع اعظمی عد اولنسان ومؤخرآ تبدلات زمان ایله زوال بولان، آلمانیا ایمپراطورلغنی دخی تجدیدایلدی . شمدی آلمانیایمپراطورلغنی حکومتلرک متبوعی دکلسه اک بیوکید . هریری اداره داخلیه جه بر استقلال حالده بر اقلقه برابر آلمانیا اداره عسکریه وخارجیه سفی بریره جمع ایتمک بوللو اختیار ایتدیکی قاعده سلمه به نظر آتفاقک پک قولایلقه یوزوله یلمسی دخی قریب الاحتمال دکلدر .

هیچ شبهه یوقدرکه بوموقفیت جلیله نک برنجی سببی برنس بسمارک درایت فوق العاده سیدر . فقط شونیده انکار ایتمه لمکه آلمانیا نک تعلیم عسکری و اخلاق ومعارفجه بولندیغی حالده واتحاد امم فکرینک اورالرجه بر طاقم کوچوک برنسلری منافع ذاتیه لرینک بر چوغندن محروم اوله جقلرینی بیلدکلیری حالده پروسیایه مطاوعت کامله ده بولنمغه مجبور ایده جک قدر حاصل ایتدیکی تأثیر ایله انکلتره و روسیه نک برخیلی وقتدن بری طوتدقنری مسلتک دخی بوبایده پک بیوک یاردیملر ایتمشدر . چونکه انکلتره جه . موازنه دولیه نک دائما میل وتعدیلنی النده طوتمق دنیاده اک زیاده التزام اولنان مقصددن ایکن ، اهالیسی ثروت وتجارتی تزید ایتدکجه پواتیکه نک بتون بتون آسایشنی التزامه باشلا دقلری وخلق حریت واستراحتی چوغالدیجه

حدود طبیعیہ دن محروم اولدینی خالدہ کندندن بیوک اوچ دولت آراسنه صیقشمش بولدی . داخلآ تنظیمات عسکریہ سنہ اعتماد ایتدی وحتی حربیه موازنه سنی تنزیدن محافظه ایچون هر مخاطره یی کوزینه آرق مبعوثان امتله بیک درلو مجادلہ لره کیریشدی . خارجدہ ایسه ذاتآ بر زماندنبری آلمانلر آره سنده موجود اولان وایمپراطور ناپولیون طرفندن هر یرده ترویج اولزن اتحاد افکارینی اقصای مقصد عد ایدهرک تصویرینک اجرا سنہ ایسه شنزویق هولستان مسأله سیله ابتدا ایلدی .

بوابده دایمارقه یه قارشو نائل اولدینی غلبه یی آلمانیا نامی و آوستریا اتفاقیه وجوده کتیرمش ایکن نتیجه سنندن ترتب ایدن فوآندی ، یالکز پروسیایه حصر ایتدیکنه امعان نظر ایدن بعض دور اندیشلر مشار الیهک اتحاد بهانه سیله پروسیا قرالغنی آلمانیا ایمپراطورلغنه تحویل ایتک عزمنده پولندیغنی کشفه باشلامشلر ایدی . پرنس بسمارق ایسه بومسأله ده حاصل ایتدیکی تجربه لره تصور ایتک رقابین اجرا سنہ برقات ده ایقین حاصل ایتدیکی کبی بعض کریز کاهلی مواعید ایله فرانسه یی اغفالہ دخی موفق اولقله ناپولیون ، اطرافنی احاطه ایلین عفات وغرور ایچنده «فرانسه نک قلیجی نه طرفه دونر ایسه غالبیت ده اوجانبه میل ایدر» کبی بر طاقم طرفه فروشلمقلره مشغول اولوب ضور مقدمه ایکن سادو محاربه سنی قزاندی ، شمال اتفاقی تشکیل ایتدی ، نهایت فرانسه یی عسکر یاغنی آلتنده زیر

مع مانیه ینه ناپولیونک غلبه سی سایه سنده لومباردیایی قزان دیلر .
بویله خلاف مأمول بر استفاده دن صکره چوق کچمکسزین
قوت قاور وفات ایتمش ایسه ده کیندن صکره دخی فکرینک
ایتالیاده ادامه خیا تنه موفق اولمق جهتیه ، ایتالیا حکومتی
آوستریا علمنه قیام ایتدیکی ایکنجی محاربه ده ینه قرمه ده دریاده
برباد و پریشان اولدینی حالدہ پروسیانک احراز ایتدیکی غالبتر
صره سنده قوجه ونیک ایالتی خصمنک الندن قورتاردی .
ایکیندن دخی وقتیه معاونت کوردیکی فرانسه و پروسیا یکدیگری ایله
محاربه یه قیام ایتدیکی زمان دخی شکر کذارانه بریطر فلق
الترامیله برابر ظهور ایدن فرصتی دخی اتهاز ایدرک رومیایی دائره
اتحادنه ادخال ایلدی .

ایتالیا حکومتک واصل مقصد اولنجه یه قدر هیچ بر زمان کلان
بر فرصتی ترک ایتما مکده و وقتسز ظهور ایدن بیک در لوهی جاندرک
هیچ برینه منجذب اولما مقده کوستردیکی تبصر و مکانت حقیقه
دنیا ده بک آزمی کورینن مهارت لردندر .

آلمانیاه کلنجه پروسیا دولتک رونق اقبالی ، بیوک فره دریق
کبی نوادر روز کاردن بر ذات اداره سنیده و یا خود فرانسه یه
قارشی عموم آوروپانک اتفافی کبی بر حادثه فوق العاده ایچنده بولندینی
زمانلره مخصوص ایدی .

پرنس بسمارق ریاست اداره یه کلدیکی زمان پروسیایی ،

محافظهٔ حال حاضر اصولی زیر و زبر ایتمکه استعداد کوستردیکی
 صرمده عالمک پک آزی تشدیره بیلدیکی اعظمدن ایکی صاحب
 فطانت سایه نده پولتیقه نك بو انقلاب مغویسندن ایتالیا ایله آلمانیا
 استفاده ایلدی که فرانسه ایله ایتالیا، پانک حومت جسمانیه سنی دخی
 افنا ایتمکله قنولک مذهبک حامیسی صفتیله جهانک هریرنده
 اعمال ایلدیکی نفوذدن و آلمانیا، محاربهٔ اخیریه قزانمقله غالب
 مطلق صورتنده آرووپاچه اجرا سنه قالدشیدینی مرجعندن
 محروم ایلدی .

ایتالیانک بولندینی حال اتحادی وجوده کتیرنجیه بقدر مظهر
 اولدینی بختیارلق تاریخ انسانیته بدکه هیچ برملته نصیب
 اولمامشدر . قونت قاورک درایت فوق العاده سی سایه سنده
 اوچنجی دردنچی درجه ده کی کوچوک دولتلرک الک حکم سزلرندن
 معدود اولان ساردنیا حکومتی قریم محاربه سنده دول ثلثه نك اتفانه
 داخل اولق جهتیله پارس قونفرانسنده کندیسنی دول معظمه دن
 عد ایتدیرمش و بوضورتله عموم ایتالیا تاجنی استحصال ایتمکه
 بر مقدمه وجوده کتیرمش ایدی .

مشارالیه دولتنک یولتیقه سنه بو قدر ماهرانه بر نقطهٔ ذهاب
 تعیین ایتمکله برابر عسکرینه اقتضا ایدن قدرت وسطوتی دفعهٔ
 اعطایه بالطبع مقتدر اوله مدیغندن ، آوستریا علمنه فرانسه ایله
 بالاتفاق اعلان ایلدیکی محاربه ده ایتالیا نلر یالکز بر میدان غوغا سنه
 کیریشه بیلمش و آنده دخی فنا حالده منهزم اولمشلر ایدی .

قیام ایتمدیکی عبثیات شویله طورسون، یالکیز اور وپاده اتحاد امم فکریته ویردیکی رواج انتباهسزلغنی پک قولای کوسترر ذاتاً کافه افرادی متحد اولان و اطرافنده بولنان اقوامک اتحادسزلغنی سایه سنده غلبه و عظمتجه بر مرتبه علیاده بولنا۔ فرانسزلك حکمدارینه کوره اتحاد امم حامیلکنه قالقشمقدن نه فائده حاصل اولوردی ؟ حرکاتنده احتیاج ایتمدیکی تناقصلر دنیایه کلان رجال حکومتک هیچ برندن صادر اولامشدر دینلسه پکده مبالغیه حمل اولوناماز . بر طرفدن ایतालیناک اتحادی ایچون آوستریایه بر قوجه محاربه آچمش ایکن دیگر طرفدن سادواونیش ایالتلرینی فرانسهیه الحاق ایلیهرک و پاپانک حکومت جسمانیه سینه حامی چبقارق ایतालیا اتحادینه آوستریادن زیاده مانع اولدی . بر طرفدن شرق مسألهسی ایچون روسیه قارشیسینده ایکی یوز بیکن دن زیاده عسکر تلف ایتمش ایکن، دیگر طرفدن مملکتین و صربستان و قره طاغ و سوریه و کرید حادثه لرنده کی تحریکات و مداخلاتیه دولت علیه بی اضرار ایتمکده روسیهیه تفوق کوستردی . بر طرفدن قتولیک مذهبک واستقلال امم فکرینک حامی مطلق کچینورکن، دیگر طرفدن لهستانی روسیهنک آتش قهری ایچنده محو اولمقدن منع ایتمک ایچون تأثیرسنز بر محاربه دن بشقه هیچ بر تشبته قیام ایتمدی .

هرنه ایسه ناپولیونک میداننه چبقاردینی مسلك آوروپاجه

و داخلاً دوق دومورانی کې بر طرف اصحاب درایتک معاونته مظهر اولدقن بشقه عمجه سندن قالان شهرت و عظمتک آحاده و یردیکی مفتونیت و فرانسه نك تزید ثروت و ممکنته اداره سنك ایتدیکی خدمت قوتیله اورالجه دوام انتظامه موفق اولدیغندن و خصوصیله قدرتی بر قاچ قات کو ستر مکده فرانسرلک طبیعت فخرارانه سندن پک بیوک معاوتلره اوغرا دیغندن کیده کیده پولتیقه جه مرجعیت معنویه بتون بتون آکا انتقال ایتمشدی . حتی بتون حکمدارلری دعوت ایتدیکی قونفره ، اکر انکتره وکلا - سنك تبصری مانع اولیوب ، ده فعله چیقمش اولیدی کنسیدینک معنوی متبوع جهن اولسی مقرر ایدی .

معافیله اقبالنک پارلاقغندن انظار دقتی خیرلانیانلره کوره ناپولیونک پولتیقه جه اوله پک ده بیوک بر اقتداره مالک آدم اولدیغنی ، اوغراشدیغنی مسائلك همان کافه سندن استمدال ایتک پک کوچ بر شی دکل ایدی . عننک انتقامی آله جق یوللو بر طنطنه فخرارانه ایله قریم محاربه سنه قاریشدی . بر طرفدن روسیه نك برأ قوتی کسر ایدرک أوروبا اوزرینه مکنت عسکریه جه منفرد قلمغه چالشمقغه برابر مجرد اولان اقتدارینی حین حاجتده انکتره علیهنده استعماله صاقلامق کې زوالوجهین بر صورت حرکت اختیار ایدرک درت دولتک باشلادیغنی بر تشبئی یوزده طقسان درجه نتایج مأموله دن بری بر اقمغه سبب اولدی .

اوروپانک خارجنده مکیسقا ایمپراطورانی کې فعله چیقارمغه

غائب ایتک کبی خسار لردن بر وقت خلاص اوله بامشدر .
قونت نسلرود آوروپا و شرقده ظهور ایدن مسائلهجه ،
روسیه نك اعلاى نفوذنده بر موفقیت دائمه نائل اولدیغی
و خصوصیه دول متفقہ اردولرینک فرانسه یه هجومی صرہ سنده
روسیه ایمپراطوری ایچون بر ریاست معنویه حاصل ایتلمده
وقز اقلرک سونکولرینی ادرنه و تبریز کنار لرنده کوسترمکه میدان
بولاجق قدر شرقک حالندن آوروپایی اغفال ایلمکده و محار
مسأله سی مناسبیتله قوجه آوستریا دولتی عادتاً روسیه یه التجا
ایتدیر مکده خیلی مهارت لر کوستردیکی حالده دولت علیه ایله آوستریا
بیننده اولان معاهدات عتیقه نك بر فقره سنه استناد ایدرک محار
ملتجیلرینک استردادینه قالمشقمده مساعدۀ زمانی لایقوله تقدیر
ایتمکسزین کشادینه قیام ایتدیکی قریم محاربه سنده رشید پاشانک
رجحان ذکاسی آلتنده از یلش و آندن صکره حکم و نفوذندن
هان بتون بتون عاری اوله رق وفات ایتمشدر .

بودیپلوماتلر آرمه سنده یالکیز انکلتراهجه لورد پالمستون
کندینه بر فرقه پیدا ایدرک ، خصماسیله دائماً غالبانه اوغراشیر
و وفاتنه قدر عالم انسانیقی پنجه تصرفنده تدویر ایدن احباب
اقتداردن عد اولنورد .

پالمستونک آوروپاچه مرجع کلیات امور عد اولندیغی
صره لرده ایدی که ، ایمپراطورلغه واصل اولان اوچنچی ناپولیون
دخی پولتیقه عالنده فرانسه نك نفوذینی قوتلندیرمکه باشلادی .
مشارالیه مبادی ظهورنده خارجاً انکلتراه نك دوستلغنه

آوروپانك اوتەسندە بریسنده برخیلی فرقه‌لر حریت و جمهوریت نامیله سلاحه صارلمش و حكومات مستقله‌نك هان كافه‌سی آجال موعوده‌لرینی مشاهده ایتمشجه‌سنه بر دهشت و حیرت ایچنده قالمش ایکن جمهورك اداره موقته‌سنه تعیین اولنان ذاتلر ، هیچ لزومی اولمدینی حالدە ، سادە دلانە بریطرقلق اعلان ایدرك انقلاب فرقه‌لرینی ، قارشو طور دقلری حكومتلك پنجه‌قهرنده از دیر دیکندن فرانسه‌نك دولتلر نزدنده حیثیتسزلكی بو حال ایله برقات دها تزايد ایلدیکی کبی انقلاب فرقه‌لری نظر نده‌دخی ذره قدر اعتباری قالمش ایدی .

تاریخ ایسه آوستریانك ریاست حكومتنده پك چوق زمان طور مش و پولتیقه‌جه كرك كندی حكومتنه و كرك موازنه‌دولیه‌یه برخیلی خدمتلكر ایتمش ایسه‌ده ، اداره داخلیه‌یه اصول استبدادی نهایت درجه‌ده التزام ایلدیکندن ، حریت طرفدارانك صدمات هیجانسه بر درلو مقاومت ایده‌میهرك مسندینی غائب ایتدكدن بشقه بر آز زمان ایچون اغترابه مجبور اولمشیدی !

بو سقوطدن صکره كرك مشارالیهك و كرك مسلكنك بر دها ریاست حكومته عودتی قابل اوله‌مدینی ایچون آوستریا اداره داخلیه‌جه ، اولدجه استبداددن قورتلمش ایسه‌ده خارجاً بر قاچ سنه‌یه کله‌نجه‌یه قدر نفوذ و اقبالی کائن لم یکن حکمنده قاله‌رق اختلالات داخلیه‌سنی باصدیرمق ایچون روسیه‌نك حمایه‌سنه سیغنمق کبی مذلتلردن و فرانسه و پروسیا قارشوسنده اوغرادینی مغلوبیتلرله ایتالیا‌ده کی منافعی و آلمانیا‌ده کی ریاستنی

یکی عصر من پولیتیکه سی تاریخنک براو فاجق فهرستی

معلومدر که فرانسه انقلاب عظیمی ، قوت فکر و ضرب - دست ایله مبانی مدرکات بشره ویردیکی تزلزلر ، معاملات دولیه بی دخی تالاساندن لرزه ناک ایدرک آوروپایی هرچ و مرج ایدن هیجانلر ارسندده فرانسه ده تاله ران ، آوستریاده مترنج ، روسیه ده نسلرود وانکلتره ده یلمر ستون اورویا پولیتیکه سنی اداره ده متفردانه برمهارت اظهاریله مملک متمدنیه بریکی موازنه و دیپلوماسی به بریکی مسلك تعیین ایتمشر ایدی .

فرانسه پولیتیکه سی . خلقک مشرب تجدید پسندانه سی حکمنجه بالطبع دایما تالهارن النده قله میوب انک زوال نفوذندن صکره ایسه فرانسه حکومتک اعتبار خارجسی بیانی ایکنجی درجه یه ایتمش وهله مصر مسأله سنده دول معظمه نک پولیتیکه سنه قارشو یالکیز باشنه برمسلك مخالفت آنخا ذایتدیکی ایچون ایشک تسویه سنده رأیی بیه صورلماش ایدی .

برده هر طرفجه فرانسه ، افکار سربستینک مرکز انتشاری ، اوراده ظهور ایده جک بر حکومت جمهوریه ایسه ، ذانک هر جهتنده بولان طرفداران حریتک حامی مطلق بیلندیکندن ، لوفی فلیک خلعتی موجب اولان جمهور میدانه چیقار چیقماز

لکن کریددن زباده اصل تأسف اولنه جق برشی وارکه بو مقوله ایشلر اولوب طور مقده یعنی دولت متبوعه مزك و حقیقتده ملت معظمه مزك. هر عضو رنده هر کون برر تازه یاره آچیلوب اولوم یتاغنده یا تمقده اولدینی حالده هیأت ملت بعض مناسبتسز اوهامه تابع اوله رق کویا هیچ کندینه تعلق ایتمز کبی بر وظیفه سزك یوزی کوسه تر مکده بولونمسی در . ایشته اك تأسف اولنه جق شی ده بودر چونکه حرص اقبال و جمع مال دردی انسان ایله برابر یر ادلش علت دائمه لردن اولوب هر عصرده و هر دولتده مسند حکومت و نفوذ کئلرک اکثریسی منافع ذاتیه لرینی فوائد عمومیه به ترجیح ایده کلش اولدقلردن بونلرک قوتی تعدیل ایچون قارشولرینه دیگر بر قوت قونلق لوازم طبیعیه دن عد اولمشدر . بونک ایچوندرکه شریعت احمدیه « وشاورهم فی الامر » نص صریحی ایله اصول مشورتی امر ایدر ، بونک ایچوندرکه آوروپا دولتلری مجلس شورای امترک ارایی یله حرکت ایدر لر حقیقتده حکومت امتک حقیدر ، زیرا حکومت امت ایله قائمدر حکومته آخیه و یرن و عسکر و اقتدار و یرن امترد دیمک درکه حکومت ، امت طرفندن اجرای نفوذ و احکامه مأمور خدمتکاردر . اصل حاکم هیات امترد بر ملت که اللهم امرینه و پیغمبرینک شرعنه و قواعد عقل و حکمتک جمله سنه مغایر اوله رق حقوق حکومتی آرماز چکدیکی بلالر کندی کسب یدی اولدیغندن آجیوب تأسف ایتمکدن بشقه برشی دینه مز فقط ایلروده باشنکله جک عقوبتتلر شناسنده حاله ترحم ایدنده بولنمز و کندی دوشن آغلاماز .

اولہرق قلعه لہر داخلندہ سفیل و سرکردان سورینہ رک ترک جان
 ایدن علیہ و اختیار و اطفال و نسوان و فقر و اضعفای اہالی، بونلرک
 ایادی اشقیادہ خاک ایلہ یکسان ایدیلان املاک و اشیا و اراضی
 و اشجار و نقودی، سوق اولنان عسا کر مهمات و ادواتی ایلہ
 مصارف نقلیہ لری، سوزدہ آطہ بی آبلوقہ ایدن سفن حربیہ نک
 کور و مهمات سائرہ مصارفی و ارسال اولنان مصطفی نائی
 پاشا، حسین عونی پاشا، عمر پاشا و سرور افندی و بالذات صدر
 عالی و طاقم دائرہ لری مصارف و خرچ راہلری و ہر ہفتہ کیدوب
 کلان یاور حربلرک و بونلرہ و یریلان عطایا و خرچ راہلرک
 مقداری بر کرہ نظر مطالعہ یہ آنسوب بردہ میدانندہ اولان
 نتیجہ کوزدن کچیریلورسہ، قلبندہ ذرہ قدر انصاف و انسانیتی
 اولان ایچون اغلاماق و سبب اولانلرہ لغت ایتامک قابل
 دکلدہ

یا نصل اغلاممز، یا نصل سبب اولنلرہ لغت اولنمز کہ ہم بوقدر
 جان و بوقدر مال تلف اولدی ہم دہ کرید الدن کیدیور بردہ
 فضلہ اولہرق آلتی یوزسنہ دن بری ابا و اجداد مزک قانلری بہاسنہ
 قزانوب بزہ میراث بر اقدقلری عثمانلیق نام شجاعت اتسامنی
 ضایع ایدوب، آنک یرینہ عثمانلیلر بتمش کتمش بونلردہ ہیچ
 جان قلامش زیرا ایکی ییل اوغراشدیلر بر قاچ بیک دیرتی
 مقولہ سی یونان چاقینلرینی آطہ دن دفع ایدہ مدیلر، یکرمی بش
 قطعہ سفینہ حربیہ ایلہ ایکی یونان تکنہ سنک جزیرہ بہ کیدوب
 کلینی منعہ مقتدر اولہ مدیلر عنوانلرینی دہ قزانوق، ایشتہ باب عالی نک
 اخذ بیوردینی تدابیر حکیمانہ نک نتیجہ سی بورایہ چیقدی

ایکنجی نسخه مزده مخصوصاً موضوع بحث ایدیلوب ذکر اولنان جمهورك محاربه داخلیه سندن قورتیه رقی آورپا ایله اولان مناسبات تجارتنه مدار امنیت اوله جق و آوروپانك احوال عمومیه سنه پارمق صوقغه سببیت ویره جك بر موقع طومغه احتیاج کورمسی و کرید جزیره سی بحر سفیدك و سطنده اوله رقی آوروپا آسیا و آفریقا قطعهلرینك سواحلنه متقابل و متعدد لیمان و اورمانلری و محصولاتی جهتیله حرب و تجارت سفینه لرینك بارندرلمسنه و قطعات مذکورہ ایله حفظ معاملات تجارتہ پك قابل و بر کره بوراسی اله کچیریلیرسه آوروپا امورینه مداخله ماده سی دخی بالطبع حاصل اولسی و بومقصدہ روسیه دولتی طرفندن رواج کوسترلمسی اوزرینه آمریقایلیرده کرید ایچون ابراز حیت اولمغه باشلادینی و بو حاله قارشی یونانیلرک مساعی واقعه سی نهدرلو ثمره کوستره جکی و روسیه نك اصل پولتیقه سی نهدن عبارت اولدینی بر تفصیل یازلمش ایدی ایشته شمدی بزم بو استحر اجمزك مقرون اصابت اولدیفنك عالیمی کورلمکه وذات حضرت صدارت پناهینك تقریرنده کی سوزلرک یالان اولدینی اکلاشلمغه باشلادی. کاشکی قضیه بر عکس اولوب بز یالان سویلمش اولسه ق و عالی پاشانك دیدیکی طوغری چیقسه ایدی و عادتق اوزره شمدی او اوطانمورسده بز اوطانسه ایدک

کرید غائله سنك بدایت ظهه رندن بو آنه قدر محاربه لرده وخته خانه لرده تلف اولان عسکر، ودار و دیارندن مهجور

یونان قومیتہ سی لزومی اولان آچہ بی آوروپادہ بولن ان روم
 تبارندن اعانہ صورتیہ طوبلامقدہ ایکن ایکی آیدن بری بونلر
 طرفندن بر آچہ کوندرلیور یا بو عسکرلر نصل یازیلیور؟ بو
 مهمات جدیدہ نہ ایله تدارک اولنیور؟ بو پارہ نرہ دن کلیور؟
 زواللی باب عالی متصل یونان قاینہ سندن فرانسه وانمکلتدیہ
 فریاد وشکایتلر ایدوب اعادہ مهاجرینہ موافقت استحصالنہ
 چیلار غالباً بو معاونت نقدیہ بی دخی یونان دولتندن ظن
 ایدیور حال بوکہ یونان دولتی آخرہ اعانہ بر طرفہ طور سون
 قرال یورکینک آیلغنی بیله ویرمکدن عاجز اولدیغندن تحفیف
 مصارف ایچون یقینده آنی دخی متوفی قرال اوطنونہ بکترده -
 جکی روش حالندن آکلاش-یلیور فرض ایدہ لم کہ روسیہ
 دولتی دخی بو بابدہ ظن آلتندہ در . لیکن آنک احوال مالیه سی
 او قدر بوزوق و ترتیب و تجهیزینہ اوغراشدیغنی اردولر و عساکر
 بحریہ و مهمات حربیہ او درجه مصرفہ محتاجدرکہ معاونتک
 یالکتر آکا انحصاری بعید الاحتمال کورینور بنا برین بز بو
 تشبثلرہ آمریکا جمهوریتی دخی کلیت اوزرہ مشترک ظن ایدیورز
 وبوکا مبنی مسأله نک بدایتندن بری کوروب سویلکدن خالی
 اولدیغمز کبی کریدک اعادہ آسایشی جزوی مدتده حاصل
 اوله جنی امیدندن واز کچوب ایشک بوندن صکرہ کسب اهمیت
 ایدہ جکی و بلیکہ بالاخرہ کرید الدن کیدہ جکی خوفندہ
 بولنیورز. حتی آمریکا جمهوریتنک کرید آطہ سی حقندہ ظهورہ
 کلان نیت جدیدہ سنک اسباب معنویہ سی و صورت تشبثاتی اون

کیرویه اعاده ایدلیبر و حالا اولونقمدهدر . تمامی حصول
 آسایش ایچون تقدیر اولنان جزوی مدت ایسه اون آیه بالغ
 اولدی و فاملیا نقلی خصوصنک دوامی ایله دخی تدابیرمتخذئه
 صدارتپناهینک مشمر اولهجنی شهیدن آزاده ایدی . کرید
 غزته سنک هر نسخه سی اجرا آت جلیله جناب وکالتپناهی
 و تشبثات و اقدامات حضرت ولایتپناهی ایله شراره عصیانک
 محو اولمق حالنه کلدیکی تبشیراتیه طولدیریلیور . یا نیچون بو
 مسأله بیتمدی ؟ یا نیچون تمامی آسایش حصوله کلدی ؟ عالی
 پاشا حضرت نلری دشاهی و عالمی آلداتمق ایچون رسماً یالانمی
 سوبلدی . یوقسه اثنای مأموریتنده بر ایشه موفق اوله میوب
 صدارتی الدن قاپدیر مامق ایچون ایشلری یارم یمالق یوزی
 اوستنه براقرق استانبوله عودتنده بو سوزلرله محجوبیتتی ستر
 و تأویین ایتمک می ایستدی ؛ والحاصل هر نصل معنی ویرلسه
 یالان ینه یالاندر . زیرا بزکریده جریان ایدن احوالی اورادکی
 مخبرلرمزدن وکرید حقنده دوران ایدن پولتیقه بی دخی
 آوروپا غزته لردن بر تفصیل آکلایورز بونلرک خلاصه سنده
 کرید آسایشی اعاده اولنمق شویله طورسون بتون بتون الدن
 چیقیمسی مقدماتی کوریلیور چونکه طاقم طاقم یکیدن کواکلی
 عسکرلر یازیلوب شیرادن واپورلرله نقل اولتیور ذخایر و مهمات
 کوندریلیور مقدا یازیلان کوکلورله یا لکیز برقاچ آیلق پشین
 ویریلوب کوندریلورکن شمدی البسه ده ویریلیور حال بوکه
 مقدا کرید عصیاننه معاونت ایچون شیراده رسماً تشکل ایدن

بیه کرید مسأله سی تازه لندی

ذات عالی، حضرت صدر پناهی، کچن سنه کریده عزیزمتله
اجرا بیورقتری اصلاحات نافعہ اوزرینه قلمه آلوب خاکپای
شاهانه بیه تقدیم وترجمه سنی دول متحابه بیه رسماً تبلیغ ایلدکتری
تقریرده :

اگرچه کرید جزیره سنک کافه جوانب وانحاسنده آسایشک
تماماً اعاده اولوندیغی خبرینی شمیدین خاکپای هایون خلافت پناهیلرینه
عرض و تقدیمه موفق اوله مدم ایسه ده عهده بندکانه تودیغنه
مساعده مکارم افاده حضرت کیتی ستانیلری شایان بیوریلان
مأموریتک کرید عصبانی طرفدارلرینک و آنلرک کرک بوراده
و کرک آوروپاده ایناندرمه چالشدقتری آدملرک ظنی کبی بی
حاصل قلمدیغی تأمینات قطعیه سنی تکراره جسارت ایلرم .
مقتضای اراده سنی حضرت پادشاهیلمری اوزره اتخاذ اولنان
تدابیرک فاملیا نقلی خصوصنک انقطاعی حالنده نتیجه سریعه
ومکمله سی کوریله جکی و بونک دوامی ایله دخی مشمر اوله جینی
شبهدن آزاده اولوب فقط تمامی حصولنی جزوی مدت تأخیر
ایده بیله جکی درکاردر)

بیورلمش ایدی . یدی سکز آیدن بری کریددن یونانستانه
فاملیا نقلی خصوصی آوروپا دولترینک همت متفقانه لری ایله
منع اولندی . حتی اولجه نقل اولسانلرک بر خیلیسی دخی

تصدیقات فکریہ نیک حقیقتی اثباتہ امکان اولدیغی کبی حسیات
 وجدانیہ نیک ماهیتی، عوارضی کوسـترمک دخی محالدر . بزم
 « انسان نیچون سور؟ » سؤالنه « وجدانه صور! » جوابندن
 بشـقه سوزمز یوقدر . « انسان نصل سور؟ » دیانلره ایسه
 « پک مراقلی اولدیغی حالده هندک ، یونانک ، رومانک ، عربک ،
 عجمک ، ترکک ، اوروپانک آثار ادبیه سنی تتبع ایت ، بلکه
 وجدانکک حسیاتنه مرأت اعطاف اوله جق برائر بولورسک! »
 دیمکله اکتفا ایدرز .

مصراعی مانجه کوزیمه دنیا ده هیچ برشی کورونمز اولور .
 فقط ینه خیال یار قارشیمده طوروردی .
 بعض کیجهلرده مهتابه نگاه ایدردم : مهتاب ! اوزمه
 تابعدر ، بناء علیه ضیاسی او قدر شدتلی دکلدر . مهتابه باقدج
 کوزمک اوکنده ینه جانام کورینوردی . فقط رنگی ، ضیاسی
 اویله خیرت بخش نظر اوله جق صورتده کورونمزدی ، مهتابی
 کورنجه کوزلریمه یاش گلزدی ، بالعکس کوکله فرح طولاردی .
 دنیا کوزیمه قرارمزدی ، بالعکس کیجهلری ایدینلق اولوردی ،
 بو جهتله مهتابی ده اک خفیف اک لذتلی کچیردیکم ایام وصاله
 بکزه دیردم . شعرای سالفه نیک ائارنده مهتاب ایله ، خورشید ایله
 برچوق عاشق لک محاورملرینی حاوی منظومه لره تصادف ایتدم ،
 فقط هیچ برینی کنندی حسیاتمه موافق بوله مدم .

کیجهلری او یومغه مقتدر اولدیغم ایکی ساعت ظرفنده
 رؤیاده کوروردم . اما نه رؤیا! هر نه حالده ، هر نه موقعده بولنسم
 دایما سودیکم یانمده بولنوردی . حتی بعض کره کوزیمی آچاردم
 یارمک یالکز خیالی بولوردم ، انکله ده اکتفا ایدردم . بعض
 کرده اعاده رؤیا امیدله کوزلریمی قپاردم!

مشهوداته کلنجه : پک چوق عاشق کوردم . فقط یارینی
 نصل سودیکنی نیچون سودیکنی اکر ازدواج مسأله سی استئنا
 اولنورسه — محبتک نتیجه سندن نه مأمول ایلدیکنی بیلیر کیمسه
 کورمدم ! بونکله برابر عاده ، خلقة ازدواجی قابل اولیه جق
 پک چوق ادملر بیننده پک قوتلی محبتلر کوردم . ما حاصل

مشهوراتمه ايسه غريب ير حاله تصادف ايتدم :
 احبابمندن ... بريني سوردی وحتی ياننده نامی آکلسه چهره می
 میت رنگنی باغلاردی ، مع مافیه سودیکی یاننه کلدیکی کبی
 ییلان کورمش درجده نفرت کوستردی . سینی اکلایه مدم
 صوردم ، اوته کندن بریکندن قصقانیرمش وکندی یاننده
 بولندجه چکدیکی عذابک یاننه کلدکجه انتقامنی آلیرمش !
 صدهه یعنی حسیاته کله لم بن سودیکمک یانندن آیریلنجه
 دنیا بکا زندان دکل عادتا بر « طمع دنیا می » اولوردی . جمالی
 خیالده بر کونش ، محبتی کوکلده بر مهتاب ! تا او یقو وجودمک
 قوتنه غلبه ایدنجه به قدر کیجه لی کوندوزلی نورلر ایچنده
 مطالعات و تخیلاته صرف ذهن ایدردم . بو مشاغل ایچنده
 اهر صره سودیکمک وجودینی ضیادن دوکولمش بر شمه مدان ،
 جمالی کونشدن آیرلمش بر علو ، صاچلرینی ابر سحر دن یره
 دو شمش بر پارچه ، کوزلرینی او آفاق لطافتلره منضم اولمش ایکی
 روح ثانی عد ایدرجه نه تمثاله حیران اولدیغمی انکار اتمم .
 حتی بعضاً کونشه باقاردم ، صاریلق ، نورانیلک ، ساترک علاقهرلیه
 سودیکمه بکزه دیردم کوزلریمی او نور الهی به دیکردم عاقبت
 یا باقینک :

« خورشیده باقسه کوزلری خلقک طولاکلیر ! »

قولنجه کوزلرم یا شدرله طولار ویا براز دهها اصرار

ایدرسم ممدوح فائقک :

« چشمه دنیا طار اولور خورشیده ایتدکجه نگاه ! »

طبیعت مختلف ایمنی . برانسائک حدقه چشمه ویاخود لوحه خیالنه عکس ایدن کوزل سولمز وحقی کورونمز ایمنی ، اورالینی کیم دوشونور . .

برابر بولندیغ زمان اک بیوک سبب تعجیزم اولان شیلردن بری ده بکا متعلق بر آرزوسی اولوب اولمدیغنی سورمق ایدی . چونکه ذهنمی طوبلامق ایستدجکه دائما ملاحظه ایده بیلدیکم ، سودیکمک بر خدمته محتاج اوله بیله جکنی ویاخود بر طرفدن خوف اوزره بولندیغنی دوشنمک ایدی . برنجی مسأله خاطریمه کلدجکه وجدانمده کی حسیاتی :

قائم جان ویرمکه جانا اک ادنامیلکه ،

طالب اول هر مقصده دنیا ده بن موجود ایکن !

پیتنده خلاصه ایتمک ایستردم ! ایکنجی مبحثی دوشوندجکه ذهنمده :

« شانه کر کالئک بر تلنه ویرسه ضرر

چوپ شمشاد بیتن یرلری سوزان ایدرم !

مالنی حسب حال ایدرم .

محبتک بر طور حسیاتی دوشونولوسه انسان ایچون

« قدرله پنجه لشمک » ممکن اوله مدیغندن سودیکنی هر مقصدینه

نائل ایتمک قابل اولامیور . فقط حسیات عاشقانه سنه تعلق ایدن

تعدیاته قارشی طورمق « بعون الجمیل » دائما ممکن اولیور .

مسموعانه قالیرسه سودیکنی کوردیکی کی قارشیننده غشی اولانلر

وارایمشی بن بر کره بایلدم . فقط حالم اوله اوزون سورمدمی .

نفسمده تجربہ ایتدیکم علاقہ لر غریب ایدی . بیلیم اعتماد
 بیوریلورمی ؟ آلسلسلہ دوشورمه مک ایچون زمان وصالدن
 باشلایلم : سودیکمی اکثر کونلر ساعت درت ایله بش آره سنده
 کوروردم . بو زمان موصلت بکا فردوس اعلانک بر برینه
 منجذب ایکی روح ایچون ترتیب اولنمش بر شهر آینی حکمنده
 کلیردی ! نه طرفه باقسم کوزیمه اولیله کلزارفلان دکل ؛ عاداتا
 مافوق الطیماندن بر طاقم هیاکل کورونوردی . بر حالده که
 حدقه چشممه هر نه عکس ایتسه سودیکمک کوچولمش بر
 تصویری صانیردم . زمان موصلتندہ اخص آمالم سودیکمی
 نمون و نتیجه آمالم مخزون ایتم ایدی . چونکه فنا حالده
 قصقانیردم . بر درجه ده که کویا وجودمک هر عضوی بندن
 آیری بر شی ایتم کی آنی کوردیکی ایچون ، آنی سودیکی ایچون
 قلبی پارملک ایستردم . بعض کره جمالنه باقدقجه کندینی
 بشقه سنکده سودیکنی دوشونوردم . آه او حالده : « انصاف
 اولنسه زده رقیق رقیبیز : » حقیقی هیبج خاطر مه کلزندی .
 دائماً :

هرکه کوید عاشقم آتش زند بر جان من

زان که میترسم که باشد عاشق جانان من !

خیالاتی دوشونورده رقابت و یا تعمیر صحیح جیلہ عاداتا حسد سائقه

سیله کوزیمه کیم کورینورسه محو ایتمک ایستردم ، زیرا اعتقاد مجہ بر آدم

سودیکمک جمانی — ولو کوزومک بیکنده اولسون — بر کره

کوردکن صکره دنیاہ بشقه برینسی سوومک محال ایدی . اما

قولافدن علاقه مسأله سنده . کوچ اعتماد ایده بیلیرم . چونکه معلوماتم مسموعات نتایجندن عبارتدر . « لیس الخیر کالعیان » مسأله سی ایسه معلومدر .

محبتک بر نوعی دها واردر که غایت آغیر کلیر . بو نوعی ایسه مؤاخذات حکیمانه نظرنده ائتلافدن عد اولنق ایستتمش وحتی بعض کتب حکمیهدده « انسان کوره کوره آلیشیر ، آلیشه آلیشه سور . » سوزی بر قاعده حکمییه صورتنده کوسترلمشدر . بو قاعده ایسه کوره نک دیدکاری عقاید باطله خلاصه سنک مفتونی اولانلره قارشی وجدانی بر سد سدید اوله بیلیر . فقط اعتقادجه سودیکنه ایکی اوچ بیل کورشدکدن صکره علاقه ایدنلره ، کثرت الفتدن طولایی بر ذوق روحانییه واصل اولتمشدر دیه میز چونکه انسان اولور ، بر نازنین ایله سنه لجه کوروشور سومکی خاطرینه بیله کتیرمز . انسان اولور سنه لجه کوروشوب ده سومکی خاطرینه کتیرمدیکی بر کوزلی بر کونده سور ! فقط یچون بعضیسی بر کوروشده سور ؟ ایچوز کیمیسی سنه لجه کوروشدن صکره یا آغر آغر و یا خود دفعة سومکه باشلار ؟ بورالینی حل ایتک ، فکر انسانییه بر ناطقه مخصوصه ، وجدان بشره بر لسان بیان ویرمدکجه حاصل اوله ماز . . .

عشقک تأثیراته کلنجه : اوده افرادینی جامع وخصوصیله اغیارینی مانع بر شکله تعریف اولنه ماز . بو خصوصده برنجی درجهده سوبله یه بیله جکمز حسیات و بعض کرده مسموعات و برده مشهوداندر .

سات و مشهوداتدن استدلالاً ملاحظات آتیه‌نک ایرادینه باشلار ق.
« خذما صفا ودع ما کدر . »

عشقک، بعضیمی صرف نا کھانی اولور. سویله جک بر چهره یه
همان بر کوروشده مفتون اولانلر اوزون اوزادی الفتدن
صکره محبت ایدنلر قدر اولسون چوقدر . بر کوزل کوز جذب
قلب ایتکده بیک قات مؤثر اولدیغی کبی بر حس آشنا نظر دخی
قلبه رهبر محبت اولمقدہ بر متخیل فکردن بیک قات سرعتلیدر .
ابتصار ادیبانه سفی قلبک مستور اولان یرلرینه ایصال ایتکده
اولدقجه بیوک بر مهارت کوسه تردیکی جهته ، آروپا ارباب
تدقیقنه کوره دنیا نیک اک بیوک شاعر لرندن معدود اولان
(شکسپر) ک « رومه نووز ولیت » نامیله ترتیب ایتدیکی اویوننده
بر برینه حصم جازایکی خاندان ایچنده پرورده اولمش بر دلی
قانی ایله بر قیزک نظره واحده ده یکدیگرینه حاصل ایتدکلی
ایتلای فداکارانه یی هر درلو نتایج حکیمانه وشاعرانه سیله برابر
معرض تماشاده جلوه ساز ایلمسی ، بو محبت نا کھانی حقیقتنی بیان
ایچون در ظن اولنور .

ادبای شرق ایسه بویولده اولان اعتقاد لرینی ایلری کورتوره ک
ایچلرندن بری « الاذن تعشق قبل العین احیانا » دیمشدر .
ترکده ده دخی « قولاقدن عاشق اولمق » امثال مشهوره دندر .
بکا قالیرسه ینه بر معتاد نتیجه محسوسات و مشهوداتم اوزرینه
بنا ایدرک دیرم که : علاقه نا کھانی واقعدر ؛ چونکه بر کره
نفسمده حس ایتدم ، بر قایچ کرده احبابمده کوردم . فقط

نهدرلو تأثیراتی کوریلور؟

تجارب محسوسه و مشهوره مز اوزرینه یا لکنز اندن بحث ایده بیله جگزه.
 محته ابتدادن اول شو معذرتك ایرادینه دخی لزوم کوریرز که خورشید
 منور هر معکسده بررنك دیگر، هر منظرده بر رونق آخر کوستردیکی
 کبی هر قلبك صیقل انجلاسی اولان حسیات علویه دخی مساوات حالنده
 اولمدیفندن او بارقه آسمانی برچوق کوکلنرده بزم دکل بلسکه دنیاده
 کیمسه نك خیالندن کچه مش برطاقم اطوار ایله اثرینی کوستره بیلیر.
 جهان انسانیتك کافه حقایقنی بیلیمک هیچ رفکره کوره ممکن
 اولمدیفنی کبی بو عالم شهود ایچنده عوالم غینک برانمودج مصغری
 اولان شو افواجق قلبك دخی، کرک حکیماننه و کرک ادبیانه
 بر تاریخ طبیعی ویا تشریح معنویسنی یازمق کیمسه نك وهله بنم
 کبی برعاجزك افتدای داخلنده دکلدرد. حتی تاریخ و اخلاق
 و حکایه و او یون کبی اللی آلتمش قدر ملل متمدنه نك، اللی
 آلتمش بیکی متجاوز اوله رق المزه کچن تألیفاتنك اکثری،
 کوکل دیدیکمز خزینة الغیب اسرارك حالندن بحث ایتمش مع مافیة
 هیچ بری عموم نك دکل، حتی برمسأله سنك حالنه مقتدر اولمامش
 برطاقم ملاحظات و وجدانیات شخصیه قییلندندر. اوجه تله
 معنویاته متعلق کافه حقایق کبی شدوذی قواعدینه بیک درجه
 غالب اولان محبت خصوصنده ایراد ایده جگمز مباحثك کندی
 درکات ادراکاتمز دائره سنده بولندیغنی پیش نظر دن آیر ماملر.
 بنی اصحاب مطالعه نك دقت مخصوصه لرینه حواله ایدرک محسوسه.

شمول اوزره پیش نظره آلتنجه بزم ایچون یالکیزتصوری ممکن
اوله بیلیر، فقط قیاس ایله تصدیقی قابل اوله ماز.

حتی حکمتک معلم ثانی و شیخ الزینس اولی عداولان ابن

سینابی ،

« لقد طفت في تلك المعاهد كلها

وسيرت طرفي بين هذا المعالم .

ولم ار الا واضعاً كف حائر

على ذقن او فارغاً من نادم .

کبی مایوسانه فریادلرله حقیقتک وسعت و عظمتنه قارشی رو-
بزمین عاجز ایدن سبب ، ادراکات بشرک احاطه کلیانده کی ضعفی
نتایجندن اولمق اغلب احتمالدر .

افادات مشروحه دن ا کلاشدی که . جذبه الهیه ، علاقه
روحانیه ، تمایلات حیوانیه و انخدابات مادیه و طبیعیه کبی دینی
و حکمی و وجدانی و فنی عشقه ترتب ایده بیله جک نه قدر
مسائل و ارایسه نظر حکمتک جمع ایله مشاهده لرینه چالشمق
ابعاد نامتاهیه نک حاوی اولدینی مکنوناتی دور بین ایله کورمک
داعیه سی کبی بر خیال محال اولور . بناء علیه عشقندن بحث
اولند قجه انسانک کندی ادراکات و وجدانیاتی و بلکه تجارب
و مشهوداتی داخلنده اداره افکار اتمسی ضروریاتدن اولور .
دیمک که بزم سویله به بیله جکمز شیر عشقک انسانی اولان جهاتنه
و آنددخی - ماهیتندن قطع نظر - عوارض مترتبه سندن حالاتنه
عانددریعی آدمک قلبنده نه در لو ظهور ایدر و ظهورندن صکره

هر کججه هر یرده روشندر نشان حسن و عشق !»
 کبی تخیلات ایله حسیات محبتی انسانیتدن بهیمیته قدر ایصال
 ایتمشلردر. فقط ظن اولندیغنه کوره بودرلو افاده لرهند حلاماسندن
 (بیدبای ک) کلیله و دمنه (و فرانسه ادباسندن (لافونتنن) نک
 « قورت و قوزی » حکایه سی کبی صفات بشریه یی مجاز و استعاره
 طریقله مخلوقات سائرده ارائه دیمکدر .

مع مافیله بعض حکما حیوانانده عشقک وجودینی ادعا
 و تجارب حکمیه ایله — اشینک هلاکنده چفتلشمز و یا خود هلاک
 اولور — قوشلرک وجودینی اثبات ایده رک ادعالرینی خیالات
 شاعرانه دن عالم بحث و مناظره یه ادخال ایلدیلر . فقط حیوانلرده
 دخی کندیلرینه مخصوص بر نوع روح اولدیغی حکمیات اسلامیه ده
 مسلم وحتى بوخاصه روح حیوانی تعبیریه معرفدر . مشهود آتمز
 ایچنده ابداع مخلوقات اولان روح انسانی کبی بر قوه کلیه یی بر آوج
 طور اغه احسان ایدن صانع حکیمک، عنایاتندن روح حیوانی یه
 دخی میل محاسن کبی بعض خواص احسان ایتش اولسی
 استبعاد اولنه ماز. شو قدر وار که اومیلک صاحبی اولان حیوانات
 عندنده معلوم بر حس نتایچندن اولدیغنی دخی پک قولای ادعا
 ایده میز . چونکه جماداته بیله قوه جاذبه قانونلرینه اتباع
 و مقناطیسه انجذاب کبی سببی مجهول و تغیری ممتنع بر طاقم
 حالر کور ییورز. عجب بو انجذابلر، بومیللر هپ ماهیت عشقک
 نتایچندمدر ؟ یوقسه جنس مخلوقاتک هر نوعنده ظهور ایدن
 آثار بشقه بر خاصیت نتیجه سی میدر ؟ بر مساله بودر جهلرده

طاقم احبابك سرگذشتلرندن استدلالاً یقین حاصل ایتدیگمدن حال آشنا اولانلرک وجداننه مراجعت ایدرم . برصبینک محبتنده علاقه شهوت تصورینه امکان وارمیدر؟ یوق ایسه صبیلرده حاصل اولان برحس خالصانه ، بالغ ورشید اولان انسانی بشرده یچون ظهور ایتسون؟

اماصبینک ، بالغک قلبنده حاصل اولان بو محبت نهدر؟ ویا یچوندر؟ دینیلیر ایسه بوکا جواب ویرمهدن عجز مزنی ینه تکرار ایدررز . شوراسنی ده علاوه ایلرزه که : مادام که عشق روحانیدر . ومادام که روح کبی مجرداتک تعریفی منطقاً ممکن دکلدر . انک عوارضدن اولان خواصک ماهیتنی تبیین ایتک دخی قابل اوله ماز . محبتی شهوته اساس طوتمق ایستینلرک بطلان ادعالرینی اثبات ایچون هر محبتدن شهوت وهر شهوتدن محبت تولد ایتدیکی وبالعکس یوقارید . دخی سویلندیکی وجهله ، غیر رشید اولان صبیانده متعدد عشق آثاری کورندیکنی ایراد ایتک کفایت ایدر . عشق دیدیکمز حال نتیجه خیال ایسه خیال دیدیکمز ماده دخی مجرد اتدن و بناء علیه تعریف قبول ایتیم ماهیاتدن اولدینی ایچون ینه حقیقت عشقی میدانه قویمقدن عجز مز ثابت اولور .
 اوت بعض شاعرلر مز:

خنده کله دکل کلشنده آه عندلیب

منتشر در گوشه گوشه داستان حسن و عشق

ویا خود :

شمعه خالی قلامش بر جان فدا پروانه دن

از جمله شرقده عشقك غایت شاعرانه بر تماشای خزینی اولان
مجنون عامریك لایله ابتلاسی مکتبده ابتداء ایتدیکی، یالکیز
نظامیلرک، جامیلرک، فضولیلرک، سید وهیلرک تخیلات ادیبه لر-
ندن حاصل اولمش بر حکایت دکل بر چوق مورخلرک اثباتنه
چالشدینی و حتی صاحب تذکره (داود ضریر) کبی حکمانک
دخی تحقیق و تصدیقنه مظهر اولمش بر روایندر .

فرانسه نك الكمشهور حکما سندن (ژان ژاق روسو)
« قونفسیون دوفوآ » نامیله معروف و بزم عادات و اصطلاحاتزه
کوره « محاسبه نفس » و یاخود « نامه اعمال » کلمه لریله بر درجه یه
قدر ترجمه سی قابل اولان اثر بی نظیرنده دهاصبی ایکن مبتلا اولدینی
مجتبلی تعریف ایدر .

روسوایسه ، ینه او کتاینده مجرد هر حالی حتی اوزره بیان
ایچون خرسزلغه وارنجیه قدر ارتکاب ایتدیکی و یاخود ایتک
ایستدیکی کافه قبایحی میدانه قویمش و حتی کتابنک مقدمه سنده ،
دیوان محشره واروبده اعمالنه دائر بر خطاب عزتیه مظهر اولنجه
جواباً او کتابنی عرض ایتک ایستیه جکینی بیسان ایلش ایکن
عشقه متعلق او یله بر یالان سویلسنه عقل قائل اولماز . بو حال
مجنونک ، روسونک مخصوصاتندیمیدر ؟

اگر قوله اعتماد بیوریلورسه ، حقانیت نامنه تأمین ایدرم که
بنده برنجی علاقه یه اوغرا دیغم زمان سکیز یاشنده ایدم . مقاله
عاجزاه می او قومغه تنزل ایدن ارباب مطالعه ایچنده صباوت
ایله محبتی جمع ایتمش پک چوق ذوات بولنه جفته کوروشدیکم بر

نه مناسبست ! حالا وجدانمك حقیقتی بیلمکه مقتدر اوله مدق، حالا ایکی بیک سنه دن بری کل یوم بوقدر ابنای جنسمك وجو- دلری تشریح نامه پارچه پارچه ایدیلوب طور رکن اعضای مرکبه مزدن بر طاقنك حیاته جهت لزومنی او کر نه مدك ! بو عجز ایله معنویاتی می کشفه مقتدر اوله بیله جکز ؟ اولسه اولسه او قدرت معنویه نك آثارندن بر قاق لقردی سویله بیلیرز. وارسون بعض اطبا، عشق ایچون، حجاب حاجزه عارض بر علتدر دیسون حجاب حاجز عشقك ترقیسنه علت اوله بیلیر. فقط عشق، اعضای بدنن بر علت آثارندن اولسه کزک در .

بعض آدملر بیلیرمکه : اون بش سنه دن بری اون بش کون پنجه محمتن قور تلمدیلر فقط اون بش ساعت اولسون نتیجه ابتلا دینله جک بر اضطراب جسمانی به دو شمدیلر . بونلر ابنای بشر آره سنده طوپراغی مرمر و یادمیر معدنندن آلمش بر موجود منفرد دکل ایدیلریا !

بعض کلیاتده « عشق، ایلیکی شهوتدن بو کولور ، کنیدیسی خیال ایله طوقونور بر رنگین قاشدر . » یولنده کنایه لی ایهاملی تعریفلر کوریلور . خیالک محبته یاردم ایتدیکنی، آز چوق محبت و یا اصحاب محبت کورمش اولانلرک هیچ بری انکار ایتمز . شهوته کلنجه : آنکده بعض علاقه لرده تأثیری امور مسلمه دندر . فقط شهوت محبته ، هانی بزم کبی ارباب دنیا ایچنده کی محبته سبب مستقل اولدیغنی ادعا ایده بیلیرز. بو یابده تجربیاتدن بر چوق دئل دخی کوستره بیلیرز .

محبت

ان الله جميل يحب الجمال

عجبا لسانمزدہ کاه عشق ، کاه محبت ، کاه علاقه سوز لریله
افاده اولتمق ایستیلن خاصیت عجیبه نهدر ؟ بیلمدیکمز شیئی
زهدن او کره نه جکز ؟ الهامات قدسیه وسانحات فکریه دن دکلی ؟
کتب شرعیه یه باقیورز ، مفخر موجودات علیه الصلوة افدمزی
انیای عظام ایچنده محبوبیت صفتیله ممتاز کوریسورز ، بو قدر
مکونات طبیعیه نک علت ایجدادی عشق اولدیغنی آکلایورز .
ترجمان الغیب حقیقت اولان انسان تصوفدن « خدا عاشق ،
رسول عاشق ، بتون کون ومکان عاشق ! » کبی حوصله سوز
ادراک اوله جق نیجه نغمات آتشنک ایشدیورز . برسودای
طاهر ایله نیجه بیک داغ الیه مبتلا اولان بر قلب متأثر الیه بر
کره بکی بر حقیقت تحریسنه عزم ایدرسه ؛ بر قاچ بیک دفعه
خطیئات سابقه سنی اونوتمه ضرورت کورن بر ذهن متفکر ،
اویله عرش اعلاى الوهیته قدر اتصال ایتمک کبی بر حالک عمومیت
اعتباریله حس وتقدير وتعریف وتصویرینه زهدن مقتدر اولسون ؟
برم کبی محجوب اولان عجزه نک حالی ، تحقیق ماهیاتده
یا تشریح وجدانه ویانظریاتجه تحریء برهانه چالیشمقدر . عجبا
بز او واسطه لرله ماهیت عشقی میدانه چیقاره بیلیرمی ز ؟ . . .

حال بویله ایکن ، اکثر احوالک تعدیلنه چالشمقده اولان ممالک عثمانیه ده ، رتب ملیکیه بی ابقا اتمک اسکیدن قالمش و فقط معمارلک ترقیات حاضره سنه تطبیقاً تغیر و تعمیرینه لزوم کورومش اولان بر خانه ک اک مکمل سالوننده ، بر قاووقلق براقق قییلندن دکلی در ؟

مسائل سیاسیه نک نظریات و تطبیقاتنده ، کالی مسلم اولان بعض فضائل ، تا دولت علیه نک بدایتدن بری خلقک قولاغنی طولدیرمش اولان وزارتک ایسه صرف استحقاقه حصیرنی شمذیلک دولتک نظام اداره سنجه لازم کورورلر .

بز ایسه سائر رتب ملیکیه ایجا اولندقدن صکره وزارتک بقا و یازوالنده بر بیوک محذور و یا فائده کورنلردن اولدیغمز ایچون مسأله نک او قدر تعمیقی لازمه دن عد ایتمیز بر کره اوته کیلر لغو اولنسونده خلق عندنده نظراً و خدمه قدری عالی اولان بر قاچ ذاته خطابده بک و یا افندی دینیه جکله پاشا و مخبره ده : حمیتلو و یا غیرتلو دینیه جکله دولتو دینلسون ، ایشک بو قدرینه بیک جان ایله قائلز . وزارت لازم دکل ایسه آنی ده اخلافز دوشونه بیلیر .

[عبرت : ۱۴ تشرین اول ۱۲۸۸۰]

ویار کیمسه ایله الیش ویریش ایدرسه کاه اولور که اسکی دره بکلرینه رحمت اوقودر .

بورتبه‌لر ایسه رتب عسکریه کبی ، دشمن قارشوسنه کوکس کره‌رک و یارتب علمیه کبی مدرسه‌ده دیرسه‌ک چوریده‌رک حفظ وطن و یا ترقی کالات اوغورنده اختیار ایدلمش فداکارلقلره بدل دکل ، یالکیز بر ذاتک بر وقت فلان ایشده بولنش اولمی و یا خود بر ذاته منسوب بولنمی نتایجدن حاصل اولمش بر امتیاز اضافیدر . اکر بولدیغی خدمتده وظیفه‌سنی لایقیله ایفایتدیسه لایقیله و بلکه لایق اولدیغندن زیاده معاش اکا بدل کافی اوله‌مز می؟ اکر بر ذاته منسوب ایسه نسبتی ایچون اوذاتدن کوردیکی التفاتدن بشقه نه مکافات آرامغه حتی اوله‌بیلور ؟

حالا بزده دخی رتبه‌سز و یا کوچک رتبه‌ده مأمورین کرام کوریلور که ، معیتلرنده رتبه‌لی و یا بیوک رتبه‌ده ذاتلر استخدام اولنیور .

سلسله رتبه‌ده موجود اولان بوتشوش ایله ، جریان مصالحجه لازم اولان سلسله مراتبه و یا خود مأمورلرک حیثیتنه قطعا خلل کلدیکی یوقدر .

بحمداه رتبه‌لرک حالی بر درجه‌یه وارمشدر که ، بونک کبی وسائل غروره اک زیاده اهمیت ویرنلر بیله ایکی کون صکره فوقه کندندن کوچوک رتبه‌لی و یا هیچ رتبه‌سز بر آدم کله‌جکی مخالعه‌سندنمیدر، نه‌در کویولردن بشقه کیمسه‌نک یاننده ، نایه‌ندن ، اصطلبل عامره‌سندن بحث ایده‌میور .

وکلادن اولمش و وکلا ييننده دخي بر صورت مخصوصه ده کسب امتياز ايتمش ذاتلر بيليورز که بر يره والي ايدملک ارزو اولندجه کثرتده بولنان بونجه وزراي خدمتسز براقه مامق مطالعه لری او بولده اولان استحقاق پروراکلره مانع اولمشدره نفوس زائنده دن اولديغي حالده هر نصلسه بر کره رتبه بالاي احراز ايتمش اولان بش اون کشي بي دولت ، اون بشريکرميشر سنه، اون بشريکرميشر بيک غروش معاش ايله بسله مشدر . حالا دخي بر کره آدينه پاشا والقابنه سعادتلو دينلمش اولنلرک تعيشنه چاره بولمق ويا مطالبنه دفع لين يولنده جواب آرامق وحتى صباح وقتلری و تعطيل کونلری او طه لری صفة لری ييقه جق درجده ده کثرتده اولان زيارتلرندن قورتولمق وکلای فخام ايچون اعظم مشاغدر دينلسه مبالغه يه حمل اولنه ماز .

خزينه دولت ايسه! اصحاب رتبه يه يهوده ويرديکي معاشرندن اودرجه لرده متضرر اولمقده درکه وقتيله بونلره اعطا اولنورکن لزومسنلکي وه مصرفک کثرتي ايچون لغو اولنان مجوه نشانلرک خساری شمديکي مصرفک برايکي آيلغنه آنجق تقابل ايديه بيلور . بوندن بشقه بعض يرده وهله طشره لرده اکثریت اوزره محاکم او کنده مظهر رعایت اولور لر حق لرنده بر دعوی وقوعه بولورسه مدعی خصمنک جلي ايچون آيلرجه قپو قپو طولاشه رق برويا بر قاچ تذکره ساميه استحصال ايتمک ايچون بيک درلو مشقته بيک درلو ضرره اوغرامق مجبوريتنده بولنور . هله طشرلرده بر قپوجي باشيلغنه نائل اولانلر اکر بر کويه کيدر .

طریق علما ، بنیان دولتک اک بیوک ارکانندن ویتشدیر
دیکی ویتشدیره بیله جکی اصحاب عرفان ایسه اصلاحاتک اک قوی
استناد دکاهلرندن اولغله برابر طریقک قانون مراتبی افادات
حوادث ایله رخنه دار اولمقدن چنبرلی طاشمه مشابه کورینور .
آثار عتیقه دن اولدینی ایچون بقاسنی کوکلر ارزو ایدر ،
حال اصلیسنه ارجاعی ممکن اوله ماز ، اصلاحنه مهارت کامله ایله
باشلانمز سه بابتون بتون مندرس اولور و یاخود باشلار باشلامز
برپارچه سی بیقیلور تعمیرینه تشبث ایدن لری ازر . فقط بو
اصلاحه حسن نیت و مهارت و حقانیتله تشبث اولنوبده . معامله
استحقاقه توقیق ایدمک ایسته نیلیرسه علمای کرام عندالشرع
وضع شریفک مساواتنه و وحیثیات نبویه نک علائق دینه دن
بولندیغنه و اشرف علمای عثمانیان سلف صالحین حضراتنک
دائما تدریسدن قضا دهن مشیخته و فضا افتادی تدریسه انتقال
ایده کلدکلرینه و فی حد ذاتها رتبه علمدن اعلا برتبه اولدیغنه
هر کسدن زیاده واقف اولدقلری ایچون او یله بر میزان عدل
حق موجود ایکن ، علمای کرامجه رتبه و قدم آرزولری کنندی
کندینه ساقط اوله جغنده هیچ شبهه من یوقدر .

رتب ملکیه یه کلاجه : بولر نه بر لزوم کوریلور ،
نده الفاسندن بر محذور تولد ایده بیلمک احتمالی واردر .
بو قدر خلاف معقولات و مخل مساوات اولان بر حاکم دفعنه
هیچ بر مضرتی اولسه بیله فائده سنزلیکی سبب کافی دکلیدر ؟
حال بوکه بیک درلو مضرتی ده میدانده طور ییور . صکره لری

دائماً رتبه اعتباریله ویرلدیکی کبی، ضابطلك خدمتی حد ذاتنده
دائمی و جنحه سز معذولیتدن مصون بولمسنه نظر آرتب عسکر-
یهنك بتون بتون لغوی و یا خود بالفعل خدمتده بولمغه حصری
قابل اوله ماز .

صد ترضیه ارسلان پنجه لی ، ملک یورکلی قدامی مجاهدینه
که مثلاً « سیف الله خالد ابن ولید » کبی ، ایکی سنه ایچنده بر
آووج عسکرنه قوجه جزیره العربی ارتداددن بالکلیه تطهیر
ایتدکن بشقه بازوی آهینی ایله روم و عجم ملتک بررکن
ثباتنه یابیشه رق برقاچ صدمده ایکسنی ده بتون بتون اندر اسه
یا قلاشدر مش اولان سر عسکر لری بیله مأموریتلرندن عزل
ایدیلور معیتده بولان بر نقر یرینه تعیین اولور ، کندی
نقر اوله رق انک معیتنه ویریلیدی .

بو حالده دخی صکره کی خدمته ، اولکی مسندنن زیاده
مشناق ایمش کبی امکانک منتهای حدودینه وار مش دینیه بیله جک
بر شوق و غیرتله وظیفه سنی ایفا ایدردی .

اوله بر قوم شریف ایچنده رتب عسکر یه بی قالدیر مق دکل
ایفا ایده بیلمک محال کورونور .

فقط حیف که بحث ایتدی کمز دور لر زم'ن ماضیدر ، انک
تقلیدی دینیه جک بر حالده ظهورینه مشتاق اولدیغمز دور
استقبال ایسه پک بعید کورونور . ایشته رتب عسکر یه نك
لغونده بحث ایتدی کمز استحالده شمدیکی حالزده و قریب اولان
استقبالزده قیاس ایله در .

رتبه‌لر

بومعلوم درکه افراد بشر ، مساوات حقوق ایله مجبول اوله‌رق فضائل ذاتیه‌نک ویردیکی حیثیت و مساند حکومتک اقتضا ایتدیردیکی مطاعتدن بشقه ، هیچ کیمسه ایچون کرک حقیقی و کرک اضافی برامتیاز بولنه‌مازکه حقه مطابق اولسون . شو قدر وارکه اوامر حکومت بر مرکزدن هر طرفه طاغلمق ایچون وسائطه و بو وسائط دخی آمریت و مأموریتک درجانی تعیین ایدر بر سلسله ترتیه احتیاج قطعی کوستردیکی ایچون قرون اخیره حکومتلرنده رتبه مسأله‌سی میدانه چیقمش وهله بزده یکچریلرک حدوتیه برابر ظهور ایدرک متعاقباً ملکیه صنفنه و سلطان سلیمان زماننده علمایه دخی سرایت ایتشد . هله رتب ملکیه مز اوللری عدداً ایکی اوچه و توجیهاً یتش سکسان کشی‌یه منحصر ایکن ، تنظیماتدن صدکره نوعی اون بش اون التیه بالغ اولدی وارہ صره بر صلا‌ی‌عام ایله آچیلان یغمالر مناسبته شهرلریمزده بولنان اصحاب مراتبک عددی هان رتبه‌سی اولیانلره تقرب ایلدی . واقعا اداره عسکریه‌نک ال‌بیوک بر قاعده انتظامی‌ده سلسله مراتبنده کی قوت و حیثیت اوله‌رق بر ضابطلک رتبه‌سنی بحق قزاقمق دخی وطن اوغورنده نفسنی بالذفات تهلکیه آتمقله حاصل اوله‌جغنه و تقاعد معاشلری

حاله و سائر بونک کبی خصوصانه دائر اوتهدن بریدن بر طاقم آرا و افکار ایشیدلنکده ایسهده ذاتاً معارف حربیهدن بهره‌دار اولمق شرفنه نائل اوله مدیقمزدن بو بایده مطالعه بیانی ایچون کندیمزده اصلا صلاحیت کوره میز .

یالکمز ملتتی سون و دولتتک اعتلای شانی آرزو ایدن حمیت- پروران و وطنک عمومیه بر ابر شو تعمیم تعلیم و اتحاد اداره عسکریه خصوصلرینک پک آرزمان ایچنده ظهورینی جاندن کوکلدن سیک درلو تحسین و ستایشلرله القشلامغه فوق الغایه امیدوار اولنلردنیز . بر کره بو مقصد حاصل اولوب ده بعض داستانلرده کوریلان هیاکل آسمانی کبی کره ارضک باشی بر قطعه سنه یاصلامش ، وجودی بر قطعه سنه صارلمش . و آیاقلری دیگر بر قطعه سنه اوزانمش اولدینی حالده غنوده سکون و آرام ایکن ینه پیرامنده طولاشمغه پک قولایلقله جسارت اولنه میان سطوت عثمانیه قوای موجوده سنی جمع ایدرک سیلکنور ، میدان ظهوره چیقارسه اوزرینه کلن دشمنی دائماً بریحق ملیون سونکی ایله قارشیه به بیلور و خارجده نفوذ ایله توسیع قدرت و تجارت . اسلامک معارجه اتحاد و افکارینه خدمت و داخنده بر طاقم یولسز کمرکمر و حقسنز معاهدلرک اسقاط حکمیله تزئید ثروت و مکنت، کبی مقاصد عالیه بر بر بو مقدمه ثروتک عقبندن کلور ، ظهور ایدر .

بناءً علیه دولتمز ایچون اک برنجی مقصد بالاده بیان ایتدیگمز ایکی لازمه سطوتک-تحصانه چالشمقدر، دیناسه ظننمز جه

خطا ایدلمش اولور . [عبرت : ۹ تشرین اول ، ۱۲۸۸]

حقیقت حالده دخی مثلاً مصر ویا تونسک آریجه بردشمنی
اوله بیلمسی هر دلو احتمالات عقلمدن خارچدر .

مصر دولت علیه مکنه التحاق ایتدی ایدملی طوبی بر کره
کندی کندینه محاربه یه قیام ایلدی . اوده بزم علیهمزده ایدی . تونسک
ایسه خود بخود سلاحه صارلدینی هیچ بر تاریخده مسبوق دکلدر .
بو حالده سلطنت سنیه بیوک ضابطانی کندی طرفندن نصب
اولمش و نقراتی کندی خدمتی ایچون سلاح آلتنه آلمش اولان
ایالتین اردولرینک اداره عمومیه و بلدکه ترتیبات تفصیلیه سنی
طوغریدن طوغری یه نظارت مخصوصه سی آلتنه آلمق استدیکی
حالده - چونکه بالاده دخی بیان اولندیغی اوزره بو ایالتلره
اداره داخلیه لرنجه عسکرک لزومی اولمدیغندن و بو باده
کوستریله بیله جک تردد شاید سوا بقیه نسبت ایدیلورسه چیرکین
چیرکین بر طاقم معالره حمل ایدیله بیله جکندن - بحق ویا بالفعل
بر مانعه یه اوغرا لملقدن احترازه محل یوقدر ظن ایدرز .

هله ایالتینک ریاست اداره لرنده بولنان ذواته خلافت سنیه
جانب عالیسنندن امور داخلیه جه عاطفه احسان ایدیلان بعض
مساعداته بو اداره عسکرینه نک هیچ طوقنور یری یوقدر .

مثلاً باویرا ویا ووتمبرغ حکمدارلری مملکتلرنده والیالک
دکل عادتاً پادشاهلق ایدیورلر، حال بوکه اداره عسکریه لری
پروسیانک دست تصرفنده در ، بونکلده استقلاللرینه قطعاً
خلل کلدیکی یوقدر .

عسکر لکجه مدت استفاده و نظامات موجودیه واسلخه نک

کوزدن کچیریلورسہ بونلردہ مذهب تعصبنک ویا یونان واسلاو اتحادلری کبی جنسیت نمایلاتنک، اورویا پولتیقہسی آلتسدہ استنلجکہ برمسالہ چیقارمغہ آلت اولمقدن بشقہ، برتاثریری کوریلہ مز۔ بناءً علیہ ہرنہ وقت ادارہ مز خلقی صحیحاً ممنون ایدہ جک برحالہ کلورسہ ہانکی جنس و مذہبہ بونلورسہ بولنسون بتون ابنای وطنک اللرینہ بی پروا ایکنہلی تفنکری تسلیم ایدہ بیسلورز۔ اوزمانی ایسہ پک قریب کورمکدہ اولدیغمزدن عموم ابنای وطنک شان دولت و فوائد مملکت محافظلغندہ ہیچ بری دیکرندن کیرو قالمیہ جغنی امید ایدرز۔

خرستیاندن آلتہ جق عسکرک دشمن قارشوسندہ قرہ قولہ ارسالندہ و دہا سائر بعض نظامات حریبہدہ برطاقم محاذیر و مشکلات تصور اولدینی ایشیدیلیور۔ فقط بونلرک جملہسی تفصیلاتدن اولدینی ایچون باب والای سرعسکری چاردرینی بولمقدہ استحالیہ تصادف ایتمز ظن ایدرز۔

مادامکہ روسیہ دولتی قزان تانارلرینی بزه قارشو سوق ایدہ بیلیور، بزده بالقان بلغارلرینی آکا قارشو کوندرمکہ مقتدر اولہ بیلہ جکمزد ہیچ شہہ اولنسون۔

امتیاز وراثتہ نائل اولان ایالاتمزدہ کی عساکر اسلامیہ بہ کلجہ عبرتک قہانمہدن اول برقاچ نسخہسندہ ایما اولنمشدی کہ بونلر مجرد و بلاقید و شرط خدمت پادشاہیدہ بولنق ایچون سلاح آلتہ آلتہ لملشدردر۔ امتیاز فرمانلرینہ باقلدینی حالہ بوصورت ہربرندہ صراحتہ کورینور۔

هیچ بری یوقدرکه انکار ایلسون .

یالکز بونده خدشهرس افکاراولان جهت خرسیتیانلرک
دها عسکرلکه آ لشمامش ایکن واوتده بروده کوستردکلری تمایلات
استقلال جویانه میدانده ایکن ، وطنک کافل حیاتی اولان
سلاح مدافعه یی اللرینه تسلیم ایتمکد . تصور اولنان محذورلردر .
واقعا ایشه سطحی نظرله باقلدیعی حالده بویله وطننه
ایصنمامش ملیونلرجه نفوسی معلومات عسکریه ایله سلاخانلدرمق ،
قلیجک قبضه سنی دشمن انه تسلیم ایتمک قییلندن کورینور .
فقط برآز تعمیق نظر اولنورسه آ کلاشیلورکه او قدر نفوسک
شمدی به قدر ایصینه مدینی شی ، ذات مملکت ویا ذات حکومت
دکل ؛ برطاقم معاملات اداره درکه ، تأثیرات طاقت اندازانه سی
خرسیتیانلردن بشقه مسلمانلری ده برقاچ یرده و برقاچ کره
ملتمزک صفات معروفه سندن اولان تحمل وسکونت حالندن
چیقارمشدر .

مجربات حکمیهدندرکه دنیاده افکار دینه ، حرکات بشرک
اک بیوک سائقلرندن بریدر . فقط بر تضیق ویا مقاومه تصادف
ایدرسه شدنی اوزمان کوسترر . یوقسه بر قوم ویا فرقه راحت
وعدالت ایچنده یشایوب طوررکن جنس ومذهب نامیله مادر
وطنک جدرلرینی پاردرجه سنه ملکک بر پارچه سنی عمومندن
آیره مه قالقشقم انسان ایچون احوال طبیعیه دن دکلدر .

ملکمزده خرسیتیانلق نامنه ظهور ایدن اختلاللردوشنیلور
ویاخود شرق مسأله سنه دائر نشر ایلدیکمز مقاله لر بر کره دها

— ولو عثمانی افرادندن اولسون — ینه روسیہ نك اوتوز میلیون
 ذکور دن الاجنی عسکره بالطبع یالکنز باشنه مقاومت ایده من .
 خصوصیله المانی محاربهٔ اخیره سنك حاصل ایتدیکی تجارب اوزرینه
 هر حادثه یه مطمئن اوله رق قارشو طور منی آرزو ایدن خلقك ،
 هر شیدن اول یکر می یاشندن یتمش یاشنه قدر کافهٔ افرادینی تعلیمی
 بولندیر مق احتیاج فطعیسنده اولدینی تبین ایتدیکی ایچون دول معظمه .
 نك هان جمله سی عسکرلك وظیفه سنی استثناء قبول ایتیه جك صورتده
 تعمیمه چالیشیور لر . بزم ایچون دخی بویوله کیرلمدجکه مستعد
 اولدیغمنر مصونیت و حیثیتی تمامیله قزائق ممکن دکدر .
 چونکه هیچ بروقت عموماً سلاحلارنمش بر قومه یالکنز
 اردو ایله مقاومت اولنه من .

عسکرلك وظیفه سنك تعمیمی پیش نظره آلدینی زمان
 اول امرده ظهور ایده جك مسأله خرسیتیانردن عسکر آلمق ماده سیدر .
 عسکرلكك یالکنز اسلامه وحتی ترکله انحصاری خلافت
 سنیه نك عصیت اصلیه سی اولان بوفر قیه نفوسجه خیلی ضرر لر
 ویردیکنی و مملکتده بر طاقم اقوام چادر لرده ، حیوان رعیله
 و دیگر بر طاقم قوم لر دخی تجارت و صنعت و زراعه مشغول
 اولوبده ، یالکنز ترکلك دائماً سلاح بدست اوله رق حدود
 مالکک هر طرفنی دور ایله بونلره قواصلق ایدر کبی بر حالده
 بولنسندن طولانی مساوات حقوق و اعتدال ثروتجه پك بیوک
 رخنه لره اوغرانلدیغنی و بویله بر حال غیر طبیعی بقا بولسنده
 وهله باعث بقا اولسنده امکان متصور اولدیغنی . عقلامزدن

حربیه جه اووقتر ظهور ایدن کشفیات جدیده دن محرومیتی ایدی .

یاقریم محاربه سنده اردولرمن منتظم ورؤسامن معارف حربیه ده ماهر ایدی، سلستره وقارص محاصره لرنده عسکرلک کوستردیکی جلادت فوق العاده دللرده داستان اولمش، حالا آوروباده ولوله سی ایشیدیلور ، بوده نیچون حق ووطنمزی محافظه ایچون دول غریبه دن استعانه یه محتاج اولدق ؟ هیچ شبهه یوق که بوکا باعث ، ملکمزده عسکرلک وظیفه سنک برفرقه یه انحصار ایتسی واداره عسکریه نک بر مرکزده اتحاد ایتسی در .

بر کره دوشونلسون؛ وقتیه بتون دنیای قلیچلری اوکنده لرزه ناک ایدن یکیچریلر واقعا بر مذهبه ایدیلر، فقط جنساً مملکتده قاج فرقه وارسه جمله سندن ترکیب اولنورلردی .

رایت عثمانیان التنده مستنظل امان اولان خرسیتیانلر بر قاج غروش بدل ایله دکل ، اولدلرینی یکیچری قشله لرینه تودیع ایتمکه محافظه وطن وظیفه سنه اشتراک یدرلردی کردلر، عربلر نه وقت اله سلاح آلورلرسه دولت عسکری علمهنده دکل، المانیایوایران اردولری قارشوسنده قوللانمق ایچون آلورلرایدی مصرده کی، تونسده کی عساکر اسلامیه بشقه فکره، بشقه کیفه تابع دکل خلافتک طوغریدن طوغری یه اجرای فرمانه حاضر ایدی . شمعی ایسه عیجاً قرعه یه داخل اولان ایالات عثمانیه ده کی اسلامک نفوس ذکوری بش میلیون کشی یه انجق بالغ اوله بیلور . بش میلیون نفوسک چیقاره بیله جکی اردولر

دو نهمزه غلبه ایتدی ، جبر مافات ایچون ترسانه لرمزده بش
 آی ظرفنده آلتی یوز کمی پیدا ایتمکه موفق اولدق . مدنیتک
 شمدیکی تسهیلات و معاوتیله برابر دنیا ده هانکی حکومت بو عظمتده
 بر قوه قاهره ارازینه مقتدر اوله بیلیر ؟

ملکمز و بلکه پایتختمزک هر گوشه سنده بر جلالی و یازور با
 فرقسی ، اوکنه هر نه تصادف ایلرسه آتش و خونه غرق
 ایدوب طور دینی اعصار فترنده بیله ، بر قاچ کره یکر میشر
 اوتوزر سنه بر قاچ دولتک مهاجمات متوالیه سنه مقاومت
 کوستردک . هیچ برنده شهرت جلا دتمزه ذره قدر خلل کلدی .
 دنیاک بشقه ظرفلرده بویله بر اقبال کورلمشیدر ؟

یوز سنه دن زیاده یوز بیک درلو مصائب اختلال و بار مظالم
 آلتنده ازلدن سکره یکر می سنه قدر بر حسن اداره یه مالک
 اولدق . همان براز راحت ایدر ایتمز ینه استانبولدن چیقان
 یوز الای بیک آشیلک بر عثمانلی اردوسی ویانه استحقاقاتک
 پیشکاهنده دهشت نمای ظهور اولغه باشلادی .

بر بشقه یرده دهادینلمش ایدی که شو مسلک حمیتده شهید اولان
 اجداد مزک کیلکری مزار لرندن چیقارلسه ملکک هر گوشه سنده
 قوجه قوجه اهرام و بلکه حدود مزی دشمن تعرضدن وقایه یه
 کافی اوله جق قدر استحکام پیدا اولور . یا بز بو قدر عظمتمز ،
 بو قدر غیر تمزله برابر صکره لری روسیه ایله اولان محاربات
 اربعه مزده نه ایچون اودرجه لرده صدمه لره اوغرادق ؟ معلو -
 مدرکه بوکاسب ، عسکر مزک انتظام سزلی و واردولر مزک فنون

تيمور هجومي کي طاغلري ، طاشلري ، دولتري ، ملتري تا-
اساسندن قوپاره رق بربرينه چارپه چارپه محو وپريشان ايمک
لازمه شاني اولان برکردادي، قليجنه اتمکا ايدر يولوو بر انحنای
جزوی ايله کيرمش اولسون .

بز روم ايلي و آناتولي شبه جزيره لرپنک يالکز سيل
روان کي اوتنه سنه بريسنه طاغلمش بر حالده بولنورکن اون ،
اون ايکي کره بتون اوروپانک اوزرمزه دوکديکي اهل صليب
عمانلرينه مقاومت ايتدک . يالکز غليانلرينه مانع اولمق دکل
بياغی منبعلرني قوروتدق ، تاريخلرده بو قدر امتداد ايمش
بر غاليت مطلقه وارميدر ؟

مصر ايله کردستان و حجاز ايله بر برستاني درت سنه
ايچنده رايه اقبال عثمانيان آلتنه آلدق . دنياده بو درجه
سرعتله حصوله کلش بر فتح ميين هيچ بر قومه ميسر اولمش
ميدر ؟

ولوله اقبال عثمانيانی دنيا نك هر جهته ايصال ايچون
« انا فتحنا » کويان اوله رق اطرافه طاغيلان عثمانلي قهرمانلرينک ،
دائما بارستون غاليتنده اعلا ايتديکي شانلي ، شاني باير اقلريمز
شمالاً ويانه بر جلرندن ، جنوباً هند ساحلرندن ، شرقاً تبريز
صحرا لرنندن ، غرباً جبل الطارق جوار لرنندن آفاقي نيجه بيک
هلال شفق پوشه غرق ايلديکني دوشندکجه ؛ صحیحاً دنيا ده مرد
ايدک و مردلکده فرد ايدک ديمکدن ، بشقه خاطر لره نه کلير ؟

اوروپانک قواي مجموعه سي يونان ساحلر لنده بريوک

عسکرلک

بز اول عالی مهم ارباب جدو اجتهادز کیم
جهانگیرانه بردولت چیقاردق برعشیرتدن
بز اول نسل کریم دوده عثمانیانز کیم
نخردر سراپا مایه من خون شهادتدن

عثمانیلرک فضائل عسکریه سنی انکار ایدنلر وار ایسه ،
دعوالرینک اثبات بطلاننه دنیانک اوچ بیوک قطعه سی اوزرینه
و اوچ بیوک دریاسی کنارینه قوریلان و وسعتجه بتون جهان
ایچنده آنجق اوچ درت مثلی بولنه بیلان کشور عظیمی کوسترمک
کفایت ایدر .

بز بو خاک فیاضک برقاریش یرینی اجدادمزدن بولمدق ،
بز او بحار جواهر فشانک بر آرشون ساحلنه نهرلر کبی خون
ایشار ایتمدن نائل اولدق .

تاتارک صدمات هجومه قارشو محافظه استقلال و حریت
ایچون ماوراء النهر دن آت آرقه لرینی کندی لرینه تخت روان
جلادت بیلهرک ، آق دکز کنارینه قدر چکیلوب کلن برفرقه عثمانلینک
ایکی عصر ایچنده اوچ قطعه یی قلیج لرینک حکمنه کردان داده
انقیاد ایتمسی آیت سیف کبی بر معجزه باهره عد اولنسه روا
دکلیدر ؟

دنیاده هانکی ملت واردرکه دهامقامنده یرلشمه مش ایکنه ،

ایله، بر حکومتک نافع ویا مضر اولدیغنی استدلال اولنه ماز .
 ایچلرندن ایستدیکنی — دیا تعبیر عیحیحیله ایستمدیکنی —
 نشر و بلاکه تصورایتدیر مه مکّه « الی ماشاء تعالی » مقتدر قالمسندن،
 قیاس و نسبتی محال عد اولنه بیله جک درجه لرده اهون اولدیغنده
 ظنمزجه بر عاقل یوقدرکه اشتباه ایلسون .

[حدیقه : ۱۲ تشرین ثانی، ۱۲۸۹]

ثالثاً : هر مملکتده بولنان قدرت تشريعک وظيفه سی مملکتک
حالی لایقيله تقدیر ایدرک اوراجه مضر اوله بيله جک افکار
وافعاله قانونی سد ایتکدر . مکمل بر قانون یاپینجه قصداً هم
یا کلهش هم مضر بر فکر نشر ایتک پک کوچله شیر . خطساء
بویله نشر وقوع بولورسه اختیار ایدنلری تأدیب ایتکده هیچ
بر مانع قالماز .

رابعاً : تشريعک دائره سی بر حدایله محدود دکدر . فرض
ایدلم که مضر اوله بيله جک بر فکرک بر یولده نشرینه مانع
اوله جق جزا تعیین اولنماش ده قانونک اوجهتی ناقص
قالمش ؛ بر مضر تلی فعل ظهور ایدنجه در حال آکا قارشوده بر
فقره نظامیه نشر ایديله بیلیر .

دینیلیرسه که ، صکره دن نشر اولنان نظامک حکمی ، سوابقه
جاری اوله میه جغندن بوتدیر حدذاتنده مؤثر کورنمز .
بزه جواب ویریزکه :

بر آدم فکرآ ، لساناً ، قلماً ، تحریراً حدذاتنده ممنوع
اولمی لازم کله جک بر فعلی ، قانونک نقصان بولنسنندن
استفاده ایله اختیار ایدرسه ، مادام که اوفعلک تکررینه میدان
بر اقلماق قابلدیر ، حکومتجه اوتدیره مراجعتله اکتفا لازم
کلیر .

هله بر آدمک بر دفعه لک اوله رق بر خطرلی فکرده بولندیغندن
ویا بر خطرلی فکری نشر ایتدیکنندن طولای اتهام ایديله مه مسی

کتاب ایله سویلر ، آکاده مقتدر اوله مزسه معما ایله آکلاتیر ،
تصویر ایله کوسترر ، حاصلی البته برطریق بولور ، مقصدینه
نائل اولور .

بر آشچینک کرید فتحی ، ترید قافیه سندن استفاده ایله
بر پادشاهه - ممنوعیت خلافت اوله رق - بیان مقتدر اوله بیلدیگی
مشوردر .

هرکیم ایسترسه کرید ترید قافیه سی قدر معناسز بر مناسبت
بوله رق فکرینی اظهاره مقتدر اوله بیله جگنی ده دنیاده هیچ
بر عاقل انکار ایده مز .

احوال مزه دقتله باقم . حافظه مزه مراجعت ایده لم ، عجا
تصوری دکل حتی نشری منع اولنمش بر فکر بوله بیلیر می بزکه
حقنده وقوع بولان ممنوعیت جاری اولمش اولسون ؟
بو حالده «دنیاده بر جمعیت ایچون فوق العاده مضر اوله بیله جک
فکر لرده واردر ، آنلرک نشرینه ده ممانعت اولنمشونمی ؟»
دینلورسه بزده دیرزکه :

اولا : رشید پاشا مرحومک ، پارس معاهده سی علیهنده
اولان لایحه سنده دیدیکی کبی « هرکس مجنون اولمدیغندن »
بر فکر ، تامیله حقیقته مقرون اولمقدجه بیکده بر کره کندی
عمومه قبول ایتدیره مز .

ثانیا : بر فکرک تصویرینی ویاخود انتشارینی منع ایتمکدن
ایسه سوء تأثیراتنه میدان ویرمه مک بیک قات قولایدر .

ميدانى فن كلامه بر اقدیلر . شمدى ممالك اسلاميه نك هيچ
بريرنده آنردن ويا خود اوقيلدن اولان بر چوق مذهبلردن
اثر بيله كوريله ميور .

اورو ياده قتوليك اعتقادينك الك اهميتسز بر جهته طوقنه جق
نه قدر مذهب دينى و حكى ظهور ايتديسه اوزر لرينه اوده شتلى
انكيزيسيون مسلط اولدى . اشكنجه يي ، ديرى ديرى آدم
ياقق ، آغزه اريمش قورشون آتمق حدلر نده بيله طوتمدى .
مخصوص آت ايجاد ايتدى ؛ بر طاقم يجاره لرك تا اولوم
درجه سنه كلنجه يه قدر هر كيمكى آرى آرى قيردى ، ينه مظلومنى ،
اولادينه باقار جه سنه هم تارله شفا ياب ايلدى . صكره ايكنجى ،
اوچنجى ، دردنجى دفعه يه قدر ينه كيمكلرينى قيردى . بو قدر
اذالر ، بو قدر بلالره برابر دائما غلبه ، قاتوليك مذهب نك
عليهنده بولنانلر ده قالى . حالاده آنلر ده قاليور .

بر چوق عقلا ، بو حقيقتى پيش نظره الهرق ديمش لر در كه
قكر انساننده بر غريب خاصه كوريليور . حرى تنى
اظهار ايتمه باشلاينجه ، اكر يك شدتله اوزر ينه وار بولور سه
كسندده اولان علوماهيتى بردن بره كماليله ادراك ايدر ،
قارشوسنده هر نه درلو قوت موجود اولوسه اولسون مقاوم تن
چكمنز ، حتى يوزده طقسان نسبتنده غالب اولور ؛ تضديقى
آز كوردى كى زمان ايسه حصمنك ضعفى آكلار ، فاره ايله
اوينايان كدى ياوروسى كى اكلنير يولده بر حركته باشلار .
مثلا استديكى بر شىء جدى سويلكده مضرت كورور سه

عبرتین اوله جق وقایع مشهوره دندرکه شمسک استقراری ،
 کره نك دوری حقیقده (قوپرنیق) ك میدانه قوبدیغی قول
 حکیمانہ بی دلائل ریاضیه ایله اثبات ایدن مشهور (غالبه)
 بو اعتقادندن طولایی - هر - حقیقی مخالف دین صورتسده
 کوسترمکله معروف اولان - رهبان گروهی طرفدن الحاد ایله
 اتهام اولنور . اکر تائب و مستغفر ارمزسه ، طاعون انسانی
 دینلمکه شایان اولان معهود انکیزیسیونك پنجه سنه دوشه جکی
 کندنه اخطار ایدیلیر ؛ اقباسی ، احباسی ، شا کردانی ،
 آشنالری مسلط اولورلر ؛ تهدید و الحاح قوتلرینك سوقبله
 کلیسیایه کیدر ، برطاقم تشریفات عظمی آره سنده قولنك خطا
 اولدیغی اعتراف ایدر ، ایستدکلی کبی « تائب و مستغفر »
 اولور . فقط کلیسادن چیقارکن ینه افکارنده اولان حریت
 طبیعیه غلبانه باشلار ، بردرلو کندینی آله مز ؛ یاغنی برقاچ کره
 یره اوررده : « مع مافیہ ینه دون کره در » دیر .

پك قانلی ، پك خطرلی ، پك متعدد تجربه لرله ثابت اولمشدرکه
 فیکردغلبه ینه مجرد فیکرک شانندن در . مادیات ، تعدیات افکار
 اوزرینه تسلیط اولنجه باروته طوققان آتش و یاخود بخاره
 حددن زیاده اجرا اولنان تضییق حکمنی و یرمک مقرر در .
 برکره تاریخلری کوزمرك اوکنه آلام ، وقتيله اسلامده
 زندقه چیقدی ، الحاد چیقدی ، طبیعیون ظهور ایتدی .
 تناسخیه ظهور ایتدی . هیچ برینك اوزرینه قیلیج چکمیدلر ،

حریت افکار

انسانک حریتی، مختار اولدیغندن ، اختیاری ایسه، صاحب فکر بولدیغندن کلیر .

بو بدهت کوز اوکنه آلتیجه تامامیله تسلیم اولنمق اقتضا ایدرکه هر درلو خواص بشریه یه اولدیغی کی حریته دخی اساس، قوه مفکره در .

یا هر کار مزده وجودینی ادعا ایتدیگمز حریت، فکر کردن متولد اولنجه فکرك وجودینی انکار ایتک ، صفر دن عدد تشکل ایدم بیلیر دیمک قیلندن اولمازی ؟

دنیا ده هانکی ماده واردرکه کندینک مالک اولدیغی برخاصه یی محصولی ویا تعبیر آخرله اثری اولان دیگر بر ماده ده ایجاد ایدم بیلسین ؟ بو قدر دلائل نظریه یه نه حاجت! تطبیقات میدانده طور و پور .

بر آدمک ، ولو طاشلرله یینی از یلسون ، فکر نجه قناعت ایتدیکی تصدیقاتی تغییر ایتک قابلیدر؟ ولو خنجرله یورکی پاره لیسون، وجدانجه تصدیق ایتدیکی معتقداتی کوکلندن چیقارمق ممکن اوله- بیلیرمی ؟ دیمک که نقلی ، عقلی ، حکمی ، سیاسی ، علمی ، ذوقی هر نوع افکار ذاتا سربست ، ذاتا طبیعیدر . دیکشیرسه کیمسه نک اجبارینه دکل ، طبیعتک الجاسیله دیکشیر .

باشنده ایکن ایشتمش ایدم؛ جادی مزاردن چیقنجه عزرائیله وکیل اولور ایمش، او حکایه خاطریمه کلدی .

بن بونلری دوشونوب طورر ایکن او هیبتلی، وقارلی آدم لر جادی بی اورته لرینه آدی لر ، یو کسکجه بریره طوغری چکلدی لر ، کیندی لر . بتون مملکتک طاش لرینه ، طوپراق لرینه وارنجه یه قدر هر ذره سی لسانه کلدی : « الحمد لله محکمه جادینک یقاسنی الدن بر اقیور . یوقسه بو جمعه ایرتسی کونی قورتیلوب ده مزارنده راحت قالسه یدی کیم بیلیردها نه لره جسارت ایدر ایدی ! » دیمکه باشلادی . درت باشنده ایشتمش ایدم . جادی لری جمعه ایرتسی کونلری مزارلرنده بولور لر ، جمعه ایرتسی کونلری اوزر لرینه اعلام اوقور لر ، جمعه ایرتسی کونلری یاقار لر ایمش . او مثل خاطریمه کلدی .

بو حالده اویاندم . معبر معبر طولاشدم . جادی بی یاقدی لر می ، یاقه جقلمی ؟ بردرلو تحقیق ایده مدم .

دیوژن — چوجق الله لایقکی ویرسین . بکا قاره قوشک رؤیاسنده چکدیکم اذیتلری خاطریمه کتیردک . حالا تیرل تیرل تریورم .

چوجق — قورقه دیوژن ، بو قدر دهشتلی رؤیالر چیچک علتی کبی انسانه وانسانته عمری ایچنده بر کره کلیر ایمش . بن حکیم لره صوردم . تکرری محالدر دیور لر .

[دیوژن : ۱ ایلول ، ۱۲۸۸]

باشلادی .. دیرکن هوا قراردی .. قندیلر یاندی .. صکره
ینه هوا آچیلدی .. اورتهده (جادی دیریلیور) دیه بر فریاد
قوپدی . اطرافه باقدم . کیمی کوردمه اعضاسنک هربری
آیری آیری تتره مکده ایدی .

ینه هوا قراردی . بولندیغ یر بوغاز ایچی کبی ایکی طرفه
آیرلدی . شمال طرفده جادی دیرلدی . ، جنوب طرفده
«جادیسک اعلامی او قونه جق ، وجودی چالی ایله چرپی ایله ،
ترکله ... فلان ایله یاقیله جق» صدالری عیوقه حیقمقده ایدی .
بو حالده ینه هوا آچیلدی ، اطرافه باقدم کیمسه لر یوق .
اوزاقدن طالغه چاغلدیسی کبی دزین دزین برسس کلکه باشلادی .
دقتله دکدم ، ینه «جادی کایور ! جادی کایور» دیورلردی .

دقت ایتم : اوتهدن بر طساقم وقارلی ، هیستلی آدم لر
کلکه باشلادی ، اطرافده اولان بر ایکی کشتی بو آدم لری
کورنجه : «ایشته جادی ، ایشه انسا لر ایچنه قاریشمش» دیه
بر ولوله قویار دیلر .

دقتله باقدم . ایچلرنده بری وار . یوزی قرمزیمی ، قرمزیمی ،
قرمزى ! بر آشی بویاسی فوجیسنه ایکی آباق طاقشلرده
کز دیر یورلر ، صاندم بش یاشنده ایکن ایشتمش ایدم ؛
جادی قان طلومنه بکزره دیرلر ایدی . بونی کورنجه اوروایت
عقلمه کلدی .

دها دقتله باقدم . قیافتی قورقونجیمی ، قورقونج ! صانکه
ظلم یا خود اولوم جانلانمش ده اورتهده کز سیور . قیاس ایتم . اوچ

دیوژن — ایشته بکم ... کلیور بکم ... آی افندم ...
سندہ بزی اوتہ کی غز تہ لره چویر دک ... عاداتا کندیکه طالق او وقلق
ایتدیر بیورسک آ ...

چوجق — ینہ می حد تلندیکنز ؟

دیوژن — یوق ... استغفر الله ... هانی بر آزده ایشیمزه
باقسوق دیرم ... ایشته مائی اوچور تمده کلدی .
چوجق — اوستنده یازسی یوق . فرانسز مالی دکل ،
لکن نه ایسه ... بن جادی بی کوردم ... اما نصل کوردم .
رؤیاده کوردم .

دیوژن — ای ...

چوجق — الله خیر لره تبدیل ایلسون . بر غلبهک ..
بر غلبهک ... بر غلبهک ! بنده صانکه ایچارنده بولنشم .
هرکس جادی کله جک ... جادی کله جک ... جادی کله جک
دیبه ... سویلشیور لر ، کولیشیور لر . حتی بایراملاشیور لر دی .
بن کندی کندیمه : جادی کله جک ده ، نه اوله جق ؟ بوقدر
سونمه نک معناسی نه در ؟ دیبه تمجیده ایکن ، جادی کلیور ..
جادی کلیور ... جادی کلیور ، یوللو بر فریاد قوپدی ..
کیمسه نک بکزنده قان قالمدی .. هرکس « بوجادی وطنی ده
یوده جق .. ایپی طوتانی ده یوده جق » دیه سویلنمکه باشلادی .
بن .. نه تلاشک حکمتی آ کلایه بیلدم .. نه لقر دیلرک معناسی ..
عمر مده باشمه کله مش درجه لره حیرت لره اوغرام . بن او یله
آلیق آلیق اطرفه باقنرب زور رکن هرکس برر برر طاغلمغه

چو جق — اوح بنم پاياغان ديوزنجكم ! . اوح بنم قناريا
ديوزنجكم ! اوح بنم اوح بنم قيوير جق قوزيسى
ديوزنجكم ! آدم! يالوارىيورم . نهيه او قدر قاشلريكى چاتيورسك يا!
ديوزن — اى . . . پك اعلا، پك اعلا! .. شو حيوان تشبیهلريله
التفاتی براقلمده ایشمزه باقلم .

چو جق — بن جادی بی کوردم
ديوزن — هانكى جادی بی ؟
چو جق — ايشته جادی بی ...
ديوزن — تخف شی ! زرده کوردك ؟ فصل کوردك ؟
چو جق — سويله نم ...
ديوزن — ليك

چو جق — سويله نم يا ... اوح يا ... اوحو جق يا ... سنك
دنیادن خبرك يوق يا .. اوح يا اوحو جق يا ...
ديوزن — اى صكره فصل ايدرز ؟

چو جق — دمین قوغویوردیکزیا ! ... براقیر کیده رز .
ديوزن — سن بیلیرسك ... اما کتمسهك ائی اولور ...
کل شو جادی بی فصل کوردیککی سويله ده یازالم .. شکر دن ،
یشمدن برشی ایسترمیسکنز بکم ؟

چو جق — بر لیمونا طه اصهارلا باقالم . . ديوزنك برده
مجموعه سنی کتیر . برکدی شرفیسنك نوطه سی ... بر مونته .
قریستو .. ها کرچك برده مانی کاغذلی اوچورتمه ایسترم ...
شمدیجك ها ! .. یوقسه بالله براقیر قاچارم .

کچی کوزل دیوژنجمک ! شکرلر کچی طاتلی دیوژنجمک ! طارلمه
آبول بن فنا برشی سویلدم .

دیوژن — چوجق، صیرناشمه ! سنکله اوغراشمغه وقتم
یوق ، آکلاشلدیمی ؟

چوجق — دیوژن ، سویلیهجمک لقردیلمری یازمنسک
اما، کوپکی قیرارم ، عمرم اولدقجه قارشیکده طورر ، کولکه
ایدرم . اسکندرک نه قدر سـلاحی ، افلاطونک نه قدر کتابی
وارایسه کتیر برر باشکه اوریرم . آغلارم ، آغلارم ،
آغلارم؛ کوزلریمی بومروق کچی شیشیریرم . دوکنورم، دوکنورم،
دوکنورم ؛ وجودیمی پستیل کچی چوروکلر ایچنده براقیرم .
بابمه کیدرم ، آنمه کیدرم ، خاله مه کیدرم ، دایمه کیدرم ،
امام افندی به کیدرم ، ناطور خانمه کیدرم؛ دیوژن بی دوکدی
دیرم ، قیامتلمری قوپاربرم . سنی بردها محله دن کچیرم . واللهها !
اگر یامازسه م کوپکدن آلچق اولایم .

دیوژن — والسلام ! به چوجق بزمله زورک نه ؟

چوجق — زورم نه می ؟ بن غزته یه یازی یازه جغم ،
آکلادکی ؟ غزته یه یازی یازه جغم . ترکجه دن بشقه لسان بیلمم .
شمدی چیقان ترکجه غزته لرینک هسی ده قلمی کور دکنکی ،
حقه بی دیلنجی چنانگی ، کاغدی « مقامک جنت اوله » پوصله سی
ظن ایتشلر . بن سائله یدکچی اولام . آنک ایچونسکا کلیورم .
سن ینه نه ایسه دلی طولو سویلیور-ک !

دیوژن — ها ! ...

« ديوژن » دن بر مقاله

يالباق شيطان ياناز چوجق . . . ياراماز چوجق . . .
صيرناشيق چوجق دون يينه مطبعه مزه گلــســونمى ؟
تو نه ده قاره بلايه چاتمىز ! بردرلو يقامزى النــدن
قورتارمق ممکن اولامادى .

ايشته محاوره مزى يازييورم . سىز بىم يرمده اولک زده
رد ايديکىز .

چوجق — قوزوم ديوژن . . . برشى سويليه جکم، يازى
ويرسهك . . . نه اولورسك ؟ آيولجق . . . ايشته کاتبلکه
هوسم وار. سنى چوق آدم اوقيور ، آنک ايچون يازديغم شيلرك
اوقونديغنى کوردکجه هوسلنيورم . بىم ميني ميني ديوژنجکم . . .
يازاجقسنک دکلى ؟

ديوژن — يازامام ياوروم . سن بزم غزتهنک لسانى
بيلميورسك، هپ سنک ايسدبکک کي شيلر يازارسق — هانى
شمى ديوژنى چوق اوقويورلر ديميورميدک — صکره هيپچ
اوقويان قاز .

چوجق — هله شوکاباق . صانکه سنک غزتهنک لسانى ده
برشىمى ؟ عقلىکه کلنى سويليويوررسک، اولور کيدر .
ديوژن — سن آغز يکه کلنى سويلسکه باشلادک . شورادن
سلامتله کيدر ميسک ؟

چوجق — اوح . . بىم مسـخـره ديوژنجکم ! پاموق کديلر

براقہ جفک میراث کچمشفہ تأسفدن عبارت اولسون! موجودینی
 اتلاف ایدوبده عائله سنی آچ براقانلر یاورولرینی یین کدیدن
 پکده اهون شیر دکندر . واقعا بویولده اولان سوزلر تنبله
 تکلیف خدمت وسفیهه حسن نصیحت کی تعجیر نوعندن کلیر .
 فقط عقلی اولان شوندن احتراز اتملیدرکه قول یرینه فعلیات
 انسانی انتصاحه مجبور اتمسون ! آجی سوز فایکک سله سندن .
 اھوندر .

طیب یداوی والطیب مریض

امكلمر، سعيلاهپ بهوده در « ديرلر .
 آمانا ! هر حال ايجون فاعل حقيقي جناب حقدر . لکن
 بونکله سعیدن ال چکمک رزاق کريمی کنديسنه خدمتکار ظن
 ايتمک قيانندن اولور .

« ليدس للانسان الاماسی »

کو کدن مائده ايتمک بر معجزه ایدی، کچدی . بزاسبابنه
 تشبث ايتملی بزکه اللهده تأثيرینی خلق ايلسون . اکر هرکس
 چالشمقندن ال چکسه ایدی ، دنياده مودتن بشقه نه قالیردی ؟
 اکر هرکس انهکچی تلف ايتسه ایدی ، عالمک عدمدن نه فرقی
 بولنوردی ؟

زده بيليرزه؛ انسان برغانله سزکچن زمانلرینی دوشونور، برده
 نتیجه سی معلوم اولان استقبالنه نظر ایدرسه بو « یالان دنیا » نی
 خواب وخیال نوعندن کورور . لیکن بر کره ده اوزرینه
 ضرورت چوکش بر فلاکت زده یه صورلسون که حیات
 دیدیکمز نه دهشتلی بر حقیقت ایتش ! « حسیس ، می ايجنک
 خزینه داریدر . « ديمشلمر . اوله در ! شو قدر وارکه « تئللرده
 عالمک ديلنجیسی ، سفیهلرده شونک بونک ایرغایدردر . « دینلسه
 یالان اولماز .

قدرتک واریسه حالکی دائماً صفا ايله کچیر ! فقط چالیش که
 استقبالده او (نشئه) نک خمارینی چکمیسه سک . بوکون یاری آچ
 طورمق یارین نامرده محتاج اولمه دن خیر لیدر . ممکن اولورسه
 بوتون عمرکده ذوقکی ترک ایتمه ؛ آنجق دوشون که اولادکه

بوکونک محصولدن یارینه بر سرمایه نقل ایتمهک چالیش ! بوکونکی واریمی بولان بن دکلی یم ؟ یارین نیچون بوله میهم ؟ دیه جک قدر آفات عالمدن امین اولانلرک — اشرفیت انسانیه زرده قالیر — حس مشترک آتارندن اولان احتیاطده بیله قارنجهدن دون بر صافدل حیوان اولدقلرینی اعتراف ایتمک لازم کلیر .

مستقبلده کی حالی امنیت آلتنه آلمق ایکی قزانوب بریمکله

اولور .

« زمان آلتوندر » دیرلر . فقط اوده وقتک قیمتنی لایقیله تقدیر ایتمک دیمک دکلدر . بر دقیقهده یوزبیک آلتون قزانیه بیلیر ، لکن ۱۰۰ میلیون آلتون انسانه بر دقیقه یی قزانیدره ماز . حال بویله ایکن نه اغربدرکه ینه وقتنی غائب ایتمک ایچون یوزلرجه ، بیکلرجه آلتون صرف ایدنلر زده بولنور ! . . .

زمان مایه معیشت ، سعی منبع حیاتدر . آدم زمان سایه سنده کچینیر ، سعی ایله یاشار . بو حالده زمانی سهیه صرف ایتمیوبده معطل طورانلر ایچون طوپراغک آلتیله اوستنده نه فرق اوله بیلیر ؟ راحت دوشکی یر یوزینه چیقمش مزار دکلده نهدر ؟

ابذال مساعیده قصور ایتمه که اولمش

وابسته بو عالمده سکونک حرکاته

موتی یاقیشیر وار ایسه راحت دوشکنده

اقدام وتحمل کرک ارباب حیاته

بزده قلندرانه بر اعتقاد واردرکه « هر نه پاپارسه الله پاپار ،

شبهه یوق ! آدم بر کون البته فوت اولور . لکن دنیایه اولمک ایچون کله مشدر . اکر اولمک ایچون ککش اولسه ایدی قضا هر کسی رحم مادر دن مزار عدمه دوشور یردی . شبهه یوق ! انسان هر مذلته تحمل ایدر . لکن مذلت ایچون یرادلامشدر . اکر مذلت ایچون یرادلمش اولسه ایدی قوه فاطره عبث یره هپمزه چالیشمق استعدادینی و یرمزدی . دیرلرکه « بو قیصه جق عمر ایچنده نه یاپیله بیلیر؟ » زمانی ابدیته نسبت ایدر ایسهک نه قدر اوزون اولسه لمحّه بصرکی قالیر . انجق بزم حالزه قیاس اولننجه و قتمز — حسن استعمال اولنورسه — یشامق ایچون کافیدر . بو قدر جق بر مدت حیات ایچنده درکه ، ابنای جنسمزدن بر طاقم اصحاب سعی ، عالم انسانیته — تا قیامت باقی اوله جق — نیجه اثرلر یادکار ایتمشلردر .

« عیش و نوش ایله بو کون آ که غم فردایی »

« سکا اصهارلدیلر می بو یالان دنیایی ؟ »

قولنه اعتبار ایدر میسک؟ یاسن یارینی دوشمنزسهک یارین سنی کیم دوشو نه جک؟ طوتهلم ، دنیایی سکا اصهارلدیلر ، سن کندیکی کیمه اصهارلدک که عمریکی عیش و نوش ایله کچیره جکسک؟ اطرافزه بافلم ، ذهنمزه مراجعت ایدهلم ؛ مشهود اتمزده ، محفوظ اتمزده هر نه بولور سهق جمله سی یارینی دوشو سنلرک آثار ایدر . یالکز حال ایله مشغول اولان عمرلر هپ زمانمزک عثمان غیر-متناهیسی ایچنده محو اولوب کیتمشدر . یندهده محو اولور کیدر . اکر ایسترسهک که بر کونک بر کونکدن اعلا اولسون ؛

نه صفا تصور اولونه بیلیر ؟

بر عاقل دها شبانده اختیار لار. چونکه ایشسز کچن زمانک
دقیقه سی ساعتدن اوزوندر .

بر سفیه نه قدر یشارسه عمرینه طویمه دن نیادن کیدر .
چونکه لهویات ایچنده کچن وقتک ساعتی دقیقه دن قیصه در .
بز نیجه میراث یدی بیلیرز که اوزاقدن حالنه باقلسه
حظوظاته مستغرق ظن اولنور . حال بوکه او بیچاره بوتون
عمرینی بر اکلنجه بولغه حصر ایدرده ینه لذائذ عالمک بر یله
خشنود اوله ماز ! هر نه ذوق ایله مألوف اولمق ایسته سه قدحی
النه آلیز آلماز یوزینی بورشد بر مغه باشلایان عیاشلر کبی دها مبدأ
تلذذده کولکی استکراهدن خالی دکلدر . امکسز اکلنجه
طوزسز طعامه بکزر .

انسان کندی سعیه یله یشاملیدر که زمانک قیمتی بیلسین ،
حیانتک لذتی طویسون .

بز او آدمه نصل بختیار دیرز که هم هر لون عمر گذشته سینه
تأسف ایدر طورور ، هم ینه ایام حیات بیتمز توکنمز بر مدت
مجازات ایش کبی ، وقتی کپیرمه که چالیشیر ! سعینک پرورده سی
اولان بر آدم ایسه هیچ اکلنجه آرامغه محتاج اولمز . چونکه
اکلاجهده ایش بولنماز اما ایشده اکلنجه موجوددر . هله وقت
کپیرمکی اصلا دوشونمز . زیرادریغ که وقت کندی کندینه کچر ،
کیدر . یوقسه آنک کذرائتی تسریعه چالشمق بر عاقلک کاری
دکلدر . « الله کاسبری سور . » شو سببیه که مخلوق ممتازی اولان
انسانک حیاتی ، راحتی کسب ایله در .

نسبتیه تحدید ایدرسه ، عمری دائمی اولان انسانیت فنا بولور .
 دنیانک هر ترهسنه کیدلسه مشقتمزجه ناز و نعیمه مستغرق
 اولمش نیجه بک زاده لر کوریللیور و آنلرک حالنه باقیمنجه بختیار
 اولمق بختیار طوغمغه توقف ایدرمش یوللو حسرتلر چکیلیور !
 باقم عجمیا بوتحسرتلرروامیدره؟ عجمیا اوناز و نعیمده کوردیکمز
 آدملر حالجه غبطه کشلردن اعلامیدره؟

البته دکل . چونکه انسان ایچون بخت دینیلن شیدیک
 حقیقتی ، قدرتک ذهنه قولنه احسان ایتدیکی خاصهلردن ، بختیارلق
 ایسه ، او خاصهلرک حسن استعمالندن عبارتدر . هیچ بر ثروتی
 متصرف اولی کتم عدمدن برابر کتیرمه مشدر . دنیاده مال
 اطلاق اولنور نه وار ایسه اقدام ایله طوبولانیر ، سعی ایله وجوده
 کایر . بو حالدن طولانی مضایقه یه ثمره عطالت ، ضرورته
 محصول سفاهت دیمک روادر . یاباری سفاهت و عطالتک
 بومشقتلریله برابر آرزویه دکر بر ذوقی اولسه !

عطالت ایچنده سفاهت ، مزارستانه قورولمش بر مجلس عشرت
 کیدره ؛ آکا ملازمت ایدنلر جسمانی هر دلرو مسرتنه اوغرارلر .
 فقط نشاطه بدل خزندن بشقه روحانی بر تأثیری بوله مازلر .
 اوت ! عطالت موتک کوچوک قرداشی ، سفاهت حیاتک
 بیوک دشمنی در .

عطالت ، انسانک وجودینه صارلمش بر بیلانه بکنزر ،
 سفاهت ایسه او بیلانک الواننده اولان زینت قییلندن در .
 بویله بر قید ایچنده طور مقده و بویله بر زینتله اکلنمکده

سعی

احرث لدنياك كانك تعيش ابدا
واحرث لاخرتك كانك تموت غدا

هم یارین ایچون موته حاضر لنمق، همده هییچ اولیه جک کبی
تحصیله چالشمق بر بیوک قاعده حکمتدر، که سعادت حاک
اساسی آنک حکمنه اتباعدن عبارتدر .

البته انسان دقیقه بدقیقه موته منتظر اولنجه ذخر آخرتی
تدارکده قصور ایتمز. لکن حیاته بر حد تصور ایتمدیکی حالدهده
برکون آج قالمق مخاطره سنه دوشمش اولور . چونکه آدمه
بر آن اولومدن امان اولدینی کبی حیات ایچون عمر طبیعی دخی
بر حد معین دکلدر . باخصوص که انسان فنابولور اما انسانیت
دنیا طور دجه باقی در .

بر کره دوشونه لم! دنیاده یکی طوغمش چوجقدن عاجز
برشی وارمیدر؟ بیچاره بو مختخانه بیک درلواحتیاج، بیک درلو
استعداد ایله کلمش. حال بوکه ایکی ضعیف قولندن بشقه لوازمی
تدارک آلتی یوق! هوا مرحتسز، برودت ورطوبتیه جانه
قصدا ایدر. طوبراق خسیس، لازم اولان جواهر اثماری
سینه حرصده صاقلار. بویله ایکن هر احتیاجنی استیفایه، هر
استعدادینی اظهاره موفق اولیور. بوکا مدار اولان اسباب،
هپ بزدن اول کلنلرک ثمره غیرتی دکلدر؟ اولیه ایسه اسلافه
اولان دین تشکر می اخلافه ایفا اتمک لازم کلزمی؟

حقیقت! انسان فانی اولدینی حالده ینه حیات ابدیه مظهر
اوله جق کبی چالشمیلدر. یوقسه هر کس سعینی مدت حیاتی

اولغه هیچ اهمیت ویرمهین بر ذاتی شمعی نظارت مقامنده کورمکدن شونلری امیدایدیورزکه بوندن بویله اجنبی نفوذی حفظ جاهه واسطه ایدلنز .

بوندن بویله جزوی وکللی بر امتیازہ نائل اولان ایالاتمز طرف سلطنتدن حقلرنده ابدال اولنان مساعدات صریحہ داخلنده طوتیلور وحتی بومساعدات ایچنده خلافت اسلامیہ و سلطنت عثمانیہ نیک حیثیت و منفعتنه مغایر برشی واریسه حقانیت قوتیلہ لغو ایدیلیر .

معاهده لریمزک اجنیلیرده هر درلو قواعد عدل و حقی اخلاص ایدہ جک صورتده ویردیکی امتیازلر ، محکمہ لریمزک حسن انتظامی سایه سنده زائل اولور . دولت علیه دخی هیچ اولمازسه ایتالیا قدر اولسون دول معظمه دن اولدیغنی امور خارجه ده بحق نفوذینی اعمال ایله اثبات ایدر . رشید پاشایی آرامغه دکل ؛ برده ادنیاه کلکسندن احترازاً تر به سنک قدوسنی آچیق بر اقامغه ، اخلافنی ایسه الی آخر الدوران خیال و خاطرہ کتیرمه مکہ باشلاوز . مع مافیہ بو امیدلردن اول تنظیمات و نظامتمزی هرکیم آباق آلتنه الدیسه تنظیمات و نظامتمزک نچه سنه ویریلوبده استقبالمزک امنیتتی تمیه ایچون حالنز لایقیله تأمین اولنسه یعنی بحث ایتدی کمز اون بر ایک اور وپاجه حاصل ایتدیکی تأثیرلر بر همت مؤثره ایله ازاله ایدلسه ایدی کندیمزی دنیاده اک بختیار اولان قوملردن عد ایدر ایدک .

چونکه دنیا ده هج بر حكومتك حالى ديكرينه بگزه مديكي
 كبي روسيه نك اداره سى ده بزمه قطعا قياس قبول ايتمز. آنك
 دخى ايستيو بده ياره مدينى وايستيو بده ياپدردىنى شيلر وحتى
 اورويابه قارشو دكلسه كندى ملتته قارشو اولسون حياتنى
 مخاطره يه قويه جق نقطه لر واردر .

هله بز بحث ايتديكمز اون بر آي ايچنده او قدر اجلمزى
 آرايه رق كزمش ايدك كه مرحوم جميل پاشا بيله استانبوله
 كلديكي زمان، اكر اسكى اداره بر آز دها سورمش اولسه دول
 غربيه طرفندن كندى تبعه و محملىرى و بلكه عثمانلى ملكنده
 بولان خرستيانلرى محافظه ايچون ساحلار يمزه دونما سوق اولتمق
 كبي دولت عليه نك الكيوك بلالر ايچنده بيله دوچار اولمدينى
 بر حقا رته اوغرايه جفته دائر هر طرفدن بر چوق اخطارات
 آلدىغنى هر يرده و هر كس ياننده سويلر طور وردى .

ينه صد ديمزه رجعت ايدم؛ شرق مسأله سنك طبيعى بر طاقم
 اسباب دن دكل، بعض جزؤياتك وهله بر چوق منافع شخصيه نك
 منافسات دوليه يه بر ميدان جولان آچسندن ظهور ايدد كلديكى،
 بالاده ايراد ايتديكمز مباحث اعتقاد مزجه بتون بتون علنيته
 جيقارمغه كافيدر .

حكومت حاضر دن و خصوصيله خارجيه مستشارلنى كبي
 كبي ايكنجى درجه ده بولان بر موقعك حيثيتنى بيانى بر آروپا
 نظارت اجنديه سى درجه سنه ايصال ايدن واو حيثيتى محافظه ايچون
 مصر خديويت جليله سيله برابر على پاشا نك تقديرينه مظهر

بروننی قاناتسلر قیامتلیر قویار .

مادامکہ جهانہ غلبہ مطلقہ سی مسلم اولان عالم مدنیتی طو تدینی اصولک تحویلنه اجبار ایتمکده قدرت مفقوددر؛ او اصوله، آرده کنندی حقمری غائب ایتمہرک، اتباع ایتمکده مجبور اولدیغمری لایقیله بیلملی یز واحتیاطکار ایسهک حرکتمری ضرورتک بو بولده اولان الجآنسه توفیق ایتمکده چالشملی یز .

یوقسه شہالک تشجیعآنه قایلوبده مثلاً وقتیلہ آوستریا دخی روسیہیہ استناد ایدہرک آنک قوتیلہ مجار اختلالنی باصدیردی . حال بوکہ صکرہ لری او استناددن محروم قالدینی ایچون مجارستانده عادتاً برہیات مفرزه پیدا ایلدی . روسیہ ایسه بوکون نشر ایتدیکی قانونی یارین اجرادن اسقاط ایدیور . لہیلرک معاً . هدات دولیہ ایله اولان برچوق حقوقنی کنندی قائلرندہ غرق ونابود ایلور ، بزده روسیہیہ کنندی مزہ حامی معنوی اتخاذ ایلسهک ، بلغارلہ مذہب نامنه برحدود تعیین ایتسهک ، ارمنی قتلہ ایکلرینک فرہسنی قتولیک طائیدقلری بر بطریقک مطاوعتندہ بولمغہ اجبار ایلسهک ، دیگر فرقه سنک بومقصدی استحصال ایچون فرانسه وپروسیہیہ عریضہلر کونده ردرک مداخلہ لری دعوت ایتمکده مساعدہ کوسترمیہرک تنظیماتی لغو ایتسهک ، نظاماتک حکمنہ اتباع ایلسهک ، حاصلی روسیہ حکومتی کبی ہر ایستدی کمزی یایسہق ، ہر ایستہ مدیکمری یاپدیرمسہق نہ لازم کلیر ؟ دیدیکمز حالده کنندی اعدامزہ کنندی المزله فنوی ویرمش اولورز .

ویا خود رو۔ چقدہ بر ویار قاج بطریق بولندی ر مق ہم کافی وہم
 حقانیتہ مطابق ایکن کویا دنیاہ آریجہ بر بلغار مذہبی وارمش
 کبی مملکت ایچندہ بر بلغار بطریق لکی میدانہ چیقار لدی وحتی
 امور روحانیہ نک بر قید جسمانی ایلہ تحدیدی محالات عقلیہ دن
 ایکن بو بطریق نک حکومت دینیہ سنہ بردہ حدود وضعنہ قالیشدہ .
 عالی پاشانک حسونیسترہ کوستردیکی مساعداتہ قارشی، آتی
 حسونیسترہ دلی باشی یولندہ بر حمایہ فوق العادہ اظہار اولندی؛
 قتولیک مذہبیک رئیس روحانیسی طرفدن قتولیک
 طائقدلری حالہینہ اومذہبہ بولتمق ادعاسیلہ انتخاب ایتدکلری
 آدم رسماً قتولیک بطریق صفتندہ طائقم ایستلدی وحتی
 حسونیستر بیلہ بواعتقادک قبولنہ اجبار ایلدی .

دولت ذاتاً امور خارجه دن اولان ویاخود خارجه تعلق
 بولنان مسائلی بو یولده اداره ایدرسہ جنس ومذہب وتعب
 ومدیت کبی مسائل اصلینہ دن دکل، عادتاً برکویک ویاطاغ باشندہ
 بر مناسرتک شکایتدن بیلہ بر شرق مسالہ سی تولد ایدہ بیلیمک اک
 زیادہ احتمالہ قریب اولان حاللردندر .

چونکہ دنیاہ ہر شینک بر حدی اولدینی کبی اوروپادہ کی
 افکار عمومیہ نک مسائل خارجه دہ تاثیر سزلکی دخی اومسائلک
 تعلق ایتدیکی دولتلری آزچوق عدالتہ وحکم زمانہ مطابق
 برادارہ منتظمہ آلتندہ بیلیمسیلہ مشروطدر . مثلاً مملکتندہ
 بیکلرجه یہودی بی تضییق ایدرلر؛ اوروپانک مداخلہ سی یالکوز
 حمایت ونصیحت دائرہ سندہ قالور . چیندہ براوروپالی یہودینک

هیچ اولمازسه اداره عسکریه سنی برلشدرمکه واقوام عثمانیه
ایچنده تعدادی قابل اوله میه جق صورتده موجود اولان و بر
طاقی عدالت و مساواته طوقونمقده بولنان حقوق مکتسبه
ایچون برچاره بولغه مقتدر اوله بیلیردی و بوتدیر ایله دولت
استقبالنک اقبالنی تأمینده موجود اولان قوتلرینی برقاچ مثلنه
ابلاغ ایتمش اولوردی .

هیات !.. بو تشبثات منجیه به بدل هرشیدن اول
اغراض شخصیه اوغورینه هر درلوقواعد حقانیت پامال ایدیلهرک
وقانون و نظامدن بحث اولندقجه برریشخنداستهزایله، شمدی
اویله شیلرک حکمی یوقدر، بزاجرات آرازی و بیلدی کمزی
یاپارز؛ دینیلهرک کلخانه خطنک، اللرده موجود اولان احکام عدالتی
یاردپاره ایدلدی، آیاقلر آلتنه آلتدی .

بوصورت ایسه شمال پولتیقه سنجه قترینه نک اک مشهور
غلبه لرندن بیوک بر مظفریت ایدی؛ چونکه دولتی بلسکه قترینه
زماننده اوغرامدیغی بر مزلقه اضمحلاله کتیرمشدی .

بونکله ده فراغت اولنددی؛ افاده مرآمده دخی ایما اولندیغی
اوزره، بتون بتون عقاب شمالی قنادیله اوچمه باشلاندى. مثلا
بلغارلری روم بطریقخانه سنک تسلطندن قورتاروبده آره دقلری
مساعدهات مذهبیهدن بهره دار ایتمک مطلوب ایسه روم مذهبیک
استانبول . واسکندریه و قدس وانطاکیه بطریق و ارمنیلرک بر
استانبول، بر قدس بطریق اولدیغی و بونلرک اوتوردقلری یرلرک
نامیله ذکر اولندیغی کبی بلغارلر ایچون دخی اوخریده ویا قلبه

۳

بو مقاله نك موضوعی كه چكن اون بر آى ظرفنده معاملات
خارجنه مزك صورت جريانىدر، دولتك ادوار اداره سنه نسبتله اك
جزوى و ظاهرده اك اهميتسز اولقله برابر، حتى محمودنانى وكلاسنك
پولتيقه سندن بيله دهها نااهلانه بر طرز ايله اداره اولشمش و بقاواستقلالى
بوتون دنيا ايچون الزم اولان قوجه بر سلطنتى بر طاقم تشبثات
خسيسه ايله بياعى استيلا مخاطر سه قدر ياقلاشدير مشدى .
حال بوكه ذكر ايتديكمز اون بر آى صحيحاً دولت عليه يى
مستعد اولدينى مرتبه نفوذ و اهميته واصل ايتك ايچون اك
مساعد بر زمان ايدى .

چونكه آلماياده پرنس بسماركك تهيه ايتديكى قوه قاهره،
ناپوليونى بر لياقت فوق العاده ايله لايق اولدينى حقيقى دنائت
و مقهوريته نزيل ايتك جهتيله ، اوروپاده لزومسز اوله رق هر
كسك ايشنه قاريشير بر متغلب مسلط قلاماش و حتى استيلاى
عالم افكارندن هيچ بر وقت تبرى ايتمين روسيه دوستمز بيله
آلمانىك منويات صحيحه سنى ادراكدن عجزى جهتيله قومشورلرینه
بر ننگاه تبصرله بافقدن بشقه هيچ برشى ياپه مامق ضرورتنه دوشمش
اولسنه نظراً باب عالى مدبرانه و خير خواهانه بر مسلك اختيار ايتك
ايسته مش اولسه ايدى؛ مثلاً اوروپاچه حاضر لانتقمده اولان
تشبثات متنوعه ايچنده بيوك بيوك اتفاقره كيرمكه و عموم مملكت

حریت طرفدارانك خصوصتی جلب ایدہ جگنر .

ایتالیادہ حکومت و اہالینك فکری علممزدہ بولنہ جق پروتستان ویا اورتودوقس یعنی روم مذہبنده نہ قدر دولت و ہیأت وار ایسہ ہیچ بریسی حرکتزدن ممنون اولیہ جق . بویولده اولان فائدہ ایلہ مضرت بر برینہ نسبت اولنورسہ آرالزنده اولان فرق : عالی پاشانك دکل ، دنیاہ الکعادی بر آدمك نظرندن بیلہ قاچہ میہ جق درجہ لردہ فاحش کورینور :

بوکادہ او قدر استغراب اہ لئسون ! انسان عاجز بر مخلوقدرہ ؛ احتمال کہ بو مسلک ، پاشانك وفاتی موجب اولان امراضدن وجدان و افکارنجہ حاصل اولان تشویشلر نتایجندن ایدی .

بزاورازی بر طرفہ براقہ لم دہ بر کرہ دہام مقصدیمیزی دوشونہ لم : بیک درلو هوسات و اغراض الجندہ و بیک درلو نقایص و خطیئات ارہ سنده جریان ایدن شوقدر مسائل برر برر کوز اوکنہ کتوریلور ایسہ ہیچ بریسنده منافسات دولیہ و شخصیه دن بشقہ بر محرک توریلہ مز . جنس و مذہب و قومیت و استقلال دعوالری شرقہ متلق ہر درلو مسائلدہ دائما بر آلت اولہ کلشدر . عالی پاشانك وفاتندن صکرہ ملکمزدہ جریان ایدن احوال ایسہ بر کرہ کوز اوکندن کچورملک لازم کلسہ دعوا مز بتون بتور قابل انکار اولہ میہ جق بر حالہ کلیر ظن ایدرز . مع مافیہ غزتہ مزک حچمندہ اولان وسعتسزک بو باندہ اولان ملاحظاتمزی دخی مجبوراً بر بشقہ نسخیہ تعلیق ایتدی رمشدر .

دائماً مصر و مضر ایکی قوتک تضییق آلتنده بولوندرینی یوز بیک تجربہ لره ثابت اولان حقایق دندر . عالی پاشا ایسه اداره به متعلق اولان بودرلو نکاتی لایقہ بیلنردن ایدی .

خلافت اسلامیہ نیک پاپا ایله امتزاجندن اوروپاچه حاصل اوله جق تأثیراته کلنجه آوستریا و فرانسه و ایٹالیا و اسپانیانک قتولیک مذهبنده بولمخرینه نظراً بوندن برخیر ظهور ایدرکی کورینورسده اولا برنجی مقاله مزده بیان اولندیگی اوزره اوروپاچه افکار عمومیہ نیک مسائل خارجیه قوتی، استناد اولنه بیله جک درجه لرده دکلدر . ثانیاً فرانسه قتولیک اولمغله برابر افکار عمومیہ هر یردن زیاده اوراده . قتولیک مذهب نیک علیهنده در . ثالثاً آوستریاده کرک حکومت و کرک خلق بولندقلری حال اقتضاسنجه بوقدر جزوی برحادثه مذهبیہ ایله اوغراشمغه وقت بوله مز . رابعاً ایٹالیا قتولیک اولدیگی ایچون قتولیک منفعتنه خدمت ایدرک پاپایی تطیب ایتمک ایستر . فقط پاپانک بر بشقه دولته هر نه نام ایله اولورایسه اولسون مناسبت رسمیه ده بولمنسی . حکومت ایچنده حکومت برعقلک قبول ایده جکی شیردن اولمدیگی ایچون — هیچ بروقت ایسته مز . اسپانیانک ایسه بورالده و بلکه دنیانک هیچ بریرنده ذره قدر نفوذی یوقدر . دیمک که پاپا ایله مناسبات رسمیه ده بولمقدن اولسه اولسه — هیاه تبدال ایتمکده و مسلکاً و جهة عزیمتی تبدال ایتمکده طالعہ دن هیچ برفرقی اولمیان — فرانسه حکومتی نزدنده برمدوحیت قزانه جعز . بوکا بدل ایسه ینه فرانسه نیک امید استقبالی اولان

بدايت مسأله ده مروج کورنمش ايکن صکر دلری صورت تسويه نك تطبيقا نجه بر طاقم محاذير و مشکلات کوردیکندن ایشی تازمان وفاتنه قدر سورنجمه ده بر اقمشدی .

اوچنجیسی ایسه ارمنی قتلکلیری بیننده جریان ایدن و غزته لر مزنک لساننده « حسون نیست آتی حسون نیست » غوغاسی دینیان و بلکه بر غزته نك لسانه آلمسنه شایان اولاجق اهمیتی بولنمیان معهود دعواده اختیار ایتدیکی صورت تسويه در که پولتیقه سنک اک یا کلش جهتی دینلسه یالان اولماز . چونکه اولنان روایات موثوقه یه کوره پاشا حسون طرفدارلر نی حمایه ایدرک و پاپا ایله بعض مقاولات رسمیه یه کیریشه رک خلیفه اسلام ایله خرستیانلق مذهبک رئیس روحانیسی بیننده بر امتزاج حصولندن اورویا جه پک بویوک تأثیر لر امید ایدر مش . مروی اولان بعض شخصیات بر طرفه بر اقلنجه مشار . الهک طوتدینی مسلکک لزومی بیان ایچون ایراد اولنان اسباب آره سنده بوندن بشقه معقل سوز ایشتمدک . واقعا عالی پاشا طوتدینی طرز ایله ارمنی قتلکلیرینک ایکی فرقه سی بیننده موجود اولان اختلافی بسلیه رک حکومه آندن استفاده ایتدیر . مک استدیکی دخی روایت اولنوردی . فقط بز بونی هیچ قبول ایتمک ایسته میز . چونکه استبدادک اک بویوک وسائظندن اولان « تفرقه دوشور که حکومت ایده سک » قاعده شیطان پسندانه سی امور مذهبیه یه اصلا تطبیق اولنه ماز . بالعکس مذهبجه ظهور ایده بیله جک هر دلرو اختلاف حکومتلری

بولنرك برنجيسى روسيه نك قره دكزده طوته خنى دونمايه
 دائر پارس معاھده سنده مندرج اولان فقره ايله بوغازلر معاھده -
 سنجه وقوع بولان تعديلات اخيره دركه على پاشا عندنده
 اوروپانك قاريشق لغنه نظراً معين بولاماق قورسندن طولايي
 روسيه طرفندن بو باده وقوع بولان تكتليفاتى مع التعديل
 قبول يولنه كيتمك ضرورى ايدى .

معاملات خارجيه ده عمق نظر و وسعت مملومات ايله
 متصف اولانلرك اعتقادنجه روسيه دولتلك بومسآله ده اصل
 اوروپانك اوقدر قاريشقلى آره سنده حاصل ايدى چكى تاثيراتى
 تخمين ايدى بيلمكدن عجز طيميسيله برابر حركت خصانه يه
 مباشرت ايدى بيلمسى، يالكلز بركره ايلرو آتلكش بولنديفى خالد
 قارشودن حيثيته طوقونه جق درجده بر مقاومت قويه
 كورمسنه توقف ايدى چكى جهتله دولت ايچون آسائش ملترم
 اولنجه تكتيفى مع التعديل قبول ايتمكله برابر تعديلاتى ده مضر -
 تسز و بلكه موضوع بحث اولان احكام عهديه دن بعض جهتله
 ده افائده لى بريولده اجرا ايتمك قابل ايدى . مع مافيه بو مسآله
 دخى مثلاً سلطان محمود و كلاسى يندى حل اولنان يونانستان
 ايشى و ياخود محمود پاشا صدارتنده حل اولمش ظن ايديلن
 بلغار مسآله سى كې بوتون بوتون جاهلانه و نا اهلانه تسويه
 اولمىدى . موجود اولان فوائدىمزدن بر آزشى غائب ايتدك
 ايسه بر آزينى و بلكه بر چوغنى ده محافظه يه مقتدر اوله بيلدك .
 ايكنجيسى بلغارلرك روم كليسا سندن آيرلمسى دركه على پاشا

ینه بك بیوك كو چلكور چكلیرایدی .

هله شوراسنی هیچ خاطر دن چیق-ارمیهم که عالی وفوآد پاشار، اللرینه کچن مسائلی حفظ جاه ایچون مماشاتسکارانه تسویه ایتمکله برابر هیچ بریسنه دین ومذهب ویاجنسیت وملیت شکلی ویرمدیلر وهیچ بریسنده مهارتسنزلکه دلالت ایده جک وکندی منفعتلرنجه لزومک خارچنده کورینه جک بر فعللری مشاهده اولونمدی .

واقعا زمانلرنده بومصالحک کافه‌سنی ، کندیلرینی حیرتده براقه جق درجه لرده حسن تسویه ایتمکله مقتدر آدملر واردی آنجق آنلردن صکره ظهورایدن مسائل سیاسیهنک حلنده دنیایی حیران ایده جک قدر سؤتدیرلرده کورولدی .

عالی وفوآد پاشارک زمان اقبالنده سبب خارچیدن بتون بتون بری اوله رق یالکز برجده مسأله‌سی ظهور ایتمشدی . اداره‌سنده اک زیاده ضعف کوستردکلری وقعه ایسه او مسأله در دینیه بیلیر . چونکه آوروپا نظرنده تعصب شکلی المش اوپله بر حادثهنک محلنجه حلی آوروپایی تعصب دن برائته ایناندر مق قابل اولمایانلرک اللرینه بر اقلمامش اولسه ایدی احتمال که برانکلیر کیسنک آتش حقارتیه رخنده دار ایتدیرمه مک قابل اوله بیلیردی . فوآد پاشانک وفاتیله عالی پاشانک ریاست اداره ده انفرادی معاملات خارجه مزجه بیوک بر تبدل حاصل ایتمه مشدر . حد ذاتنده دخی مشارالیهک منفرداً اوغراشدینی شیلر پک آزرده او قدر آزرده که بیاغی اوچ مسئله دن عبارتدر دیه بیلیرز .

یرلشدی. چونکه اتحاد ملل مسأله کی آنک قوتیله مسائل دولیه عدادینه داخل اولدیغندن بو فکرینک شرق طرفلرنده دخی رواجی عندنده ملتزم ایدی. بلغراد ناپولیونک خاطری ایچون الدن چیقارلدی. چونکه آنک بریوک آرزوسی ده شرق اوزرلرنده روسیه نك نفوذینه رقابت ایدی. خصم مزك صربلیله قزانديره مدیغی بر آرزوی کندیسی استحصال ایدرهك پولتیقه جه مرجعیت ذاته مخصوص بر مزیت اولدیغنی طونه کنارلرنده دخی طویورمق پك زیاده آرزو ایتدیکی شیلردن ایدی. قره طاغ ناپولیونک خاطری ایچون سکز اون سنه لر تأدیسنر قالدی؛ چونکه خارجه حمایت مظلومین ولوله سیله داخلده کی مظلوملرینک فریادینی باصدیرمق، پولتیقه سنک الك بیوک اساسلرندن بری ایدی. سوریه نك تأیبات وتضمیناتنده ناپولیونک خاطری ایچون او قدر افراط ایدلدی؛ چونکه قدس جوارلرنده برقتولیک هیأتی پیدا ایدره بیلمک، الك بیوک واسطه تسلطی اولان رهبان گروهنی کندینه اسیر ایتک قیلندن ایدی. کریدمسأله سی ناپولیونک خاطری ایچون او قدر اوزادی؛ چونکه ایمپراطور المانیا علیه روسیه ایله براتفاق عقیدنی فوق الغایه آرزو ایتک جهتیله دوستلغنی ارادینی دولته برجمیله اولمق اوزره کریدی یونانستانه ترك ایتدیرمک ایستردی. مع مافیه اعتراف ایتک لازم کلیرکه عالی وفوآد باشالر ناپولیونی حفظ اقباللرینه واسطه ایتمه مش اولسه لر ایدی فرانسه ده او قدر مسلط بر حکمدار موجود ایکن بومسائلک تمامی تمامنه آرزوی دولته موافق اوله رق سرعت وحقانیتله تسویه سندن

دنیانك جزوی و كلی هرايشنه مداخله ايله هرزه وکیل كائناات
عنوان معروفك ماصدق مشخصی اولان ناپولیونه دوكلدیله
و آره صره آوستریا بده مرجعیت ویرمكدن خالی اولدیله.

بو مسلكك اك بیوك حطاسی دولت علیهك پولىقه سنی،
مسلكسز برویا برقاچ شخصك آمانه تودیع ایتمكه ایدی. واقعا
رشید پاشاده همان هر فعلنده انكلتره به استناد ایدردی، فقط
انكلتره نك مسلك سیاستی فرانسه و آوستریا اداره لری كبی شخص
ایله قائم دكل برقاچ عصر دنبری یرلشمش و هر فرقه طرفدن
الزام اولنمش معین بر طریق اولق جهتیله مشارالیه كوره
استناد ایتدیكى قوتك ماهیت و تمایلاتی ادراك ایدرهك تدابیرینی
اكا توفیق ایتك قابل ایدی.

عالی و فوآد پاشارك مرجعی اولان ناپولیون بر كره شرق
اوزرنده اجرای مداخله و اعمال نفوذ آله شد قد نصكره قاریشمق
ایچون مسأله بوله مدخه ایجادی نه قیام ایدرهك بر طرفدن اك اول
كندنجه هرشیدن مساعد كوردیكى قتوليك فرقه لرینی و دیگر
طرفدن اوروی برهیجان دائمی حالنده بر اقمه واسطه ایلدیكى
قومیت فكر لرینی بویولده آلت ایتمكه باشلادی. ایشه قره طاغ،
مملكین و صربستان و سوریه و كرید حادثه لرینك ظهورینه سبب
حقیقی، هپ بوتخريكرك روسیه دیپلوماتر لیه جزویت پاپاسلری
طرفدن اوته دنبری روم ایللی به اکیلمكه اولان تخملمه پرورش
ویرمستدن بشه برشی دكلدر.

تعداد ایتدیكمز مسائلدن مملكین ناپولیونك خاطر ایچون

ایچون اجانبی جزوی وکلی بعض فداکارلقلرله استعمال ایتمک جهتده اولان حصه لری خواجه لرندن قات قات زائد ایدی . رشید پاشا نفوذی آلتندن بری اوله رق اک اول تسویه سنه مباشرت ایتدک لری مسأله قره طاغک برنجی وقعه سیدره . بو قدر کلفتلرله تأدیبلری ایچون براردو سوق اولنمش ورایت اقبال عثمانی تا جبلک قلبکاهنه رکز ایدلمش ایکن یالکوز آوستریانک برالتمانه قارشو کله میهرک تشبثی نتیجه سنر براقیدیلر . هله پارس معاهده سنده محاربه دن استتاجی قابل اولان فوآندک پک چوغنی هبا ایتدیلر .

دولته مضر واقوام غیرمسلمه یه غیر نافع صورته ترتیب ایتدک لری امتیاز فرمانی پارس معاهده سی اجزاسنه ادخال ایلدیلر . او زمانک اطوارینی رأی الیقین ادراک ایدن حقایق شناسلرک روایتنه کوره دیپلوماتلر مزک بو خطیئاتی رشید پاشایه نعمت ناشناسانه بر رقابت ایچون اوروپا نظر نده ده ا زیاده مقبولیت قازانقی آرزوسندن نشأت ایتمشر . حقیقت حال بویله ایسه رشید پاشا کندی ایجاد ایتدیکی بر سلاح ممنوع ابله جریحه دار اولدیغی ایچون فعلنک جزاسنی کورمش دیمک اولور . اصل تأسف اولنه جق یر ایسه شرق پولتیقه سنده شخصی بر طاقم رقابتلرک مناقشات دولیه دن زیاده سوء تاثیر ی کورلمش اولمسی در .

هرنه حال ایسه مشارالیه وفات ایدوبده میدان استقلال بتون بتون بریکیلره قالنجه انکلتره نک نفوذینی آمال شخصیه یولنده استلیدیکی قدر استعمال ایده بیلمک قابل اوله مدینی ایچون

آهن‌دستانه بر سلهء تکذیب ایله بتون بتون زیرزمینه کچیردی.
 بعض اصحاب تدقیق روسیه مسأله‌سنی، کندیسنگ بردها
 صدارته کلمک ایچون اختیار ایتدیکی بعض تحریکات ضمنیه
 حمل اید لر. بوروایت صحیح ایسه رشید پاشانک صحیفهء شاننه،
 قیامته قدر ازاله‌سی قابل اوله‌میه جق بر لکهء نفرین براقه جغنده
 شبهه یوقدر. فقط بونکه دخی مسئله‌نی اداره‌ده و اوچ دولتک
 معاونت فعلیه‌سنی قزانمقده مشهود اولان مهارتنک ینه قدری
 زائل اوله‌ماز .

هله مملکتک اتحادی امرنده اکثر سفارتلرک تشبثاتنه
 قارشو کوستردیکی متانت، خصوصیه بومتانتک نتیجه‌سنده حائر
 اولدیغی موفقیت هم کندینک درایتی، هم‌ده پولتیقه مزک نه‌درجه‌یه
 قدر نفوذ خارجی آلتنده قالمسندن قورقیله بیله جکنی تعیین ایچون
 بر مقیاس صحیح عد اولنسه روادر .

شمدی بر آرده بووقایی برده اساس مسأله‌یه تطبیق ایده‌لم:
 عییا دولت علیه‌نک احراز ایتدیکی بو قدر غالبیتلر آره‌سنده
 اختلاف جنسیت کبی شرق مسأله‌سنک مولد طبیعیسی عداولنان
 اسبابده اگر صحیحاً اوخاصیت و ارایسه نه‌دن اقتضا ایتدی که
 هیچ برینک بر تأثیری کورلمدی ؟

رشید پاشا مکتبنده یتیشن عالی و فؤاد پاشالر ایسه مشار-
 الیهک متروکات فکریه‌سنه وارث اولدقلرنده شبهه یوقدر. فقط
 تأسف اولنور که بومتروکاتک دولته متعلق اولان اموره‌کی
 متانت و مهارت جهندن نصیلری براز ناقص و محافظه اقبال

مهارت ابراز ایله « دواى برؤالساعه » صورتنده تنظیماتی
اعلان ایده رك و مملكتنده بشقه بر حامى بوله مدینى ایچون اجرا آتی
كفالت دولیه آلتنه آلهرق حكومت عثمانیه نك ظلم و استبدادینه
دائر برقاچ یوز سنه ایچنده نیجه یوزبیک القات ایله آوروپاچه
حاصل اولان افكارى برقاچ كون ایچنده عدم آبادنسیانه كوندردی
و حقوق تجارتی برچوق قیوددن تجرید ایله آوروپا ایله اولان
ارتباط سیاسیمزه برده اشتراك منفعت علاوه ایتدی وانكلیز
پولتیقه سنه استناد ایله مصرى ینه حال قدیمی اوزره بر ایالت
شكلنه ارجاع ایتكه موفق اولدی.

ایشته بوجهتلرله دنیانك هر طرفنده مزارستان عدمه
یاقلاشمش بر جسم فرتوت عد اولنان دولت علیه دهها هنوز
مهر وجوده دوشمش بر طفل تندرست صورتنده كورونمكه
باشلامشدى .

مرحوم بوندن صكره دخى ریاست ادارهده بولندجه ینه
اختیار ایتدیكى مسلك متجددانهده دوام ایله تونس والیسنك
دولت علیه سفارتنه مراجعت اولتمقسنزین قبول اولندینى ایچون
فرانسه دولتنه وسفیرمزه حقارت ایلدیكندن طولایى یونان
حكومتنه پروتستو ایده رك دولتك شاننى اعلا وحقنى استیفا
ایلدی. ملتجى مسأله سنده مرؤتمندانه برمتانت ابراز ایله روسیه
و آوستریانك قطع مخابره بولنده كوستردكلرى تهدیداته بیله قارشو
طورهرق عثمانیلرك مدینت وانسانیتده حائر اولدقلى مرتبه یی
آوروپاچه لایقیله تصدیق ایتدیردی و دوستلرمزك اسناداتى بویله

یالکز ملک تقسیمنده دفعی ناقابل مشکلات ایلهر روسیه نك بو طرفله طوغری آقوب کله سندن عموماً جهان مدینه ترتبی ملحوظ اولان مخاطر لر بقامزه سبب اولوردی .

بر طرفدن ایسه مصرده محمد علی پاشا تجارت ملکیه به مانع اولان سد لری تشبثات عاقلانه سیله زیر وزیر ایتدیکی کبی عسکری نی بر حمله ده کوتاهی به قدر ایصال ایتمک بختیار لغنده نائل اولدیغی ایچون فرانسه ده لوئی فیلیپ، حکومت اسلامیه نی مصره نقل ایده رک وروم ایلینک کنار حدودنده بولنان اوافق تفک اقوامی اوروپانک کفالت عمومیه سی آلتنده برر هیأت مستقله به افراغ ایلهرک شرق مسأله سنه بصورتله بر صورت تسویه آرامقده و آوستریاده مترنیخ، ابتدای ظهور نندن نهایت اقبالنه قدر، اختیارنده ثبات ایتدیکی محافظه کارلق مسلکی حکمنجه شرقده دخی حال حاضرک دوامنی آرزو ایله برابر بوتنیسنک حصولنی امید ایده . مدیکی ایچون اتخاذایده جکی خط حرکتک تعییننی ظهور اتدن بکلمکده روسیه ده نيقولا شرقه هر دقیقه بدأ ایتمی ملحوظ اولان انحلال عمومی حالندن استفاده اسبابی تدارکله ذوقیاب اولمقده ایدیلر .

یالکز انکلتره وکلاسی کندیلرینه پولتیقه تاریخنده هیج امثالی کورلمه مش بر موقع امتیاز بخش ایدن احتیاط کارقلری و دوراندیشلکلری حسیه بو بجران بلانک دفعی استانبولده فوق العاده بر مسلک مدبرانه اختیارینه متوقف کورمکده ایدی . رشید پاشا ایسه بو امراضک تشریح ماهیتنده حکیمانه بر

اصل غریب یری شوراسیدرکه دولت علیه نك اوروپا ایله پولتیقه جه معامله یه باشلادیغی وقتدن یری امورخارجیه سنی اداره ایدنلر ایچنده هیچ کیمسه بولنماش ایدی که شرق مسائلنه منافع دولیه دن بشقه براساس آرامش اولسون .

فقط دول غریبه نك ممالک عثمانیه جه کړک تحریر منفعت وکړک اعمال نفوذده اتحاد ایتدکلری نقطه نظرلری وهردولتک مسلکندن مستفید ویا متضرر اوله جنی جهتلری الک اول ادراکه باشلایان رشید پاشا ایدی . آنک واخلافنک پولتیقه جه طو تدقلری تداییر موقع محاکمه به کاورسه ادعایزک حقیقتی اصل او زمان بداهته چیقار . بوتفصیلات ایسه ، عبرتک حجی مساعد اولدیغی ایچون ، ایلروکی نسخه یه ترک ایدلدی .

[عبرت : ۲۲ ایلول ، ۱۲۸۸]

••

۲

رشید پاشا مرحوم زماننک اجباری وکندینک درایت فوق العاده سی سایه سنده دولتک قوه متصرفه سی مقامنه کچدیکی زمان عثمانیلر ، اوروپا جه — روملرله روسیه لیلرک برقاچ عصرلر نشرندن خالی اولدقلری عزویات جهتیله — متعصب و ظالم و حکومت عثمانیه ایسه مستبد مطلق بیلندیکی ایچون هیأت ملیه مزک اضمحلالی آرزو اولنوروتجارت واختلاط قبولرینک همان بتون بتون مسدود اولسی جهتیله منافع مدینتجه بوقطعه ده اوله بر هیأتک وجودینه قطعاً لزوم کورلمز ایدی .

مصطفای ثالث دورینک اواخرندن محمودئانی زماننک اوائلنه قدر روسیه یه درت کره اعلان حرب ایتدک، طوپنک قارشوسنه شیشخانه، تفنکک قارشوسنه یتاغان، سونکونک قارشوسنه صوپه، تدبیرک قارشوسنه حیلله، منطقک قارشوسنه شعر، ترقینک قارشوسنه وقوف، انتظامت قارشوسنه اختلال، اتفاقک قارشوسنه تفرقه، فیکرک قارشوسنه قاووق ایله کیتدک؛ بلکه هیج بر ملتده کورلمه مش دینیه بیله جت وحتی عثمانلیلرک زمان اقباللرندله کوستردکلری مهارت وعظمته معکوساً متناسب اوله جق درجهده مادی ومعنوی بیک درلو هزیمتله اوغرادق، آوروپاده اولان ملکمزک همان نصفندن زیاده سنی غائب ایتدک .

محمود ئانی پولتیقه سی ایسه اسکى مسلکک کافه فوئاندندن عاری و فقط هر درلو خطیئانی جامع اولمغله برابر اختیارینه چالش دینی طرز جدیدک مبتدیلکنه ترتب ایده جک نه قدر نقایصی وار ایسه هیج برندن قورتیله مامشیدی .

یالکوز اوزمانک حالنی دوشمنک شرق مسأله سنک منافسات دولیه دن بشقه برمنشاً صحیحی اولدیغنی اثباته کفایت ایدر .
صربستان هانکی قومیت اعتباریله آیری بر حکومته نائل اولدی؟ یونان ملکی هانکی جنس نامنه وطن عثمانیدن آیرلدی؟ مصر هانکی مذهبده درکه خلافت اسلامیه یه قارشو سلاح قالدیردی؟ ظلاماً بو قدر یرلرمزى ضبط ایدن روسیه لیلر هانکی مظلومی محافظه ایچون بزه معین اولدیلرده تابووک دریه قدر برفرقه معاونه کوندردیلر ؟

بر حیدود رئیس کبی قره غول آلتئنده اوله رق داخل ملئکده تنسیب اولنان منفا سنه کوندردیکی کوز اوکنه کتیریلنجه عثمانلیرک معاملات حربیه باشالادقلری زمان همتلرنده کوستردکلری علوتی مناسبات صلحیه ابتدا ایتدکلری وقت دخی تمامیه ابراز ایتمش اولدقلری آکلا شیلور .

یالکز شوکا تأسف اولنیورکه احمدنک دورینک مبادیسی بودرجه لده رونقیاب اجلال ایدن مهارتیرک آرزمان ایچنده بیگ درلو اسباب ایله معدوم اولدینی ایچون اودورک اواخرنده پروت مظفریت فوق العاده سنک حاصل ایتدیکی ثمرلر یالکز برایکی سفارتک کوستردیکی ساخته ساخته نمایشلر ایله بتون بتون محو ایدلکن بشقه ایکی عصر ایچنده حدسنر حسابسنر فدا کارلقلره اله کچورمکه والدن قاچرمامغه مقتدر اولنه بیلدی کمز بحار ملکی دخی ضایع ایدلدی .

محمود اول زماننده ینه عثمانلیرک طالعی بریوک پرتو مظفریت ابراز ایدرک حدود شرقیه مزنی نادرکی برجهانکیرک تسلطدن قورتاردق ، آوستریایی بلغرادک ترکنه ، روسیه نی ازا ق قلعه سنک هدمنه اجبار ایتدک ، آنجق عثمانلیره مخصوص اولان پولتیقه مسلک سنک بونده کوستردیکی پارلاق ، برچراغک سونمکه یاقلاشدینی زمن فوق المأمول برقوتله علولمنسی قییلندن ایدی . حیفاکه آندنصرکه دولتمزک سطوتی غروره و مهارتی خیالاته تحول ایدرک و عثمانلیرک لازمه شانی عد اولنان مکانت احتیاطکارانه دخی راغب پاشا ایله برابر مزار عدمه کیره رک

صدا رتنه قدر اطرافزده اولان دول غیر مسلمه ایله اختیار ایتدی کمز معامله جهاد و متارکه دن عبارت ایدی. سن و قوفه کیردکن صکره آچیلان بحار و لهستان و کرید سفر لرنده و کوپرلی ایله اوغلنک اداره ایتدیکی محاربه لرده شمشیر عثمانی اسکی شمشعه سنی تمامیه ابراز ایده مدیسه ده ملکا و حیثیه ذره قدر برخساره اوغرامدق و حتی قره مصطفی پاشانک ابتدا ایلدیکی ویانه سفری بیه لهلولرک نا کسانه و نا کثانه نقض عهده قیامی و اداره حربیه نك ریاسته نه قدر صاحب اقتدار کجدیسه یادولتک ظلمنه و یا قضا قورشوننه و یا خود رقبا سنک خیانتنه فدا اولدیغندن مغلوبیت عسکریه نك مدت مدیده دوامی جهت لریله مسلکجه بعض ضایعانی موجب اولقله برابر دولت علیه نك شان و اقبالنه طوق مامش و معاملات خارجیه مزى دیپلوماسی کریوه لرینه دوشور مکسزین ختام بولمشدی .

ایشته دولتمزده بومسلك سلاح بدستانه نك منتهاسی و اوروپا پولتیقه سنه دخولمزک تاریخ ابتداسی، یوقاروده بیان ایتدی کمز محاربه دن براز زمان صکره ظهور ایدن پروت وقعه سی در .

بو وقعه ده دولت علیه نك بالظه جیلقدن کله بر وزیرى، قوجه بر روسیه ایمپراطورینی اسارتدن قور تلق ایچون استدعای عاطفته و تیمور باش کبی مشهور بر جهانگیر خاسلاغنی ملک و اقبالنی قور تارمق ایچون نیاز حمایته مجبور ایتدیکی و بونلردن برنجبسنه عادى بر تاجر مستامن کبی قره غوللرک حمایتنه توصیه ایدر یوللو بر بیورلدى ایله مملکتی طرفنه و ایکنه جیسنی اخلال آسایشه مهیا

اویناده بیله جک بر قوت ورزانتہ مالک اولمق لازم کلسه ایستدیکی ایالت حقنده روسیه نك لهستانده اختیار ایستدیکی معاملاتی سلمه السلام اجرا ایده بیلور و اوروپاده غلیان ایده جک افکار عمومی نك اولسه اولسه طاغ باشندن بر متهیج دریا - ایرایدنلر کی یالکز اوزاقدن اوزاغه چاغلدیسنی ایشتیر .

آنحجق غربک افکار عمومی سنی بزجه علیهمزده بولندیر مامغه احتیاج مس ایستیرن جهت اره صره استقلالیزی محافظه ایچون غربک قوت مادیه ویا نفوذ معنویسنندن استعانهیه مجبور اولیشمزدن عبارتدر .

ایشته ممالک عثمانیه خلقنک بر جنسدن عبارت بولنسی و اوروپاچه اسلامیت حقنده یا کلس بر اعتقاد موجود بولنسی و دولت علیه نك حین حاجتده مراجعت ایده جک بر قوت احتیاطه محتاج اولدیغندن طولایی اوروپاچه خوش کورنمکده مضطر اولسی دنیاده قوجه بر شرق مسأله سنک وجود و دوامنه علت اوله بیله جک اسباب طبیعی دن اولدیغنی ادراک ایچون مسائل سیاسییه بر از وقوفی اولانلرجه بالاده ایراد اولنان مباحثه بر قاج دقیقه امعان نظر کفایت ایدر .

شرق مسأله سنک ماهیتی تمامیه ا کلامق ایچون بر کرده سلطنت سنیه طرفدن اجنبیلرله طوتیلان معاملاتک تاریخی کوزدن کچیره لم :

معلوم درکه بز بورالره قلیچمزه طیانه رق کلدک ، قلیچمزه طیانه رق مالک اولدق، ظهور بیزدن تا صفولی مرحومک منتهای

زمانه توفیقاً تمامیلہ فعلہ چیقاریلور ایسه آوروپایہ ممالک عثمانیہده جریان ایدن عدالتی تحسین و تحیرله آلقشلامقندن بشقه یاپه جق برشی قالمیه جفندن هیچ شهہ بیورلسون .

افکار عمومیہ یه کلمجه واقعا آوروپاجه برایکی یوز سنه دنبرو انسانک هر فردینه محبت و عاجزک هر نوعنی حمایت فکرنده بولمق ترقی موده لرندن معدود اوله رق شرقک هانکی کوشه سنده برسلاح باطلامش اولسه صداسنک عکسی غربک شرطرفندن همان طاغیری طاشلری بربرینه قانه جق کبی دهشتلی برولوله قویاریور .

فقط وجدان بشرک تشریحیله اوغراشانلره معلوم درکه دنیاده هیچ بروقت افعال بشری ادارهده حسیات محسنه داعیه منفعت قدر تأثیر کوستره مز . بناء علیه هانکی مملکتده اولورسه اولسون افکار عمومیہ داخلی برظلمه قارشو ایتدیکی فریادلرک فرضا اونده بری قدر مقاومت فعلیه یه قیام ایدرسه خارجی برمسألهده ولوله نک اون بیکده بری درجه سنده بیله فعلیات کورلمز . فرانسه وانکلتره خلقنک حکومترلرینه قارشو کوستردکلری متعدد شدتلرله مجارستان و لهستان و هند و قایعنده مفلوجلرکبی براین جان خراسندن بشقه هیچ برحرکته قیام ایتدکلری دوشونیلور ایسه بالاده ایراد ایتدیکمز دعوانک تحقیقی ایچون بشقه بر دلیل آرا منغه احتیاج قالماز ظن ایدرز .

حتی شوقدر دیه بیلیرزکه دولت علیه بوکون موازنه دولیه نک هانکی جهتنده بولنورسه قارشویه تصادف ایدنلری یرلرندن

فلمنکدن تفریق ایلدیکی صرهده صربک و یونانستانک بزدن آیرلدیغنه باقوبده اوقوت و میلان ایتالیا و آلمانیاک منبع اتحادینی نهرلر کبی قانلر دوکدرک تحکیم ایلدیکی برزمانده دخی مثلا کرید و مصرک وطن عمومیدن افتراق ایده بیله جکنه احتمال ویرمک استعداد زمانی بیلمه مکدر. اسلامیتی مدنیت حاضره ایله امتزاجدن بری ظن ایدن اوروپا لیلره ایسه بوفکر لرینک بطلانی اثبات ایتمکده هیچ صعوبت چکلمز. مثلا ممالک غربیه ایله اختلاطه باشلا دیغمز زمانلر دها قانونک تعریف و مقصدندن غافل برطاقم جاهلدره هر درلو ترتیب و انتظام و اساس و قاعده دن معرا بر قاج خواطر یازدیروبده آدینه قوانین جدیده دینیلرک کویا دولت علیه نک حکومت دنیویه سنی حکومت دینه سندن تفریق بر طریق آچلمش و اوصورتله ممالک عثمانیه مدنیت حاضره دائره سنه ادخال ایدلمش کبی کوسترملک ایستنیله جکنه، یاپیلان اصلاحات صحیحه — که علی العموم فقهه مطابق و بلدکه احکام شرعیه نک اک کوچک بر فصلنده اولان قواعد و فوائد مدنیه بونلرک جمله سنه کیفیت و کیتجه بر قاج قات فائقدر — اگر شریعت نامنه اعلان ایدلمش اولسه یدی و فقره سنک فقره سنه تطبیق قابل اولمیان معهود قانون جزا فرانسه دستورندن استراق ایدیله جکنه فقهک عقوبات فصلی تدوین اولنسه ایدی آوروپاچه اسلامیتله مدنیت بیننده تضاد بولندیغنه دائر وجودندن شکایت اولنان فکر لرک حصوله بیله میدان قالمزدی .

شمدی ینه قواعد شرعیه، فقهک تعیین ایتدیکی اوزره حکم

اساسی ، صرف حکومتلر بیننده موجود اولان پولیتیکه رقابت و منفعتیله بعض اصحاب اداره نك حب جاه ابتلاسنه مستند اولدیغی پك قولای میدانه چیقار .

واقعا ممالک عثمانیه نك برچوق اجناسدن مرکب و هر جنس بر ویا بر قاچ مذهبه و هله بر برینه مغایر برچوق فکرلره تابع اولدیغنده و روم اتریا لر یله بلغار قومیته سنك تامیت ملکه طوقو . نه جق برر تمایل خصمانه ده بولندقلرنده شبهه یوق ایسه ده امتراج اقوام عنوانیله عبرتک ۱۴ نومرولی نسخه سنده نشر اولنان مقاله ده دخی ایما اولندیغی اوزره مملکت مزجه موجود اولان اجناس مختلفه جغرافیاجه بولندقلری واقعه نظراً بر جسمک اعضای آلیه سی کبی بر برینه کچمش وانفکاک قدرتی بتون بتون غائب ایتمش بر حالده بولنه رق آره لر نده بر درجه یه قدر طولوجه بر موقع طوتانلر دخی هیأتلرنده اولان جزویت، ولو آز اولسون، مخلوطیت جهتلیله ینه استقلال اوزره یشامق قابلیتندن وهله او استقلاله نائل اوله بیلیمک قوتندن بتون بتون بریدرلر .

زمانمزده ایسه انسانیت هر درلو موانعی معدوم ایتمه که و هر درلو بدایی ایجاد ایتمه قیام ایده رک بیاغی طبیعتک فوقه چیمقله اوغراشمقده و بو یولده احراز ایتدیکی مظفریتلری هب تعاون قوه غالبه سیله حاصل ایتمکه اولدیغندن تفرقه استعدادلری تمامیه غائب اولمغه باشلامشدر . بوجهتلرله مثلاً اوروپاچه افکار عمومیه نك قوت میلانی آلمانیا نك هان هر جزوئی بر بردن و بلجیقایی

شرق مسأله سی

۱

ایکی عصر دن بری ینارطاغلر کی هیچ اومولدیغی بر زمانده آتش انکیز غلیان اوله رق زلزله صدماتیله روی ارضک شکلنی تغیر ایتمسندن قور قیلان دواهی سیاستک بری ده شرق مسأله سی دره . بونک ماهیتی ، اور و پاده بولنه رق و دنیا نك هریرینی کندی مملکتیله تطیقه چالیشه رق تحقیق حال و کشف استقبال ایچون اتعاب فکر ایدن اصحاب قلمک نشر یاننده آرانورسه ، ممالک عثمانیه ده بولنان منترک مذاهب و تمایلاتنده کوریلن اختلاف ایله برابر اسلامیتک مدنیت غریبه ایله امتزاجی غیر قابل ظن اولدیغندن و اور و پاجه افکار عمومیه بورالرده مذهب دعواسنک حقسانیتی یامال ایتمدیکنه ذاهب اولدیغی ایچون ملکک هانکی طرفنده بر حادته ظهور ایدرسه دائما مغدور عد ایتمدیکی فرقه یی حمایه ایتمک ایستدیکندن تحدث ایتمش بر حال قیاس اولنور .

آنجق مدنیت حاضریه بر شائبه عار اولدیغنی اعتراف ایله برابر مع الأسف ادعا ایدرزکه امور اجنبیه یی اداره ایدن نظار تترک خفایا اورا قنی کوره بیلمک و یا خود مجالس و کلاده جریان ایدن مباحثی برکوشه دن دیکله مک ممکن اولسه شرق مسأله سنک دخی

PL

248

K45 M35

1909

923757

Kemal Hamik,

نامق کمال

کلیات کمال

Makalati Siyasu Era
Berhijab

۳

مقالات سیاسی و ادبی

استانبول

سلانیک مطبعه سی

۱۹۱۵ ۲۲/۴۷

۱۲۲۲

کلیات کمال

Mohel
Suzanne
V. ...

برنجی زینب

۲

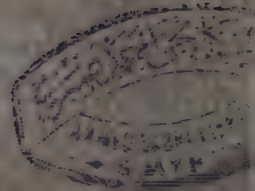
مقالات سینه و آئینه

جزء
۱

استانبول
سلانیک مطبعه سی

۱۳۲۷

BINDING SECT. SEP 22 1965

PL Kemal, Namik
248 Makālāt-i Siyāsīye va
K45M35 edebīye
1909

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
